ALMANAHUL COPIILOR 1990

Almanahul copiilor 1990

EDITAT DE ASOCIAȚIA SCRIITORILOR DIN BUCUREȘTI

„Aveți astăzi, dragi pionieri și șoimi ai patriei, condiții pe care nu le-au avut și nu le puteau avea niciodată copiii țării în trecut, în vechea orînduire, bazată pe asuprire și exploatare! Folosiți din plin minunatele condiții ce vă sînt puse la dispoziție spre a învăța, a învăța și iar a învăța! Însușiți-vă cele mai noi cuceriri ale științei și cunoașterii, din toate domeniile de activitate, pregătiți-vă spre a fi cît mai folositori societății, avînd permanent în față exemplul clasei muncitoare, al țărănimii și intelectualității, care — într-o strînsă unitate, sub conducerea partidului nostru comunist — înfăptuiesc neabătut programele de ridicare a patriei noastre pe noi trepte de progres și civilizație!"

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din MESAJUL adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, pionierilor și șoimilor patriei, tuturor copiilor țării, întregului tineret cu prilejul împlinirii a 40 de ani de la înființarea Organizației Pionierilor din Republica Socialistă România și al „Zilei Pionierilor")

LIMBA ROMÂNĂ

Limba română este sufletul nostru sonor
venind de departe înspre departe.
Întregul popor de cuvinte mari și mici
ca arborele vieții plin de paseri măiastre
își spune cîntecul, vaierul
trăirilor noastre:
«O, mamă, dulce mamă»,
«Bună ziua — bună să-ți fie inima»,
«Nu credeam să învăț a muri vreodată».
«Pe-un picior de plai — pe-o gură de rai»,
«Țară», «Țăran»,
«Ars de dor».

Da,
Limba română este sufletul nostru sonor.

TIBERIU UTAN

MIHAI EMINESCU

(1850—1889)

FĂT-FRUMOS DIN LACRIMĂ

Atunci Făt-Frumos îşi luă ziua bună de la părinţi, ca să se ducă să se bată el singur cu oştile ce-l duşmănea pe tatà-sàu. Puse pe trupul său împărătesc haine de păstor, cămeşă de borangic, ţesută din lacrimile mamei sale, mîndră pălărie cu flori, cu cordele şi mărgele rupte de la gîturile fetelor de împăraţi, îşi puse'n brîul verde un fluer de doine şi altul de hore, şi, cînd era soarele de două sulițe pe cer, a plecat în lumea largă şi'n toiul lui de voinic.

Pe drum horea şi doinea, iar buzduganul şi-l arunca să spintece norii, de cădea departe tot cale de-o zi.

.....

Cînd era-n spre seara zilei a treia, buzduganul, căzînd, se izbi de-o poartă de aramă, şi făcu un vuet puternic şi lung. Poarta era sfărîmată şi voinicul intră. Luna răsărise dintre munţi şi se oglindea într-un lac mare şi limpede, ca seninul cerului. În fundul lui se vedea sclipind, de limpede ce era, un nisip de aur; iar în mijlocul lui, pe o insulă de smarand, încunjurat de un crîng de arbori verzi şi stufoşi se ridica un mîndru palat de o marmură ca laptele, lucie, şi albă — atît de lucie, încît în ziduri răsfrîngea ca-ntr-o oglindă de argint: dumbravă şi luncă, lac şi ţărmuri. O luntre aurită veghia pe undele limpezi ale lacului lîngă poartă; şi-n aerul cel curat al serei tremurau din palat cîntece mîndre şi senine. Făt-Frumos se sui-n luntre şi vîslind ajunse pînă la scările de marmură ale palatului. Pătruns acolo, el văzu în boltele scărilor candelabre cu sute de braţe, şi-n fiecare braţ ardea cîte-o stea de foc. Pătrunse în sală. Sala era naltă, susţinută de stîlpi şi de arcuri, toate de aur, iar în mijlocul ei stătea o mîndră masă, acoperită cu alb, talgerele toate săpate din cîte-un singur mărgăritar mare; — iar boerii şedeau la masă în haine aurite, pe scaune de catifea roşie, erau frumoşi ca zilele tinereţii şi voioşi ca horele. Dar mai ales unul din ei cu fruntea într-un cerc de aur, bătut cu diamante, şi cu hainele strălucite, era frumos ca luna unei nopţi de vară. Dar mai mîndru era Făt-Frumos.

— Bine-ai venit Făt-Frumos! — zise-mpăratul; am auzit de tine, dar de văzut nu te-am văzut.

— Bine te-am găsit, împărate, deşi mă tem că nu te-oi lăsa cu bine, pentru că am venit să ne luptăm greu, că destul ai viclenit asupra tatălui meu.

— Ba n-am viclenit asupra tatălui tău, ci totdeauna m-am luptat în luptă dreaptă. Dar cu tine nu m-oi bate. Ci mai bine-oi spune lăutarilor să zică şi cuparilor să împle cupele de vin, şi-om lega frăţie de cruce pe cît om fi şi-om trăi.

Şi se sărutară feciorii de-mpăraţi în urările boerilor, şi băură şi se sfătuiră.

Zise împăratul lui Făt-Frumos:

— De cine-n lume te temi tu mai mult?

— De nime'n lumea asta, afară de Dumnezeu. Dar tu?

— Eu iar de nime, afară numai de Dumnezeu şi de Mama pădurilor; o babă bătrînă şi urîtă care îmblă prin împărăţia mea de mînă cu furtuna. Pe unde trece ea, faţa pămîntului se usucă, satele se risipesc, tîrgurile cad năruite. Mers-am eu asupra ei cu bătălie, dar n-am isprăvit nimica. Ca să nu-mi prăpădească toată împărăţia, am fost silit să-i dau ca bir tot al zecelea din copiii supuşilor mei. Şi azi vine ca să-şi iee birul.

Cînd sună miază-noaptea, feţele mesenilor se posomorîră; căci pe miază-noapte călare cu aripi vîntoase, cu faţa sbîrcită ca o stîncă puhavă şi scobită de pîraie, c-o pădure-n loc de păr, urla prin aerul cernit Mama pădurilor cea nebună. Ochii ei — două nopţi turburi, gura ei — un hău căscat, dinţii ei — şiruri de petre de mori. Cum venea vuind, Făt-Frumos o apucă de mijloc şi o trînti cu toată puterea într-o piuă mare de peatră; peste piuă prăvăli o bucată de stîncă pe care-o legă din toate părţile cu şepte lanţuri de fer. Înăuntru baba şuiera şi se smulgea ca vîntul închis, — dar nu-i folosea la nimica.

Veni iar la ospăţ; cînd, prin bolţile ferestrelor la lumina lunei, văzură două dealuri lungi de apă. Ce era? Mama pădurilor, neputînd să iasă, trecea peste ape cu piuă cu tot, şi-i brăsda faţa în două dealuri. Şi fugea mereu, o stîncă de peatră îndrăcită, rupîndu-şi cale prin păduri, brăzdînd pămîntul, cu dîră lungă, pînă ce se făcu nevăzută în depărtarea nopţii.

Făt-Frumos ospătă ce ospătă, dar apoi, luîndu-şi buzduganul de-a umăr, merse mereu pe dîra trasă de piuă pînă ce ajunse lîng'o casă frumoasă, albă, care sticlea la lumina lunei în mijlocul unei grădini de flori.

...Lîngă prispă stăteau două butii cu apă — iar pe prispă torcea o fată frumoasă. Haina ei albă şi lungă părea un nor de raze şi umbre, iar părul ei de aur era împletit în cozi lăsate pe spate, pe cînd o cunună de mărgăritărele era aşezată pe fruntea ei netedă. Luminată de razele lunei, ea părea muiată într-un aer de aur.

...La sgomotul uşor al paşilor lui Făt-Frumos, fata-şi ridică ochii albaştri ca undele lacului.

— Bine-ai venit, Făt-Frumos, zise ea cu ochii limpezi şi pe jumătate în-

chişi — cît e de mult de cînd te-am visat. Pe cînd degetele mele torceau un fir, gîndurile mele torceau un vis, un vis frumos, în care eu mă iubeam cu tine; Făt-Frumos, din fuior de argint torceam şi eram să-ţi ţes o haină urzită în discîntece, bătuta-n fericire; s-o porţi... să te iubeşti cu mine. Din tortul meu ţi-aş face o haină, din zilele mele o viaţă plină de desmierdări.

Astfel cum privea umilită la el, fusul îi scăpă din mînă, şi furca căzu alături de ea. Ea se sculă — şi ca ruşinată de cele ce zisese, mîinile ei spînzurau în jos ca la un copil vinovat, şi ochii ei cei mari se plecară. El se apropie de ea, c'o mînă îi cuprinse mijlocul, iar cu cealaltă îi desmierdă încet fruntea şi părul, şi îi şopti: „Ce frumoasă eşti tu, ce dragă-mi eşti! A cui eşti tu, fata mea?"

— A Mamei pădurilor — raspunse ea suspinînd; — mă vei iubi tu acuma, cînd ştii a cui sînt? Ea încunjură cu amîndouă braţele ei goale grumazul lui, şi se uită lung la el, în ochii lui.

— Ce-mi pasă a cui eşti, zise el, destul că te iubesc.

— Dacă mă iubeşti, să fugim atuncea — zise ea lipindu-se mai tare de peptul lui, — dacă te-ar găsi mama, ea te-ar omorî, şi dac'ai muri tu eu aş nebuni, ori aş muri şi eu.

— N-aibi frică, zise el zîmbind şi desfăcîndu-se din braţele ei. — Unde-i mumă-ta?

— De cînd a venit se sbuciumă în piua în care-ai încuiat-o tu, şi roade cu colţii la lanţurile ce-o închid.

— Ce-mi pasă, zise el repezindu-se să vadă unde-i.

— Făt-Frumos, zise fata — şi două lacrimi mari străluciră în ochii ei — nu te duce încă. Să te învăţ eu ce să facem ca să învingi tu pe mama. Vezi tu buţile aste două? Una-i cu apă, alta cu putere. Să le mutăm una-n locul alteia. Mama, cînd se luptă cu vrăjmaşii ei, strigă cînd oboseşte: „Stai, să mai bem cîte-oleacă de apă!" Apoi ea bea putere, în vreme ce duşmanul ei numai apă. De aceea noi le mutăm din loc, ea nu va şti şi va bea numai apă în vremea luptei cu tine. Precum au zis, aşa au şi făcut.

El se răpezi după casă. „Ce faci babă?" strigă el.

Baba de venin se smulse odată din piuă'n sus şi rupse lanţurile lungindu-se slabă şi mare pînă'n nori.

— A! bine că mi-ai venit Făt-Frumos! zise ea, făcîndu-se iar scurtă... la acuma, hai la luptă, acu vom vedea cine-i mai tare.

— Hai! zise Făt-Frumos.

Baba-l apucă de mijloc, se lungi repezindu-se cu el pînă'n nori, apoi îl izbi de pămînt şi-l băgă în ţărînă pînă'n glesne.

Făt-frumos o izbi pe ea şi o băgă-n pămînt pînă în genunchi.

— Stăi, să mai bem apă, zise Mama-pădurilor ostenită.

Stătură şi răsuflară. Baba bău apă, Făt-Frumos bău putere, ş'un fel de foc nestins îi cutreeră cu fiori de răcoare toţi muşchii şi toate vinele lui cele slăbite.

C'o putere îndoită, cu braţe de fer o smuci pe babă de mijloc şi-o băgă'n pămînt pînă'n gît. Apoi o izbi cu buzduganul în cap... Cerul încărunţi de nouri, vîntul începu a geme rece şi a scutura casa cea mică în toate încheeturile căpriorilor ei. Şerpi roşii rupeau trăsnind poala neagră a norilor, apele păreau că latră, numai tunetul cînta adînc ca un proroc al pierzării. Prin acel întuneric des şi nepătruns, Făt-Frumos vedea albind o umbră de argint, cu păr de aur despretit, rătăcind cu mîinile ridicate şi palidă. El se apropie de ea şi-o cuprinse cu braţele. Ea căzu ca moartă de groază pe peptul lui, şi mîinile ei reci s'ascunseră'n sînul lui. Ca să se trezească, el îi sărută ochii. Norii se rupeau bucăţi pe cer — luna roşie ca focul se ivea prin spărturile lor risipite; — iar pe sînul lui Făt-Frumos vedea cum înfloreau două stele albastre, limpezi şi uimite, ochii miresei lui. El o luă pe braţe şi începu să fugă cu ea prin furtună.

ION CREANGĂ

(1839—1889)

PROSTIA OMENEASCĂ

A fost odată cînd a fost, că dacă n-ar fi fost nu s-ar povesti. Noi nu sîntem de pe cînd poveştile, ci sîntem mai dincoace cu vreo două-trei zile: de pe cînd se potcovea puricele cu nouăzeci şi nouă de ocă de fier la un picior şi tot i se părea că-i uşor.

Cică era odată un om însurat, şi omul acela trăia la un loc cu soacră-sa. Nevasta lui, care avea copil de ţîţă, era cam proastă; dar şi soacră-sa nu era tocmai hîtră.

Într-una din zile, omul nostru iese de acasă după trebi, ca fiecare om. Nevasta lui, după ce-şi scăldă copilul, îl înfăşă şi-i dete ţîţă, îl puse în albie lîngă sobă, căci era iarnă; apoi îl legănă şi-l desmierdă pînă ce-l adormi. După ce-l adormi, stătu ea puţin pe gînduri, şi-apoi începu a se boci cît îi lua gura:

— Aulio! copilaşul meu, copilaşul meu!

Mama ei, care torcea după horn, cuprinsă de spaimă, zvîrli fusul din mînă şi furca din brîu cît colo şi, sărind fără sine, o întrebă cu spaimă:

— Ce ai, draga mamei, ce-ţi este?

— Mamă, mamă! copilul meu are să moară.

— Cînd şi cum?

— Iată cum. Vezi drobul cel de sare pe horn?

— Îl văd. Şi?!...

— De s-a sui mîţa, are să-l trîntească drept în capul copilului şi să mi-l omoare.

— Vai de mine şi de mine, că bine zici, fata mea, se vede că i s-au sfîrşit mititelului zilele!

Şi cu ochii pironiţi la drobul de sare de pe horn şi cu mîinile încleştate, de parcă le legase cineva, începură a-l boci amîndouă ca nişte smintite, de clocotea casa. Pe cînd se sluţeau ele, cum vă spun, numai iaca şi tatăl copilului intră pe uşă flămînd şi necăjit ca vai de el.

— Ce este? Ce v-a găsit, nebunelor?

Atunci ele, viindu-şi puţin în sine, începură a-şi şterge lacrămile şi a-i povesti cu mare jale despre întîmplarea neîntîmplată...

Omul, după ce le ascultă, zise cu mirare:

— Bre! mulţi proşti am văzut eu în viaţa mea, dar ca voi n-am mai văzut. Măăă... duc în toată lumea! Şi de-oi găsi mai proşti decît voi, m-oi mai întoarce acasă, iară de nu, ba.

Așa zicînd, oftă din greu, ieși din casă fără să-și ieie ziua bună, și plecă supărat și amărît ca vai de om!

Și mergînd el bezmetic, fără să știe unde se duce, după o bucată de vreme oprindu-se într-un loc, i se întîmplă iar să vadă ceva deșențat ce nu mai văzuse: un om ținea puțin un oboroc deșert cu gura spre soare, apoi răpede-l înșfăca și intra cu dînsul într-un bordei; pe urmă iar ieșea, îl punea iar cu gura la soare, și tot așa făcea...

Drumețul nostru, nedumerit, se opri și zise:

— Bună ziua, om bun!

— Mulțămesc dumitale, prietene!

— Da ce faci aici?

— Ia, mă trudesc de vreo două-trei zile să car pocitul ist de soare în bordei ca să am lumină, și nici că-l pot...

— Bre! ce trudă, zise drumețul. N-ai vreun topor la îndemînă?

— Ba am.

— Ie-l de coadă, sparge ici, și soarele v-a intra singur înlăuntru...

Îndată făcu așa, și lumina soarelui intră în bordei.

— Mare minune, om bun, zise gazda. De nu te aducea Dumnezeu pe la noi... eram să îmbătrînesc cărînd soarele cu oborocul.

„Încă un tont", zise drumețul în sine, și plecă.

Și mergînd el tot înainte, peste cîtva timp ajunse într-un sat și din întîmplare se opri la casa unui om. Omul de gazdă fiind rotariu, își lucrase un car și-l înjghebase în casă în toată întregimea lui; și acum voind să-l scoată afară, trăgea de proțap cu toată puterea, dar carul nu ieșea. Știți pentru ce? — Așa: ușile erau mai strîmte decît carul. Rotariul voia acum să taie ușorii, spre a scoate carul. Noroc însă că drumețul l-a învățat să-l desfacă în toate părțile lui, să le scoată pe rînd afară, și apoi iarăși să-l înjghebe la loc.

— Foarte mulțămesc, om bun — zise gazda — bine m-ai învățat. Ia uite-te dumneata! Era să dărm bunătate de casă din pricina carului...

De aici drumețul nostru, mai numărînd un nătărău, merse tot înainte pînă ce ajunse iară la o casă. Acolo ce să vadă? Un om cu un țăpoi în mînă voia să arunce niște nuci din tindă în pod.

„Din ce în ce dau peste dobitoci", zise drumețul în sine.

— Da ce te frămînți așa, om bun?

— Ia, vreu să zvîrl niște nuci în pod și țăpoiul ista, bată-l scîrba să-l bată, nu-i nici de o treabă...

— Că degeaba te trudești, nene! Poți să-l blastă-mi cît l-ei blăstăma, habar n-are țăpoiul de scîrbă. Ai un oboroc?

— Da cum să n-am.

— Pune nucile într-însul, ie-l pe umăr și suie-le frumușel în pod; țăpoiul e pentru paie și fîn, iar nu pentru nuci.

Omul ascultă și treaba se făcu îndată.

Drumețul nu zăbovi nici aici mult, ci plecă mai numărînd și alt neghiob. Apoi de aici merse mai departe, pînă ce ajunse ca să mai vadă aiurea și altă năzbîtie la care nu se putu opri de rîs. Un om legase o vacă cu funia de gît și suindu-se pe o șură, unde avea aruncat oleacă de fîn, trăgea din răsputeri de funie să urce vaca pe șură. Vaca răgea cumplit și el nu mai putea de ostenit.

— Măi omule — zise drumețul, făcîndu-și cruce — da ce vrei să faci?

— Ce să fac, mă-ntrebi? Da nu vezi?

— Ba văd, numai nu pricep.

— Ia, hăramul ista e hămisit de foame și nu vre nici în ruptul capului să vie după mine sus pe iastă șură să mănînce fîn...

— Stăi puțin, creștine, că spînzuri vaca! Ie fînul și-l dă jos la vacă.

— Da nu s-a irosi?...

— Nu fi scump la tărîțe și ieftin la făină.

Atunci omul ascultă și vaca scăpă cu viață.

— Bine m-ai învățat, om bun! Pentr-un lucru de nimica, era cît pe ce să-mi gîtui vaca!

Așa drumețul nostru, mirîndu-se și de această mare prostie, zise în sine: „Mîța tot s-ar fi putut întîmpla să deie drobul de sare jos de pe horn, dar să cari soarele în casă cu oborocul, să arunci nucile în pod cu țăpoiul și să tragi vaca pe șură la fîn n-am mai gîndit!"

Apoi drumețul se întoarse acasă și petrecu lîngă ai săi, pe cari-i socoti mai cu duh decît pe cei ce văzuse în călătoria sa.

Și-am încălecat pe-o șea,
Și-am spus povestea așa;
Și-am încălecat pe-o roată,
Și-am spus-o toată.
Și-am încălecat pe-o căpșună,
Și v-am spus, oameni buni, o mare minciună!

LUCIAN BLAGA

(1895—1961)

CERUL

Umblînd odată pe uliță cu ochii în sus, am băgat de seamă că cerul venea tot cu mine. Zenitul se mișca din loc — ținîndu-se neîntrerupt deasupra mea! Era o descoperire cu totul nouă, pe care mă simțeam obligat să o păstrez ca un mare secret în cel mai ascuns ungher al inimii. Începeam să-mi tălmăcesc viitorul, pe linia de vis a acestei descoperiri, încît pentru nimic în lume nu m-aș fi încumetat s-o împărtășesc și altora. În fiecare zi puneam zenitul — la încercare, dacă se mai ține pe urmele mele sau nu. Aș fi fost fără îndoială dezamăgit de moarte să fi aflat într-o zi că zenitul mă trădează. Și continuam să țin taina sub trei lacăte și șapte peceți. Totuși, odată, în răgazul dintre două jocuri, îi spun lui Adam al Vicii, cît de ales este creștetul meu, sub tăria cerului. Numaidecît Adam își ridică și el ochii — și o ia razna. Pe urmă se întoarce și-mi zice: „Și cu mine vine cerul!". L-am privit cu un zîmbet de milă, cu îndoială apoi, și pe urmă cu nedumerire. Adam își întărea cele spuse cu un „zău curat", formula curentă a jurămintelor în sat. „Zău curat — nu minți?" îl mai întreb eu o dată, cu toate că știam că orice asemenea întrebare era de prisos. „Zău curat — că nu mint", făcu încă o dată Adam, c-o hotărîre ce mă rușina. Formula era pentru noi prea sacră, decît să mai fi putut sta la îndoială. Eram dezolat că nu mă dovedeam a fi singurul ales, dar în aceeași clipă un alt gînd mă îndruma către o nouă încercare. „Ascultă, Adam, îi zic, tu s-o iei pe uliță în sus, eu o iau pe uliță în jos. Dacă cerul se ține, cum zici, și vine și cu mine, cum zic, atunci crapă și zărim ce-i acolo înăuntru. Poate că o să vedem chiar îngerii..." Și Adam, înduplecat și el de logica mea ce părea închegată și fără greș, o luă pe uliță în sus, iar eu pe uliță în jos. După ce mîntuirăm sute de pași, fără de a auzi nici un pocnet de grinzi cerești în înalt, ne oprirăm. Tăria albastră nu s-a despicat. Ne-am apropiat iarăși unul de celălalt. „Mergea cerul cu tine?" îl întreb. „Mergea", zice Adam. „Și cu mine mergea, răspund eu, dar atunci de ce nu crapă în două?"

CUCUL

Cîteodată Tata, cu sufletul ridicat de subsuori ca de-un senin capriciu, își aducea aminte de treburile gospodăriei, de lucrările cîmpului, de semănat, de cosit, de seceriș, de viitorul cules al viilor. Îi plăcea să mă ia cu el, mai ales cînd trebuia să supravegheze felul muncii și sporul lucrătorilor tocmiți cu ziua. Într-o dimineață de primăvară — lumea părea o imensă explozie de lumină — am plecat amîndoi la viile de pe Coastă — unde aveam „oameni și mujeri" la „sapă". Ne-am îngrijit să luăm cu noi și merinde, într-o traistă, căci aveam de gînd să stăm la vie pînă pe seară. Iarba era înaltă și plină de rouă. Cît a ținut calea pînă sub poalele coastei, se vedea ici și colo, atîrnînd pe firele de iarbă, cîte-un nod de lichid spumos, alb, ca un scuipat. „Ce-i asta?" întreb eu pe Tata. „Asta-i scuipatul cucului"! zice Tata. „Păi, cucu' scuipă??" întreb eu mirat. „De ce n-ar scuipa, răspunde Tata, cînd

n-are altceva de făcut? Cucul cîntă și scuipă... ca feciorii care n-au de lucru... Uneori scuipă după copii, iar cei de-i nimerește nu mai cresc!" Atîta-mi trebui. Era o zi ușoară, cald învăluitoare, strălucitoare, cu soarele cît zarea. Dar ce folos și pentru cine, dacă ziua aceea era plină de cuci ce zburau prin vii și peste crînguri, peste cîmp și prin desișuri, parc-ar fi voit să încurce, cu zborul lor însuși, firul sorții între răsărit și apus. Ajunși la vie, izbutii să alung din cuget, pentru un ceas-două, această grijă, ce sta la pîndă, în pragul inimii. Cînd se făcuse pe la amiază, ne așezarăm, Tata și cu mine, în umbra unor pruni, la capătul viei. Îmbucarăm cu poftă din cele ce ne puse Mama în traistă. Tata se întinse apoi și adormi. Stam și eu, întins alături, dar somnul nu-mi trimitea nici o adiere. Auzeam depărtișor, peste vii — un cuc. Cînta: „cu-cu!" cu-cu!" Și după cîteva clipe s-auzea, ca scăpat de sub surdină, cucul — în altă parte: „cu-cu! cu-cu"! Era același. Se apropia: „cu-cu! cu-cu!" — da, era limpede: se apropia. Urmăream cu respirația tăiată cîntecul înfricoșătoarei paseri, ce putea să-mi reteze creșterea în lungul drumului și să mă lase pitic în calea vieții. Din pom în pom, cucul venea adus de gîndul rău. Acum îi deslușeam și zborul. Inima îmi tropotea pe drumul, fără apropieri și fără depărtări, al sîngelui. Apoi, un trosnet de crengi uscate chiar deasupra noastră. Și dintr-o dată: „cu-cu! cu-cu!". Tocmai în pomul nostru. Cu un țipăt sălbatic de spaimă, mă aruncai peste Tata: „Dezmeticește-te, Tată, că mă scuipă cucu!" Tata se trezi zguduit de strigătul și de cutremurul meu. „Ce-i cu tine?" mă întrebă, căutînd să se descurce din mreaja somnului. Apoi, cuprinzînd situația, izbucni în hohote de rîs. „Bine, dragu' Tatii, tu crezuși toate poveștile ce ți le spusei? Astea au fost pentru copiii proști din vale, nu pentru copiii deștepți din deal!"

Într-un asemenea ceas, ne-am adunat odată după sfertul recreației în clasă, cu părul vîlvoi și cu frunțile nădușite și așteptam să intre dascălul. Acesta deschide ușa, palid, și ne zice, descleștîndu-și numai anevoie fălcile: „Copii, plecați degrabă acasă! Arde satul!". Ne-am înghesuit în ușă val-vîrtej, și am ieșit, în goană, din școală. În zarea de către miază-noapte a satului, creștea năprasnic un nor negru, cu îngrămădiri de fum și de funingine, și șomoiege de paie, de streșini se ridicau arzînd în înaltul văzduhului. Un vînt călăuzit de ciori abătea norul asupra satului. O luai ață spre casă! Suiam gîfiind urcușul de la Moară cu prăpădul peste cap. Norul cădea. Cu genunchii tăiați de alergare, ajung acasă. Caut prin casă. În casă, nimeni, dar toate ușile deschise. Mă duc în șură. În șură, nimeni. Iar norul de fum cădea. Vitele, frămîntate de neliniște, umblau slobode prin curte mugind ca pentru depărtări salvatoare. Cineva le dăduse drumul din grajd. Era deci acasă cineva. Trec după șură. Acolo era într-adevăr cineva. Mama, pe stogul de paie, sta la pîndă cu o vadră de apă în mînă, ca să nu ia foc paiele. Mama veghea, se întorcea în dreapta și-n stînga, și se repezea să stingă funinginea și scrumul arzător, ce cădea din înalt. Era ca o luptă pe care Mama o ducea acolo sus, cu norul negru care — scormonit de vînt — se aprindea uneori în rotocoale, chiar deasupra noastră. Din sat ajungeau pînă la noi, ca un murmur, ca un clocot, iar din fierberea de pretutindeni — țipete stinse. Cîteodată țîșneau în depărtare flăcări cît plopii. Vedeam pe Mama, puternică, deasupra, înfruntînd elementele și o nespusă încredere mă cuprinse. Mama îmi strigă din vîrful stogului să mai aduc apă c-o altă vadră goală, ce mi-o aruncă. Dar pînă să ajung la fîntînă, îmi amintii că și eu aveam ceva de salvat din casă: viermii de mătasă, ce ieșiseră de vreo cîteva zile, din sămînță, și pe care urma să-i cresc cu frunze de dud pînă s-o alege gogoși. Sub amenințarea pîrjolului, ce se apropia, am scos din casă cutiile cu viermii de mătasă. Au ars în acea zi — două uliți, în întregime. Satul de sus — unde era și casa noastră — a rămas neatins. În mijlocul primejdiei, s-a ridicat în mine, în acea zi, credința că Mama va învinge totdeauna și-n toate împrejurările elementele vrăjmașe nouă și așezărilor noastre.

Din *„Hronicul și cîntecul vîrstelor"*

MAMA

În aerul dimineților de primăvară ne hărțuiam în curtea școalei, în timp ce în văzduh plutea ca un miros de fum de vreascuri și cearta gureșă a vrăbiilor. Un clopoțel, ce suna de intrare, ne curma dintr-o dată alergările și larma, cum se taie c-o stavilă zgomotul de apă și de roți al morii.

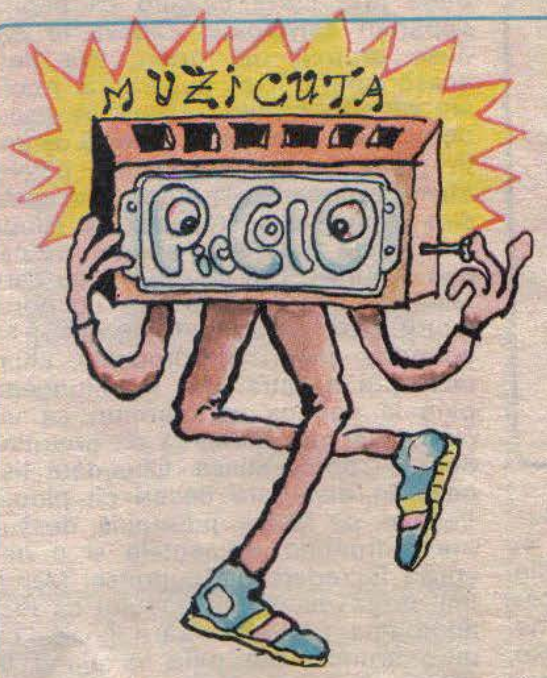

MUZICUȚA

Întotdeauna an vrut să am
muzicuța,
pentru muzica ei țopăind,
cu tenișii albaștri,
pentru pasul de joc
în sus și în jos,
pentru melodia ei mică,
fragmentel de melancolie!

Cred că odată, demult,
avusesem o muzicuță
cu două șiruri de dinți mirosind
a zahăr candel
și-a litere de abecedar.

O, sigur, îmi amintesc
felul ei de-a cînta,
de-a sări la șotron,
în pătratele desenate cu creta,
și picioarele-n tenișii albaștri
suflul — sufletul — cîntecelul —
fărîmiță de melancolie...

BÎLCI ÎN COPILĂRIE

Marie mică, mergem la bîlci!
Caii gătiți cu panglici,
norii de praf,
gustul de pepene proaspăt mușcat;

și dincolo, dincolo,
trompete, comedii,
clovnii, circarii,
fac tumba-n oglinzi,
în mirajul oglinzilor.

Praf, acadele,
inimioare de turtă dulce
coifuri roșii-albastre
irozii de bîlci
în comèdia, lanțurile,
în scăunele —

ne roteam, zburam, călătoream
legați de rotirea strălucitoare, —
în amurg reveneam la pămînt —
drumul prăfos, caii, căruțele;

cîntam din trompete dogite,
înotam într-un praf scrumit —
poleit,
Cîmpia întreagă — asfințea.

Ne-ngropam în văpaia
mai stinsă
într-o tristețe peste-nțeles

— creșteam mari deodată,
cu plînsul în gît,
la spartul bîlciului
Copilăriei.

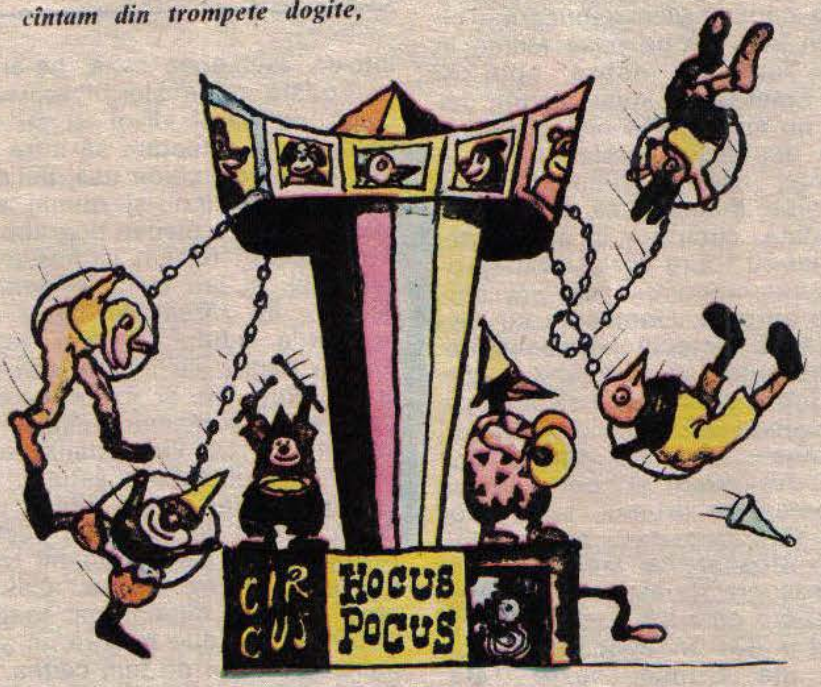

IARNĂ CU URȘI

Noaptea urșii vin la uși,
sună toba pe la uși,
ne trezesc din somn flămînzi,
urșii hămesiți și blînzi.
Nu-i auzi?
Nu-i auzi?
Joacă urșii-n prag de uși.
Nu mai știu ce-i hibernatul
și-au pornit-o cu uratul!

Jarul lunii înghețat
pe pămîntul minunat —
sub ninsoare, pe ninsoare,
joacă ursul frînt de șale,
într-o iarnă prea devreme,
într-o vreme fără vreme.

Sperioși ca vai de ei,
joacă urșii ușurei,
după toba-jucărie
într-un vis-copilărie,
într-un alb de insomnie.

FLORENȚA ALBU

IARNĂ CU URȘI

STAU C-UN PICIOR ÎN SCARĂ

Stau c-un picior în scară:
Să-ncalec sau să nu?
Pe şa-i o călimară.
Pegasu-mi spune „tu".

Stau c-un picior în scară,
O pană-i la oblînc,
Un vultur tocmai zboară,
M-atrage în adînc.

De cer cu-albastre ape,
Ce-şi caută un rîu
La mine-acum sub pleoape...
În mînă ţin un frîu.

Plecarea — ca şi moartea —
O raită pare-a fi.
Deschidă-şi cerul cartea,
Plec în poveste. Dii!

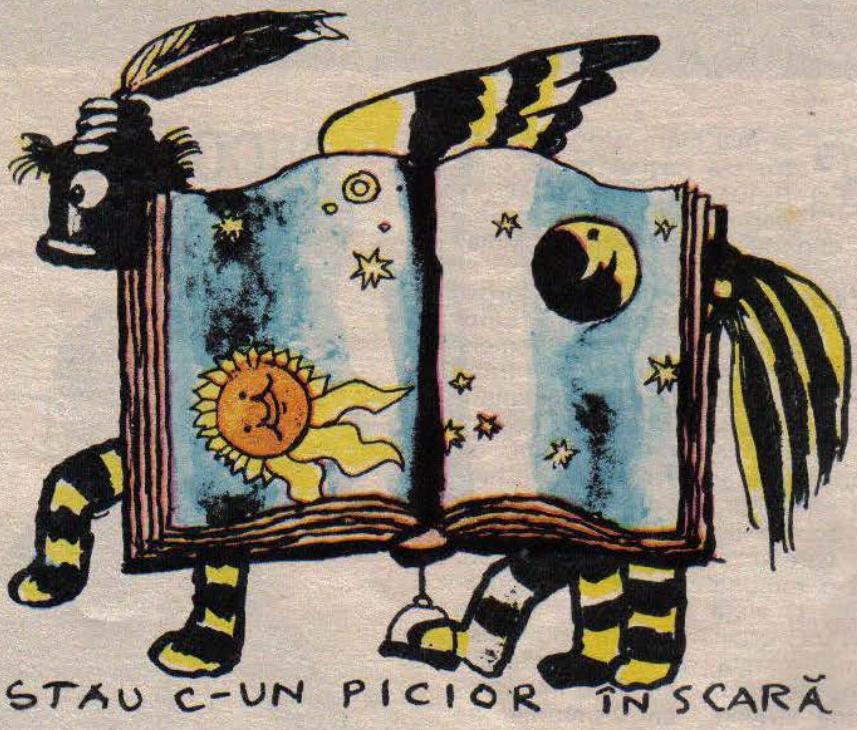

CIRIP-CIORAP

Cirip-Ciorap e un sticlete
Ce cîntă iarna la perete.

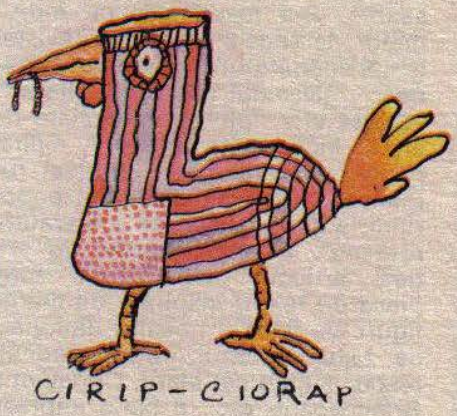

Să cînte şi la geam nu-i chip,
Chiar de-l îngîni: Ciorap-Cirip!

BĂRZOIULE,

De ce stai tu într-un picior,
Bărzoiule? Toate te dor.
Picioarele, toate-amîndouă?
Aşa-i că dor numai cînd plouă?
Şi zborul tot aşa te zboară,
C-un catalig la subsuoară?

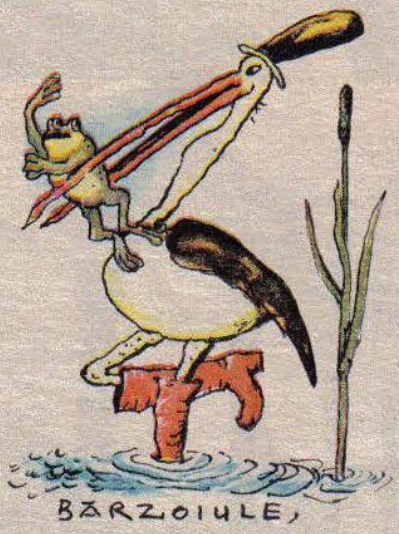

Pe cerul cu nemiluita
Dai c-o aripă de-asvîrlita,
După cel nor, cu ploile...
Las' că te ştiu, bărzoiule!

DIN PRESURĂ ÎN PRESURĂ

Din presură în presură
Se duce un svon: Ne-npresură,
Ne prinde vara la mijloc,
Cînd soarele va lua chiar foc.

Ce este-acum, i-un biet tăciune
Arzînd ca pentr-o rugăciune.
Să vezi, în luna lui cuptor,
Va fi atunci — ce zici? omor
De cald — mai frig e în cuptor —
Te bagi în el şi coci o pîine.

Iar luna lui cuptor e mîine.

MARIN SORESCU

NICOLAE IORGA

Cel mai mare istoric al nostru s-a născut în 1871, la Botoşani, oraş aflat în partea de sus a Moldovei, nu departe de Ipoteştii lui Mihai Eminescu.

Tatăl său, avocatul Nicu Iorga, moare cînd copilul avea doar cinci ani. Mama, Zulnia Iorga, femeie cultă, traducătoare din limba franceză, descendentă a postelnicului Drăghici, se luptă cu mari greutăţi ca să-şi crească fiii. Băiatul, de numai zece ani, era nevoit, în timpul său liber, să dea meditaţii altor şcolari de vîrsta sa. Corvoadă de care-şi va aminti mai tîrziu, într-o minunată carte autobiografică: **„O viaţă de om aşa cum a fost"**. O copilărie, cum spune autorul, mînată de „biciul nevoii", plină de lipsuri, cu dese mutări în „case străine", cu drumurile, pe întuneric, în uliţele păzite de cîinii care îl speriau cînd se ducea la orele de meditaţii pentru a aduce acasă cîţiva lei în plus, atît de trebuitori.

A fost un copil extraordinar de dotat, cu o memorie uluitoare şi o mare uşurinţă la însuşirea limbilor străine, crescut printre cărţi — unica moştenire rămasă de la tatăl său. El nu-şi va aminti mai tîrziu nici de calul de lemn, ca alţii, nici de jucăriile, ori de evadările în spaţiul verde al grădinii, ca în cazul atîtor autori; nici nu va evoca năzdrăvăniile specifice copilăriei. Pentru copilul Nicolae Iorga (ca şi pentru adolescentul de mai tîrziu) nu exista decît lumea fascinantă a cărţilor, dragostea pentru aceste „jucării" cuminţi, dar pline de lumină, de orizonturi larg deschise către cunoaşterea şi înţelegerea lumii — ale căror coperte colorate ori desene sau litere frumos aşezate în pagină şi le va aminti pînă în pragul bătrîneţii. Cărţile îi devin prietene de timpuriu, iar în paginile lor (mai ales în ale celor de istorie) copilul de demult, avînd o neostoită curiozitate intelectuală, însă şi o fantezie rară, va afla nu numai refugiul, dar şi hrana necesară pentru nesăţiosul său spirit neliniştit. Aşa se va naşte pasiunea pentru întîmplările istoriei — pe care savantul de mai tîrziu nu le va privi niciodată static în opera sa, ci le va reînvia, cu o forţă rară de a insufla viaţă documentelor moarte, paginilor de cronici vechi, româneşti ori străine, numeroaselor cărţi consultate în tot atît de numeroasele biblioteci din lumea întreagă, în decursul anilor de studiu, cît şi ai vieţii dedicate muncii de istoric.

În cerdacul casei din Văleni

La numai 23 de ani era profesor la Universitatea din Bucureşti. Ţinea cursuri, conferinţe, în ţară şi peste hotare, era un orator neîntrecut. Acest uriaş al culturii române, de o vastă erudiţie şi cu o forţă de muncă neînchipuit de mare, a citit, ca nimeni altul, biblioteci întregi. A scris şi publicat rafturi întregi de cărţi de istorie a românilor, printre altele o **„Istorie a Românilor"** în 11 volume, a scris despre istoria altor popoare, despre Imperiul Bizantin, despre Imperiul Otoman, dar şi o istorie a poporului francez, despre istoria statelor europene, a început, dar n-a mai apucat să termine, o **„Istorie a omenirii"**, din care au apărut doar patru volume.

Acest mare savant şi umanist, avînd titlul de „doctor honoris causa" al atîtor universităţi străine, acest mare călător şi orator, era în acelaşi timp şi un scriitor, un critic şi un istoric literar de seamă. S-a manifestat ca îndrumător de şcoală literară la revistele **„Sămănătorul"**, **„Neamul românesc"**, **„Neamul românesc literar"**, **„Cuget clar"** (unele întemeiate de el) şi încă multe altele. A militat pentru o literatură cu subiect românesc, inspirată din viaţa poporului; a scris o **„Istorie a literaturii române"**, a scris articole de critică, articole polemice, a scris piese de teatru inspirate de marile figuri ale istoriei noastre naţionale ca: Mihai Viteazul, Tudor Vladimirescu, Ştefan cel Mare, Constantin Brîncoveanu etc., a scris impresii de călătorie, memorii, poezii... Şi ar mai fi scris încă dacă într-o seară sumbră, de noiembrie a anului 1940, un grup de legionari nu l-ar fi smuls pe marele învăţat de la masa lui de lucru, de la Sinaia, şi nu l-ar fi ucis, lăsîndu-i trupul martirizat la marginea unei păduri, lîngă Ploieşti... Nu murea, atunci, în 1940, numai omul Nicolae Iorga, era stinsă cu brutalitate o flacără înaltă a inteligenţei româneşti...

TITU MAIORESCU

Reprezentant de primă mărime al culturii românești, Titu Maiorescu s-a născut acum un secol și jumătate la Craiova.

Tatăl său, Ioan Maiorescu, se înrudea cu Petru Maior, istoric și unul dintre promotorii „Școlii Ardelene". Titu (Liviu) Maiorescu învață primii doi ani la Craiova, apoi îl găsim, în 1850, elev la cel dintîi gimnaziu din Brașov. În 1851 pleacă împreună cu părinții la Viena și va învăța la „Academia Theresiană."

La vîrsta de 10—11 ani, cînd unii de seama lui erau încă prinși de jocurile copilăriei, Titu Maiorescu vădea calități cu totul deosebite, fiind un elev silitor, mereu aplecat spre cărți, curios să cunoască, deschis altor preocupări; de pildă, acel copil serios se ducea la teatru și își scria în „jurnalul" său impresiile despre piesa pe care o văzuse sau despre un concert la care asistase; își nota în „jurnal" opiniile despre cartea sau cărțile citite, învăța să cînte la flaut și totodată — lucru rar — să se cunoască pe sine și să se formeze în așa fel încît să nu aibă nimic a-și reproșa. Acel copil, acel adolescent atît de serios izbutea să se stăpînească într-atît, să-și struneasca așa de bine pornirile, încît jocurile sale deveniră lecturile diverse ori învățarea limbilor străine. Stăpînea atît de bine limba germană încît, elev fiind încă, își scria primele încercări literare în limba lui Goethe și Schiller.

Absolvea școala în 1858, printre primii, dar, încă însetat de carte, în toamna aceluiași an se înscria la Universitatea din Berlin. Dînd lecții particulare, ambițiosul tînăr va studia în același timp, cu rîvnă, latina și greaca, franceza și engleza... Terminînd facultatea înainte de vreme își dă doctoratul în filosofie cu „magna cum laude". Și, în același an, 1859, Maiorescu pleacă la Paris, unde va studia la Sorbona, ca bursier al Eforiei Școalelor, iar în decembrie 1860 devine licențiat în litere și filosofie.

La douăzeci și unu de ani, Titu Maiorescu avea licența și un doctorat, era membru corespondent al unei societăți filosofice din Berlin (1861), publica articole în reviste germane, ținea conferințe la Paris și, în noiembrie al aceluiași an, mai obținea și diploma de licențiat în Drept.

În tinerețe, și la vîrsta senectuții

Titu Maiorescu se întoarce în țară și este, rînd pe rînd, profesor de liceu, apoi la Universitatea din Iași, în fine, la cea din București, este decan al Facultății de Filosofie și, de patru ori, rector al Universității. Predă pedagogia, gramatica română, psihologia, compunerea etc. Întemeiază, împreună cu alți oameni de cultură, la Iași, în 1867, revista **„Convorbiri literare"**, publicație importantă, în paginile căreia vor fi prezenți, alături de Maiorescu, Negruzzi, Alecsandri, Eminescu și Creangă.

Profesor și magistrat, ministru în dese rînduri, academician, deputat în Parlament, conducător al ziarului **„Timpul"** (1877), unde va lucra cîțiva ani buni și Eminescu, scriind uneori aproape în întregime ziarul, unde vor lucra și Slavici și Caragiale, Titu Maiorescu a continuat a fi sufletul societății literare **„Junimea"**, dar și cel care a creat critica literară românească modernă și o opinie publică sănătoasă, care a orientat gustul cititorului către valorile adevărate, durabile din punct de vedere estetic. El a luptat împotriva scrierilor mediocre, a formelor fără fond, relevînd specificul național al operei de artă ca un criteriu de valoare. Cu autoritatea sa critică a arătat cel dintîi originalitatea poeziei eminesciene (**„Eminescu și poeziile lui"**), ori frumusețea comediilor lui Caragiale, a apreciat poeziile lui Octavian Goga, a atras atenția asupra prozelor lui M. Sadoveanu, Slavici sau Al. Brătescu-Voinești. A alcătuit prima ediție a poeziilor lui Mihai Eminescu. S-a ocupat cu deosebire de „scrierea limbei române" într-o formă fonetică corespunzătoare, combătînd excesele latiniste.

Prin întreaga sa activitate de filosof, estet ori critic, Titu Maiorescu este un îndrumător și un întemeietor, figură proeminentă a literaturii române.

Prezentări de
EUGENIA TUDOR ANTON

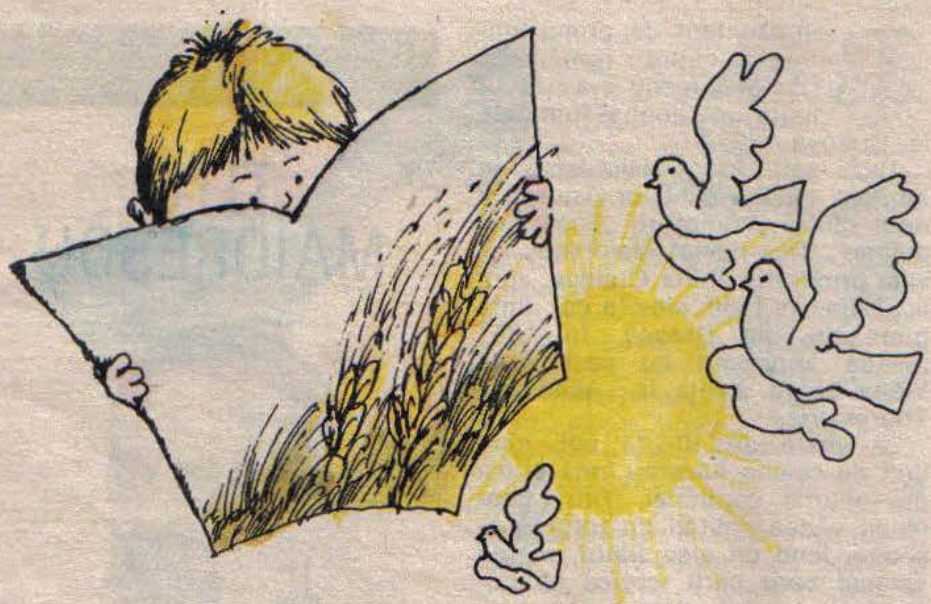

SCRIU PE LUMINĂ

Scriu pe lumină,
Scriu pe o frunză,
Jur, iarba-i verde,
Ceru-i senin.

Cartea de veacuri
Nu mai suspină:
Sînt tinereţe
Cu ochiul lin.

Spune, tu, mamă,
Ce-ngemănare
Poate să fie
Mai de alint?

Luna cu soarele,
Spicul cu bobul,
Ţara aceasta,
Numele-i sfînt.

GÎND DE COPIL

Un gînd aud. Şi gura ta,
Cu dinţi mărunţi, abia şopteşte,
Mînuţa se întinde către

Frunzişul care-abia-nfrunzeşte.

Să fie pace, spui, albina
Precum furnica, precum omul
Sînt vrednice de luat în seamă
Firesc, cum creşte-n veacuri pomul
Ce-a fost cîndva doar o mlădiţă
Şi acum e falnic ca un grui...
Să fie linişte — şoptesti —
Să fie pace, pace-spui.

ÎNFLORIRE

Cu tine a-nflorit
Acest sfînt pămînt.
Copile, tu ştii
Ce eşti şi ce sînt?

Eşti brazda pe care
Sămînţa-o doreşte.
Sînt ploaia din care
Tulpina ta creşte.

Eşti mugure-n rouă,
Fiinţă senină.
Credinţelor mele
Le eşti rădăcină.

Tu îmi eşti speranţa,
Prin tine, deci, sînt.
Cu tine a-nflorit
Acest sfînt pămînt.

IOANA DIACONESCU

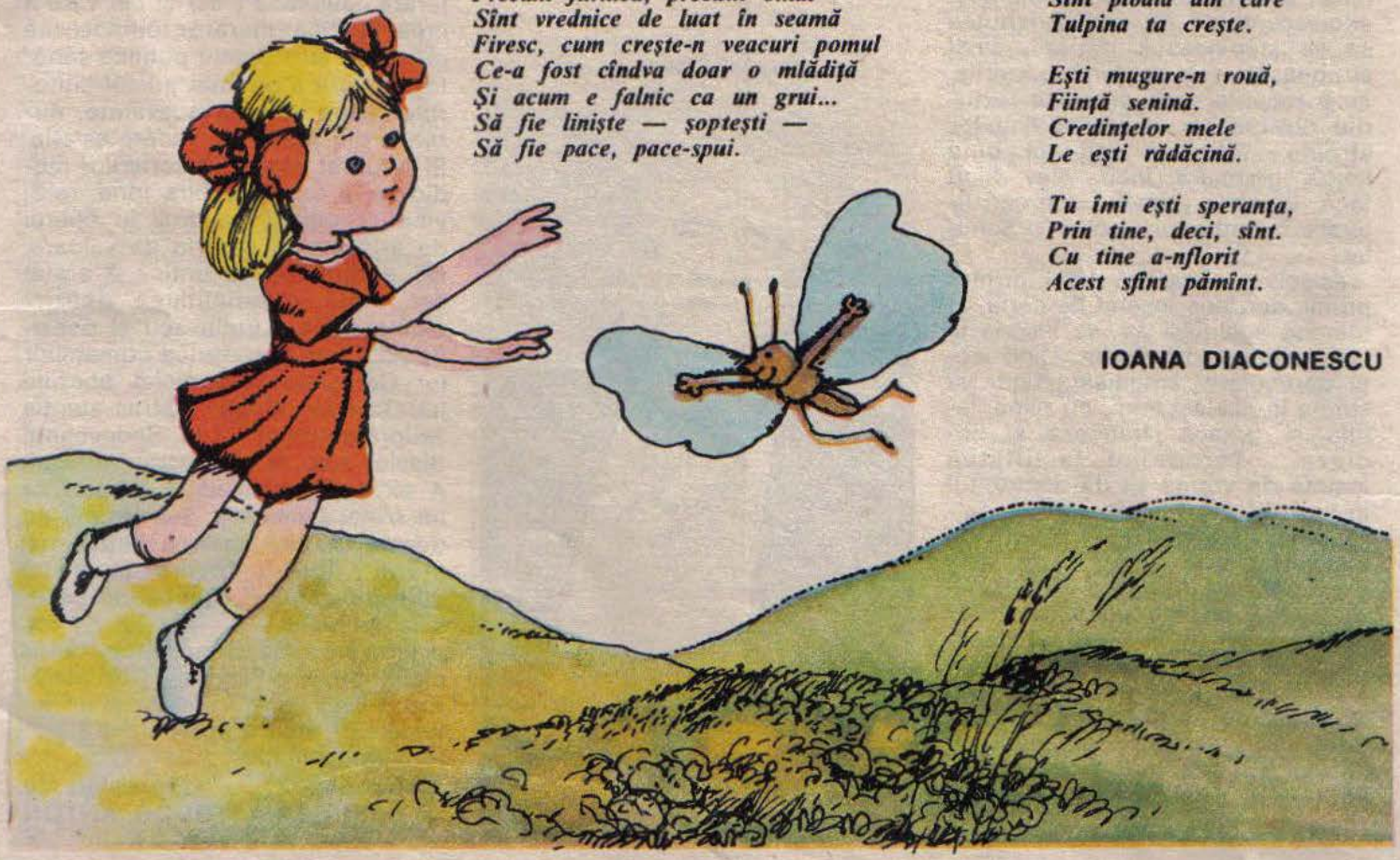

HOȚUL

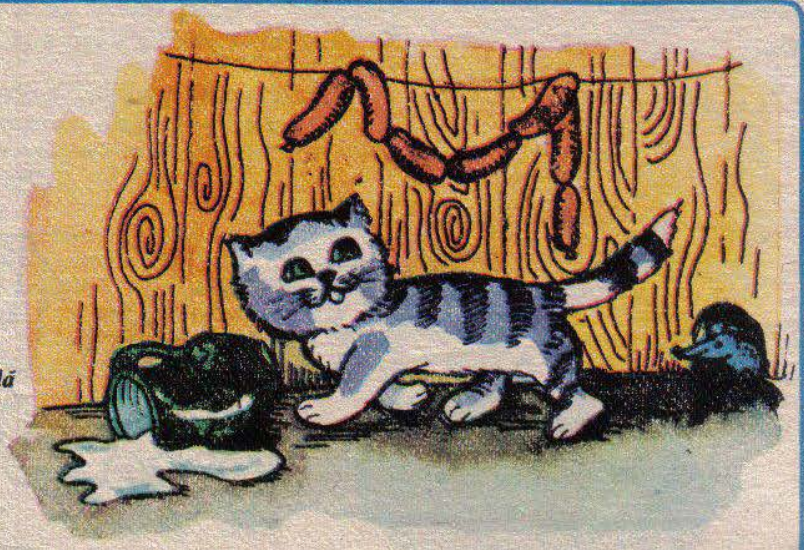

Pisoiul Miorlau e hoțul de-aseară
de la noi din cămară.
Gheruțele dumnealui
fac franjuri, franjuri friptura de pui
sperie șirurile de cîrnați afumați
răstoarnă ulcica cu lapte tocmai pus să se prindă
și apoi, o zbughesc, fericite, în tindă.
Însă pisoiul Miorlau, hoțul de care vorbeam,
face pe viteazul degeaba
că-i înghețată de frică inimioara și laba
cînd aude foșnind în pridvor
orișice șoarece începător.

IERI, AZI, MÎINE

— Mîine, vom merge-mpreună să cumpărăm
o pîine.
— Nu o să mergem ieri?
— Ieri a trecut. Deci nu vom merge ieri
nicăieri.
— Dar e adevărat că mîine am văzut un cățeluș
cu blăniță tărcată?
— Nici pomeneală!
Mîine n-a mai fost pînă acum niciodată.

DANIELA CRĂSNARU

ORA DE DESEN

Tu la ora de desen
trebuie să faci un tren.
Pe peron numai regrete
roțile sînt margarete, în vagoane ciocolată
iar locomotiva toată e un tort cu înghețată.
Jos o gărgăriță mare îi dă semnul de plecare.
Frunza e un semafor.
Trenul lunecă ușor
și dispare din caiet lăsînd doar un fum discret
căci mecanicul pisoi, cu mustățile vîlvoi,
era foarte plictisit
să stea smirna în desen, într-un tren fără antren.
Ce-i aici? O foaie goală?
Ai uitat că ești la școală și la ora de desen
trebuia să faci un tren?

Ai tu la tine ceva albastru?

— Alo, strigă emoționat Tudorel Roibu, dați-mi, vă rog, Federația de Șah! Federația, da! Aștept.

Pînă să primească legătura, trase cu coada ochiului să vadă ce efect produseseră cuvintele lui asupra persoanelor care așteptau să le vină rîndul la cabina telefonică. Erau oameni obișnuiți care doreau să vorbească la telefon cu alți oameni, la fel de obișnuiți, despre tot felul de chestiuni, se înțelege, cît se poate de obișnuite. Numai el, Tudorel Roibu, avea șansa de a fi eroul unei situații neobișnuite, cum este aceea de a vorbi cu o Federație, cuvînt pe care îl pronunța cît putea de des și de sonor. Dintre toți trecătorii, se simțea cel mai important, unic, adevărat purtător de noutăți.

Strada era aglomerată de mașini, o autobetonieră duduia la stop chiar în dreptul cabinei telefonice. Dar Tudorel reuși să desprindă, din țesătura de claxoane, scîrțîit de frîne și uruit de motoare, esențialul. Totul va decurge după cum s-a stabilit: la școala voastră sosește, în jurul orei 18, maestrul de șah Marin Done. Vă dorim succes!

De fapt, nu făcuse decît să verifice, la rugămintea profesorului Ioniță, dacă lucrurile mergeau așa cum le stabilise dînsul, mai demult, cu Federația. Tudorel Roibu făcu însă din scurta convorbire telefonică un mic tezaur personal de bucurii, noutăți și mari planuri de viitor, cu care porni mîndru și visător prin oraș.

Dar de unde mai răsărise și fata aceea? Tudorel Roibu și-a dat seama

de la început că o mai văzuse, dar nu știa unde. O fată obișnuită pe care, în altă situație, n-ar fi deosebit-o din mulțime. Se oprise uitîndu-se la el în timp ce el se uita, bineînțeles, la roata acelei „Dacii" 1 100. Bătrînul șofer n-ar fi reușit decît cu greu și poate chiar deloc să scoată singur anvelopa spre a înlocui camera spartă.

Îl rugase fără nici o speranță pe primul trecător, care se nimerise a fi Tudorel Roibu.

Adevărul este că Tudorel nu schimbase în viața lui o cameră de mașină. Dar, între timp, în această viață intervenise ceva important, convorbirea cu Federația. După un astfel de eveniment, simțea că nu mai poate, că-i este imposibil să spună „nu pot, nu mă pricep".

Tudorel pusese jos cutia de șah, apucîndu-se de lucru. Șoferul cel bătrîn și bătrîna lui soție, amîndoi firavi, albi și temători, îl priveau cu infinit respect. Ciocan, levier, pană de lemn, talc, anvelopă, jantă, cameră, pompă, manometru. Tudorel Roibu nu mai umblase niciodată de unul singur cu ele, dar, o dată și o dată, omul trebuie să înceapă. A strîns din dinți și ajutat de sfaturile omului, a făcut totul cum trebuie.

Fata îl privea întruna. Îi luase cutia de șah de pe jos, suflase praful și stătea cu ea în mînă zîmbind. „Ce-ai văzut?", o întrebă în gînd Tudorel, măgulit. „Un băiat care se pricepe la toate, asta ai văzut. Sau poate crezi că o să greșesc? Ei bine, nu!"

La urmă, bătrînul, înainte de a se urca despovărat de grijă la volan, îi dădu o hîrtie de 25 de lei, nou-nouță. „E o zi plină de lucruri plăcute", își spuse Tudorel, împăturind-o cu grijă, ca să n-o mototolească. Atunci se auzi glasul fetei:

— Ai tu la tine ceva albastru?

— Acum știu de unde te cunosc! spuse vesel Tudorel. N-ai fost anul trecut în tabără la Timiș?

— Am fost. De asta te țin minte. Mă cheamă Marina. Tu ești Roibu Tudor.

...Jocul, foarte răspîndit în seria lor de la Timiș, era foarte simplu. Oriunde te-ai fi aflat, un coleg te întreba dacă ai la tine ceva albastru. O batistă albastră, o bucățică de hîrtie albastră, un cap de ață albastră. Dacă n-aveai „albastru", trebuia să îndeplinești o „poruncă" veselă: să imiți cîntecul cocoșului, să faci clătite, dar de cele mai multe ori să recunoști o greșeală făcută indiferent față de cine și să-ți ceri scuze.

— Ai tu la tine ceva albastru? repetă fata.

— N-am, spuse Tudorel, bănuitor. Ce-ți veni? Acum nu sîntem la Timiș.

— Jocul trebuie respectat oriunde. Dacă n-ai albastru, îți dau ceva de făcut.

— Dar tu ai albastru? rîse Tudorel.

— Dacă te-ai uita mai bine la mine, ai găsi singur răspunsul.

O privi atent. Fata avea într-adevăr ceva albastru, chiar foarte albastru: ochi albaștri! Pînă atunci Tudorel nu observase.

— Și ce poruncă or să-mi audă urechile?

— Dă-i omului banii înapoi, șopti repede Marina.

— Poftim? Da' de ce să-i dau?

— Fără întrebări. Eu am albastru, tu n-ai albastru. Dă-i banii înapoi!

— N-ar trebui să te amesteci, bombăni Tudorel. Nu dau nimic.

— Am albastru la mine, repetă ea, privindu-l tăios. Calci regula jocului?

Tudorel înapoie, strîmbîndu-se, banii. Bătrînul șofer era nespus de stînjenit. Ai fi spus că se simte vinovat de supărarea lui Tudorel. Dar Tudorel era supărat numai pe Marina.

— O să am grijă din timp să nu mai nimerim în aceeași tabără, bombăni el. Dă-mi cutia, n-o mai ține ca pe o mătură. Știi măcar la ce servește?

— Parcă ar fi un joc de șah... Joci șah?

— De performanță, fetițo. După-amiază am un simultan, dar tu, probabil, nu știi ce înseamnă asta.

Ecourile acestei întîmplări nu-l săcîiră totuși prea îndelung pe Tudorel. Avea multe de făcut. După ore, luă conducerea operațiunilor privind aranjarea meselor de șah și a scaunelor, controlul ceasurilor. Locul său era la masa nr. 16. Potrivit rezultatelor pe care le obținuse la ultimele concursuri, Tudorel nu era decît al șaisprezecelea jucător din școală, dar trăgea nădejde să poată ajunge, nu după multă vreme, la masa nr. 1.

Deocamdată, avea o atribuție importantă: să-l primească pe oaspete la intrarea profesorilor. Emoționat, dădu fuga-fuga într-acolo, și ce-i văzură ochii? Din nou, fata de la Timiș, Marina.

— Văd că nu scap de tine! Ai luat-o în serios cu simultanul?, oftă el. Nu este pentru începători.

Fata părea însă a se fi schimbat, avea ceva nou și foarte serios în ochii care parcă nu mai erau albaștri, ci de-a dreptul negri.

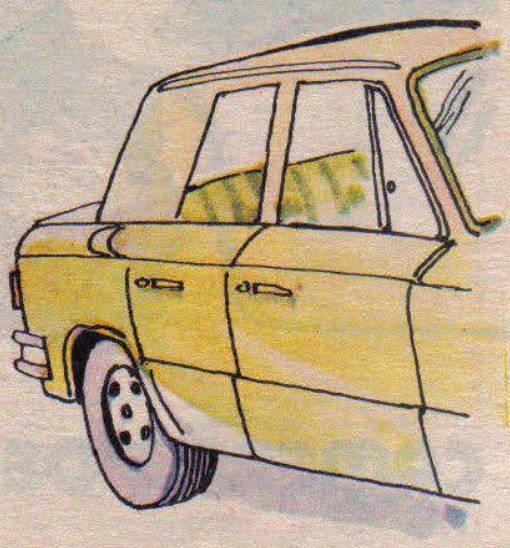

— Vom vedea. Participanții s-au adunat? Începem imediat. Ești amabil să-mi arăți drumul?

— Acum nu pot. Ia-o înainte și la stînga, dar n-o să poți juca, toate mesele sînt ocupate. Eu rămîn aici să-l aștept pe maestrul de șah Marin Done.

— În evidența Federației nu există nici un maestru Marin Done, ci doar maestra Marina Done, adică eu, spuse fata cu un fel de răceală.

— Tu... dumneata... ești... maestra?! Nu Marin Done? Marina Done?! Cum... cu dum... cu tine dăm simultanul?! se bîlbîi Tudorel.

— Exact! Dacă știam că înveți la școala asta, nici nu mai veneam. În orice caz, cu voi nu mai vreau să joc. La revedere!

— Stai, șopti el. Cum adică nu vrei să joci cu noi? De ce?

— Am plecat. Dacă toți or fi prost crescuți ca tine... Cu categoria asta nu joc!

— Nu sînt toți ca mine, pe cuvînt! Șopti el disperat. Ceilalți sînt fără cusur, ai să vezi. Nu poți pleca. Te rog să rămîi! Doar am fost împreună la Timiș...

— Să mă gîndesc, nu știu, spuse ea. Nu prea meriți. Numai dacă ai la tine ceva albastru. Atunci ai avea dreptul să-mi ceri să joc și cu voi.

— N-am nimic albastru, oftă Tudorel. De unde să am? Iar începi... Ba am. Cerul! Nu este el albastru? Și nu este al tuturor! Deci este și al meu. Am albastru. Întotdeauna îl voi avea!

Marina zîmbi și el văzu că avea din nou ochii albaștri.

OVIDIU ZOTTA

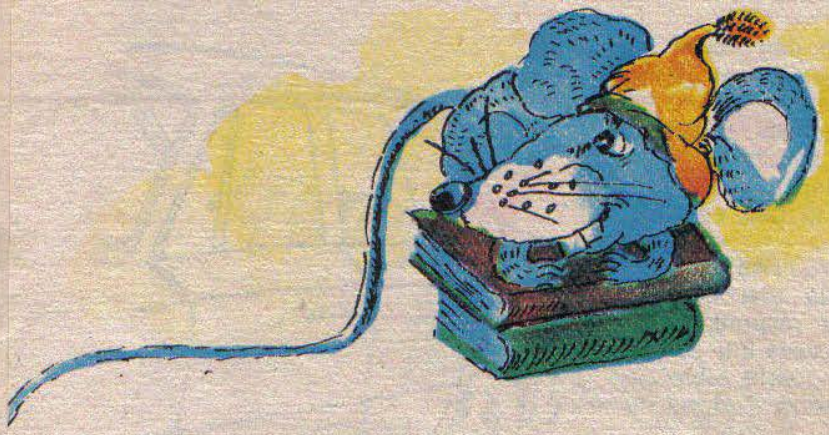

CAMERA POETULUI

Camera poetului? Prin comparație e un fel de nod principal de circulație (vers jucăuș, dă-te la o parte, nu sta pe șine, intră în carte) sau e aeroport în care clipă de clipă, bătînd lin din aripă, gînd sau dor, deși fără pilot, decolează, aterizează ușor, ușor.

Nu aș exagera de fel dacă aș spune că în odaia cît un pătrățel, Pămîntul, cît e de mare, încape și el.

Ce mai, e aglomerație în această originală... sală de consultație unde se ascultă chiar și a stelelor sau a ierbii respirație.

Bradul, amețit de înălțime, dă la telefoane (dar nu unu-două, o mulțime). Și poetul îi prescrie, pe un fulg de păpădie, o compresă cu un nor, sau... un dans de veverițe ca... masaj ușor.

Ei, dar cine intră pe ușă? E un nor. Strigă că-l doare tare (o măsea oare?). Și poetul îi aduce alinare.

Din odaia mică nu pleacă nimeni fără un dar: nu cu biciclete sau cu ciocolate, ci cu hohote de rîs fistichiu împachetate sau cu cîte un leac contra nepăsării (v-ați gîndit că din lacrimi se adună apa mării?).

Broasca țestoasă s-a cățărat pe fereastră în casă și poetul i-a prins bătrînei, ușor, aripi pentru zbor.

Patru gărgărițe-fetițe au ascuns sub pelerine (conform modei, pline cu buline) un basm început încet, lin, de poet și îl trag departe, peste valurile de aer, cum ai trage un fir lung din caier.

Unii răi, auzind că la poeți s-ar găsi mult aur curat, au venit după furat.

După ce în zori și-au încărcat geamantanele cu comori, au înțeles cu stupoare că diamantele fine, transparente, strălucitoare, erau doar picuri de rouă pe boboci de floare. Ba... într-o cutie de catifea au dat peste niște „averi": pleoape de sidef, cochilii de melci și alte amintiri ale unei veri.

Cu visele și cărțile, furii ce să facă? S-au convins că odaia poetului era săracă.

Pe masa lui plină de creioane, hîrtie, file scrise, file șterse (o sută, o mie) noapte de noapte e forfotă, se aud zgomote, șoapte. Personajele, tipții, ies din carte, se înfruntă, se împacă, mai stau la taifas cîte-o leacă.

Auzi un oftat: în inima cuiva a intrat un spin. Sar să i-l scoată, din paginile alăturate, vecini.

Dar nici printre foile de hîrtie nu-i, cum s-ar crede, armonie. Verbele încărcate de energie se fugăresc, substantivele-și vînd propriile portrete, iar adjectivele neastîmpărate lipesc, unde nu te aștepți, etichete.

Într-un colț, necăjit, un șoricel, Gabriel, ce se dorește poet și el, rontăie noapte de noapte numai cărți de poezie fel de fel. Auzindu-l, visele scrise și nescrise, întregul teanc de manuscrise încep să hohotească ușor și rîsul, ca un microb, e molipsitor. Excepție fac doar dicționarele și o enciclopedie, rîsul în hohote socotindu-l „prea de periferie".

Citeodată, în plină noapte, răzbate un strigăt: „Dați-vă la o parte!" Cineva bate în carte. E un omuleț supărat foc și se pare că poetul nu l-a băgat în poveste și l-a lăsat pur și simplu pe dinafară (și nu pentru prima oară).

Dar luna acoperă zgomotele cu mătasea ei argintie și încep pe pîrtie de lumină să vie saltimbanci și pitici cu coifuri de flori, zglobii, atît de așteptați de copii.

În odaia poetului se adună tot ce ne bucură, ne mîngîie sau ne doare, ca-ntr-o inimă de om ce bate tare, tare.

LUCIA OLTEANU

POEZIE CU LUNĂ

Cînd cu versuri se încarcă,
luna e de aur barcă —
fără vîsle, fără vele,
plutitoare printre stele.
Trage-n portul unui vis
şi-ţi şopteşte ce-ai de scris.
Cînd pe foaie ţi se-aşază
sprijinită într-o rază
şi te-aştepţi s-o prinzi, ei bine,
printre stelele-albine
vechea barcă aurie
e... de pepene-o felie,
fiindcă uite, vrăjitoare,
şi-a luat altă-nfăţişare.
Lună nouă, lună plină
scrie-n ceruri cu lumină
şi-ţi surîde bucălată
ca un chip strengar de fată.
— Ei, e gata poezia?
te zoreşte durdulia.
— Gata-i! Şi-o să pun drept punct
tocmai chipul tău rotund!

şi-am să te ţintesc pe dată!
— Eu sînt elefant cu trompă
şi ud florile, din pompă.
— Eu atunci mă fac o spadă...
Harşti şi trompă, harşti şi coadă!
— De-ăsta-mi eşti? Ţi-arăt eu ţie...
Buuum! se-aude din tărie.
Tunet, fulger se-ntretaie;
s-au luat „ţîncii" la bătaie.
Sare vîntul să-i despartă:
— Ce folos aveţi din ceartă?
Norii plîng, îşi cer iertare...
Plouă cu mărgăritare!

PENTRU-O GĂRGĂRIŢĂ MICĂ

Pentru-o gărgăriţă mică
pregătită de iernat,
sub un vîrf de rămurică
poate fi un dulce pat;
iar o rază aurie
străbătînd pieziş din cer
cu văpaia ei tîrzie,
poate fi... calorifer.
Dacă vîntul o petală
smulge dintr-o tufănea,
gărgăriţa o să doarmă
sub o plapomă lila.
Şi pe cine-o să viseze
în somn lung, cu ger şi vînt?
Pe crăiasa primăvară,
reîntoarsă pe pămînt!

PASSIONARIA STOICESCU

NORII

Norii, cît sînt ei de nori,
se mai joacă uneori;
se închipuie copii,
gata de năzdrăvănii.
— Eu sînt pasăre şi zbor,
zice-un nor către alt nor.
— Eu atunci mă fac săgeată

PENTRU-O GĂRGĂRIŢĂ MICĂ.

CURTEA COPILĂRIEI

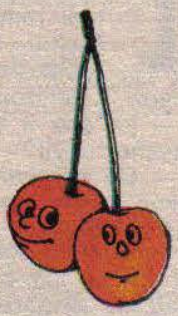

Cînd dau în pîrg cireşele văratice
şi cînepa e numai bună de făcut
palancă la pămînt,
cu nostalgie şi jind
mă uit peste-un gard de nuiele
în curtea copilăriei.

...Mă trezeşte mama în zori,
duc de-ale gurii lingurarilor,
mă abat pe la Ozana cea limpede
şi frumos curgătoare în secolul ei,
şi dau de poznă orice trebuşoară,
dar uit pupăza-n tei...

HORIA GANE

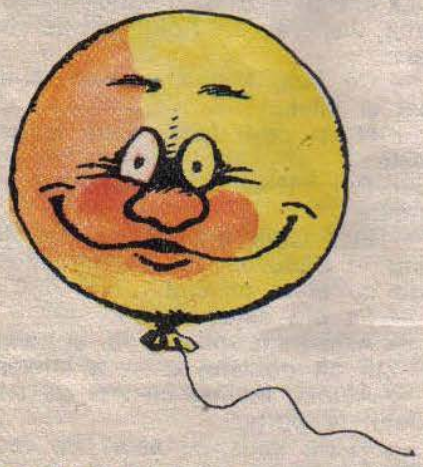

SFERA

Cercul creşte
Se roteşte
Rîde, plînge
Bate-asfaltul
Ca o minge
Şi din joacă
E pe rînd
Cînd balon
Burduf
PĂMÎNT

De-i e sete
E ulcior
De argilă
În cuptor
Sau de cîntă
E cimpoi
Cor de stele
În zăvoi
De e gînd
Vîrtecuş
În căpşorul
Cu zuluf.

MARIN CASAPU

CUVÎNTUL DE ONOARE

Lui Mitică, din ONOARE nu-i mai rămăsese decît cuvîntul. Restul...

Dis-de-dimineaţă, pe răcoare, îi telefonase Doru:

— La ora 9 avem antrenament la baschet... Vii?

— Ce întrebare mai e şi asta, cînd mîine avem meci?

— Lasă că ştiu eu de ce te întreb.

— Atunci, chiar că îmi pare rău! Şi, ca să mă crezi, uite, ai cuvîntul meu de onoare...

— Bine!

Apoi, pe la 9 şi un sfert, cînd Doru l-a sunat din nou, Mitică — ce i-a venit? — a ridicat receptorul şi a fost nevoit să înghită tot felul de reproşuri: că una zice şi alta face, că nu mai poate conta nimeni pe el.

— Şi acum, ce vrei să fac? l-a întrebat el pe Doru, cu demnitate. Să vin la antrenamentul acela nenorocit, cînd mi-am dat cuvîntul lui Andrei, că merg cu el la concert?... Nu vrei să vii şi tu cu noi?

— Cum să vin, măi fa diez minor la caracter. Am promis băieţilor...

— Ai dreptate!

— Vezi că ştii?...

— Dar tu ce-ţi închipuiai? Că eu trăiesc pe altă planetă?... Dacă nu-mi dădeam cuvîntul...

La ora 10 şi 25 de minute, Andrei îl suna, disperat, din holul sălii de concert:

— Ce faci, Mitică, nu vii? Ţi-am luat şi bilet....

— N-am ce-ţi face, dacă te grăbeşti...

— Păi, ţi-ai dat cuvîntul de onoare...

— Eu? Cum era să ţi-l dau ţie, cînd i-l dădusem lui Pamfil, că mă duc cu el la pescuit...

— La ora asta?

— Asta i-am spus şi eu, şi băiatul — ştii cît de isteţ e — a înţeles...

— Atunci, înţeleg că vrei să-ţi las biletul la portar...

— Ţi-am spus eu asta? Se vede, măi Andrei, că tu nu eşti parolist: chiar dacă nu mă mai duc cu Pamfil la pescuit, i-am promis lui Zînel că la ora 10 şi jumătate sînt la el, să facem nişte exerciţii la algebră...

— Faci tu, duminică, exerciţii cu Zînel, cînd algebră avem tocmai miercuri?!

Mitică, deşi era calm din fire, simţi că se înfurie:

— De cînd te cunosc ai fost un superficial. La tine totul e după tipic. I-am promis omului — parol d'honneur — că la 10 şi jumătate sînt la el...

— Păi, e 10 şi jumătate şi tu...

— Dacă mă ţii de vorbă!... Şi acum sînt convins că faci asta tocmai ca să nu mă pot ţine de cuvînt... De altfel, nu-i prima dată cînd îmi faci una ca asta! Anul trecut, de pildă, ai zis că plecăm în excursie şi...

— Te-ai dus să joci cu Dumitrache fotbal în nasturi...

— Că era să pierd campionatul din pricina ta!... Sau cînd trebuia...

Dar Andrei întrerupse brusc legătura, pentru că începea concertul. Mitică rămase cu receptorul în mînă, furios:

— Prost crescut! Şi după toate astea, îmi trînteşte telefonul în nas!

Telefonul însă începu să sune din nou şi Mitică ridică bucuros receptorul, gîndindu-se că deşi legătura, poate, se întrerupsese întîmplător, el tot avea să-i tragă lui Andrei un perdaf, să nu-l uite niciodată: „Pe cuvîntul meu!"

La capătul firului, era, de data aceasta, Zînel:

— ...E trecut de 10 şi jumătate, stimabile...

— N-am ce-ţi face, pînă acum m-a ţinut de vorbă măgarul ăla de Andrei... Eu, zău, Zînel, dacă înţeleg ce fel de om mai poate fi: i-am explicat cu de-amănuntul că ţi-am promis, ba chiar că mi-am dat cuvîntul de onoare, că vin să facem...

— Atunci vino!

— Cum, mă, acum, duminica? Şi-apoi tu ştii că algebră avem tocmai miercuri... Pînă atunci avem timp berechet... Nu? Eu zic să vin marţi la ora 3, şi pînă la 7 învăţăm toată algebra... pe cuvîntul meu... Şi tu ştii că eu... Alo! Alo! A închis şi ăsta... Toţi sînt nişte prost crescuţi şi oameni fără de cuvînt. Nu mai departe decît acum o săptămînă, s-a uitat în ochii mei, cu ochii lui de viţeluş, şi mi-a zis emoţionat: „Pe cuvîntul meu de onoare că o să învăţ cu tine la algebră". Şi acum a uitat totul şi o să rămînă, sigur, corigent... De altfel, aceasta este soarta tuturor celor care... Aoleu, dar nu i-am dat cuvîntul lui Manole că trec să-l iau la expoziţia de cîini?

Ridică cu febrilitate receptorul şi formă un număr:

— Alo, Manole?

— Da...

— Aici Mitică... parcă ţi-am dat cuvîntul...

— Cuvîntul?! Ce să fac cu el?...

— Ce-ai zis?

Dar cum la celălalt capăt al firului nu mai era nimeni, Mitică îşi aminti că, în fond, nici nu-i promisese nimic lui Manole, ci lui Ovidiu...

— Alo, Ovidiu? Nu?! Hai, măi, n-o face pe nebunu cu mine, că nu se prinde: ştiu bine că eşti tu, dar îţi place să glumeşti... Ascultă-mă atent! Ieri ţi-am dat cuvîntul de onoare... Cum, ce culoare avea? Eşti complet debusolat, amice... Cuvîntul de onoare e ceva sfînt, ceva înălţător... Nu poţi să-l iei aşa, în derîdere, pentru că aşa îţi vine ţie la un moment dat. Să-ţi fie ruşine!...

IULIU RAŢIU

CINCI SNOAVE DIN PERU

■ OAIA ȘI LLAMA

Oaia care, știți, nu e prea vorbăreață, s-a întîlnit, într-o zi, cu Llama cea aproape mută.

— Eu nu înțeleg de ce te ții atît de mîndră, i-a spus oaia, după ce a privit-o un timp. Și cum Llama nu i-a răspuns, a continuat tot ea: Iînă dau și eu, blana, o vezi, e destul de mițoasă, ca și a ta, carne gustoasă am, iar laptele, aș putea spune, e chiar mai gras decît al tău...

Și lăudîndu-se așa, oaia alunecă de pe o stîncă și își rupse un picior...

Llama se apropie atunci de ea și mormăi supărată:

— Tot ce ai spus, e adevărat, numai că acum eu trebuie să te car în spate... Dacă mi-aș fi rupt eu un picior, tu n-ai fi putut...

■ CÎND EȘTI PREA IUTE... DE GURĂ

Ardeiul cel dolofan și roșu, căruia i se mai spune și rocoto, se pomeni, într-un sac, alături de un cartof. Și cum acesta, proaspăt scos din cuib,

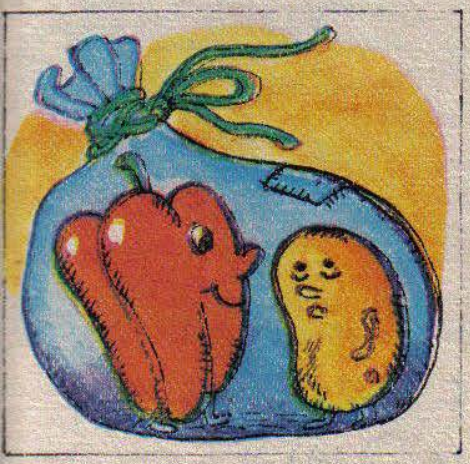

era plin de noroi, frumosul și strălucitorul rocoto îl împinse scîrbit, într-o parte.

— Nu ești cam repezit, ca să nu zic altcumva, amice?, îl întrebă, ironic, cartoful.

— Sînt cum sînt, dar află că dacă îți permiți să vorbești cu mine așa, n-ai nici sare, nici piper!

— Adevărat, dar dacă o să mă mai fierbi mult...

— Aha, acum, după ce că ești un nespălat, îndrăznești să mă mai și amenințI?! Și sări afară din sac.

Stăpînul sacului, care se întorcea de la piață, îl zări cum alunecă într-o groapă, dar nu se aplecă să-l ridice.

— Vezi ce pățești, dacă ești prea... iute?

■ ADEVĂRATA STRĂLUCIRE

Un fir de nisip, micuț și strălucitor, văzu într-o noapte, pe cer, luna:

— Ia te uită unde s-a cocoțat! Dar află, surato, că degeaba ești atît de mare, că tot eu strălucesc mai tare...

— Crezi? spuse luna, învelindu-se într-un nor.

Iar firul de nisip, rămas în întuneric, se pierdu printre celelalte firișoare... Și niciodată nu se mai regăsi...

■ NU COAJA E GUSTOASĂ...

Banana și portocala au fost bune prietene, pînă într-o zi cînd una a descoperit că e galbenă, ca banana, iar cealaltă, portocalie, ca portocala... Atunci, a început gîlceava între ele:

— Eu sînt mai frumoasă!

— Ba eu!

Un băiat, văzîndu-le în fructieră, simți că îi lasă gura apă:

— Ia te uită, Manolito, o banană și o portocală!

Apoi le decoji și aruncînd cojile la gunoi le mîncă, pe rînd, pe fiecare.

— Frumoase n-or fi fost, dar gustoase, sigur!

■ VACA LUI JUAN

După ce se întorsese de la tîrg, unde se dusese să cumpere o vacă, vorbele au început să alerge prin sat, de colo-colo, ca argintul viu.

— Ai văzut?

— Ce?

— Minune mare: toate vacile țin coada în jos, numai a lui Juan o ține în sus...

— Nemaipomenit!

— Nemaiauzit!

— Nemaivăzut!

Numai despre asta se vorbea tot timpul și nici unul nu mai făcea nimic, încît boabele din spice începuseră să se risipească, cartofii din cuiburi, să putrezească, iar oile nemulse, cu ugerele pline, behăiau de durere.

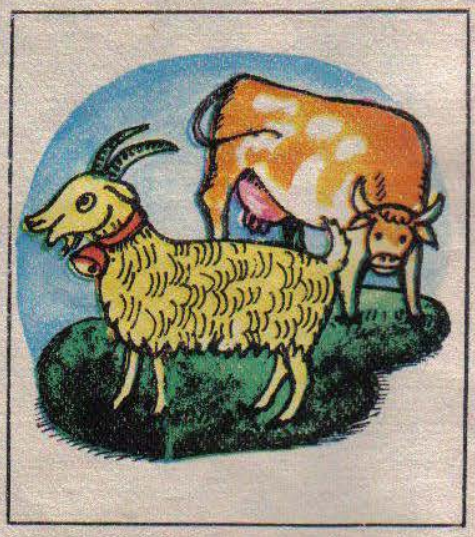

Numai lui Juan nu-i păsa de nimic și stătea, cu vaca închisă, în grajd.

— Sărac, sărac, dar deștept! începuseră femeile să-și bată joc de bărbații lor.

— A știut ce să cumpere...

— Nu ca voi...

Atunci alcadele le-a spus celor care se adunaseră la gardul lui Juan:

— Eu intru să-l rog să iasă afară cu vaca: măcar s-o vedem și noi...

— Prost ar fi să iasă!

— Ar putea să i-o fure cineva!...

— O minune ca asta se ține închisă, ca o comoară...

Totuși, alcadele a intrat, dar numai după o clipă a ieșit năucit.

După ce oamenii au simțit că și-a mai revenit, întrebările au început să curgă, potop:

— Ce face?

— Ce-ai văzut?

— Cum e?

Alcadele însă, cu privirile în gol, rămăsese parcă mut...

— Spune, dar spune odată, e adevărat că ține coada în sus?

— ...Cum ar putea s-o țină altfel, dacă vaca lui Juan e... capră!

NOI ȘI ANUL 2000

Bună ziua! Sînt Flavia Barboni... Aș dori o introducere mai scurtă, așa că... să trecem direct la subiect. Am citit în fiecare număr al almanahului lucrările S.F. și mărturisesc că mă pasionează. Fratele meu are înclinații spre acest gen de literatură. Citindu-mi lucrările, le-a găsit bunișoare; acest lucru m-a încurajat. Lucrarea pe care v-am trimis-o nu este cea mai bună. Aș dori să vă cunosc părerea despre ea. Din lucrările publicate am dedus că fiecare are stilul său de prezentare a viziunii asupra viitorului. Astfel, sînt lucrări melancolice sau altele, pline de umor. Eu nu am un stil aparte, depinde de starea sufletească în care mă aflu cînd îmi vine inspirația.

Este prima scrisoare de acest gen și de aceea nu știu ce să scriu în încheiere...

O ÎNCEPĂTOARE...

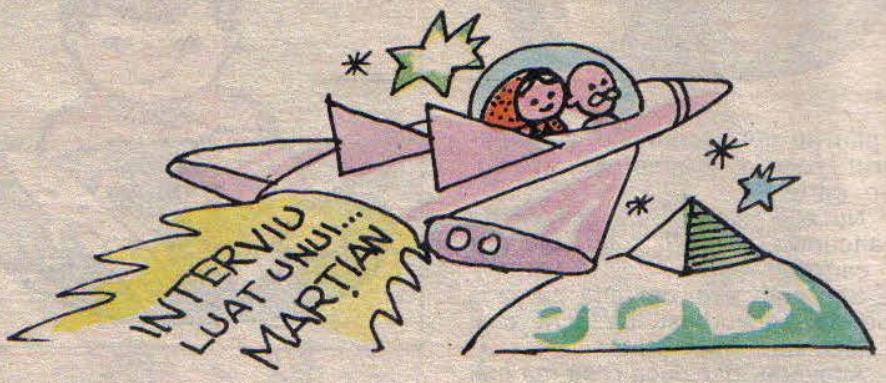

Au fost odată, prin anul 2000, pe planeta Pluto, un moș și o babă. Și ei aveau o navă. Lucru foarte obișnuit pe Pluto. Este ca și cum pe Pămînt ai avea mașină. Și, într-o dimineață, s-au sculat ca de obicei, au mîncat, au urcat în navă și au plecat pe Marte. Erau ziariști. Au călătorit multă, multă vreme, dar au ajuns. Și au văzut o piramidă. Au ciocănit și le-a deschis ușa un marțian tot așa de bătrîn ca și ei, numai că avea pielea albastră și o fețișoară mică și poznașă.

— Bună ziua, domnule marțian! au spus ei într-un glas. Am venit să stăm de vorbă.

— Bine aţi venit! a răspuns el şi i-a poftit în „casă".

După ce au luat loc, bătrînul de pe planeta Pluto începu:

— Ce faceţi voi pe planeta asta?

— Trăim! i-a răspuns marţianul. În timpul acesta bătrîna scria tot ce spuneau.

— Şi cum trăiţi?

— Bine, adică fericiţi că nimeni nu ne deranjează.

— Ce meserie ai?

— Eu sînt constructor de piramide, adică de case.

— Şi îţi place ce faci?

— Desigur!

— Cîţi locuitori are planeta?

— Nouă, foarte harnici şi îndrăzneţi!

— Spune-ne despre tine!

— Despre mine nu am prea multe să vă spun... doar că sînt cel mai bătrîn de pe planetă...

— Dar soţie ai?

— Nu, pe Marte nu sînt femei.

— Şi nu vă e teamă că după ce o să muriţi, planeta va fi pustie?

— Nu, pentru că noi nu murim.

— Bine! Agricultură aveţi?

— Nu.

— Şi atunci, cu ce vă hrăniţi?

— Cu aer, adică nu, mai bine zis cu microorganismele din aer pe care le preparăm astfel. Şi le întinse o farfurie pe care se aflau un fel de chifteluţe incolore. Serviră amîndoi şi ziaristul exclamă:

— Dar sînt foarte bune!

— Mă bucur că v-au plăcut.

— Şi ce beţi?

— Apă, obţinută tot din aer.

— Interesant, foarte interesant!

— Ce doriţi să faceţi pe viitor?

— Noi, marţienii, avem planuri mari! Vrem, mai întîi, să mai facem un soare artificial, apoi să facem agricultură, să construim oraşe suspendate...

— Foarte interesant, şi sîntem pe deplin convinşi că o să reuşiţi cu succes tot ce v-aţi propus.

— Mulţumesc în numele tuturor locuitorilor acestei planete.

— Sper că nu v-am deranjat...

— Nu, ba chiar mi-aţi făcut plăcere, să mai veniţi!

— Vom veni peste zece ani pentru a discuta mai amănunţit planurile voastre măreţe. Şi încă ceva: să veniţi pe Pluto!

Şi cei doi ziarişti s-au urcat în navă şi-au plecat spre Pluto. Ce veşti senzaţionale duceau cu ei!

FLAVIA BARBONI
Brăila

Merg pe Calea Lactee şi picioarele simt sub ele stelele făcînd: trosc! trosc!, deoarece sînt de zahăr. Iau una şi o vîr în gură; e albă şi sfărîmicioasă, şi dulce-acrişoară. Zahăr extraterestru get-beget! Acum nici nu mai e; mi-a rămas în gură doar gustul ei aromat, amintind de mireasma vişinelor coapte din livada bunicii. Oamenii de ştiinţă de pe Pămînt, care fac în cinci schimburi de pază la ecranele supercalculatoarelor electronice, îşi vor îndesa mai bine ochelarii pe rădăcina nasului, vor apăsa pe mai multe butoane multicolore şi, după ce vor privi cu savanta lor atenţie sumedenie de linii frînte şi curbe pe respectivele ecrane, vor da, cu multă hotărîre, decizia: „A dispărut o stea! (Bineînţeles, în urmă unei puternice explozii generate de ciocnirea cu un corp necunoscut, steaua s-a dispersat în particule microscopice, care, de fapt, există cu siguranţă, dar.., pe care nu le putem totuşi vedea.)"

Un Cîine boreal (cam mare, dulăul) sare la mine să mă muşte de picior. Hau! Hau!, lătrăturile lui se pierd în spaţiu, iar pămîntenii le captează. Savanţii, privind prin telescoapele lor, zic: „O nouă explozie! O nouă explozie! Expulzare de materie a planetei x20157yzM23!"

O iau la fugă printre stele; Cîinele Mic sare dintr-un tufiş (să mă mai sperie şi el!); îl croiesc pe spinare cu o cometă, vreau să sar peste el şi de frică îl calc pe coadă; el schelălăie de durere; eu mă redresez, îmi iau avînt, iute fac ţuşti! peste el şi iată-mă acasă, pe Terra, gîfîind din pricina alergăturii.

Părinţii mei tocmai se uită la televizor, la emisiunea „D-ale universului". Din ecran, un nene cu ochelari zice: „Recent, o nebuloasă în formă de pantof s-a interpus între constelaţiile Hydra şi Orion, după care a dispărut (urmîndu-şi, probabil, drumul interstelar), iar steaua Syrius s-a deplasat cu 80° mai departe decît era pe orbită."

Părinţilor n-are rost să le spun că tot ce îndrugă nenea cu ochelari nu e adevărat, că cei doi cîini după mine s-au luat. Doar ei sînt oameni serioşi, n-au timp de glume! Lor am să le povestesc că a început ploaia, de aceea am fugit, iar ei, fiind oameni serioşi, mă vor crede.

DANIELA DIACONU
cl. a VIII-a, Şc. gen. nr. 195, Bucureşti

Umbrele înserării învăluie oraşul. Totul este cuprins de o linişte adîncă. Nu demult făcusem cunoştinţă cu o steluţă. Şi de atunci, în fiecare seară, ea venea la geamul meu şi îmi povestea lucruri minunate despre planete, comete, despre Soare şi despre Lună... Cum se schimba

garda de onoare a cerului, steluța cobora la fereastră.

— Vrei să facem o călătorie prin Univers? m-a întrebat ea.

— Vreau, i-am răspuns nerăbdătoare.

Steluța mi-a trimis o rază pe care am încălecat și, astfel, am pornit la drum.

— Vezi Carul Mare și Carul Mic? Uite și Steaua Polară!

— Ce frumos strălucește! Steluțo, vreau să văd o cometă.

— Privește acolo! Ea este formată dintr-un nucleu luminos și o prelungire numită coadă... Ferește-te!

În ultima clipă m-am dat la o parte. Ca o săgeată trecu pe lîngă mine un meteorit. Nici nu-mi revenii bine, că Steluța mă și duse pe o planetă.

— Ce planetă este aceasta? o întrebai eu.

— Neptun.

Deodată apăru în fața noastră un robot cu foarte multe butoane și în piept avînd un ceas, care indica ora 09,00.

— Cine ești? l-am întrebat. Și vorbele îmi tremurau pe buze.

— Mă numesc Ciporiol și sînt singurul robot de pe planeta noastră care înțelege limba pămîntenilor.

— Sînteți mulți roboți?

— În jur de o mie cinci sute.

— Și cine vă conduce? întrebă și Steluța.

— Creierul Planetei.

Apoi, Ciporiol îmi dădu o mască de gaze și toți trei am mers să vizităm planeta. „Iarbă pe Neptun, am zis în gîndul meu, și pomi, și păsări". Of, dar toate erau din metal. Inclusiv păsările care aveau pe gît multe butoane, ba chiar și pe aripi, și nu cîntau...

— Aici locuiește Creierul Planetei, zise robotul arătînd spre o navă păzită de doi roboți. Acum este ocupat.

Mergînd mai departe ne întîmpină un cățeluș. Ce frumos este! Mie îmi plac mult cîinii. Mîine e ziua mea și tare aș vrea să-mi aduca bunica unul. Doar mi-a promis... „Cum l-o fi chemînd? mă întrebai în gîndul meu. Grivei, Azor, Lăbuș, Bubico..." O, nu! Scrie pe codiță: Asumian 236. Și ce lăbuțe curate are! Of, tare mi-e sete! Ciporiol șopti ceva cățelului. În clipa următoare, Asumian 236 dispăru, dar nu după mult timp se întoarse cu un pahar cu apă. Din greșeală apăsasem pe butonul roșu de pe lăbuța stîngă din față. L-am privit mai atentă și am găsit un buton albastru. Cînd am apăsat pe el, s-a auzit o melodie frumoasă și cățelul începu să danseze.

— Ha, ha, ce caraghios este! Pacat că-i tot din metal. Steluțo, știi ceva? Du-mă înapoi pe planeta mea cu soare, cu păsări care cîntă și căței adevărați, cu iarbă și cu pomi, cu flori multicolore și frumos mirositoare...

— Costina, scoală-te! A venit bunica și dacă ai ști ce frumos cățel ți-a adus! Îl cheamă Lăbuș...

CONSTANTINA ELENA BADEA
cl. a VII-a, Drobeta Turnu-Severin

Deci ies afară (ieri), fac o plimbare de vreo cinci minute, mă întorc, mă uit la ceas — teroare! Iar a stat! Imposibil, dom'le ceasul-ăsta, im-po-si-bil! ce naiba!

Așa deci, mă uit la ceas, apoi mă întorc în cameră și mă așez într-un fotoliu și aștept să-mi vină ideea aia nenorocită ce-mi spusese că-mi aduce o povestire... Aștept, aștept, cînd aud în spatele meu: bang... bang... bang... bang... Zic: „Ăsta-i fratele meu!" și nici nu mă mai întorc. Cînd... în fața mea apare... se așază în fotoliu și începe să moțăie.

Mă frec la ochi, mă uit... nu, imposibil!... Cine credeți că era? Pantera-Roz! Da, da, nu vă mirați: Pantera-Roz! Așa cum o știam și eu și voi din desenele animate... își pusese coada pe ochelarii bunicii și moțăia.

„Aoleu!" mă îngrozii. „Dacă vine bunica!"

— Hei, Panteră Roz! Hei, trezește-te! începui eu s-o strig, luînd-o de mustăți. Trăgeam de ele cu putere cînd...

— Ce vrei, dom'le! Ce-ai cu mine?

Răsuflai ușurat:

— Panteră, scoală-te!

— Eu, dar ce-ai dom'le cu mine! la te uită! Și eu, ca omul, veneam pe la tine și tu urli ca apucatul! Ce, așa se tratează musafirii?

Rămăsei fără glas.

— Păi, bine, dar eu așteptam o idee nu pe tine, o idee! începui eu să urlu ca scos din minți.

— Du-te dom'le și te plimbă! M-a trimis ideea la tine să-ți țin de urît și tu...

Mă luminai.

— A, da, bine, dar uite ideea mi-a venit: o să scriu un tratat de chimie.

Pantera se trezi de-a binelea.

— I-ascultă, dom'le! Ai înnebunit? Sau ai făcut insolație?

— Dar de ce? O să scriu un articol despre chimie, că-mi place

Pantera îmi puse îngrijorată laba pe frunte:

— Aoleu! Frige! Unde ai telefonul? spuse, plecînd spre uşă.

— Stai! Stai că n-am nimic! Dar ce-ai tu cu chimia?

— Chimia? Îţi place chimia? Ha-Ha-Ha! Ştii tu ce bei: H_2O. Da, da: H_2O bem, H_2O punem la flori, plouă cu H_2O, peştii înoată în H_2O... Inadmisibil! Şi porcăriile alea cu electroni, forţe nucleare, legături CO nu mai ştiu cum, probleme... Gata! Punct!

— Legături covalente, încercai eu timid. Dar nici anatomia nu-ţi place?

— Ha, ha, ha, ce? Anatomia aia cu cele 300 nu-ştiu-cît-de-oase din corp, cu cranii, plămîni, rinichi...? Sau zoologie cu picioarele alea de muscă... Nu, categoric nu!

— Nici matematica?

— Matematică? Ai înnebunit de-a binelea: cu sinus, cu cos, cu teorema lui Pitagora, cu mii de cifre încîlcite şi-mbîrligate, cu alte zeci şi sute de picioare de muscă aşternute pe hîrtie? Visezi probabil!

— Bun, atunci scriu un tratat de istorie!

— Istorie!!! Istorie! Istoria aia cu paleolitic, mezolitic, cu arheologie, animalele alea cu locul lor... Nu! Categoric, nu! Îmi place sportul! Da, da, sportul!

— Sportul! izbucnii eu. Aha! Dar tu ştii că la sport inspiri o cantitate de O mai mare decît normal? Tu ştii că la sport te ajută funcţia motorie şi membrele? Tu ştii că..., în fine, toate acestea se calculează cu ajutorul matematicii? Şi mai ştii că istoria te ajută să ştii ce erai tu în trecut? Ştii?

Pantera făcu ochii mari.

— Ascultă, chestiile astea sînt chiar adevărate?

— Normal!

— Da?, atunci plec! Da, da, la revedere, pa! O să te mănînce istoria, fizica, anatomia! O să te mănînce, ţine minte!

— Cum? Mă mai şi jigneşti? Ieşi afară! Afară! urlai eu.

Pantera o luă la fugă spre uşă. M-am înfuriat.

— Ce? Pe uşă? Tu să ieşi pe uşă? Da' de unde! Şi luînd-o de coadă o aruncai pe fereastră. În definitiv ce oră, dom'le, îmi place? Ce oră? Da, dom'le, da! Ce te miri? Ce oră?!

CARMEN NARIŢA
Şc. gen. nr. 66, cl. a VIII-a D, Bucureşti

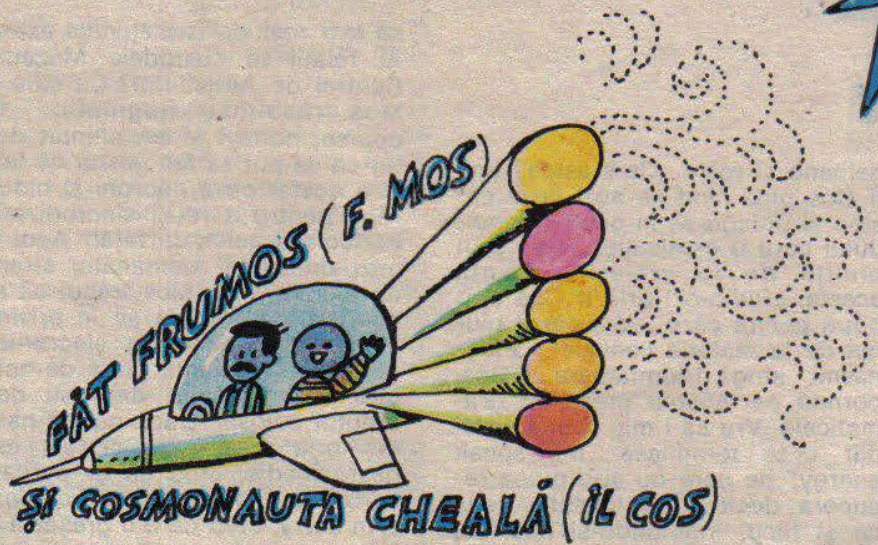

F. Mos apăsă pe butonul de oprire al navei superfotonice:

— Rabla asta ponosită o să mă înnebunească. Auzi, să-mi trebuiască mie o secundă s-o opresc!

Tocmai atunci ieşi din supernava ei — proprietate personală, Il Cos, denumită şi cosmonauta cheală:

— Ce să-ţi fac dacă nu ţi-ai pus şi tu o pilă la „Progresul"?

F. Mos o privi chiorîş şi simţind că-i creşte cantitatea de adrenalină pe cm^2 emise în aer nişte artificii care de-abia lăsară urma cuvîntului „Taci" că şi dispărură.

Il Cos se trînti pe un fotoliu, pe braţul căruia se aflau din fabricaţie un minicalculator şi alte cîteva butoane. Apoi, învîrtindu-se din cauza prea marii imponderabilităţi, începu să caute butonul de oprire. Cînd îl găsi, în sfîrşit, după ce făcuse cunoştinţă cu toţi pereţii încăperii, apăsă pînă cînd acesta se băgă înăuntrul costumului şi astfel, pierzîndu-şi controlul, căzu ca o plăcintă pe fotoliul de pluş care o proiectă prin geamul deschis — căldura — direct în piscina de la etajul 1500. Il Cos începu să blesteme, cu toate că ea era de vină pentru că apăsase din greşeală pe butonul ce purta inscripţia „eject", dar terminîndu-i-se „the speak energy", se mărgini să îşi monteze tuburile de O_2 pe spate ca să nu facă bîldîbîc şi să rîdă toţi roboţii de ea, că-n era asta amărîtă a lui 2000 pînă şi bebeluşii ăia de-o miime de secundă ştiau să-noate.

Nu reuşi s-o facă însă prea curînd pentru că Muma Pădurii, la care-şi făcuse ucenicia cînd era încă o copilă, n-o iniţiase în astfel de lucruri şi trebui să strige după ajutor. Imediat auzi doi roboţi cum veneau s-o salveze. Cînd o scoaseră, în sfîrşit, la suprafaţă după multe chinuri — căci Il Cos se-ngrăşase de cînd alunecase de pe falia ei de timp — vezi perioada balaurilor cu 7 capete — ea se uită chiorîş la unul din roboţi care emitea nişte sunete ciudate, asemănătoare rîsului: x/4 22! Ce-ţi hlizeşti circuitele la mine?!

Acesta acţionă un buton de la spate şi cadranul superior care ţinea loc de cap se făcu roşu (chipurile de ruşine). Il Cos îi întoarse spatele triumfătoare, dar imediat auzi două rîsete înfundate; se-ntoarse albastră de furie, dar, neputînd distinge vreo expresie pe „feţele" roboţilor, zîmbi mulţumită. Apoi îşi luă zborul reducîndu-şi greutatea şi vru să se aşeze pe fotoliul care mai-nainte o proiectase-n piscină, dar abia atunci observă că butonul de oprire era defect. Începu să emită artificii în aer, dar rezervele erau prea slabe pentru a lăsa urma vreunui cuvînt şi se folosi de mijloace mai rudimentare — coardele vocale.

Roboţii, după ce rîseră de le ieşiră arcurile, o readuseră în starea iniţială.

Mrs. Il Cos apăsă pe unul din butoanele fotoliului şi aşteptă. Imediat sosi un umanoid care-i aduse pe o tavă nişte pastile albe,

galbene și roșii: „Ce-s astea? țipă Il Cos pînă cînd se auzi ceva căzînd și uitîndu-se în ochii umanoidului ceru o explicație: „V-a căzut piulița de la creier!", anunță acesta. „Ridic-o!" urlă Il Cos și o nouă piuliță căzu. „V-a căzut piulița de la materia cenușie!" „Pleonasm!" strigă triumfătoare Il Cos, pornită pe vînarea greșelilor gramaticale. Vru să-i mai spună ceva, dar i se terminase „the speak energy" pe care nu și-o putea recupera decît stînd liniștită, ceea ce și făcu, înghițindu-și pastilele care-n secolul XXI reprezentau cea mai bogată mîncare și simți deșurubîndu-i-se toate angrenajele ce-i formau gîtul. „Sînt cele mai proaspete și mai nutritive mîncăruri, Il Cos", spusese umanoidul, arătînd spre punguțele goale. „Cum îți permiți să-mi spui mie Il Cos, ponositule" strigă Il Cos, trîntindu-și palmele pe „eject" și din nou fu azvîrlită în piscină, unde-l găsi pe F. Mos care se plimba liniștit cu barca pe pernă de aer. Văzînd că nu e băgată în seamă, Il Cos strigă: „Ajutor, mă înec!". Umanoizii veniră într-o clipită și-o puseră pe marmura plină de draisdong-uri, dar Il Cos strigă enervată: „Nu mă atingeți, ruginiților! după care căzu în barcă. Văzînd că nici la 50 cm distanță n-are succes, se aplecă la urechea lui F. Mos: „Ajutor, mă-nec!" F. Mos o privi flegmatic și-apoi, adresîndu-se roboților, spuse: „Luați-o!" Mrs. Il Cos se uita năucă pe cînd un robot o ridică din barcă depunînd-o pe un pat de scînduri putrede. Il Cos începu să țipe la vederea unui purice care ieșise dintr-o scîndură și-și croise drum prin peruca îmbîcsită care-i ascundea chelia, căci Il Cos refuzase să suporte operația de estetică ce consta din implantarea firelor sintetice în piele. Frica se transformă însă într-o uluială nemaipomenită cînd umanoizii o acoperiră cu un fel de pernă mai mare care-o ascundea aproape complet de privirile lui F. Mos. „Hello, Mr, de unde ai reușit să faci rost de ciudățeniile astea? Ai relații la custodele Muzeului Central de Antichități? La care F. Mos răspunse flegmatic: „Of course, honey! M-am chinuit destul ca să pot să fac gestul de față. M-a costat ceva neuroni și biocurenți pentru a reuși sincronizarea perfectă a celor de față!" Apoi se auzi un sunet asemănător sirenei de alarmă și F. Mos trebui să recunoască ignoranța sa în privința elementelor necesare sincronizării. Il Cos exclamă plină de-ncîntare: „My darling, dar ești de-a dreptul colosal. Dacă nu mă-nșală memoria mea, care oricum este peste medie, cred că ar putea fi vorba de o plapumă plină cu lină." „I'm sorry, cred că e o greșeală de interpretare fonetică, zise F. Mos și apoi adăugă: Benzile mele holografice îmi comunică greșeala. I se spune lînă, mai precis, acea prelungire a pielii sub formă de fire, smulse și adunate în mătasea numită plapumă". Din nou se auzi sunetul asemănător sirenei, dar F. Mos se prefăcu foarte interesat de propunerea lui Il Cos de-a o însoți într-o escapadă în Pădurea Fermecată. „Un moment, să vedem programul" zise F. Mos. Pe ecranul holografic apărură următoarele cuvinte: „Pădurea Fermecată, interzisă pentru croazieră. Planetoidul unde se află pădurea a fost programat pentru sărbătorirea a o mie de fapte rele ale Zmeului Zmeilor (Z.Z.)." F. Mos rîse zeflemitor și îmbarcîndu-se în nava superfotonică zburară deasupra Pădurii Fermecate. Coborîră într-un luminiș. Il Cos sări sprintenă, nerăbdătoare să-l întîlnească pe ZZ, ultima lor conversație avusese loc la expoziția ZZ-ului de nave intergalactice care se desfășurase acum 1 mileniu. F. Mos strigă să-l aștepte, dar văzînd că nu primește răspuns strigă intrigat: „Zgripțuroaică bătrînă, crezi că un bărbat atît de complex ca ZZ o să se uite la una ca tine? Ofensată, Il Cos emise artificii pe cale bucală și, spre marea ei satisfacție, imediat se putu citi: „Zdrențărosule!". F. Mos o rugă cu substanțe lacrimogene-n ochi să-l ierte, dar ea nici nu se sinchisi. Tocmai atunci apăru ZZ, urmat de Muma Pădurii, care sărea din liană în liană după ultima modă: „Ia uite și pe caraghioșii ăștia!, zise Muma Pădurii, tot cu amărîtele astea de nave călătoresc." „Ce zici, honey, își dilată ZZ ochii care fuseseră transformați în săgeți la operația de înlocuire a preistoricilor cu oamenii sec. XXI, vii cu mine? Vei avea nave personale de ultimul tip. Știi doar că sînt cel mai mare producător". Il Cos se uită în silă la F. Mos și spuse „of course!". „Stai, ZZ!, strigă F. Mos. Mai întîi să ne batem!" „Nu mai sîntem în epoca pietrei", spuse ZZ, trăgînd-o cu el pe Il Cos. „F. Mos are dreptate. Trebuie să vă bateți. Altfel nu mai merg" zise ea. „Bine!, spuse zeflemitor ZZ. În ce vrei să ne batem, în nave superfotonice?" „Numai în cunoștințe", spuse triumfător F. Mos, „OK!, spuse Muma Pădurii. Eu voi pune întrebările". „Nu, spuse F. Mos, scoțînd un creier electronic din buzunar. El va pune întrebările pentru tine!" „Și el pentru tine", replică ZZ scoțînd la rîndul său un creier electronic. Zmeul Zmeilor puse în funcțiune creierul electronic care emise prima întrebare: „Ce permit particularitățile dielectrice ale fibrelor optice?" „Permit creșterea compatibilității electromagnetice a aparaturii, a stabilității la zgomotele în impulsuri și de înaltă frecvență", răspunse calm F. Mos. „Ce este videotelefonia și care-i sînt caracteristicile?," urmă întrebarea pusă de creierul electronic al lui F. Mos. „Ai zece secunde de gîndire", spuse F. Mos punînd în funcțiune un cronometru. ZZ se duse după un boschet să se sfătuiască cu Muma Pădurii și se-ntoarse victorios: „Videotelefonia e un video cu telefon și are caracteristicile...", dar se opri văzînd-o pe Il Cos surîzînd. Cele zece secunde se duseră. F. Mos spuse „Videotelefonia este o ramură a științei care permite transmiterea informațiilor video prin niște canale. Caracteristici: punct în concordanță posibilitățile rețelelor de comunicații cu psihofiziologia omului. ZZ și Muma Pădurii se priviră fără să priceapă nimic căci lucrurile acestea datau din vechime — vezi 1985.

F. Mos fu declarat cîștigător după care ZZ îl invită împreună cu Il Cos la party-ul dat în cinstea celor 1000 de acte caritabile. F. Moș și Il Cos se așezară la o masă plină de bunătăți, făcute după rețetele culinare ale secolului XX. Il Cos zîmbi fericită și cînd un robot o întrebă dacă preferă pastile din secolul lor, replică indignată: „I'm sorry, sir, dar cred că ești cam aiurit sau ai băut too much?"

În toiul petrecerii, ZZ, sub pretextul că are să-i spună ceva personal, o bagă cu forța pe Il Cos în nava sa și în dreptul castelului său îi dădu un costum de raze care-o proteja împotriva radiațiilor emise de cîmpul magnetic din jurul castelului.

A doua zi, apăru în ziare vestea că Il Cos a fost răpită. F. Mos se duse s-o salveze. O găsi plimbîndu-se în jurul castelului și-o strigă, dar ea îi răspunse indignată: „Aici am ce vreau, nu ca în regatul tău ponosit, plin de containere cu fier vechi."

După o lună se trezi cu Il Cos în regat. Vestea îi fu transmisă de calculatorul care înregistra apropierea oricărei nave în raza castelului. F. Mos alergă înspre platforma de aterizare. Il Cos ieși din navă și se agăță de gîtul lui, după care se sărutară ca-n epoca pietrei, iar eu am încălecat pe-o navă intergalactică și mi-am luat zborul spre castelul lui ZZ. Nu de alta, dar am auzit că are niște rezerve de combustibil ce-mi trebuie pentru drumul spre Syrius.

MILENA CRISTACHE
cl. a XII-a, Liceul „Zoia Kosmodemianskaia", București

POȘTA REDACȚIEI

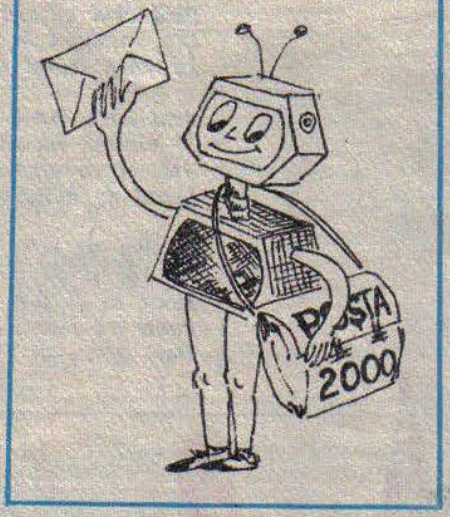

Propuneri pentru clasamentul concursului literar „Noi și anul 2000"

• **Florin Daminescu**

— Locul I: „Între cer și ape este pămîntul" de **Florin Roșu;**

— Locul II: „Extratereștrii sînt printre noi" de **Ancuța Mărieș;**

— Locul III: „În vizită" de **Dan Luca.**

P. S. „Timpul ca îndrăzneală", de Dana Mihai, n-am introdus-o în clasament pentru că nu este o povestire. După mine ar trebui să fie prima, pentru viziunea cu care este privit timpul. (Dar asta poate și pentru faptul că am o slăbiciune pentru a patra dimensiune).

• **Diaconu Daniela,** cl. a VII-a, Șc. gen. nr 195, București.

— Locul I: „Timpul ca îndrăzneală" de **Dana Mihai** și „Sînt copil" de **Elena Maria Ganciu,** pentru faptul că pătrund mai adînc în problema „filosofică" a trecerii timpului, a rostului omului în viață și, respectiv, a evoluției sale.

— Locul II: „Extratereștrii sînt printre noi" de **Ancuța Mărieș,** pentru prezentarea unei alte ipostaze a enigmei extratereștrilor, nu tot veșnicul clișeu cu nave în formă de farfurie și omuleți verzi.

— Locul III: „Între cer și ape este pămîntul" de **Florin Roșu.**

— Locul IV: „În vizită" de **Dan Luca,** povestire situată (de mine) pe acest loc, deoarece am impresia că seamănă grozav cu „Expediția" lui **Florin Daminescu** publicată în numărul trecut. Aceleași personaje extraterestre (de data asta două, nu unul), care aterizează, intră în contact mai mult sau mai puțin violent cu niște oameni banali și pleacă deziluzionați, jurîndu-se că nu vor mai călca niciodată pe aceste meleaguri neprimitoare.

• **Crețu Luiza,** cl. a IX-a, Lic. industrial nr. 1, Ploiești.

— Locul I: pentru hazul și construcția ingenioasă — „Expediția" de **Florin Daminescu.**

— Locul II: „În vizită" de **Dan Luca,** pentru fantezia subiectului și umorul exprimării.

— Locul III: „Extratereștrii sînt printre noi" de **Ancuța Mărieș** și „Sînt copil" de **Maria Elena Ganciu.**

P.S. Le doresc tuturor succes în scrierea altor schițe, dar și la învățătură!

• **Nemeti Sorin,** cl. a X-a, G, Liceul Industrial, Cîmpia Turzii.

Dragă Sorin, lucrările pentru concurs se trimit pînă la 30 martie a.c. Povestirea ta „Adio, Selene" ni s-a părut interesantă pentru ipoteza pe care o propui. (Se vede că te documentezi serios...) O mică întrebare: nu crezi că „larisienii" ăia ne privesc cam „de sus" pe noi pămîntenii? Destui de îngîmfați indivizii...

• **Ene Alina,** cl. a VIII-a C, Șc. gen. nr. 29, Ploiești.

Alina, e grozav că-ți place să rîzi, să vorbești în snoave, epigrame și proverbe... Sperăm că nu ne spui basme, cînd ne asiguri că ești gata să ne trimiți în fiecare lună, sau... săptămînă cîte ceva amuzant științifico-fantastic. Concursul e deschis și pentru fratele tău mai mic, care scrie o „nuvelă" cu fel de fel de nave spațiale și „aparatură din viitor".

• **Dumitru Gabi Daniel,** cl. a VII-a C, Șc. gen. nr.1, Tîrgoviște.

Misiunea pilotului Mike e cu adevărat nobilă, dar sîntem curioși ce este „cobra" electronică? Desenezi frumos, te mai așteptăm.

• **Ripă Paul George,** cl. a V-a D, Șc. gen. nr. 38, Galați.

Ce părere să avem Paulică? Să faci o excursie de „relaxare" pe Venus e minunat, vorba ta. Dar cu un însoțitor atît de straniu, cu urechile metalice, cu nasul coroiat și fața plată (care mai are și un cîine ce nu te lasă să dormi) credeam că se va petrece ceva palpitant. Întoarce-te pe Venus sîmbăta viitoare.

• **Alimănescu George,** cl. a VI-a, Șc. gen. nr. 3, București.

„Întîmplarea neobișnuită" cu cei trei pitici cu două capete fugăriți prin junglă de leul fioros n-are nici cap, nici coadă.

• **Pavel Mihai,** cl. a V-a, B, Șc. gen. nr. 11, București.

...Vasăzică, în noaptea de 2 ianuarie, anul 2000, eroul nostru sare pe fereastra în brațele unor ființe cu cap pătrat... Apariția robotului înalt de doi metri și cu capul în formă de hexagon ne pune pe gînduri... deși aflăm că planeta hexagon a fost invadată de cei de pe planeta pătrată... Sigur, dragă Mihai, ai dreptate, drumul în Cosmos nu e asfaltat (e plin și de găuri negre), dar nu cumva tot ce se întîmplă în povestirea ta s-ar potrivi mai degrabă cu un vis... care l-a chinuit pe cineva înainte sau după un extemporal la geometrie?

• **Numele meu va rămîne secret.**

Bine zici! Dar și mai bine ai face dacă ai mai pune mîna pe gramatică!

• **Nariță Carmen,** cl. a VIII-a D, Șc. gen. nr. 66, București.

Ce situație, Carmen dragă! Dacă autoarea se pune pe plîns, cititorilor ce le rămîne de făcut?

• **Negreanu Tiberiu,** cl. a IX-a, Liceul de matematică-fizică, „Vasile Alecsandri", Galați.

Ai început bine povestea cu Otilia, dar pe urmă ai intrat în altă povestire, pe care am citit-o și noi undeva... Știi mai bine decît toți, că nu se poate să aduni mere cu pere.

• **Robu Oana,** cl. a IX-a, Liceul Industrial nr. 1, Reșița.

Scrisoarea ta ne-a plăcut. Mulțumim pentru cuvintele frumoase. Ești pe drumul cel bun. Mergi mai departe cu „A fost o răpire?"

• **Sinescu Traian,** cl. a VIII-a, Șc. gen. nr. 93, București.

„Planeta Thea" plutește într-o nebuloasă de 14 pagini. Ocupă-te de ultima invenție. Efectele „concetratorului de forțe psihice" te-ar putea ajuta.

• **Cozma Lucian,** cl. a VIII-a, Gura Humorului; **Badea Elena,** cl. a VII-a, Drobeta Turnu-Severin, **Olah Remus,** cl. a IX-a, Bistrița; **Crețu Luiza,** Lic. Industrial nr. 1, Ploiești; **Barbu Elena,** cl. a VII-a, Drobeta Turnu-Severin; **Ivaș Monica Cristina,** cl. a IX-a, Lic. matematică-fizică, Zalău; **Jinga Raluca,** cl. a V-a A, Șc. gen. nr. 56, București; **Zaharia Adrian,** Șc. gen. nr. 1 Băicoi; **Bujor Claudia,** Șc. nr. 194, București; **Hagiu Mihai Eduard,** Mangalia; **Paraschiv Mihaela,** cl. a IX-a, Lic. industrial, nr. 7, Galați; **Iancu Adrian,** cl. a XI, Lic. industrial nr. 2, Ploiești; **Șeulean Cătălin,** cl. a VIII-a, Șc. gen, Hunedoara. Mai trimiteți.

GICA IUTEȘ

Cana Smălțuită

— Cînd ți-e sete,
Apa din ce ți-ar plăcea să o bei?
Uite, pe masă vasele pline sînt trei:
Un pahar, o ceașcă și o cană de lut.

— Cînd mi-e sete, nu mă gîndesc
Decît la apă, iar după ce am băut,
Fug la joacă.

— Dar acum, cînd setea ți-a trecut,
Gîndește-te, care din trei ar fi
Mai frumos? Care simți că ți-ar fi
Cel mai drag?

— Frumoase sînt toate, însă cana de lut
Mi-aduce aminte de-o zi cu bunica
La tîrg. Călușei, turtă dulce,
Cocoși de zahăr, și un meșter olar
Cu pensula muiată în smalț
Picta flori pe căni și ulcioare
Făcute de el, și la soare, vesel
Le punea la uscat.

Acul și ața

Ața și acul, ca-n povestea veche,
Ața-ncrezută, acu-ntr-o ureche,
Într-o zi se luară la ceartă
Și hotărîră să se despartă.

Acul se răstise la ață,
Cum că numai el coase.
La fel, și ața cea de mătase
Zicea că florile frumos cusute
Sînt numai din dînsa făcute.

Se încîlciră, se înțepară
Pînă cînd căzură pe jos
Din coșulețul în care fătuca
Își ținea lucrul ei cel frumos.

Acul căzu într-o crăpătură,
Și nimeni, niciodată nu-l mai văzu.
Ața, și ea ajunse la gunoi
Luată de mătură și de făraș.

— Vai de mine, vai! — se văicărea acul.
— Vai și de mine! — ața plîngea.
Dacă ar fi fost împreună,
Poate că i-ar fi zărit cineva,
Dar, așa...

CONSTANȚA BUZEA

Sus cortina

Mai croșetez marionete
și arlechini și clovni ghiduși.
Veniți copii, în casa mea
deschis-am teatru de păpuși!
Vă-nvăț să le și mînuiți,
veniți copii și să zîmbiți...
Și lacrimi de s-or strecura
din ochii voștri luminoși
cu rîsul le-om înlătura!
Cortină am de catifea,
cusută tot de mîna mea.
Am iepurași și măgăruși,
veniți copii în casa mea
că toate, toate sînt de pluș
veniți la teatrul de păpuși!...

Ciută mică

— Ciută mică,
Urechiușe de brîndușe!
Zveltă, blîndă, sfiicioasă,
Cînd plecași de lîngă mine?
Nu te-ncrede-n fiștecine;
Că-n păduri sînt și jivine
Ce-s cu ochii dușmănoși!
Fii atentă, ciuta mamii,
Nu te depărta de mine!
Peste tot te-am căutat!
Ai fineță din belșug
Și așa cum se cuvine,
Pădurarul ne-ocrotește
Și de rele ne păzește.
Liniște auzi că este,
Nici un ram nu se clintește;
Numai sunetul de corn
Zarea parcă o străpunge.
Sună, să ne dea de urmă.
Ciută mică... Ciută mică,
Să ne-napoiem la turmă!

VIORICA TOMESCU

GLASUL TRECUTULUI

SCENARIU DUPĂ NUVELA CU ACELAȘI TITLU DE ION HOBANA • DESENE: PUIU MANU

PILOTUL ARATĂ SPRE O ÎNGRĂMĂDIRE DE BORDEIE...
POATE CĂSIM ACOLO JOS. SĂ COBORÎM!
CĂTUNUL ERA ÎNCHESUIT PRINTRE DUNE. NU SE ZĂREA NICI O POTECĂ. PILOTUL PLECĂ SĂ-L CAUTE PE OMDEH! ACESTA CUMULA FUNCȚIILE DE PRIMAR, JUDECĂTOR, NOTAR ȘI, LA NEVOIE, MEDIC.
SÎNT FOARTE ÎNTRIGAT! ZIDURILE ASTEA CIRCULARE.
IUSUF SE ÎNTOARCE CU OMDEHUL. ACESTA SE ÎNVOIEȘTE FĂRĂ PREA MULTE VORBE
LOCALNICII VOIAU SĂ ȘTIE CE SE ASCUNDE SUB PĂMÎNTUL BĂTUCIT DE PAȘII LOR ȘI AI GRĂSUNILOR LOR.
MUNCA ÎNCEPU ÎN ZORI. APARATELE DETERMINARĂ DENSITATEA SOLULUI. SONDAJELE FOTOGRAFICE CONFIRMARĂ ÎNREGISTRĂRILE SONARULUI.
ÎN AMURG, TREI SEGMENTE DE CERC DEZGOLITE STÎRNEAU ZUMZETUL ULUIT AL SĂPĂTORILOR.
IGOR SE CHINUIA SĂ-ȘI AMINTEASCĂ UNDE CITISE DESPRE ZIDURILE ACESTEA
POLEITE CU BRONZ, COSITOR ȘI... METALUL EU REFLEXE ROȘIETICE AR FI PUTUT FI ARAMĂ... SAU AUR CU STRĂLUCIREA DOMOLITĂ DE VREME.
DUPĂ CÎTEVA ZILE PATA NEAGRĂ DE PE ECRANUL SONARULUI SE DOVEDI A FI UN TEMPLU ÎMBRĂCAT ÎN ARGINT CU COAMA ACOPERIȘULUI DE AUR.
VISEZ! DOAR NU SÎNTEM ÎN PERU. CE SĂ CAUTE AICI TEMPLUL ÎNCAȘILOR DE LA CUZCO?
ÎNCET, ÎNCET ÎNTREGUL TEMPLU FU ELIBERAT DIN COCHILIA LUI MULȚIMILE NARĂ. ZIDURILE SE PĂSTRASERĂ NEATINSE SUB ARMURA DE METAL PREȚIOS.

ÎNĂUNTRUL TEMPLULUI ZIDURILE, COLOANELE, PODEAUA ERAU ACOPERITE CU PLĂCI DE FILDEȘ. CÎTEVA STATUI DE AUR ERAU PRESĂRATE PRIN COLȚURI, IAR ÎN MIJLOC SE ÎNĂLȚA UN POSEIDON URIAȘ, CONDUCÎNDU-ȘI CARUL TRAS DE SAGE ARMĂSARI ÎNARIPAȚI. ÎN JUR, O PUZDERIE DE NEREIDE AȘEZATE PE DELFINI DE AUR.

SĂ FIE UN TEMPLU GREC? AICI, ÎN INIMA EGIPTULUI?

UNA DIN COLOANE ATRAGE ATENȚIA ÎN MOD DEOSEBIT

PE COLOANĂ FUSESERĂ GRAVATE REMME CARE NU APARȚINEAU NICI UNUI ALFABET CUNOSCUT.

SEAMĂNĂ CU INSCRIPȚIILE QUANȘE DIN INSULELE CANARE ȘI CU CELE DE PE INELUL GĂSIT LA TARTESSOS.

EXACT! PRESUPUSA ARIE DE RĂSPÎNDIRE AR CUPRINDE OCEANUL ATLANTIC, SPANIA, ATLASUL BERBER, EGIPTUL

PESTE CÎTEVA ZILE AVURĂ O NOUĂ REVELAȚIE: ÎNTR-O ÎNCĂPERE SUBTERANĂ A TEMPLULUI CE DESCOPERIRĂ CÎTEVA AMFORE DE LUT, PLINE CU SUTE DE ROMBURI DE ARAMA.

PARC-AR FI ROMBURILE GĂSITE LA PALENQUE! ȘI ÎN IRLANDA ȘI SCANDINAVIA PROTOISTORICE!

NU TE PRIPI. MÎINE VA SOSI UN SPECIALIST ÎN DETERMINĂRI MAGNETICE MAI RAPIDĂ PÎNĂ ATUNCI!

ION PROCA

ROMÂN?

E AJUTORUL DUMITALE?

L-AM CUNOSCUT LA AEROPORT. MI L-A ADUS DIRECTORUL MUZEULUI DE ARHEOLOGIE.

SPECIALISTUL ȘI DESPACHETĂ APARATELE. ÎNCEPU SĂ EXPLICE ÎN CE CONSTĂ DETERMINAREA MAGNETICĂ. PORNI DE LA FAPTUL CĂ UN OBIECT DE LUT, LĂSAT SĂ SE RĂCEASCĂ DUPĂ ARDERE SE MAGNETIZEAZĂ. ȘI CUM DIRECȚIA MAGNETISMULUI SĂU DEPINDE DE POZIȚIA POLILOR MAGNETICI AI PĂMÎNTULUI, SE STABILEȘTE ÎN CE PERIOADĂ ANUME CÎMPUL MAGNETIC TERESTRU A AVUT ACEEAȘI DIRECȚIE

ALI NADIR? L ȘTIAM ȚINTUIT LA PAT DE O GRIZĂ DE GUTA.

POLII ĂȘTIA MAGNETICI SÎNT NESTATORNICI ȘI ȘCHIMBĂ POZIȚIA GEOGRAFICĂ -

SUB REZERVA UNEI ERORI ORICÎND POSIBILE, S-AR PĂREA CĂ AMFORELE DATEAZĂ DE PESTE UNSPREZECE MILENII. MAI PRECIS AU FOST ARSE ÎN CUPTOR ACUM UNSPREZECE MII DOUĂ SUTE DE ANI - CU O APROXIMAȚIE DE UN DECENIU... ȘI TOTUȘI... NU SE POATE! UN ASEMENEA FINISAJ, CU NOUĂ MILENII ÎNAINTEA EREI NOASTRE? UNDE LE-AȚI GĂSIT?
VASELE SE AFLAU ÎNTR-O SUBTERANĂ.
PROCA SE APROPIE DE VASE
?!?
AȘ AVEA NEVOIE DE VASELE ASTEA... PENTRU CÎTEVA ORE
CITIND ÎN OCHII PROFESORULUI REFUZUL ULTIM PROCA SCOASE UN MAGNETOFON MINUSCUL...
APĂSĂ PE UN BUTON ȘI O VOCE BĂRBĂTEASCĂ ROSTI:
DRAGĂ PROFESORE, DICTEZ ACESTE RÎNDURI ÎN MAȘINA CARE NE DUCE LA AEROPORT. SÎNT ÎNCĂ BOLNAV ȘI NUMAI UN LUCRU DEOSEBIT AR FI PUTUT SĂ MĂ SCOATĂ DIN CASĂ. ACESTA ESTE ÎNVENȚIA DOMNULUI PROCA.
N-AM TIMP ȘI NICI NU-I CAZUL SĂ-ȚI EXPLIC EU DESPRE CE-I VORBA. SÎNT SIGUR ÎNSĂ CĂ VEI FI LA FEL DE ENTUZIASMAT CA ȘI MINE. AȘTEPT CONFIRMAREA. LA REVEDERE
BINE TOVARĂȘE PROCA. O SĂ-ȚI ÎMPRUMUTĂM AMFORELE. NUMAI CĂ MISTERUL ĂSTA...
NU-I NICI UN MISTER. DACĂ VĂ GÎNDIȚI CUM LUCRAU OLARII ÎN VECHIME OLARUL ȘI CEILALȚI VORBEAU SAU CÎNTAU ÎN TIMPUL LUCRULUI. VIBRAȚIILE SONORE SE TRANSMITEAU BETISORULUI, CARE LE IMPRIMA ÎN ARGILA PROASPĂTĂ. IAR EU LE REPRODUC.

VĂ INTERESEAZĂ ȘI PROCEDEUL? IDEEA ASTA MI-A VENIT ÎNTÎMPLĂTOR
FOARTE SIMPLU. UN MIC COMPLEX CIBERNETIC CU AUTOREGLARE STABILEȘTE VITEZA DE ROTAȚIE A VASULUI ÎN TIMPUL MODELĂRII. APOI ACUL SE ANGAJEAZĂ ÎN ȘANȚULEȚELE SĂPATE DE BEȚIȘOARELE VIBRANTE. FILTRELE ATENUEAZĂ ZGOMOTELE, AMPLIFICATORII ÎNTĂRESC VOCILE SAU SUNETELE MUZICALE. NU E CHIAR „HI GH FIDELITY" DAR PRIMELE FONOGRAFE NU ERAU FĂRĂ CUSUR
OMUL ĂSTA ARE SĂMĂ ÎMBOLNĂVEASCĂ! AUZIȚI CE POATE SĂ MĂ ÎNTREBE!
FIINDCĂR FI LIMBA COPTĂ, NU ÎNȚELEG ÎNSĂ UNELE CUVINTE.
SCRRTZ!!!
ROATA OLARULUI ERA NEUNSĂ!
NU ÎNȚELEGI PENTRU CĂ E LIMBA EGIPTEANĂ VECHE, AȘ SITUA-O ÎN PERIOADA IMPERIULUI MEDIU, CAM CU DOUĂ MILENII ÎNAINTE DE ERA NOASTRĂ
NOI CE MAI AȘTEPTĂM TOVARĂȘE PROFESOR?
PESTE SCÂRȚÂIT SE SUPRAPUSERĂ VOCI NECLARE, RÎSETE SUNETE DE HARPĂ ȘI FLAUT CEI DE FAȚĂ PRIVEAU SCEPTICI. DEODATĂ CIULIRĂ URECHILE.
SĂ-ȘI INSTALEZE TOVARĂȘUL PROCA APARATELE.
CE SĂ INSTALEZ? N-AM DECÎT SĂ RIDIC CAPACUL GEAMANTANULUI ȘI SĂ AȘEZ AMFORA PE DISCUL ARHEOFONULUI.
ARHEOFON! SUNETUL VECHIMII. SUNETUL TRECUTULUI
GLASUL TRECUTULUI...
SĂ ÎNCEPEM!
IGOR NU PUTEA SĂ DOARMĂ. ÎN URECHI ÎȘI RĂSUNAU OBSEDANT CUVINTELE PE CARE ARHEOFONUL IZBUTISE SĂ LE ZMULGĂ DIN LUTUL PLĂMĂDIT ÎN URMĂ CU UNSPREZECE MILENII. ERAU CUVINTE CU SONORIZĂRI BIZARE, EVOCÎND UNEORI FORME DIN BERBERĂ ȘI CELTĂ. PROFESORUL RECUNOȘTEA CHIAR, DIN FUGĂ, GRUPE DE FONEME CARE PĂREAU SĂ SE ÎMBINE ÎN CUVINTELE GUANȘE NOTATE DE SPANIOLI: ALCORAC, ALIO, GUAM, GUAMĂ, SE = ZEU, SOARE OM, BĂTRÎN, LUNA
PROCA ÎNREGISTRASE TOT CE SE PUTEA ÎNREGISTRA ȘI PLECASE LA CAIRO. IGOR SE GÎNDEA CE FURTUNĂ AVEAU SĂ STÎRNEASCĂ ÎNREGISTRĂRILE ACESTEA PRETUTINDENI.

PLEOAPELE LUI IGOR ERAU GRELE CA DOUĂ PETALE DE PLUMB. AUZI UN FOȘNET ȘI OUMBRĂ ȚI LUNECĂ PE OBRAZ. APOI O ȘUVIȚĂ DE FUM AROMAT DIN LULEAUA PROFESORULUI. ACESTA NU MAI ERA LÎNGĂ EL. IEȘISE.

PROFESORUL UITASE PE PAT O CARTE ÎNTREDESCHISĂ, IGOR O LUĂ ȘI-I DESCIFRĂ TITLUL LA LUMINA SĂRACĂ A UNEI LĂMPI: „KRITIAS"! ȘI FRAZE DIN DIALOGUL LUI PLATON ÎNVĂȚAT CÎNDVA PE DINAFARĂ SE ÎNȘIRUIRĂ PE BUZELE LUI CA SUNETELE UNUI CÎNTEC: „EI ACOPERIRĂ CU BRONZ ZIDUL ÎNCINTEI EXTERIOARE, CU COSITOR ZIDUL CELEI DE-A DOUA ÎNCINTE, IAR PE CEL CARE ÎMPREJMUIA CETATEA ÎNSĂȘI CU ORICALC; METAL CU REFLEXE DE FOC."

IGOR SE RIDICĂ ȘI IEȘI. MERGEA SPRE ȘANTIER, MURMURÎND MAI DEPARTE: ÎN MIJLOC SE ÎNĂLȚA TEMPLUL ÎNCHINAT LUI CLITO ȘI POSEIDON... TOATĂ PARTEA DINAFARĂ ERA ÎMBRĂCATĂ ÎN ARGINT.

ZIDURILE, COLOANELE, PODEAUA ERAU ACOPERITE CU PLĂCI DE AUR ȘI MAI ALES UNA ÎNFĂȚIȘÎND ZEUL ÎN PICIOARE ÎN CARUL SĂU TRAS DE ȘASE ARMĂSARI ÎNARIPAȚI

ERA ATÎT DE MARE, ÎNCÎT CAPUL SĂU ATINGEA BOLTA TEMPLULUI ȘI DE JUR ÎMPREJURUL LUI SE AFLAU O SUTĂ DE NEREIDE AȘEZATE PE DELFINI... LEGEA SUPREMĂ. PRIMII DINTRE EI O GRAVASERĂ PE O COLOANĂ DE ORICALC, RIDICATĂ ÎN MIJLOCUL INSULEI, ÎN TEMPLUL LUI POSEIDON

IGOR ÎL ZĂRI PE PROFESOR, AȘEZAT PE ZIDUL CEL MAI DINĂUNTRU. VRU SĂ-I SPUNĂ CEVA, SĂ-L ÎMBRĂȚIȘEZE... RĂMASE ÎN PICIOARE, NEMIȘCAT ȘI TĂCUT. SPRE APUS, DINCOLO DE COLOANELE LUI HERCULE, ÎN ADINCUL OCEANULUI ATLANTIC, DORMEA CONTINENTUL CARE LEGASE ODINIOARĂ CU FIRELE ACELEIAȘI CIVILIZAȚII NILUL, ANZII PERUVIENI, MEXICUL ȘI PENINSULA IBERICĂ.

IAR AICI RAZELE LUNII ROLEIAU ÎNCINTELE ȘI TEMPLUL LUI POSEIDON, CLĂDITE DE PRIBEGII PENTRU CARE ATLANTIDA NU FUSESE O LEGENDĂ, CI O PATRIE, PIERDUTĂ „ÎNTR-O SINGURĂ ZI, ÎNTR-O SINGURĂ NOAPTE FATALĂ". IGOR SE GÎNDEA CĂ POATE, ÎN SFÎRȘIT, OAMENII DE ȘTIINȚĂ DIN TOATĂ LUMEA VOR PORNI ÎMPREUNĂ LA ASALTUL SUPREM AL CELEI MAI TULBURĂTOARE ENIGME DIN ISTORIA UMANITĂȚII ...

SFÎRȘIT

Fabulă cu pod

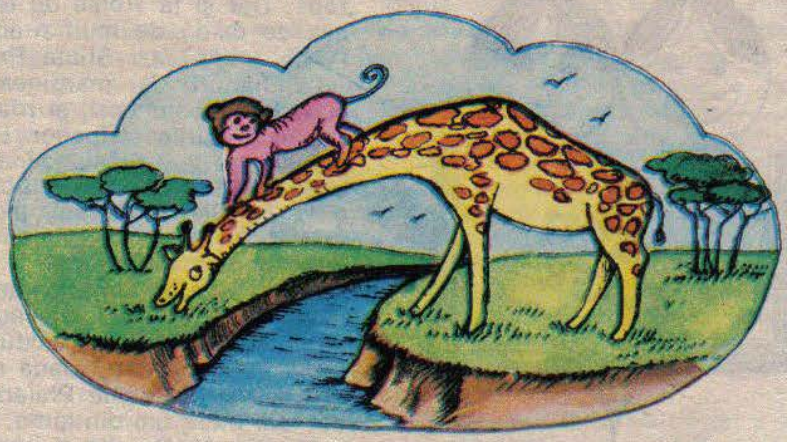

Maimuţoiul cu carafă
trecea pe gît de girafă
care sta pe-un mal înalt
şi păştea pe celălalt!
„Bună este puntea mea,
numai de n-ar strănuta!"
Şi de-aceea, pe-ndelete
călca numai peste pete.
Dar furnici din ierburi, multe,
îi fac puntea să strănute:
podul de cetate saltă,
maimuţoiul cade-n baltă!

Morala:

Ca s-ajungi, nu avansa
pe spinarea altcuiva!

Ce-nseamnă „ham"?

Ce-nseamnă „ham" pe limba cînelui?
Ia să m-aşez, să văd, pe limba lui,
îşi zise musca — şi-şi făcu de cap —
şi-a înţeles că „ham" înseamnă... „hap".

La televizor

În zilele noastre, aşadar
mîţele nu se mai uită în calendar,
ci, aşteptînd secolul viitor,
se uită... la televizor.
Aşa că astăzi orice pisică
ştie că balena e foarte mică,
fiindc-a lins deseori, neavînd încotro,
ecranul cu jivinele lui Cousteau.
Iar motanul nostru, boier Tuzluc,
îmi cere desert cafea şi ciubuc
fiindc-a-nghiţit elefanţi cu toptanul
cînd a lins odată ecranul
şi hipopotami cu bucata
să dea filmul gata,
iar cînd a ajuns la generic
s-a făcut întuneric!

Ce visează animalele

Visează căprioara
să fie lupul mic
încît să-l vezi la lupă
doar un pic.
Visează mistreţul
să aibă mistrie
cînd sapă stejarul
la temelie.
Visează pe crengi
pisica sălbatică
să-i cînte la ureche
o mierlă simpatică
şi zice în somn: Mierla-uuuuu!

(iar din u-urile cu multe picioare
se face un miriapod în frunzare)

Visează ciocîrlanul
să fie cît cîrlanul
iar iepurele de sub tufa de soc
că ursul e un mor-mor-moloc.
Iar turturelele voiajoare
visează poşta lor zburătoare
şi strigă în somn, repede:
P.T.T.R! P.T.T.R!

GRETE TARTLER

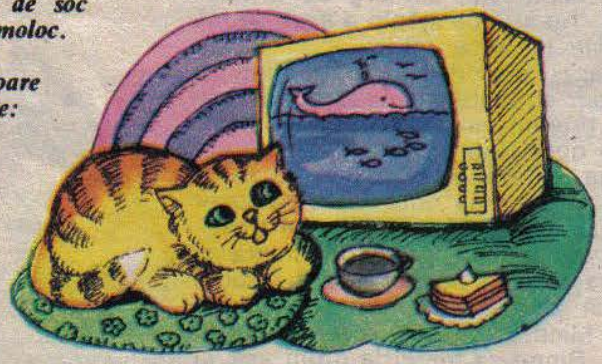

MIHAIL SADOVEANU

(1880—1961)

LA IARMAROC, LA MEREȘTI

La iarmaroc, la Mereşti, pe o zi de toamnă, zi de Octombrie. Pornesc într-o căruţă mare de lemn, ale cărei leuci clămpănesc asurzitor. Românul, Gavril al Dascălului, îşi îndeamnă calul cu arsuri dese de biciu. Din cînd în cînd mormăieşte, se întoarce spre mine şi-mi aruncă cîteva cuvinte. Calul, cu năravi: la fiecare crîşmă a drumului mare se opreşte, şi bicele lui Gavril n-au ce-i face.

Românul e cam ruşinat:

— Apoi să vedeţi dumneavoastră... eu n-am ştiut de aşa năravi... Al dracului cal, l-am cumpărat abia acu două săptămîni, din tîrg de la Lespezi... Nu ştiu ce stăpîn a avut, se tot opreşte la orice ratuş...

Aşa, cu popriri, hai-hai, de bine de rău am străbătut, în vreo două ceasuri, drumul pînă la tîrgul Mereştilor.

Un nour urît, cu ploaie, ne tot urmărea. Cîteva picături reci ne sărutară, în preajma unui iaz. Apa lucie începu a juca în bulbuci. Noi trecurăm cu zgomot pe lîngă moară şi ploaia rămase numai asupra iazului, ca un painjeniş fumuriu.

— Mîndru de tot! zise Românul meu. Bine-i să mergi la drum aşa, şi să te ocolească ploaia... ceva rar...

Se vede că sîntem buni la Dumnezeu... Dar şi la vreme de toamnă, zi aşa de caldă de mult n-am văzut... Poate unde-i azi Sfînta Paraschiva!

La hanuri, în marginea satelor, erau înjghebate hori, şi roatele zburau în ţîrîiturile scripcilor. De sus se prăvăleau de-a-tîrîişul pînă în şanţ copii bălani cu ochii lucitori. Din cînd în cînd gîrle scînteietoare se arătau: gîşte şi raţe băteau din aripi în rotocoale de stropi.

Tîrgul vuia de lume; oamenii îngrămădiţi ca sardelele căscau gura la comedii, prin colb şi căldură. Panorama cu baba care joacă nu lipsea; era şi Muzăul de la Philadelphia, şi cel mai mare om din lume, şi un sălbatic din Africa; era şi iluziunea secolului al XIX-lea sau Bosco cel tînăr, „care nici nu vă închipuiţi, domnilor!", era şi circul imperial cu calul care socoteşte şi maimuţa care trage cu pistolul... Erau cele mai alese minuni ale lumii, şi toţi acei oameni însemnaţi fuseseră, după cît spuneau, la Vieana, la Paris, la Londra, la Constantinopole, şi jucaseră înaintea împăraţilor şi regilor! Iar acum eşeau afară înaintea mulţimii îmbulzite, suflau în trîmbiţi de li se umflau ochii în cap cît cepele, urlau îngroziţi, îşi vîrau cuţite în mîni şi săbii în pîntece, îşi trăgeau palme, se legau cu frînghii, se rădeau cu brice de lemn, lungi de un stînjen, — şi toţi strigau cît ce puteau către „domnii" adunaţi, că intrarea e numai şi numai zece bani, „poftiţi de intraţi, ceva nevăzut şi neauzit!"

Iar oamenii priveau, treceau încet, într-o îngrămădire straşnică, într-o pulbere înecăcioasă, de la unii la alţii, izbucneau în strigăte şi hohote de rîs în faţa ghiduşiilor; femeile scuipau spăriate cînd sălbaticul din Africa scotea rînjind capul de după o perdea; iar de pe podiştele de lemn urletele, trîmbiţările, bătăile de tobe tremurau un bubuit neîntrerupt care se urca deasupra murmurului mulţimii.

Tovarăşul meu, Gavril al Dascălului, trecea din uimire în uimire. Se tot întorcea spre mine şi mă întreba despre toate acele minuni. Şi l-am văzut foarte mulţămit cînd l-am împins printre alţi săteni în baratca de pînză a lui Bosco cel tînăr, „care nici nu vă închipuiţi, domnilor!" Acolo omul meu se uita mirat la masa neagră şi la toate cutiuţele îngrămădite pe ea; iar mirarea-i crescu cînd văzu pe Bosco suflecîndu-şi mînecile şi spunînd tuturor — într-o limbă care ţîţîia grecește — că el va face să treacă o batistă dintr-un pahar în altul... Şi pune batista supt un pahar, o batistă roşie, aşează în celălalt capăt de masă alt pahar, — şi cînd ridică vărguţa şi face: fîşt!, batista piere din unul şi răsare în cellalt...

— Măi, mare comedie! mormăieşte Gavril.

Dar n-are cînd se întoarce spre mine şi să mă întrebe, căci Bosco s-a apucat de alte drăcii: a desfăcut o pălărie şi a început a scoate din ea la cutii: o groază de cutii! Le tot aşeza una peste alta, de făcuse o grămadă de zece ori mai mare decît pălăria... Iar la urmă, cu varga, prinde a scoate la hîrtie, o fîşie lungă-lungă pe care tot o trăgea şi-o juca în rotogoale, de umpluse podişca pe care sta. Şi din mormanul acela de hîrtie, odată se pleacă şi scoate de gît un căţel bondoc, ne-

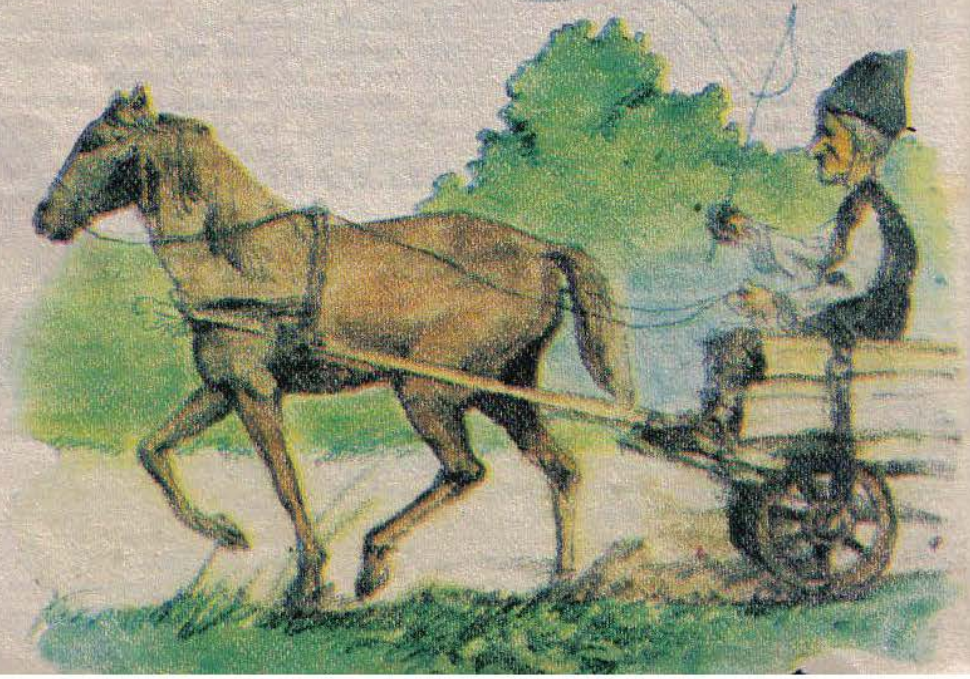

gru, care scheuna încetișor.

— Ptiu! drace! făcu o femeie îndărătul meu. Iar oamenii se minunau: Ț-ț-ț!

— Măi, mare comedie! mormăi iar Gavril și voi să mă întrebe ceva. Dar iarăși n-avu vreme: rămase cu gura deschisă.

Grecul luase un cuțit și, nici una nici două, cît te-ai șterge la ochi, își străpunge palma stîngă.

— Bre, bre, bre! zice unul de la fund. Aici nu-i lucru curat!

Iar Gavril: Măi, mare comedie!...

Și tot într-o mirare a dus-o, cînd Bosco a început a prinde bani de prin văzduh, a-i scoate de prin nasurile gospodarilor, de prin păr; cînd a trîntit o lacată cît toate zilele de mare în falca unuia, cînd a început a bate ouă, ca să facă scrob, în pălăria altuia, — iar cînd am ieșit afară, era năucit. Își pipăia bucățica de barbă căruntă, și-o mîngîia încet cu degetele și părea tare îngrijat.

— Ce zici tu, Gavrile?

— Ce să zic? Eu știu ce să zic?... Aista-i dracu de pe comoară!...

— Ți se pare ție, omule! De ce te-ai mirat? De batista ceia care fugea dintr-un pahar și intra în altul?...

— Ei?

— Apoi acolo-i ușor: era unul sub masă: o scotea de colo și-o vîra dincolo...

Gavril clătină din cap și mă privi pieziș cu ochii lui mititei:

— Mh! dar cu pălăria?

— Cu pălăria, alta: cutiile-s cît o muche de cuțit, și cînd le trage, se desfac și se întind. Înăuntru-s de-un deget, și desfăcute-s cît o căpiță...

— Și asta o fi fiind o drăcie! zise neîncrezător Gavril. Cum le-a fi desfăcînd el? Ce fel de cutii or fi fiind acelea?... Ce meșteșug au?...

Și nu puteam să-l fac să înțeleagă că e numai și numai șiretlic la mijloc: el îi da că e dracul, și e dracul, și pace! Pe urmă tăcu și mă lăsă să vorbesc. Într-un tîrziu se opri:

— Da' aici, unde-i calul care socotește — tot șmichirie?...

— D'apoi ce crezi, că a învățat la Academia Mihăileană? Hai ș-aici!...

Acolo, altă lume cu gura căscată. O fetiță sărea pe cai și se frîngea din șale ca un șarpe, unui punea scaune pe sticle și făcea fel-de-fel de comedii deasupra; oamenii vopsiți tot ieșeau, urîți prăpădenia pămîntului, urlau, își trăgeau palme, cădeau jos, se dădeau peste cap. Iar la urmă vine unul cît un taur, cumpănindu-se la dreapta și la stînga, cu mîinile în șolduri, și zice că cine-l trîntește are un bacșiș de o sută de franci! Da era mare și gros, cu niște pumni, cu niște picioare, — ținea în dinți o masă cu un om pe dînsa și ridica niște boambe mari de-ți era groază cînd te uitai la ele.

— Cine are curaj?, întrebă iar uriașul.

Și iată că se ridică în picioare un cioban din fund. Își scutură de pe umeri bunda și rostește îndesat:

— Stăi, că vin eu!...

— Aha-ha! mormăește Gavril; — ș'aista trebuie să fie un puiu de Român!

Dar de lîngă cioban, se scoală o babă:

— Vai de mine, dragul mamei! da unde se află! Să-ți rupă vre-o coastă?...

Ciobanul își face loc printre oameni. E mijlociu, sprinten, cu mișcări iuți, smolit la obraz, cu sprîncenele îmbinate. E un băiat frumos, și se cunoaște că are picioare și brațe tari ca de criță.

Cel mare și gros începe a rîde, pălește ușor cu dosul palmei pe flăcău, apoi deodată cearcă să-l prindă de mijloc. Băetanul se ferește înmlădiindu-se din șale, se pleacă și cuprinde pe cela strîns. Se opintește, se saltă la dreapta, se saltă la stînga, Românul sta încovoiat ca un arc. Apoi deodată îl văd că-și înfinge parcă picioarele în pămînt și pune fruntea în pieptul celuilalt. Știi cum l-a frînt și l-a bufnit la pămînt? Ca pe un mal. Doar grămadă de carne era acolo, nu glumă!

A trebuit să-i dea suta de franci, că făceau oamenii o gură — să dărîme magherița nu alta! Iar Gavril al meu toată vremea, după aceia, pufnea și se minuna:

— Bre, bre, bre! ce trîntă! s-a cutremurat pămîntul!... Ț-ț-ț! Și clătina din cap: Ai văzut cum l-a umflat? De ce se făcea el așa de tare? Credea adică că nu s-a găsi unul să-i facă felul? Hm! al dracului! Acu a dat el de bucluc! Da' și suta de franci! Acu are ce chefui un sat întreg!... Într-un răstimp rămase gînditor; apoi zise: Hm! acu văd și eu că numai cu șmecherii umblă veneticii ișteа! Iaca, așa înșală lumea!...

După aceea clătină din cap:

— Da' la urma urmei, ei nu-s oameni? Sărmanii, vai de capul lor!

Și iar prinse a se mira:

— Bre-bre-bre! da' ce trîntă!...

Și tot drumul, îndărăt, a avut ce-mi bate capul!...

MIHU DRAGOMIR

(1919—1964)

TRIMISUL DACILOR

Coborîsem din micul tren forestier pe la amiază, dar pe peronul gării Aninеș începuse să însereze. Valea strîmtă a Grădiștei se ferea întotdeauna de soare și mai ales acum, toamna, lumina nu pătrundea decît cîteva ore. În gară mă aștepta Emil. Nu m-a lăsat nici să răsuflu și m-am trezit pe locomotiva care își urma drumul pînă în fundul văii, la exploatarea forestieră de sub Grădiștea Muncelului.

— Ai un noroc extraordinar, mi-a spus, zvîrlindu-mi geamantanul pe movila de cărbuni din tenderul locomotivei.

— Ce s-a întîmplat? Ai mai făcut vreo descoperire?

Emil lucra pe șantierul vechii Sarmizegetusa de trei ani. Rămînea și după ce șantierul se închidea, ca acum, în toamnă. Cu un an înainte iernase în cabanele muncitorilor forestieri, urcînd mai în fiecare zi sus, în vechea cetate.

— O descoperire, spui? Sînt cel mai norocos om din lume, mă, înțelegi tu? Nimeni, nimeni n-a făcut pînă acum o asemenea descoperire. Poate doar Schliemann...

Locomotiva zdrăngănea din toate șuruburile, și trebuia să strigăm pentru a ne auzi. Ședeam îngrămădiți, într-o căldură ucigătoare, cinci inși, mecanicul, fochistul, noi doi și șeful de tren. Toți îl cunoșteau pe Emil ca pe unul de-al lor, și faptul că mă primiseră și pe mine pe locomotivă i se datora numai lui. Emil nu era un arheolog de cabinet, care dă cîteva zile tîrcoale unor ruine și apoi se închide în bibliotecă pentru a scrie lungi considerații... El se confundase cu viața muncitorilor din munte și se instalase acolo pe timp îndelungat, socotind că numai așa poate să afle mai mult decît se știuse pînă atunci despre daci.

— Dar ce-ai găsit, omule, spune odată!

Mi-a zîmbit, făcîndu-mi cu ochiul către ceilalți. Aștepta, probabil, să rămînem singuri. Emil privea prin mine, undeva, cu un surîs ciudat pe buze.

Am ajuns cînd încă nu se întunecase de-a binelea. Emil a strigat cantonierului să treacă în contul lui o sticlă de pălincă pentru mecanic, mi-a zvîrlit, din drum, geamantanul pe fereastra cabanei unde locuia și m-a tras de mînă către treptele de lemn care duceau sus, spre vîrful muntelui.

— E noapte, Emile, nu se mai vede nimic. Lasă pe mîine, ce naiba! Nu-i mai bine să-mi povestești mai întîi ce-ai găsit?

— Sus e încă ziuă, nu sînt copaci. Hai, trebuie, înțelegi, trebuie să vezi chiar acum!

De fapt, începusem să urcăm și mi-am dat seama, după tonul cu care îmi vorbea, că nu-l mai pot întoarce din drum. Îl cunoșteam, doar, destul de bine.

— Dar ce-ai găsit, omule?

S-a întors către mine, oprindu-se o clipă:

— Am găsit un om.

Tîmplele mi se acoperiseră deja de sudoare, haina de piele se îngreunase pe umeri, inima îmi bătea tot mai tare, și nu eram de fel dispus să dezleg parabolele lui.

— Un om? A trebuit să urci pînă sus ca să găsești un om? Nu erau destui jos, în sat?

Emil urca, sprinten. S-a mai întors o dată, să mă privească, apoi n-a mai vorbit nimic.

Am urcat așa, gîfîind din ce în ce mai tare, încă vreun sfert de oră. Se întunecase de-a binelea. Pădurea se înfiora ușor de o zbatere de vînt. M-am oprit o clipă să răsuflu. Emil era nebun de-a binelea. Înțeleg, în general, pasiunile, dar să urci pînă la Sarmizegetusa în plină noapte mi se părea că întrece orice. Și măcar de-ar fi fost o vreme mai bună. Am simțit pe frunte o picătură de ploaie și am strigat:

— Emil, plouă. Hai înapoi!

Nu-l vedeam, dar l-am auzit nu prea departe:

— Mai avem cîteva minute. E mai mult drum înapoi. Hai!

Am urcat, cum am putut, pînă cînd am simțit că ploaia se întețește. Am ridicat privirea. În față ardea o luminiță. Ajunsesem la primul sanctuar.

Pe terasa sanctuarului, ploaia cădea deasă, în toată voia.

Plouase, probabil, și cu o zi sau

două înainte, deoarece piciorul se afunda lesne în pămînt.

— Moș Toadere, deschide, sînt eu...

Am intrat, leoarcă de ploaie, în cabana paznicului, cu inima bătînd nebunește. În cabană era cald și liniște.

— Cred că nu mai vrei să urcăm, i-am spus, înfuriat, lui Emil. Ți-am spus că este o nebunie. Și măcar dacă mi-ai fi explicat. Ce sînt misterele astea?

Emil privea pe fereastră, cu același zîmbet ciudat. M-a lăsat să bombănesc, să mă descalț, să-mi fac culcuș lîngă sobă, apoi, privind mai departe în noaptea ploioasă, a început să vorbească:

— Ești al doilea om care vei vedea un dac adevărat. Înțelegi?

— Ce vrei să spui? Pe-aici sînt destule tipuri de daci, asta o știu din școală.

S-a întors spre mine, cu o privire halucinată.

— Nu un urmaș al dacilor, ci un dac de acum două milenii!

L-am privit, fără să înțeleg mare lucru. Nu cumva înnebunise?

— L-am găsit azi. Trebuia să cobor pentru a-mi lua oameni și unelte de lucru pentru deblocarea peșterii în care l-am găsit și am dat peste nota telefonică prin care mă anunțai că vii aici. Ție îți datoresc profesiunea de arheolog, tu m-ai îndrumat către ea atunci cînd eram încă nehotărît. M-am gîndit că meriți să fii primul care îl va vedea pe acest dac...

— Emile, iartă-mă, nu poți să vorbești ceva mai limpede?

— Ai auzit de omul din Tolund?

— Nu. E vreun om preistoric?

— E un om de acum două milenii, ca și dacul meu. A fost descoperit în mlaștinile Tolund, din Danemarca. Mlaștina l-a păstrat intact, mai bine ca orice îmbălsămare. Pricepi? Noi am văzut pînă acum chipul oamenilor de pe vremea aceea doar în desene sau sculpturi. Ni s-au păstrat și mumiile egiptene sau aztece. Frenologii de azi pot reconstitui figura omului după craniu. Dar un om păstrat intact, ca și cînd ar dormi sau ar fi murit numai de cîteva zile, n-am văzut decît la Tolund. Și acum, aici, la Sarmizegetusa.

Începusem să înțeleg și totuși eram încă înfiorat de gîndul că Emil nu mai este stăpîn pe nervii lui.

— Vrei să-mi explici totul mai în amănunt?

A venit lîngă mine, cuibărindu-se în zeghea de berbece a paznicului,

și-a aprins o țigară și a început să povestească.

— Știi bine cît de puține urme avem de la daci. Adunăm cu greu, bob cu bob, cîte o nouă mărturie. O oală neciobită ni se pare o comoară fără preț. Obiecte, foarte puține. De cînd am început să mă ocup de cetățile dace mi s-a înfipt în mine o întrebare: De ce nu găsim nici o necropolă? Ce făceau dacii cu morții lor? Îi ardeau. Și cenușa? O aruncau în vînt? Mi se părea nefiresc. Trebuia să existe, undeva, răspîndite prin tot ținutul acesta, necropole unde odihneau urnele cu cenușa celor incinerați. M-am gîndit, la început, că aceste necropole erau așezate nu în apropierea orașelor, ci în locuri cît mai ferite. Nu puteau fi, totuși, la distanțe prea mari, deoarece ar fi îngreunat prea mult ceremonia incinerării. Dacii aveau așezările principale în munți, cățărate ca niște cuiburi de vulturi, ferite de posibilele atacuri. Prin ce erau legate între ele aceste așezări? Prin cursul rîurilor. Necropolele trebuie să fie deci pe văile rîurilor. Și cum apele și-au schimbat cursul în două mii de ani, m-am adresat geologilor. Cu chiu cu vai am reconstituit vechiul curs al Grădiștei. Nu te mira, dar Grădiștea nu izvora pe vremea aceea de unde izvorăște azi, ci chiar de aici, din Sarmizegetusa. Și aici, în jurul fostului izvor, am început să fac săpături pentru a găsi necropola. Eram atît de convins de existența ei, încît mi-am neglijat aproape toate celelalte lucrări, am stat și iarna, după cum știi. Astă-vară, am găsit prima urnă. Spun „prima" deoarece trebuie să descopăr și altele... Din păcate, terenul în care am găsit-o fusese spălat de ploi, și urna era aproape descompusă. N-am putut identifica nici un rest de cenușă. Doar resturi de oase, care par a fi totuși arse. Știam că nu voi convinge pe nimeni cu asemenea argumente și am tăcut. Am căutat mai departe. Și astăzi am găsit. Nu necropola, ci ceea ce trebuie să fi fost locul incinerării, altarul. Peștera era sub cursul rîului, înțelegi, o săpaseră sub rîu, pentru a fi mai ferită sau pentru că rîul era considerat sfînt. Am dat la o parte un bolovan și am simțit o puternică aromă de rășină. M-am plecat să văd, și... Acolo este o încăpere cam de trei pe trei, cu pereții și pardoseala din pietre lustruite. În mijloc, pe un fel de altar de lemn, se află el. N-am putut să văd prea bine și totuși am văzut. Stă așezat pe-o parte cu mîna dreaptă sub căpătîi și cu cea stîngă adusă în față, rezemată de o lance. La cap, ca un fel de trepied, sînt alte trei lănci. E gol, doar la încheietura mîinii și la glezne are un fel de bandaje. Stă ca și cînd ar dormi, dar parcă este gata să sară din somn și să zboare. Da, să zboare, asta este poziția corpului. Toată încăperea miroase puternic a rășină. O, cum aș fi sărit înăuntru... Dar stînca părea dintr-o singură bucată, și apoi m-am gîndit că aerul de afară va aduce descompunerea. Am astupat la loc, am umplut crăpăturile cum am putut mai bine și am alergat jos, să aduc oameni, să deblocăm peștera. Dar poate că trebuie să chem niște medici. Cred că el este îmbălsămat după o metodă necunoscută, a dacilor. Doamne, cum am să pot dormi în noaptea asta?

— L-ai văzut bine, Emil, nu este o închipuire? Poate în peșteră era un buștean oarecare. Sau este o fostă capelă a dacilor, și omul tău nu este decît o statuie...

— Nu, trebuie să fie un om, l-am văzut! Un om trecut prin suliți, după obiceiul dac, pentru a-i duce o solie lui Zalmoxe. Cum de vor fi căzut sorții asupra lui?

.....

Ne-am trezit tîrziu, dimineața, osteniți de veghere. Ploaia ce ne prinsese la urcuș ne adusese febră. Emil se simțea rău, totuși s-a îmbrăcat în grabă.

— Să mergem...

Atunci a intrat paznicul.

— Dom' profesor, veniți să vedeți. A luat ceva foc, colo sus.

Am fugit afară. Aproape de creasta muntelui ieșea o trîmbă subțire de fum.

— Rugul, a urlat Emil. S-a deschis peștera și soarele a aprins rugul.

A fugit ca un nebun pînă sus. Abia m-am cățărat după el. L-am găsit îngenunchiat lîngă o stîncă de unde venea un miros slab de rășină arsă. În peșteră nu mai rămăsese decît un morman de cenușă... Cînd au vrut să deblocheze peștera, s-a prăbușit. N-au mai găsit nimic.

— O fi fost un rug pur și simplu, Emil, fără nimic altceva... am căutat să-l consolez.

M-a privit ca și cînd nu mă vedea și a coborît. N-a mai vorbit nimănui despre descoperirea lui. Eu am încredințat-o hîrtiei acum, cînd Emil s-a lăsat convins că totul a fost doar o halucinație a lui...

DE-A VAMA-CATARAMA

— Cum dai vama–
catarama?
— Un cățel
și-un purcel
și cu tine după el.

Lanțul se scurtează
puțintel...

— Cum dai vama–
catarama?

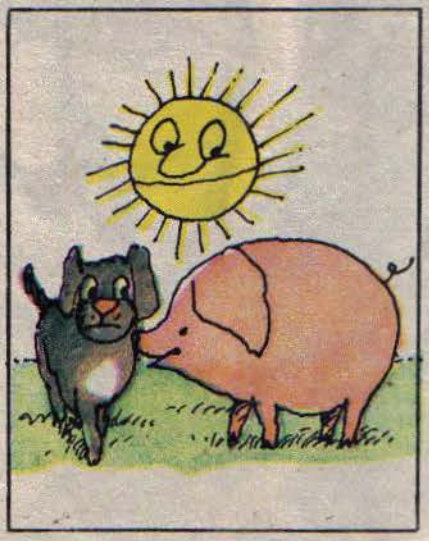

— Un bujor
în obrăjor,
o mătușă
după ușă,
o nucă
peste ulucă
și o pară mălăiață
în gura lui nătăfleață.

Și lanțul iar se scurtează
puțintel...

Rîdem,
Cînd ne trage după el.
Dar n-om ține seamă...
Că-i lungă ziua de vară
Și mai e pînă-n seară,
pînă la ultima vamă.

DELIA DAMIRESCU

OCTAV PANCU-IAȘI

(1929—1975)

PUIȘORUL GALBEN

E foarte trist să-ți dorești de multă vreme un puișor galben și toți cei din casă, de parcă s-ar fi înțeles între ei, să-ți spună că asta e cea mai mare prostie din lume.

Tata:

— Cînd mă vezi, îmi ceri un puișor galben. Ai tren, ai cuburi, ai minge, ai un urs care bate din tobă, ce să faci cu un puișor galben?

Mama:

— Puișor galben și iar puișor galben! Ți-am făcut clătite, te-am lăsat cu lanterna sub pat, ți-am dat o macaroană ca să faci baloane, ce mai vrei?

Bunicul, bunica, tanti Elvira, da, pînă și tanti Elvira care nu stă în casă, ci vine numai ca să facă baie, să bea cafea și să-l enerveze pe tata, că vine să facă baie și să bea cafea, pînă și ea îi spuse mamei:

— Dragă, dar pisălog mai e băiatul ăsta! Mereu îmi cere un puișor galben. I-am adus ficăței de la două găini, ce mai dorește?

— Asta doresc: un puișor galben, spuse băiatul, nimic altceva, decît un puișor galben.

Unul mic, cald, care să piuie cînd îi e foame, pe care să-l țină în palmă, să-l culce cu el în pat, să-i dea apă din ceașca cu pitici, să-i dea firimituri de pîine din farfuria cu iepurele deștept și vînătorul tîmpit. E chiar așa de greu de priceput?

Da, se pare că ăsta e lucrul cel mai greu de priceput. Nu-l pricep nici mama, nici tata, nici bunica, nici bunicul, nici tanti Elvira, care nu stă în casă cu ei, ci vine numai să facă baie și să bea cafea. E foarte trist. Atît de trist, încît într-o bună zi, cînd toți erau adunați la masă, băiatul spuse:

— Azi vă dau o veste bună!

— Te-ai spălat pe dinți, spuse mama.

— Nu te-ai mai jucat cu lanterna mea, spuse tata.

— Nu mi-ai mîzgălit cărțile, spuse bunicul.

— Mi-ai găsit ochelarii, spuse bunica.

— Nu, altceva, spuse băiatul. Nu mai vreau un puișor galben!

Și se uită la mama, la tata, la bunicul și la bunica, se uită la toți ca să-i vadă cum se bucură.

Dar nu se bucură nimeni.

— Cine mai vrea supă? spuse mama.

— Azi am avut o zi grea, spuse tata.

— Pilulele alea pentru reumatism nu fac doi bani, spuse bunicul.

— Chiar dacă nu-mi ajunge lîna, mă descurc eu, spuse bunica. Și cu toate că nu era nimic de înțeles, băiatul înțelese că ei se gîndeau atunci la puișorul galben. De aceea se gîndi un pic și spuse:

— Âm glumit!...

Și chiar glumise. Cînd dorești de atîta vreme un puișor galben nu poți să renunți atît de ușor la el.

— Tu, din cînd în cînd, faci glume bune, spuse mama.

— E un băiat cu haz, seamănă cu mine, spuse tata.

— Dintre toți nepoții mei, el are cel mai mult haz, spuse bunica.

— Asta pentru că e nepotul meu, spuse bunicul.

Și totuși rîseră — și băiatul simți că ziua cînd va avea puișorul galben nu era departe. Ba simți chiar un fel de căldură în palmă și i se păru că aude un piuit. Vru s-o întrebe pe mama dacă o să-i dea voie să ia de pe acum în camera lui ceașca cu pitici și farfuria cu iepurele deștept și vînătorul tîmpit, dar se răzgîndi. Era sigur că o să-i dea voie. Îi venea totuși să întrebe ceva și atunci întrebă cînd mai vine tanti Elvira să facă baie și să bea cafea.

— Vine, n-ai grijă, nu scăpăm noi așa ușor de ea, spuse tata. Dar de ce vrei să știi? Ți s-a făcut dor?

Nu, altceva era. Voia s-o vadă și pe tanti Elvira cum se gîndea la puișorul galben. Sigur, și-o putea închipui, însă tot e mai bine cînd vezi cu ochii tăi.

POVESTE CU UN LUP ȘI O RAZĂ DE SOARE

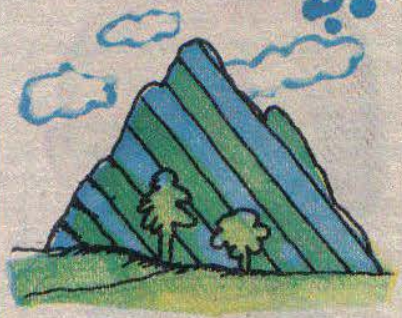

Într-o pădure dintr-un tărîm fermecat,
peste șapte mări de argint, peste un munte vărgat
și cam ocolit de ploi și cam ursuz și cam bosumflat
nici zmei, nici balauri, nici vrăjitoare nu s-au aflat.

Ei bine, dragi copii, niște elefanți
cu nasul cîrn și pantalonii bufanți,
locuiau în pădurea fără de poveste
într-o casă de fier fără de uși și fără ferestre.

Elefanții aceștia, nici prea mari, nici prea mici,
pluteau în aer ca niște licurici
iviți, așa fără nici o veste
în pădurea, fără de vise, fără de poveste.

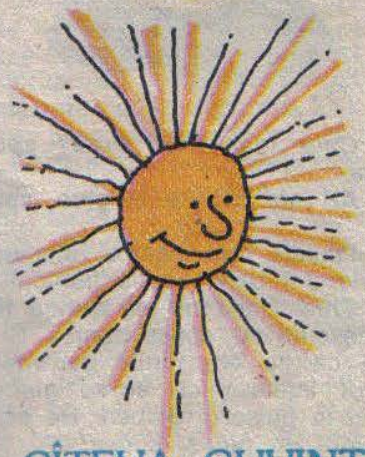

SOSIREA RAZEI DE SOARE

Într-o dimineață de luni, fără nici un presentiment,
în pădurea noastră s-a produs un eveniment:
prin bolta de frunze uscate și fără culoare
a pătruns pe nesimțite o rază de soare —
iar raza de soare, cam timidă și cam alintată,
avea, cum puteți bănui, un nume de fată,
un nume mic, atît de ușor încît fără frică
îl putea duce în spinare pînă și-o furnică.

CÎTEVA CUVINTE DESPRE LUPUL CU GULER

Foarte important să mai amintim, dragi copii,
că prin pădure se afla și un lup cu guler de vulpi argintii
care cînta uneori la ghitară
ajutîndu-se cînd de colți, cînd de gheară
și pe care elefanții nu-l prea simpatizau
pentru că toate cîntecele lui îi cam adormeau...
Ei bine, lupul despre care vă spun
locuia într-un castel de apă, dormea într-un pat de săpun
și se spăla pe dinții cu care alții înșfacă și mușcă
cu o pastă de dinți din praful cel mai bun de pușcă.
Era, cum s-ar zice, un lup solitar —
avea noroc cînd juca popice sau țintar
numai că totul i se părea în zadar
atîta timp cît pe ghitara lui cu sunete rare
nu căzuse niciodată măcar o rază de soare.

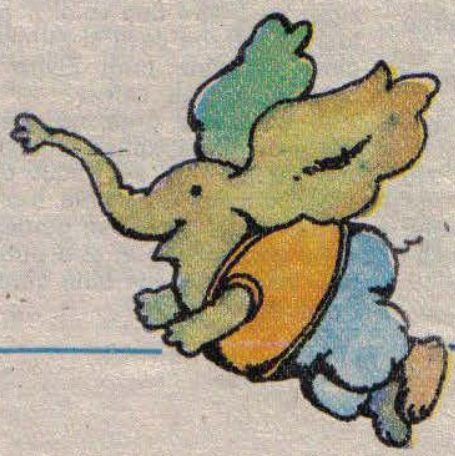

ÎNTÎLNIREA

Pînă la urmă, tot umblînd la fața locului
raza de soare se lovi de ghitara lupului
(astfel încît, după mii și mii de săptămîni
poți spune că prin păduri se mai întîmplă minuni).
Crengile înfloriră, urechile ierbii se înălțară și înverziră,
marmotele și veverițele și urșii hibernînd de o viață
scoaseră încet o ureche, un ochi, un botic la suprafață
și începură timid să joace, să danseze
toate mazurcile și valsurile vieneze.
Și pînă și ultimul elefant cam ursuz și cu platfus
s-a lăsat purtat de melodie și dus
în luminișul unde, fără veste,
raza de soare cînta la ghitara lupului o poveste.

NOAPTE BUNĂ, COPII!

Și astfel, în pădurea plictisită de căpcăuni și vrăjitoare
prima poveste nouă a fost cu o rază de soare
și cu un lup cu guler de vulpi argintii
care, pe deasupra, cînta și cîntece hazlii
și punea pe hîrtie slove îndrăgostite
(unele dintre ele puteau fi chiar citite)
cum ar fi acestea, dragi copii cu nume oarecare —
numai bune de adormit în picioare.

TRAIAN T. COȘOVEI

UNDE-I LUNA?

Fără flori și roade
A rămas grădina;
Toamna își împarte
Peste ea lumina.
Noaptea e albastră
— Unde-i luna?
— Nu e!
— Uite-o sus pe creangă:
Galbenă gutuie!

BROTACUL

Pe o margine de lac
Se răsfață un brotac
Și, urcat pe-un brusture
Pielea să nu-l usture,
Se tot uită către soare:
— Uf! ce zăpușeală mare!
Tot mai bine e în lac
Oac! Oac! Oac!

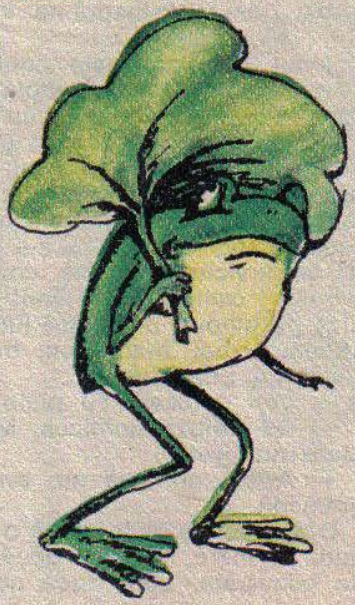

MOȘUL

Moșul are
Barbă mare
Și mustățile de nea.
E bătrîn,
Adus de spate
Și se mișcă-abia, abia.

Dar cînd seara
Cu povestea
Ne apropie duios,
Moșul are
Cal cu aripi
Și e moșul
Făt-Frumos!

O PĂPUȘĂ

Două puncte și un cerc
Și o linie să-ncerc.
Capu-i gata, cam atît...
Am să-i fac păpușii gît,
O rochiță dintr-o frunză,
O petală-n loc de bluză,
Și-n picioare îi voi pune
Două jumătăți de-alune.
— Gata e păpușa?
— Gata...!
— Tiii...! Ce mare este fata!

LICURICI

Licurici cu aripi mici
Și cu lampă de pitici,
Ce tot vrei pe cîmp aici?
De te-oi prinde în vîlcele,
Cînd e noapte grea de stele
Mi te-oi pune în fereastră
În căsuța cu perdele,
Și-ai să fii tu, licurici,
Lampa păpușicii mele...!

RAȚELE

Picături și mari și mici
Cad din nori grăbite,
Pe sub streșini rîndunici
S-au ascuns zburlite.
Chiar motanul cel vărgat
A intrat în casă
Furios că i-a udat
Blana lui frumoasă.
Numai rațele pe lac
Către nori mai cată
Și tot strigă: mac, mac, mac,
Vrem încă o dată.

MIRCEA MICU

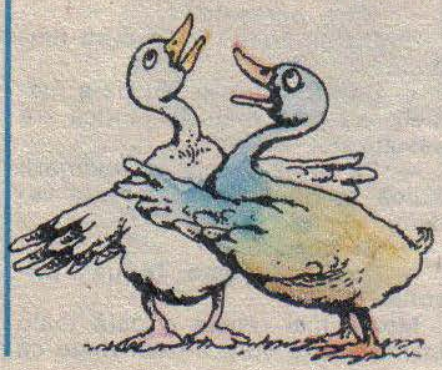

JOCUL

Dănuţ a inventat un joc. Adică nu l-a inventat el, ci i-a fost inspirat de un film văzut la televizor. Jocul „de-a detectivii şi spionul". Nu e greu deloc. **El, Luli** şi **Biţă,** de exemplu, vor fi detectivii. Pe **Moaţă** l-au numit spion pentru că n-au găsit pe un altul. Moaţă nu vrea să primească misiunea, zice că dacă aude tata că s-a făcut spion, vai de urechile lui. Ale lui Moaţă, firește. Pînă la urmă, au tras la sorţi şi tot pe el a căzut necazul, aşa că, vrînd-nevrînd, acceptă alegerea.

— Şi ce trebuie să fac? cere relaţii Moaţă.

— Tu, îi spune Dănuţ, trebuie să spionezi şi noi să te prindem.

— Cum adică?

Nici Dănuţ nu ştie prea bine ce trebuie să facă un spion. Se gîndeşte la cel din film şi îşi aduce aminte cîte ceva.

— Mai întîi eu, Luli şi Biţă trebuie să avem o ţară. Ţara asta o să fie blocul nostru! delimitează el graniţele. Tu trebuie să vii cu o paraşută şi să cazi în ea fără să te vedem.

— Pe bloc? se miră Moaţă.

— Pe bloc. Or, te pomeneşti că ţi-e frică?

— Nu mi-e frică, se laudă Moaţă, dar televizorul nostru e stricat. N-am văzut filmul despre care vorbeşti tu.

— Mda, acceptă Dănuţ scuza. Uite cum faci, te urci pe scăriţa de fier pînă pe terasa unde se usucă rufele şi te prefaci că ai căzut acolo cu paraşuta.

— Care paraşută?

— Cu umbrela. Voi n-aveţi umbrelă?

— Ba da. Am s-o iau pe-a mamei, sau pe-a mătuşii, fiindcă are deschizător automat.

— Pe urmă începi să spionezi. Adică, te uiţi să vezi dacă te vedem.

— Şi după asta?

— După asta, gata. Te luăm prizonier.

Moaţă mai repetă o dată toate instrucţiunile spre a-i convinge că a priceput, apoi aduce umbrela cu deschizător automat.

— Tu rămîi la urmă, îl instruieşte Dănuţ. Mai întîi, mă urc eu cu Luli pe terasă pentru că detectivii trebuie să fie înaintea spionului la locul indicat. După ce vezi că am ajuns, urci şi tu.

Biţă a rămas la postul lui de pe balcon. El are misiunea să transmită tot ce se întîmplă pe teren. E radiotelegrafist. Pentru asta şi-a legat la urechi două capace de la cutiile cu cremă de ghete şi ţine coada măturii în mînă, adică emiţătorul.

— Cui transmit? cere explicaţii Biţă.

— Mie, comandă Dănuţ. Eu trebuie să ştiu în fiecare clipă unde este spionul.

Dănuţ şi Luli au ajuns pe terasă. Pe frînghiile întinse flutură rufele locatarilor de la etajul trei, fiindcă e rîndul lor la uscat. Tocmai bine ca să se poată ascunde echipa de detectivi: Dănuţ, după un cearşaf, Luli, în spatele unui capot vişiniu. Moaţă, cu umbrela deschisă, urcă încet pe scăriţa de fier, spre terasă. Pe la jumătatea drumului, umbrela se agaţă cu una din spiţe de firul unei antene ce şerpuieşte pe zid.

— Moaţă vă rupe antena, transmite conştiincios, telegrafistul.

— Strigă şi tu altceva, se roagă Moaţă. Să nu audă mătuşa!

În sfîrşit, spionul ajunge între rufe şi începe să se uite încolo şi-ncoace.

— Vezi că Dănuţ e după cearşaf, îşi face datoria, Biţă.

— Nu fi prost, îl atenţionează Dănuţ. Numai pe mine trebuie să mă anunţi fiindcă eşti de-al nostru. Pe el fă-te că nu-l vezi, adică îl vezi, dar îmi spui numai mie ce face.

Biţă dă din cap că a înţeles:

— Acum nu face nimic. Stă lîngă prosoape.

Spionul e încă nehotărît. Ar putea să se ascundă în spatele unui geam de aerisire, dar îl încurcă umbrela.

— Pot să închid umbrela? întreabă el umbra care se vede în spatele cearşafului.

— Nu poţi, fiindcă e paraşută.

Moaţă se strecoară îndărătul unei cuverturi.

— Nu mai văd spionul, văd numai umbrela! anunţă Biţă.

— Lasă-l, că-i aici, îl linişteşte Dănuţ. Am vorbit eu cu el.

Luli scoate capul de după capot. O supără faptul că telegrafistul nu discută deloc cu ea. Se ridică în vîrful picioarelor şi îi dă cu tifla.

— Luli se strîmbă la mine, transmite Biţă, supărat. Stă pe bloc şi se strîmbă la mine!

Mama scoate capul pe fereastra bucătăriei şi întreabă impacientată:

— Unde-i Luli? Pe ce bloc?!

Biţă şi-a dublat transmisiunea. Acum îi transmite şi mamei ce face spionul şi ce fac detectivii, nici el nu mai ştie al cui telegrafist este. Pînă să priceapă mama ce se întîmplă, pe terasă a început o adevărată urmărire. Biţă transmite ca un adevărat şpicher al unui meci de fotbal internaţional:

— Dănuţ aleargă după Moaţă, trece de ciorapi, o ia pe după maiouri, Luli îi aţine calea, se împiedică în faţa de masă, revine, sare Dănuţ de după cuvertură, se clatină perdeaua şi... Atenţie, închei transmisiunea, fiindcă o văd pe mătuşa ieşind din bloc. Cred că m-a văzut. Mă duc să mă predau.

— Nu te duci nicăieri, îi porunceşte Dănuţ. Aşteaptă-ne în hol sub casa scărilor!

Jocul nu mai poate continua. Întreg efectivul se îndreaptă spre casă. Pe mama, tocmai au chemat-o nişte vecini, aşa că grupul combatanţilor, împreună cu spionul care a fost prins, intră în casă fără să fie văzut. Mama discută cu vecinii, tata, care tocmai s-a întors de la serviciu, face duş, copiii au intrat în camera lor. Dănuţ a rămas pe gînduri privindu-l lung pe Moaţă. Habar n-are cum trebuie tratat un prizonier:

— Vrei dulceaţă cu pîine?

— Nu, refuză politicos, Moaţă. Mere nu aveţi?

— Avem, cum să nu, avem o grămadă.

Dănuţ aduce în fructieră o piramidă de mere, mai roşii decît roşiile adevărate. Luli, după ce şi-a

luat mărul ei, vrea să spele rochița păpușii.

— Stai aici, o oprește Dănuț. Trebuie să păzim spionul să nu fugă.

— De ce să fug? se miră Moață. Hai mai bine să desenăm. Aveți materiale?

— Avem, zice Dănuț bucuros de idee. Ne luăm la întrecere. Cine desenează cel mai frumos peisaj din cartier. De acord?

Dar n-am mai apucat. Mama intră val-vîrtej de-afară, cu vecinii după ea, tata iese din baie bărbierit pe jumătate. Toată lumea e supărată: vecinii, că li s-au murdărit rufele, mătușa, pentru că i s-a stricat umbrela; mama, fiindcă are niște copii care-i aduc numai belele; și tata, cel mai supărat dintre toți, o ceartă pe mama fiindcă nu „discerne" — acesta a fost cuvîntul — deci nu discerne filmele pe care le văd cei mici la televizor. Vinovații stau de-o parte și nu înțeleg nimic.

RODICA TOTT

MIROSUL DE MERE

O, merele le simt, s-au copt şi stau agăţate,
mă îndrept spre ele cu ochii închişi,
prin iarba mare, cu priviri legănate,
luminată de fluturi ucişi!

Ingenunchez lîngă tulpină,
blînzi copii cîntă: O, pomule, fii lăudat!
Tu ne-ai dat mărul,
noi ce ţi-am dat?

LUNA

Pierdută şi frumoasa împărătească de aur
atît de visătoare şi de plăcută,
de cînd au uitat-o în basm
stă pe dalele de piatră şi cîntă.

Şi seară de seară luna
din cer coboară pe pămînt,
ea ţine în braţe un miel
la care se uită un lup blînd!

RUGĂ CĂTRE MĂR

A căzut printre frunze şi ramuri
mărul curat şi trist dar frumos
şi, cînd eu priveam luna în geamuri,
ierburile l-au văzut şi l-au cuprins jos.

M-am rugat ierburilor să-mi deie
cel puţin umbra mărului, măcar
sîmburii luminînd ca o scînteie
sub coaja spoită ca dată cu var.

Dar ierburile nu mi l-au dat,
nu mi l-au dat şi mi l-au dus
departe în pămînt,
departe în apus!...

OGLINDA FERMECATĂ

Ţine această oglindă, să mă uit
frumoasa cale unde duce,
apucă spre castelul de argint
sau rătăceşte pe cîmpii năuce

Ţine această oglindă, să privesc
întreg castelul împărătesc,
cu munţi înalţi şi cu canate
cu turle desprimăvărate!

Cu porţi de rai şi cu uluci,
cu cîntece şi cu bursuci,
cu muri bogaţi şi cu stupină
lucind în mijloc de grădină.

Dar iată că se întunecă oglinda
şi în locul punţilor apar
ierburi înalte într-un pahar
şi cade în ape roşii grinda...

POMUL DE IARNĂ

Îmi pare că pregătesc un pom de iarnă,
un pom de iarnă acum cînd leg
cîte o stea de fiecare corn al cerbului
de parcă aş lega văzduhul întreg.

Şi fulgii înalţi veniţi din altă lume
au început tăcerile să cearnă
şi cu toate stelele a plecat în lume
pomul de iarnă, ciudatul meu pom de iarnă!

NICOLAE IOANA

DIMINEAŢA

Dimineaţa cînd mă scol
mama zice să mă spăl.

Eu nu sînt murdar şi spun:
somnul meu nu vrea săpun,

Somnul meu este curat
şi cu el mă joc în pat,

Aşteptînd ca dimineaţa
să ne spele Dinsa faţa!

NOAPTEA

Învelită cu un preş
noaptea doarme în cireş
şi visează cum s-apuce
razele din cer, năuce.

Două raze foarte slabe
i se odihnesc pe labe;
moţăind înspre amiază
noaptea ele o visează:

La-nceput ca pe un graur
tot cu penele de aur;
şi din graur creşte-o barză
cu aripile de varză.

Şi-un palton din varză creşte
care seamănă cu-n cleşte,
el se face un butoi
plin cu fluturi mai de soi.

Fluturii se duc în zbor
peste ziuă, la Obor
şi cu bani tocmiţi alene
îl momesc şi pe moş Ene.

Speriate se trezesc
razele din — gol ceresc!
Voi pleca, sînt chiar grăbită
nu vreau noaptea să mă-nghită!

Spuse una şi de-ndat
intră-n botul larg căscat.
Totul însă se petrece
cînd se-arată ora zece.

şi copiii dorm acum
printre visele de fum.

ŞTEFAN AGOPIAN

COPIII MERG LA ŞCOALĂ...

Pe lîngă casa mea tot trec făclii,
Aprinse-n glasuri, cu ecou pornit
Dintr-o pădure, unde trec copii,
Ce-mi mîngîie auzu-n gîngurit...

Se duc la şcoală, cu ghiozdane-n spate,
Berete albe şi cravate roşii,
Cămăşi de-argint, din stele fermecate,
În alb mergeau, pe vremuri, şi strămoşii...

Eu îi ascult, zărindu-i, la fereastră,
Cum şiruri fac, la fel ca veşnicia;
Sub cer, cu zarea clară şi albastră...
Şi plînge-n mine, grav, copilăria...

Întoarcere nu e!... Dar mă gîndesc,
La doina ce-o cîntam la mama-n poală;
Văd meri în floare!... De dor mă topesc,
Cînd trec copiii şi se duc la şcoală...

TRAIAN IANCU

PĂLĂRIUŢA

Nimeni n-are pălărie
Albă şi cu broderie
ca a mea!
Ba, răspunse o ciupercuţă
Eu am una mai drăguţă
chiar aşa!
Dar a mea e mai frumoasă
Şi e albă, mătăsoasă
ca o floare!
Ba a mea, culoare n-are
Dar e bună de mîncare
şi gustoasă!
Astfel se certau odată
O ciupercă şi o fată
în pădure
Cea din coş e ciupercuţa
Iar fetiţa e Ancuţa,
ochi de mure.

SILVIA CARALULIS

Povestea lui Urashima Taro

A fost odată, demult, un băiat pe nume Urashima. Într-o zi, pe cînd se plimba pe malul mării, el văzu o mulțime de copii care prinseseră o broască țestoasă. Strînși de jur-împrejurul ei, aceștia o chinuiau, tăvălind-o și încercînd să o rostogolească.

— Nu-i frumos ce faceți!, le zise Urashima, dar copiii nici că se sinchiseau.

Atunci, băiatul le propuse neastîmpăraților să-i vîndă sărmana broască țestoasă. După ce o cumpără, o mîngîie pe spate și îi dădu drumul în apă, spunîndu-i:

— De-acum, ai grijă să nu te mai lași prinsă de copii!

După cîteva zile de la această întîmplare, ca de obicei, Urashima plecă cu barca la pescuit. Dar, ajuns în larg, auzi deodată un glas care îl striga pe nume. Întorcînd capul să vadă cine îl cheamă, nu mică îi fu mirarea să vadă apropiindu-se de barcă o broască țestoasă neobișnuit de mare. Broasca făcu o plecăciune și zise:

— Eu sînt cea pe care ai salvat-o deunăzi. Drept mulțumire, te rog să te urci în spinarea mea și eu te voi duce la „Palatul Dragonului".

Spunînd acestea, cu băiatul pe spinare, broasca țestoasă se cufunda în apă. Nu trecu mult și, deodată, în fața lor apărură niște porți împărătești, neasemuit de frumoase, pictate în roșu, albastru și galben.

— Am ajuns, Urashima, îi spuse broasca. Iar acesta nu se mai sătura privind peștii strălucitori care îi însoțiră pînă la intrarea în palatul împodobit cu scoici și pietre prețioase. Nici nu ajunseră bine, că în întîmpinare le ieși prințesa, care zise:

— Urashima, îți mulțumesc pentru fapta ta bună pe care ai făcut-o salvînd broasca țestoasă. Fii oaspetele nostru!

Urashima a fost pus să se ospăteze, în timp ce, în jurul lui, dansau pești de toate felurile și culorile. Și atît de bine se simțea el în „Palatul Dragonului", distrîndu-se în fiecare zi, încît uită să se mai întoarcă acasă.

Și, totuși, într-o bună zi, își aminti de părinții săi și-l cuprinse un asemenea dor de casă încît se hotărî să se reîntoarcă la ai săi.

Cînd prințesa află gîndul său, încercă în fel și chip să-l oprească. Văzînd că totul e în zadar, înainte de plecare ea îi spuse:

— Primește în dar această cutie! Dar ia bine aminte să nu o deschizi niciodată, orice ți s-ar întîmpla!

Urashima mulțumi pentru darul frumos, luă cutia și, suindu-se din nou pe spinarea broaștei țestoase, străbătu marea ajungînd la țărmul de unde plecase. Dar aproape că nu-i venea să creadă că vedea ceea ce vedea. Totul se schimbase, nu mai întîlnea nici măcar oamenii pe care înainte îi cunoștea atît de bine.

Ținînd strîns în brațe cutia primită în dar, Urashima se plimbă încolo și încoace, parcă trezit dintr-un vis, neștiind încotro s-o apuce și ce s-a întîmplat.

Și-atunci, uitînd de sfatul prințesei, desfăcu cutia. Dar cum ridică capacul, din aceasta se ridică un firicel subțire de fum alburiu care-l învălui. Într-o clipă, barba și sprîncenele i se albiră, iar Urashima deveni un bătrînel uitat de vreme.

(După „Shogaku Kokugo Dokuhon")

Poveste hazlie

Se spune că într-un sat locuia un bătrîn, pe nume Chin, vestit pentru zgîrcenia lui, lucru cu care, de altfel, el însuşi se mîndrea. Numai că, într-o bună zi, bătrînul Chin află că în alt sat vecin trăieşte un om, numit Sō, cu mult mai zgîrcit decît el. Nedumerit, îşi chemă fiul şi îi spuse:

— Pe cît trăim noi de chibzuit, dacă am încerca să strîngem şi mai tare cureaua cred că am muri de foame. Fă deci bine şi du-te în satul vecin şi află cum face acel Sō de e mai strîns la pungă decît noi!

Fără să piardă nici o clipă, băiatul se pregăti de plecare. Bătrînul Chin îl opri şi îi mai spuse înainte de a porni:

— Dat fiind că pleci către un mare om, nu se face să te duci cu mîinile goale. Şi Chin îi dădu băiatului cîţiva bănuţi cu care să cumpere un dar nu prea scump, o bucată de hîrtie. Dar cum fiul său îi călca pe urme în zgîrcenie, acesta cumpără din banii primiţi nu una, ci două foi de hîrtie pe care le aduse tatălui său. Minunîndu-se de deşteptăciunea copilului, bătrînul luă una din foile de hîrtie şi o închise într-un sertar. Pe cealaltă o rupse în două, iar pe una din cele două jumătăţi desenă un cap de porc.

— Cu un asemenea cadou, zise Chin, nu ai a te ruşina mergînd în vizită la marele om. Apoi vîrî hîrtia cu desenul într-o cutie, i-o dădu băiatului şi de astă dată îl lăsă să plece către casa lui Sō, din satul vecin.

Din păcate, marele Sō nu se afla acasă, aşa că fiul lui Chin fu întîmpinat de fiul lui Sō.

Băiatul lui Chin îl salută pe băiatul lui Sō, îi spuse de ce venise şi îi dădu darul pregătit. Feciorul lui Sō, la rîndul lui, mulţumi pentru cadou şi se gîndi că nu poate să-l lase pe oaspete să plece cu mîinile goale.

— Ce-ar fi să-ţi dau în schimb nişte portocale? zise băiatul lui Sō. Şi, cu mîinile căuş, ca şi cînd ar fi apucat fructele, se făcu că pune trei portocale în cutia goală adusă de feciorul lui Chin. Acesta mulţumi şi se întoarse acasă unde, aflînd cum a fost tratat, tatăl său îşi zise:

— Dacă fiul e aşa de isteţ, oare cum o fi tatăl?!?...

În acest timp, iată că în satul vecin marele om Sō se întoarse acasă. Fiul îi povesti despre vizita băiatului lui Chin şi îi arătă cadoul primit.

— Numai un zgîrcit cum este Chin putea să trimită un asemenea dar, spuse Sō, apoi continuă:

— Dar tu i-ai dat ceva în schimb?

— M-am făcut că-i dau trei portocale, spuse băiatul şi repetă gestul de a lua fructele cu mîinile făcute căuş.

Văzînd aceasta, marele Sō sări ca ars şi strigă mînios către fiul său:

— Neisprăvitule! Cînd te-ai făcut că îi dai portocalele, ai ţinut mîinile prea deschise, astfel că ele păreau prea mari. Cum de nu te-ai gîndit să ţii degetele mai strînse?!?

Traduceri din limba japoneză de NUSIA STANCU

(După „Nihongo Yomihon" Kokusai gakuyūkai Nihongo gakkōhen)

Ploaia

Nu e duminică și nici o zi de sărbătoare. Plouă. Ploaie de vară, ploaie repede. Stăm la fereastră și ne uităm afară. Așteptăm.

— Nu vine de ploaie, ori de ce? întreabă sor-mea.

Mă uit la sticla geamului. S-a brobonit de-o aburează argintie.

Primii stropi se preling cu întretăieri de șanțuri înguste. Facem concurs. Fiecare își alege cîte o picătură și urmărim care ajunge mai repede pe rama ferestrei.

— Ce faci mamă?

Nu face mama cine știe ce. Se piaptănă. Vreau și eu.

— Piaptănă-mă și pe mine!

— Ce? zice mama.

Îmi place ploaia. Sînt cîteva bălți, care fac bulbuci.

Castanii de la poartă sînt șerpi. Cerul e în curte, vecinul meu.

— Nu mai vine, mamă?

— Vine, mamă, vine, mă liniștește.

Ieșim în curte, cu sor-mea. Ploaia s-a rărit. Ultimele picături le sparg în dinți.

— Cum faci? mă-ntreabă.

— Fac eu!

Am în față un dinte nou, lat. Sor-mea cască și ea gura. O cască degeaba.

— „Știrbă Babă Cloanță, macină tărîță", îi cînt.

Iar plouă. Descîntăm ploaia să stea, și ea stă.

— Cînd vine? mă-ntreabă.

— Vine! Unde să stea, să stea pe șantier pînă mîine?

— Pe șantier plouă?

— Plouă.

Ne învîrtim prin ploaie și ni se umflă fustele. Apoi, intrăm în casă. Eu sar pe fereastră.

— Cît e ceasul? întreabă și sor-mea din ușă.

— Șapte.

Mama a terminat de pieptănat. A așezat masa și vine la geam lîngă noi. Ne uităm toate trei. Ploaia a stat. Miroase amărui pămîntul. Castanii se foiesc la poartă uzi. Au mai crescut.

Cînd vine, eu îl văd prima. Sar pe fereastră și fug. Sor-mea țipă că i-am luat-o înainte. Tata mă prinde și mă saltă peste bălți. Clip, clap fac bocancii lui. Bocanci de șantier, bocanci de tată. În curte o strigă pe sor-mea. Ne duce pe amîndouă pe sus. Bocancii lui fac clip, clap. Și uneori și clip, clip.

Pe mama o sărută.

— Ehee!!! strigăm noi și batem cu pumnii în scaun.

— Ce ne-ai adus?

Îl țin pe tata de-o mînă. Tata are mînă bună. Desface rucsacul și scoate alimentele cumpărate de la „Alimentara" șantierului. Sor-mea n-ajunge să vadă pe masă.

— Pe șantier plouă? întreabă.

— Plouă.

— Da' tot ai venit. Ai venit de tot? se miră.

Mama rîde.

Mă duc la geam. Plouă iar. Ploaie de vară, ploaie repede.

Mă bucur.

— Ai venit, tată?

SÂNZIANA POP

Acasă

Înmiresmat e cuvîntul „acasă"
Din el cresc păduri, poteci se bifurcă,
La marea albastră pîrîul visează,
Spre caierul norilor muntele urcă.

Se-nclină rotundele flori-margarete
De vînt mîngîiate pe pajiștea verde,
La rîul din codrul ce urmele-i pierde
O ciută-și astîmpără apriga sete.

Auzi?... clopoțeii de floare albastră
Se-ngînă cu șoaptele vîntului serii,
Să lași spre mesteceni deschisă fereastra,
Și greieri s-asculți în grădina tăcerii.

Comori

Prinde-ți la urechi cercel,
Drăgălașul ghiocel,
Vezi, ce bine-ți stă cu el?

Uită-te la ea mai bine:
Buburuza-i din rubine,
Piatră scumpă din vechime.

Gălbeneaua, n-o fi steaua
Care-a răsărit pe cer?
Brebenelu-i giuvaier.

Trece și-un bondar în zale
Din argint și din safire...
Pretutindeni dulcea fire
Ți-a sădit comori în cale.
Haide, ia-le în primire!

Paznicii ogrăzii

S-au aprins prin iarba-naltă
Două felinare mici
Și-n lumina lor se-arată
O familie de-arici.
Vrednici paznici ai grădinii
Rondu-și fac atenți trecînd:
Tata-i căpitanul pazei,
Ceilalți îs oșteni de rînd.
Mama, iată, norocoasă —
precum văd și înțeleg —
A găsit un măr întreg,
Puii și-a poftit la masă...
Mă înduioșez de drag
Dar... de teamă să nu-i sperii
În tăcere mă retrag,
Să nu tulbur taina serii.

Flori

Flori gingașe, flori sfioase
Unduiesc sub cerul blînd,
Sună-n crîngul de mătase
Dulce-al păsărilor cînt.

Suie toamna iar o treaptă
În veșmîntu-i auriu,
În poiana-nmiresmată
Rîde-un pîrîiaș zglobiu.

Soarele la joc ne cheamă
Pe-al cărărilor urcuș,
Duce nestemate-n coamă
Minzul zilei jucăuș.

ELENA DRAGOȘ

Bunicul ar fi vrut să fiu băiat

Cînd sînt în vacanță la bunici aflu despre mine lucruri de-a dreptul senzaționale. Acum două veri, de exemplu, am aflat că toate cele opt sau zece carpete așternute în odăile mari din față ar fi „opera" mea. N-o să mă ascund. Mi-a plăcut totdeauna să stau pe lîngă războiul de țesut, să privesc și chiar s-o ajut pe bunica Octavia. Însă de aici și pînă la a fi lăsată să țes singură zece carpete e o distanță. Deci, să nu fiu înțeleasă greșit. Nu eu le-am țesut. Partea senzațională stă în altceva. Cele opt sau zece carpete au fost cîndva un covor, la care bunica Octavia a lucrat aproape o sută de zile. Era un covor frumos, cu un trandafir mare, roșu, pe un fond de culoarea cerului, care trebuia să plece la o expoziție, dar n-a mai plecat, pentru că, așa cum pretinde bunicul Alexandru, într-o zi cînd nu era nimeni acasă, l-am scos în curte, l-am desfăcut, m-am urcat pe el și i-am cerut să zboare cu mine. Covorul nu m-a ascultat, adică n-a vrut să zboare, și-atunci am luat foarfecul mare de croitorie și l-am făcut bucăți-bucățele.

— Vorbești serios, bunicule?

— Foarte serios, a spus bunicul și s-a ridicat să plece.

— Bine, dar eu nu-mi amintesc nimic.

— Erai mică și-ai uitat.

— Cît de mică?

— Așa, cam cît măslina de colo.

Măslina pe care mi-a arătat-o nu era chiar o măslină, era altceva care m-a făcut să-mi plec nasul și aproape să plîng de necaz. Noaptea am visat covorul, așa cum era înainte de a fi prefăcut în carpete, îl scosesem nu în curte, ci undeva pe casă, sau pe cîmp, purtam o rochie lungă, albă, cu paiete strălucitoare, mi se pare rochia cu care interpretasem la școală rolul „Cenușăresei", aveam și-o umbrelă, și-n clipa în care am pus piciorul pe covor am spus:

– Covor fermecat,
În argint ferecat,
În argint și rubine,
Să zbori cît mai
departe cu mine...

Nu știam versurile acestea, nu le mai rostisem pînă în clipa aceea — atunci le-am rostit întîi — dar mi-au

rămas în minte și le-am rostit și după ce m-am trezit.

Bineînțeles, m-am trezit în mijlocul camerei, speriată, strigînd ceva, nu mai știu ce. În vis, covorul mi-a dat ascultare, s-a înălțat deasupra casei, deasupra grădinii și s-a îndreptat lin spre plopii înalți, cu crestetele albe, din marginea luncii. De-acolo, de sus, așa mi se părea, că aveau crestetele albe, cum le aveau și țăranii mai în vîrstă din sat. Am închis umbrela, m-am lăsat în genunchi, și am privit atentă în jos. Plopii nu mai erau plopi, erau chiar țărani care îmi făceau semne cu mîna. Dar faptul acesta nu a rămas fără urmări. De la mîinile lor s-a stîrnit un vînt destul de puternic. Întîi l-am auzit vuind, apoi l-am simțit izbind covorul, care a început să se îndoaie, să se aplece, să pleznească, să se desfacă în cele opt sau zece carpete. Eu am încercat să le prind, să le țin la un loc, dar carpetele nu erau fermecate, au început să cadă una cîte una. Cu ultima, am căzut și eu.

Nu știu dacă am mai dormit, însă dimineața, cum a plecat bunicul (l-am pîndit pe geam), am strîns toate carpetele și am ieșit cu ele în curte. Bunica Octavia m-a văzut și a întrebat:

— Ce faci cu ele, Uca?

Am spus fără să clipesc:

— Vreau să le scutur.

Dar, bineînțeles, nu de asta le scosesem. Am întins repede prin curte toate carpetele, apoi luîndu-mă după culori, le-am pus una lîngă alta. A ieșit un covor albastru, cu un chenar pe margini și cu un trandafir mare, roșu, în mijloc.

Toată povestea m-a dat gata. Bunicul avea, deci, dreptate. Făptuisem un lucru îngrozitor, de care nu-mi aminteam, așa cum nu-mi aminteam de prima călătorie cu trenul sau de accidentul cu fierul de călcat. Aveam pe laba piciorului stîng un semn, mi se spunea că mi-l făcusem singură, cu fierul de călcat, însă eu nu-mi aminteam nimic. Totul se petrecuse parcă într-un fel de noapte, o noapte fără lună, fără stele, fără orice altă lumină, din care bunicul scotea însă întîmplări spectaculoase, fapte senzaționale, a căror eroină eram eu. Mărul din grădină, oblojit mereu cu cîrpe și cu pămînt, fusese cîndva frumos. Avea coroana mare, rotată, iar merele îl aplecau pînă la pămînt cu greutatea lor. Într-o zi, bunicul Alexandru m-a rugat să mă urc să iau două mere roșii din vîrf. Chiar el mi-a ținut scara, dar cînd am ajuns la vîrf, eu care nu-s în stare să mă cațăr nici pe gard, s-a auzit un trosnet sec și jumătate din coroana falnică a mărului a căzut de parcă ar fi fost retezată cu securea. Odată cu ea am căzut și eu, dar n-am pățit nimic, pentru că bunicul m-a prins la timp. Și blana de vulpe roșie, din care bunicul și-a făcut lui guler, iar mie, căciulă, era tot rezultatul unei întîmplări extraordinare. Vulpea îl necăjise mult pe bunicul. Mîncase vreo zece găini, vreo cinci rațe și, probabil, ar fi cules și toți puii, dacă într-o zi nu i-aș fi venit eu de hac. Și asta așa, în cîteva minute — atît cît i-a trebuit bunicului să intre în casă și să-și aprindă o țigară. Cînd s-a întors, vulpea era împușcată. O împușcasem chiar eu, lîngă gardul de cătină din fundul grădinii.

Și călătoria pe care o făcusem în vacanța din primăvara trecută avea în ea ceva fantastic. Dar bunicul făcuse o greșeală, uitase că nu plecasem după lemne cu sania, ci cu căruța, că în marginea pădurii nu apăruseră trei lupi, ci trei iepurași care se jucau pe pajiște fără să le pese de noi, uitase că l-am rugat să oprească să-i pot privi mai bine, uitase mai ales că de la întîmplarea asta trecuse doar o vară. Ce mai, bunicul uitase totul, iar eu țineam minte totul.

— Au fost iepuri, bunicule.

— Ba au fost lupi.

— Și n-am fost cu sania.

— Ba cu sania am fost.

— Și nici n-am alergat, după lupi, călări! Eu nu știu să călăresc. Nu m-am urcat niciodată pe-un cal.

— Atunci te-ai urcat...

M-am uitat la bunicul și am plecat în camera mea, supărată. El nu vedea că nu mai eram o fetiță mică, să cred tot ce-mi spunea?

Dar și el s-a supărat. Pînă la plecare, nu mi-a mai adresat nici un cuvînt. Nici cînd m-a dus la gară n-a vorbit. Altădată făcea glume sau îmi dădea mie hațurile. Acum a stat tot timpul tăcut. Apoi a venit trenul, am plecat, iar el tot supărat a rămas.

Dar de ziua mea, cînd am împlinit unsprezece ani, a venit să mă vadă. Era vesel și gata de glume, sau de istorii de-ale lui. Mi-a adus cadou un bici. Totdeauna cadourile pe care mi le făcea de ziua mea erau destul de ciudate. Nu le cumpăra. Le făcea cu mîna lui. Le cioplea cu cuțitul. O dată mi-a adus un fluier dintr-o salcie, altă dată, o morișcă sau o pocnitoare, un pumnal de lemn, cu încrustații frumoase pe mîner, un scut, un arc și trei săgeți. Tata zîmbea și cînd rămîneam singuri spunea:

— E un original, în felul lui, bătrînul. Nu trebuie să te superi pe el.

Biciul pe care mi-l adusese acum era împletit în șase și-avea o coadă dintr-un lemn alb și ușor. L-am dus lîngă celelalte cadouri. Erau puse de mama pe o policioară. Le-am privit și dintr-o dată un gînd m-a făcut să încremenesc de uimire: cred că bunicul ar fi vrut să fiu băiat.

COSTACHE ANTON

CIOCĂNITOAREA LA EXAMEN...

O ciocănitoare cultă,
Ce-nvățase carte multă,
La examen se prezintă,
Să-și atingă a ei „țintă"...

Papagalul oratorul,
Îi-oferi ajutorul...
...Că de-o fi ceva să uite,
El să îi șoptească iute...

Trufașă cum îi e firea,
„Zvelta" își știa menirea:
...De-a intra mereu pompoasă,
Și-a ieși victorioasă...

Dar examinatorii-n „bloc",
O trîntiră chiar pe loc,
Căci distinsa jucăușă,
Nu a ciocănit la ușă...!

Morala:

Degeaba te umfli-n gușă,
Cînd nu știi ce-i „după ușă".

TITEL CANACHE

ÎN CODRUL DE CLEȘTAR

Și sub zăpezi frumoasă-i țara,
tot verzi pădurile de brad
prin care tainic umblă căprioara
adulmecînd văzduhul înghețat.

Cocoși sălbatici vin în luminiș,
penetul smălțuit să și-l arate;
pieptarul cu lucire de bariș
și coiful de mătăsuri colorate.

Ca-ntr-un palat de sticlă, fermecat,
sub gheață curge zăvorît izvorul.
Laçom și crud, doar lupu-i speriat
știind că n-o să-l ierte vînătorul.

Spre înserat, în codrul de cleștar,
cînd vîntul scutură de-albi fluturi zada,
cu mersul lin și grațios apar
micuțe zîne albe ca zăpada.

PAȘI DE ZOREA

Domnișoara Primăvară
a venit la noi spre seară
și să nu rămînă-afară
singură și-a făcut scară.

Fără sapă ori cazma, —
din sămînța de lumină
și-a croit o rădăcină
care s-a făcut tulpină
și suind domol pe ea
— chiar de-o scamă se-agață —
din balcoane-n cercevele
a tot înflorit zorele
pînă la fereastra mea.

Tot sălțîndu-se spre sus
Primăvara ne-a adus
mie, ție, nouă, vouă
pînă la etajul nouă, —
vedeți? — mica mea zorea
într-atîtea meșteriță
e și-un fel de poștăriță...

Domnișoara Primăvară
ațipește cînd înseară
— ceas de-o clipă!, —ntîia rază
mi-o găsește iarăși trează.

Și se duce — s-a și dus? —
tulpinița de zorea
tot mai sus
și tot mai sus...

Oare nu mă ia cu ea? —
să fim primii cînd răsare
din genuni mărețul soare!

ALT „OMĂT AL MIEILOR"

Păpădia galbenă
vîntul blînd mi-o leagănă.
Ai venit iar, rază mică,
floarea soarelui pitică?
Dar în pajiște sunt mii,
mii și mii de păpădii.
Într-o zi, cum e firesc,
și ele încărunțesc.
Vîntu-nalță în văzduh
ca ninsoare albul puf
peste vîrful teilor, —

alt... „omăt al mieilor".

TIBERIU UTAN

VIOLETA A TREIA

Scenariu:
GICA IUTEȘ
Desene:
ȘTEFAN DAMO

PE FRAȚII MĂRCUȘAN I-AM CUNOSCUT ÎN TREN. MAMA LOR PĂREA PUR-TE NELINIȘTITĂ... ȘI ȘTERGEA NECONTENIT OCHII CU BATISTA.

-PETRICĂ, SĂ AI GRIJĂ DE PUIUȚU! SĂ NU BEA APĂ RECE! SĂ-I DAI VITAMINELE! SĂ-ȘI PUNĂ VESTA DE LÂNĂ!

PUIUȚU

AI GRIJĂ, PETRICĂ!

N-AI GRIJĂ, MĂNICO! AM ÎNȚELES, MĂNICO!

FII LINIȘTITĂ, MĂMICO!

ATITUDINEA LUI MĂRCUȘEL CEL MARE TE PUNEA PE GÂNDURI! SE FĂCEA CĂ NU AUDE SFATURILE MAMEI SALE, ȘI DUPĂ MUTRA LUI INDIFERENTĂ AI FI ZIS CĂ NU E VORBA DE EL! DESPRE CU TOTUL ALTCINEVA! -SE RIDICĂ ȘI-ȘI POTRIVEA FĂRĂ ROST BAGAJELE, CA SĂ ÎNCREDINȚEZE PE ORICINE CĂ ȘEVALETUL ÎI APARȚINE.

N-AI AUZIT CE-A ZIS MĂMICA? PUNE-ȚI VESTA IMEDIAT!

CE ZICI DE PISĂLOGUL ĂSTA?

PRAF TE FAC, BĂIEȚEL! EȘTI ÎN PON!

AOLIOO! ȚI-A LUAT CALUL!

M-AM HOTĂRÎT SĂ-L ÎNVĂȚ MINTE PE ȚINȚARUL ĂSTA BĂZĂITOR, DAR PARTIDA S-A TERMINAT LA EGALITATE.

MI-AM DESPĂCUT BINE PACHETUL CU MÎNCARE CĂ MĂRCUȘAN CEL MARE ȚI-L VĂRÎ LA SUL: -AAA, AI CHIFTELUȚE! EU AM ȘNIȚELE! PACEM SCHIMB? DEGEABA L-A TRAS DE MÎNE CĂ FRATE-SĂU. CTT AI ZICE PEȘTE MI-A ÎNFULECAT DOUĂ CHIFTELE!

CÎND PETRICĂ A VRUT SĂ-I DEA VITAMINELE PRESCRISE DE MAMA LOR, NICI UNA NICI DOUĂ LE-A ARUNCAT PE FEREASTRĂ

GATA! AM SCĂPAT DE POPĂRILE ĂSTEA!

CARE CE-O SĂ MĂ PAC CU ȚÎNȚUL? A AVUT DUBLĂ PNEUMONIE! ȘI DE CÎND A FOST BOLNAV A DEVENIT ÎNGRĂDITOR!

AM FĂCUT TOT CE-AM PUTUT CA SĂ MĂ SCAP DE MĂRCUȘAN CEL MARE. M-AM PREZENTAT PRINTRE PRIMII CU BILETUL DE TABĂRĂ ȘI AM FOST REPARTIZAT LA

BINE TE-AM GĂSIT BRADULE! IATĂ-MĂ ÎN TABĂRĂ!

ORAȘUL TRANDAFIRILOR

AM AJUNS PRIMUL ÎN DORMITOR ȘI MI-AM ALES PATUL DE LÎNGĂ FEREASTRĂ, CEL CU PLEDUL ÎN CĂROURI ROȘII ȘI ALBASTRE.

DE LA FEREASTRĂ PRIVEAM MUNȚII HARGHITEI STRĂLUCIND ÎN FLĂCĂRILE ASFINȚITULUI.

USA SCÎRȚÎI ÎNCET...

SALUT! MĂ CHEAMĂ MOMRAHRU VICTOHR! DACĂ NU TE SUPEHRI, AȘ PHREFEHRA PATUL DE LA FEHRSASTRĂ!

MĂ ROG!

ÎN CIUDA APARENȚELOR, OCHELARISTUL CARE VORBEA DE PARCĂ AVEA ÎN GURA O CARAMEA DE CARE SE LIPEA LITERA „R", ȘTIA EXACT CE VREA...

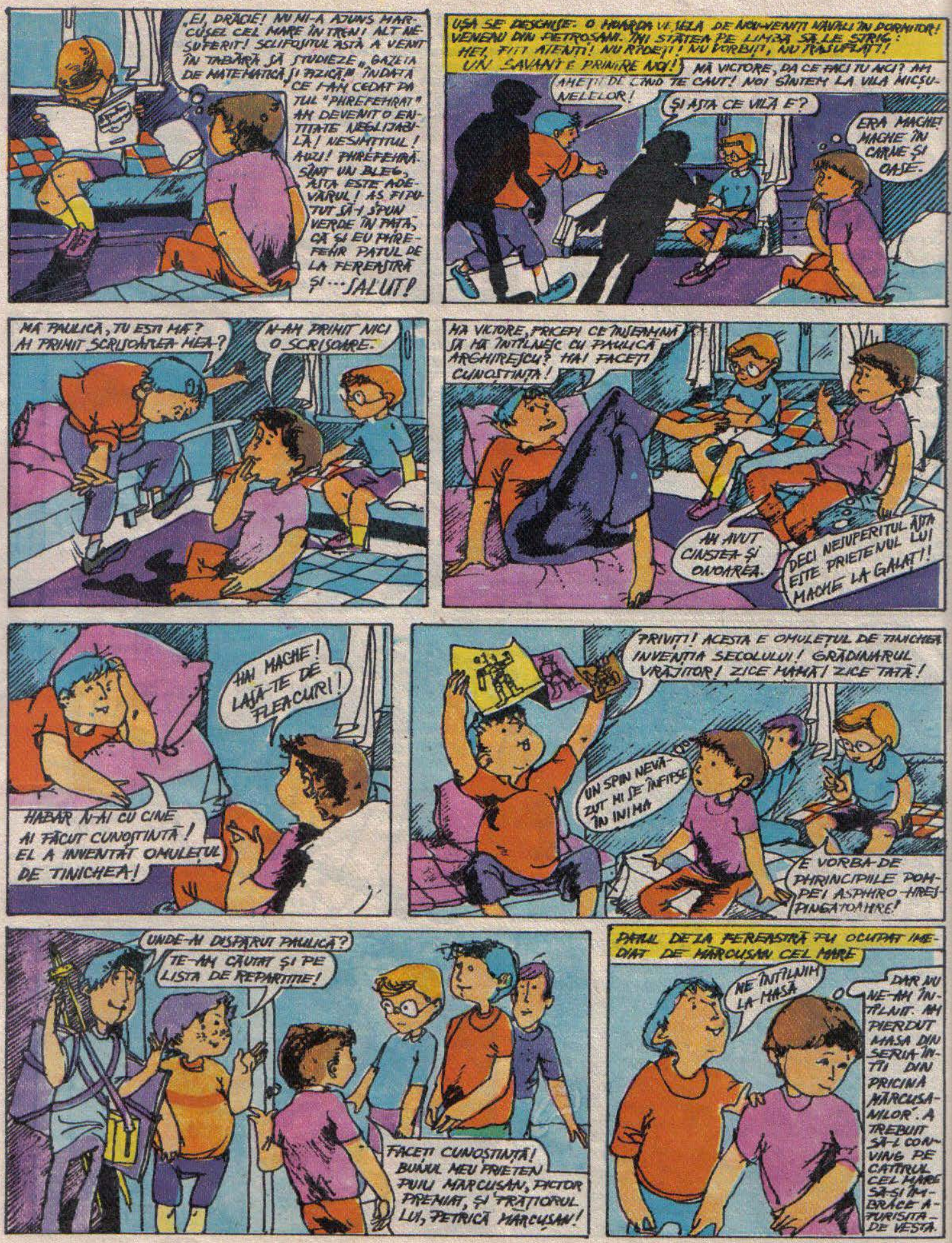
„EI, DRĂCIE! NU MI-A AJUNS MARCUȘEL CEL MARE ÎN TREN! ALT NESUFERIT! SCLIFOSITUL ĂSTA A VENIT ÎN TABĂRĂ SĂ STUDIEZE „GAZETA DE MATEMATICĂ ȘI FIZICĂ!" ÎNDATĂ CE I-AM CEDAT PATUL "PHREFEHRAT" AM DEVENIT O ENTITATE NEGLIJABILĂ! NESIMȚITUL! AUZI! PHREFEHRĂ. SÎNT UN BLEG, ĂSTA ESTE ADEVĂRUL! AȘ FI PUTUT SĂ-I SPUN VERDE ÎN PAȚĂ, CĂ ȘI EU PHREFEHR PATUL DE LA FEREASTRĂ ȘI... SALUT!
UȘA SE DESCHISE. O MOARDA VESELA DE NON-VENIȚI NĂVĂLI ÎN DORMITOR! VENEAU DIN PETROȘANI. ÎMI STĂTEA PE LIMBĂ SĂ LE STRIG: HEI, FIȚI ATENȚI! NU RÎDEȚI! NU VORBIȚI, NU RĂSUFLAȚI! UN SAVANT E PRINTRE NOI!
MĂ VICTORE, DA CE FACI TU AICI? AM AMEȚII DE CÎND TE CAUT! NOI SÎNTEM LA VILA MICȘUNELELOR!
ȘI ASTA CE VILĂ E?
ERA MACHE! MACHE ÎN CARNE ȘI OASE.
MĂ PAULICĂ, TU ESTI MĂ? AI PRIMIT SCRISOAREA MEA?
N-AM PRIMIT NICI O SCRISOARE.
MĂ VICTORE, PRICEPI CE ÎNSEAMNĂ SĂ MĂ ÎNTÎLNESC CU PAULICĂ ARGHIRESCU? HAI FACEȚI CUNOȘTINȚA!
AM AVUT CINSTEA ȘI ONOAREA.
DECI NESUFERITUL ĂSTA ESTE PRIETENUL LUI MACHE LA GALAȚI!
HAI MACHE! LASĂ-TE DE FLEACURI!
HABAR N-AI CU CINE AI FĂCUT CUNOȘTINȚĂ! EL A INVENTAT OMULEȚUL DE TINICHEA!
PRIVIȚI! ACESTA E OMULEȚUL DE TINICHEA INVENȚIA SECOLULUI! GRĂDINARUL VRĂJITOR! ZICE MAMĂ! ZICE TATĂ!
UN SPIN NEVĂZUT MI SE ÎNFIPSE ÎN INIMA
E VORBA DE PHRINCIPIILE POMPEI ASPHIRO-HRESPINGATOAHRE!
UNDE-AI DISPĂRUT PAULICĂ?
TE-AM CĂUTAT ȘI PE LISTA DE REPARTIȚIE!
FACEȚI CUNOȘTINȚĂ! BUNUL MEU PRIETEN PUIU MĂRCUȘAN, PICTOR PREMIAT, ȘI FRĂȚIORUL LUI, PETRICĂ MĂRCUȘAN!
PATUL DE LA FEREASTRĂ FU OCUPAT IMEDIAT DE MĂRCUȘAN CEL MARE
NE ÎNTÎLNIM LA MASĂ
DAR NU NE-AM ÎNTÎLNIT. AM PIERDUT MASA DIN SERIA ÎNTÎI DIN PRICINA MĂRCUȘANILOR. A TREBUIT SĂ-L CONVING PE CATÎRUL CEL MARE SĂ-ȘI ÎMBRACE APURISITA DE VESTA.

TOȚI S-AU DUS LA CLUB, LA TELEVIZOR. N-AM AVUT CHEF NICI DE FILM. CÂND SÎNT SUPĂRAT MĂ APUCĂ DUREREA DE CAP. ADEVĂRUL E CĂ SÎNT CAM AHARTT. MI-AR FI PLĂCUT SĂ FIU CU MACHE. DAR EL E CU PRIETENUL LUI. DORMITORUL E PUSTIU. ASCULT POȘMETUL BRAZILOR. SE STÎRNEȘTE VÎNTUL..., IAR O SĂ PIE DISCUȚIE ÎNTRE MARCUȘANI. CEL MARE N-O SĂ VREA SĂ-ȘI PUNĂ HAINORACUL DE VÎNT ȘI EU VA TREBUI SĂ-L CONVING.

BING BANG

TREZEȘTE-TE MĂ! ÎN DORMITORUL NOSTRU MAI ESTE UN PAT LIBER

PRINCIPIUL POMPEIOHR

RĂSPUNGĂTOARE

ASPIRO

DIN PĂCATE, VÎNTUL CARE A BĂTUT ÎN PRIMA NOAPTE PETRECUTĂ ÎN TABĂRĂ A ADUS NIȘTE PLOI CE S-AU ȚINUT LANȚ APROAPE O SĂPTĂMÎNĂ... MĂRCUȘAN CEL MARE ȘI-ȘI INSTALASE ȘEVALETUL ÎN FAȚA FEREASTRELOR DIN SALA CLUBULUI ȘI PICTA CU O MONOTONIE ÎNTRISTĂTOARE UNUL ȘI ACELAȘI BRAD SINGURATEC PROFILAT PE CERUL VÎNĂT CONTOPIT CU NUNȚII ȘI MAI VINEȚI. NICI EL, NICI FRATE-SĂU PETRICĂ NU MAI VORBEAU CU MINE. SE FĂCEAU CĂ NU MĂ CUNOSC. SUPĂRAȚI CĂ MI-AM TRASEM ÎN DORMITOR CU MACHE.

MACHE MI-A FĂCUT CUNOȘTINȚĂ CU UN CÎNTĂREȚ LA VIOARĂ: ERA DIN BĂBADAG ȘI SE NUMEA ALIN ALBU. DAR PENTRU CĂ ERA NEGRICIOS ȘI BUZAT I-AM PUS NUME PORCLIT ALI-BEI.

MACHE L-A PUS SĂ-ȘI FACĂ UN TURBAN DINTR-UN FULAR VĂRGAT ȘI L-A FOTOGRAFIAT.

ÎN AFARĂ DE MEMBRII CERCURILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ ȘI TEHNICĂ ÎN TABĂRĂ MAI ERAU ȘI O MULȚIME DE CORESPONDENȚI DE PRESĂ. AȘA CĂ DIN PRICINA PLOII ÎN FIECARE ZI AVEAM CÎTE O DISCUȚIE CU SAU FĂRĂ REFERAT, PE DIFERITE TEME:

„ROLUL CORESPONDENTULUI DE PRESĂ"

„OCHII ȘI URECHILE CORESPONDENTULUI DE PRESĂ"

ETC.

ÎMPREUNĂ CU ALIBEI AM COMPUS „MARȘUL CORESPONDENȚILOR DE PRESĂ":

DACA EȘTI CORESPONDENT
ORIȘIUNDE FII PREZENT
ZI ȘI NOAPTE FII ATENT
ORICE FAPT E EVIDENT
CU ORICE FII LA CURENT.

DACĂ AI PIC DE TALENT
SCRIE, SCRIE PERMANENT
DACĂ EȘTI CORESPONDENT
SĂ NU PIERZI NICI UN
MOMENT IMINENT.

MARȘUL RĂSUNA CÎT SE POATE DE MOBILIZATOR, MAI ALES CĂ BĂIEȚII DIN PETROȘANI CÎNTAU TOȚI LA MUZICUȚĂ.

ÎN TOIUL CEL MAI ÎNFOCAT AL MARȘULUI AM FOST ÎNȘTIINȚAȚI CĂ ÎN MIJLOCUL NOSTRU A SOSIT O SCRIITOARE... A APĂRUT AȘA, DEODATĂ, ÎN SALA DE MESE.

ȘI CUM MI SE ÎNTÎMPLĂ MIE TOTDEAUNA SĂ INTRU BUN SĂTĂTOȘ ÎN FEL DE FEL DE ÎNCURCĂTURI, SE BRODI SĂ FIU DE SERVICIU.

AM FOST TRIMIS SĂ-I ADUC O STICLĂ DE APĂ MINERALĂ, NU ȘTIU CUM AM VĂRSAT COMPOTUL DE PRUNE PE MAJA?

MI-I NIMIC. NU POT ȘTI SUFĂR COMPOTUL DE PRUNE!

EA S-A INTERESAT CINE-I AUTORUL MARȘULUI. MI-A ATRAS ATENȚIA CĂ NICIODATĂ UN POET NU TREBUIE SĂ DEVINĂ UN SCLAV AL RIMEI. S-A LEGAT DE CUVÎNTUL „IMINENT", DAR NU PUTEAM SĂ-I SPUN CĂ RIMA ASTA APARȚINE LUI ALIBEI, PENTRU CĂ ZICEA CĂ-I LIPSEȘTE O MARKĂ...

ÎN SCHIMB I-AM RĂSPUNS CORECT, CÎND M-A ÎNTREBAT CE ÎNȚELEG EU PRIN CUVÎNTUL IMINENT.

CÎND AM AJUNS LA CLUB, FILMUL NU ÎNCEPUSE ÎNCĂ. MACHE ȘI CU CEILALȚI ÎMI ȚINUSERĂ ȘI MIE UN LOC, DAR O FATĂ E BURLITĂ ȘE CERTĂ CU MACHE: ZICEA CĂ SCAUNUL PE CARE STĂTEA EL ȘI CU VICTOR ERA SCAUNUL EI!

O ȘI TE RIDICI ODATĂ DE PE SCAUN?

CARE SCAUN? POATE MĂ CONFUNZI!

E PHREFEHRABIL.:.

HA HA HA HA Hi Hi

PE DRUM ȘI ÎN DORMITOR AM DEZBĂTUT CAZUL PE TOATE FEȚELE. MACHE ERA MOFLUZ RĂU. ȘEDEA PE PAT CU MÎINILE SUB CAP ȘI NU SCOTEA O VORBĂ.
CE COMROPIȘNIȚĂ AFUHRISITĂ!
MĂ, DACE NĂMĂLIGĂ AI PUTUT FI!
DAR CE VRĂRUȘAT? SĂ NE LUĂM DE PĂMR CU EA?
IA MAI TACI ȘI TU. DACĂ NU TE RIDICAI CU „PHRE-FEHRABILUL" TĂU!
I-O PLĂTESC EU... DAR AM NEVOIE DE AJUTORUL VOSTRU! S-O URMĂRIM PAS CU PAS...
AR TREBUI S-O PUNEM LA PUNCT PE OBRAZNICA ASTA!
ALIBEI SE APUCĂ SĂ IMITE PE CAVALERUL DE CAPĂ ȘI SPADĂ ȘI ÎNCEPU REPETIȚIA ÎNCHIPUINDU-ȘI ÎNTÎLNIREA CU PERSOANA ÎN CAUZĂ. NE-AM STRICAT DE RÎS.
HA HA HA
HA
PREA SUPUSUL DUMNEA VOASTRĂ SERVITOR.
DAR LA RIDICAREA PAVILIONULUI ZBÎRLITA CU OCHI DE MIȚĂ SĂLBATECĂ NU SE ZĂREA NICĂIERI
IA STAȚI! O VEDEȚI PE FATA AIA CU RACHETELE CARE VINE ÎNCOACE? O CHEAMĂ TĂMĂRAȘU ȘI E LOCȚIITOARE DE COMANDANT. IMPOSIBIL SĂ N-O CUNOASCĂ!
JĂ NE GINDIM DACĂ E BINE, SAU NU JĂ MAI VORBIM CU CINEVA DESPRE POVESTEA ASTA...
ALIBEI NU MAI AȘTEPTĂ. SE ȘI REPEZISE...
DACĂ NU TE SUPERI, CĂUTĂM PE O FATĂ PE CARE O CHEAMĂ VIOLETA
EI, DA, MĂ CHEAMĂ VIOLETA! CE BAI AI?
PĂI, ĂĂ... E VORBA DE ALTA VIOLETA, UNA CU PĂRUL LUNG
TREBUIE SĂ LUĂM DE LA EA O CARTE!
DAR GREU TE MAI EXPRIMI OMULE!
AL NAIBII
ÎN FOND DE CE O CĂUTĂM?
PĂI, SĂ-I PREZENTAM OMAGIILE NO?
BIBLIOTE
CAMRTEA ESTE CEL MAI CHREDINCIOS PHRIETEN AL OMULUI!
VĂ ROG, VĂ ROG! ACUM SE ÎNTOCHEȘTE CATALOGUL BIBLIOTECII! VENIȚI DUPĂ ORA ȘASE!
CĂUTĂM PE CINEVA CARE SE NUMEȘTE VIOLETA! NI S-A SPUS CĂ O GĂSIM AICI LA BIBLIOTECĂ
DA, EU SÎNT VIOLETA NICOLICI! DAR NU INSISTAȚI! BIBLIOTECA E ÎNCHISĂ!
VIOLETA TĂMĂRAȘ NE-A TRIMIS... DAR VIOLETA PE CARE O CĂUTĂM ARE PĂRUL NEGRU, AȘAA...
NU EXISTĂ ÎN TABĂRĂ DECÎT DOUĂ VIOLETE!
HI, HI, HI

STĂTEAM CA NIȘTE CARAGHIOȘI ȘI NE UITAM NEDUMERIȚI UNII LA ALȚII.

SIMȚEAM CĂ MI ARD URECHILE DE CIUDĂ... NE FĂCEAM PUR ȘI SIMPLU DE RÂS.

N-AR FI TREBUIT SĂ NE DESCONCERTĂM ÎN HALUL ĂSTA!

ASEARĂ ERA MAI MULT DECÂT SĂNĂTOASĂ!

O FI BOLNAVĂ!

O FI LA ÎNFIRIPARE!

ÎNFIRIPARE

AJUNGI UNDE-E? CĂ N-O FI INVIZIBILĂ? SĂ CEREM CÂTE-O ASPIRINĂ DE LA CABINETUL MEDICAL

TE ARD CIULA-

DANIELE! MĂ TE FAC!

TE ARD!

SALUT PAULICĂ! CE ZICI? TOCMAI CÂND A STAT FLOAREA ȘI A IEȘIT ȘI SOARELE NI-A TRECUT ȘI MIE TEMPERATURA!

NIMIC INTERESANT! I-AM INFORMAT PE CEI DE-AFARĂ. UN CAZ DE ANIBDALITĂ... ȘI PUIU MARCUȘAN CARE NU MAI ARE TEMPERATURĂ!

NICI URMĂ DE „PERSOANA!"

UN ADEVĂRAT MISTEHR!

A URMAT O ADUNARE FULGER: TOVARĂȘUL COMANDANT BREBENEL NE-A ANUNȚAT CĂ ÎN CINSTEA ÎNTÂLNIRII CU TOVARĂȘA SCRIITOARE VOM FACE UN FOC DE TABĂRĂ URMAT DE UN MIC SPECTACOL CU SURPRIZE. A FOST O BUCURIE GENERALĂ.

ÎN TIMP CE STRÂNGEAM VREASCURI PENTRU FOCUL DE TABĂRĂ, NE-AM ÎNTÂLNIT NAS ÎN NAS CU FETELE DE LA BIBLIOTECĂ. AFURISITELE ALEA AU ÎNCEPUT SĂ STRIGE DUPĂ NOI:

AJUNȘI ERAM DE RÂSUL CURCILOR. DUPĂ FIECARE BRAD SE AUZEA:

VIOLETA TREIA!

VIOLETA VIOLETA, TREIA! VIOLETA TREIA! VIOLETA

ALIBEI A GĂSIT O SCOPITURĂ ȘI A ÎNCEPUT S-O FUGĂREASCĂ PE LETA NICOLICI. PROASTA S-A SPERIAT ATÂT DE TARE CĂ A CĂZUT ÎNTR-O BĂLTOACĂ

AAAA...

CELE DOUĂ PRIETENE ALE EI AU TĂBĂRÂT PE ALIBEI CU NIȘTE JORDII CÂT TOATE ZILELE. ALIBEI ȘI-A REFUGIAT ÎN PRIMUL BRAD ÎNTÂLNIT ÎN CALE

LA ÎNTÂLNIREA CU TOVARĂȘA SCRIITOARE NE-AM POMENIT CU ALIBEI ÎN PREZIDIU ALĂTURI DE LETA NICOLICI. ȘEDEAU CA MÂȚA CU CÂINELE. MĂ MIR CĂ NU S-A ALES CU OCHII SCOȘI, BIETUL DE EL, CĂCI UNA, DOUĂ LETA ĂSTA SE REPEZEA SĂ RIDICE MÂNA... AOLEU! CE-I MAI TURUIA GURA! ERA CULMEA! SE LĂUDA CĂ FĂCÂT TOATE CĂRȚILE. VROIA SĂ ȘTIE DACĂ EROII ERAU LUAȚI DIN REALITATE SAU DIN IMAGINAȚIE? ȘI CE ERA ACEEA

„Inspirație"

DE TOT HAZUL A FOST MARCUȘAN CEL MIC CÂND A RIDICAT ȘI A ÎNȘTIINȚAT-O PE TOVARĂȘA SCRIITOARE CĂ ȘI FRATELE LUI MAI MARE DESENEAZĂ „ORICE" ȘI CĂ O SĂ ILUSTREZE CĂRȚI, DAR CĂ ACUM ARE TEMPERATURĂ ȘI LIPSEȘTE DE LA ÎNTÂLNIRE.

BRAVO!, îl LĂUDĂ TOVARĂȘUL BREBENEL, DAR VĂD CĂ FRATELE TĂU E PREZENT.

MARCUȘAN CEL MARE ERA ÎN FUNDUL SĂLII ȘI NU MAI ȘTIA CUM SĂ SE ASCUNDĂ DE RUȘINE

AIA E CĂZUT ÎN CAPI NU MAI PUPĂ EL TĂBĂRĂ ÎMPREUNĂ CU MINE

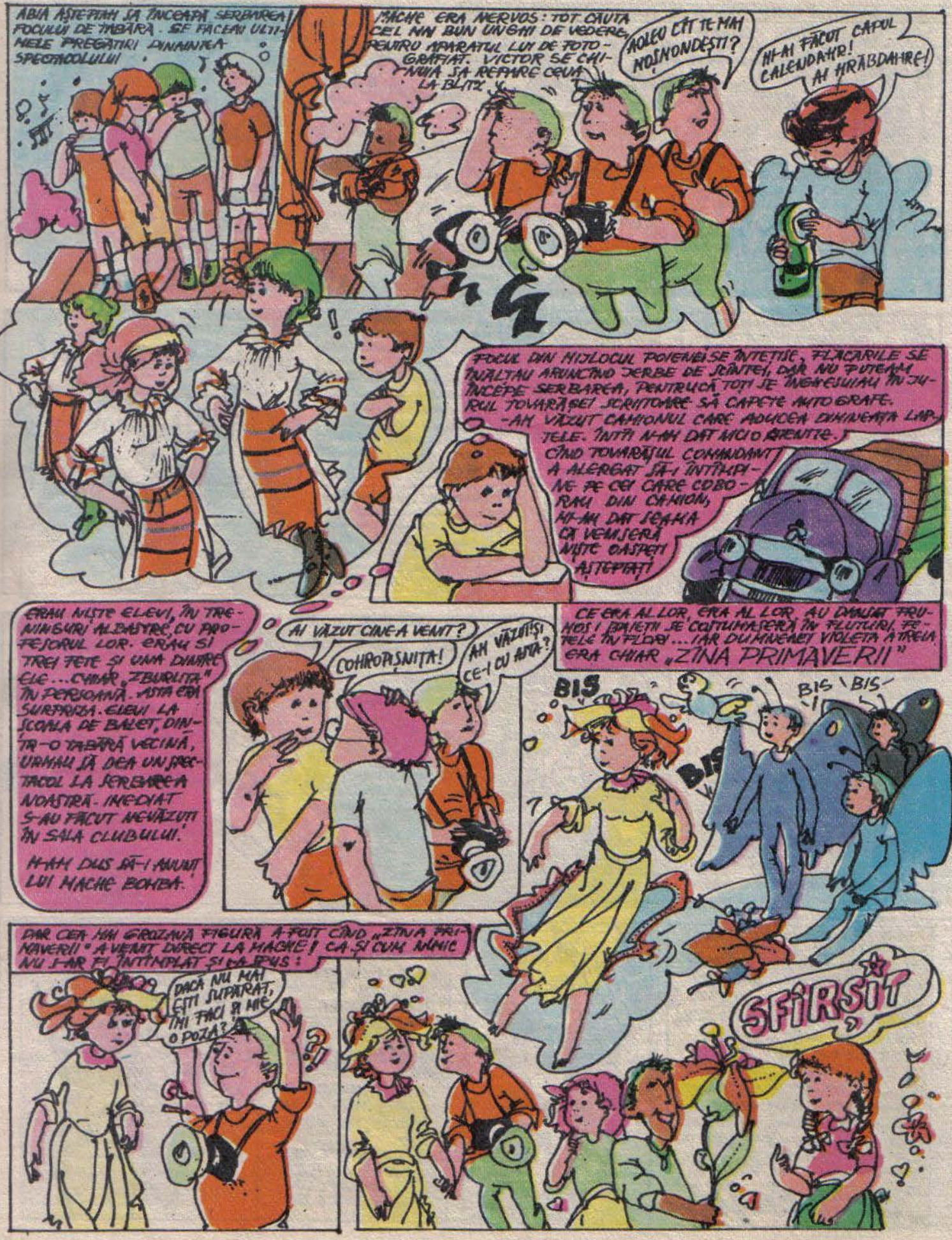

ABIA AȘTEPTAM SĂ ÎNCEAPĂ SERBAREA FOCULUI DE TABĂRĂ. SE FĂCEAU ULTIMELE PREGĂTIRI DINAINTEA SPECTACOLULUI.

MACHE ERA NERVOS: TOT CĂUTA CEL MAI BUN UNGHI DE VEDERE, PENTRU APARATUL LUI DE FOTOGRAFIAT. VICTOR SE CHINUIA SĂ REPARE CEVA LA BLITZ.

AOLEU CÎT TE MAI MOȘMONDEȘTI?

HI-AI FĂCUT CAPUL CALENDAHR! AI HRĂBDAHRE!

FOCUL DIN MIJLOCUL POIENEI SE ÎNTEȚISE, FLĂCĂRILE SE ÎNĂLȚAU ARUNCÎND JERBE DE SCÎNTEI, DAR NU PUTEAM ÎNCEPE SERBAREA, PENTRUCĂ TOȚI SE ÎNGHESUIAU ÎN JURUL TOVARĂȘEI SCRIITOARE SĂ CAPETE AUTOGRAFE.

-AM VĂZUT CAMIONUL CARE ADUCEA DIMINEAȚA LAPTELE. ÎNTÎI N-AM DAT NICIO ATENȚIE.

CÎND TOVARĂȘUL COMANDANT A ALERGAT SĂ-I ÎNTÎMPINE PE CEI CARE COBORAU DIN CAMION, MI-AM DAT SEAMA CĂ VENISERĂ NIȘTE OASPEȚI AȘTEPTAȚI.

ERAU NIȘTE ELEVI, ÎN TRENINGURI ALBASTRE, CU PROFESORUL LOR. ERAU ȘI TREI FETE ȘI UNA DINTRE ELE... CHIAR „ZBURLITA" ÎN PERSOANĂ. ASTA ERA SURPRIZA. ELEVI LA ȘCOALA DE BALET, DINTR-O TABĂRĂ VECINĂ, URMAU SĂ DEA UN SPECTACOL LA SERBAREA NOASTRĂ. IMEDIAT S-AU FĂCUT NEVĂZUȚI ÎN SALA CLUBULUI.

M-AM DUS SĂ-I ANUNȚ LUI MACHE BOMBA.

AI VĂZUT CINE A VENIT?

COHROPIȘNIȚA!

AM VĂZUT! ȘI CE-I CU ASTA?

CE ERA AL LOR, ERA AL LOR. AU DANSAT FRUMOS I BAIEȚII SE COSTUMASERĂ ÎN FLUTURI, FETELE ÎN FLORI... IAR DUMNEAEI VIOLETA A TREIA ERA CHIAR „ZÎNA PRIMAVERII"

BIS

BIS BIS

BIS

DAR CEA MAI GROZAVĂ FIGURĂ A FOST CÎND „ZÎNA PRIMAVERII" A VENIT DIRECT LA MACHE! CA ȘI CUM NIMIC NU S-AR FI ÎNTÎMPLAT ȘI A SPUS:

DACĂ NU MAI EȘTI SUPĂRAT, ÎMI FACI ȘI MIE O POZA?

SFÎRȘIT

„Despre cele dintîi versuri ale unor tineri, obișnuim să spunem că sînt promițătoare: Anta Raluca Buzinschi va rămîne în eternitate o mare promisiune. Plecată dintre noi la nouăsprezece ani (n. 15 aprilie 1964 — m. 16 iunie 1983), ea a lăsat cîteva sute de poezii...

N-am cunoscut-o pe autoare și n-am citit înainte nimic din ceea ce a scris. Dar semnele unui remarcabil talent se găsesc peste tot în versurile ei, făcînd, într-un fel, alegerea foarte grea. În definitiv, pînă la 19 ani nu putuse fi decît un copil, chiar dacă supradotat; așa încît, exprimîndu-i sensibilitatea și inteligența, poeziile vădesc întreaga stîngăcie încîntătoare a vîrstei. Aproape toate sînt la fel: pătrunse de focul sacru al harului și puțintel naive. Ce să refii și, mai ales, ce să lași deoparte, în aceste condiții? Există un farmec al cruduității, care le sporește valoarea.

Mi-am spus că singurul criteriu acceptabil rămîne acela al autenticității inspirației.

Nicolae Manolescu, Cuvînt înainte, la volumul „Versuri pentru aer", Editura „Cartea Românească", 1986)

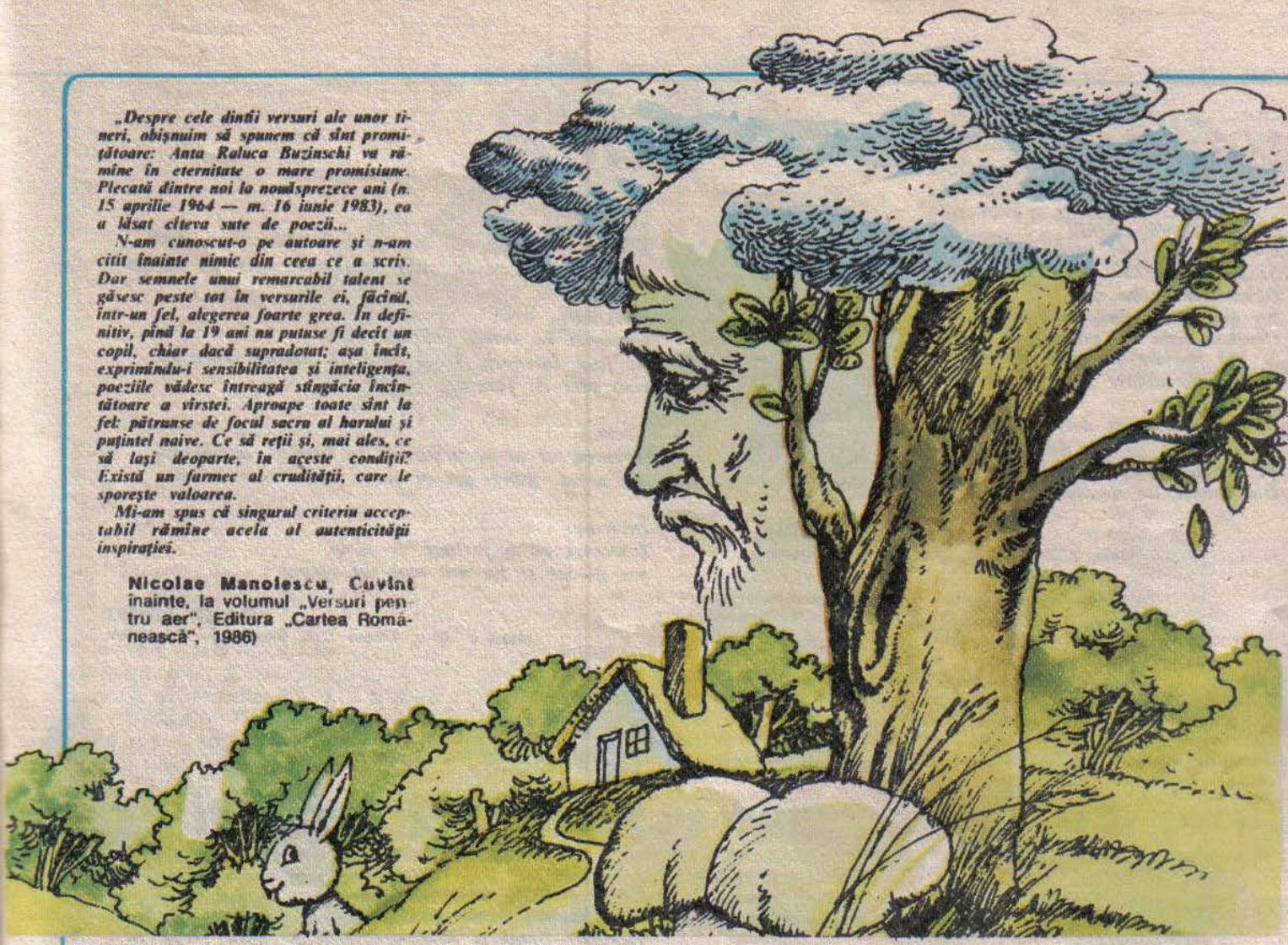

POEMUL CASEI DIN FÂLTICENI

1.

Foșnetul cearșafurilor albe
adîncul alb
ce-l prelungesc pereții
în această lume OU
vibrează lemnul casei
și-ascult cum cresc bureții
în nordul pridvorului ce l-a cioplit bunicul
plecînd în deal apoi
acolo, la Tâmpești
de unde-și vede vatra
de nu s-au stins
tăciunii
cînd mîinile bunicii
acoperă dospeala cu foșnet alb de pîine —
descîntecul chemării.

În casa OU nepoata
mai prinde în auz
un fir — văzduh de umbre și-și țese o poveste
pleoapa i se zbate pe sufletul părerii...
Ce vînturi albe-n pînze, adie și mă poartă,
ce busuioc m-adoarme, ce mînă mă atinge
mă leagănă icoana și-i candela aprinsă
cînd lumea OU înghină descîntecul bunicii:
— Oh! dormi puiuțul mamii...

2.

Iar dimineața OU
cînd se destramă-n cozi
numai atunci
inițiat secretul
rotund și alb
un OU
ascunde alb șervetul
în dimineața OU
ce-i trup, îi pîine albă și viață-n gălbenuș
dar totul este o taină
în dimineața OU.
Mă ține în poveste și albul clar al cănii
petale albe în ochiul de lapte irizînd
și-mi clatină și somnul întîrziat pe mînă
a înviat Bunica, o văd — se-nchină iar:
— Mînîncă, puiul mamii... mînîncă!...

ANTA RALUCA BUZINSCHI

un măr

Îmi încingeam obrajii
Cu flori roşii de vară
Şi uneori păşeam
Desculţă-n iarba udă
Nu mai voia nimic rău să audă
Urechea mea cu ţurţuri de cireşe.
Şi mă spălam în roua dimineţii
Pe mîinile uscate în rîuri de ninsori.

Şi nu-mi doream decît un măr
El strălucea — un sîmbure de toamnă
Şi mă ierta c-am evadat
Din lumea lui de-aramă.

ANTONIA OLARU
clasa a V-a A, Şc. gen. nr. 6, Botoşani

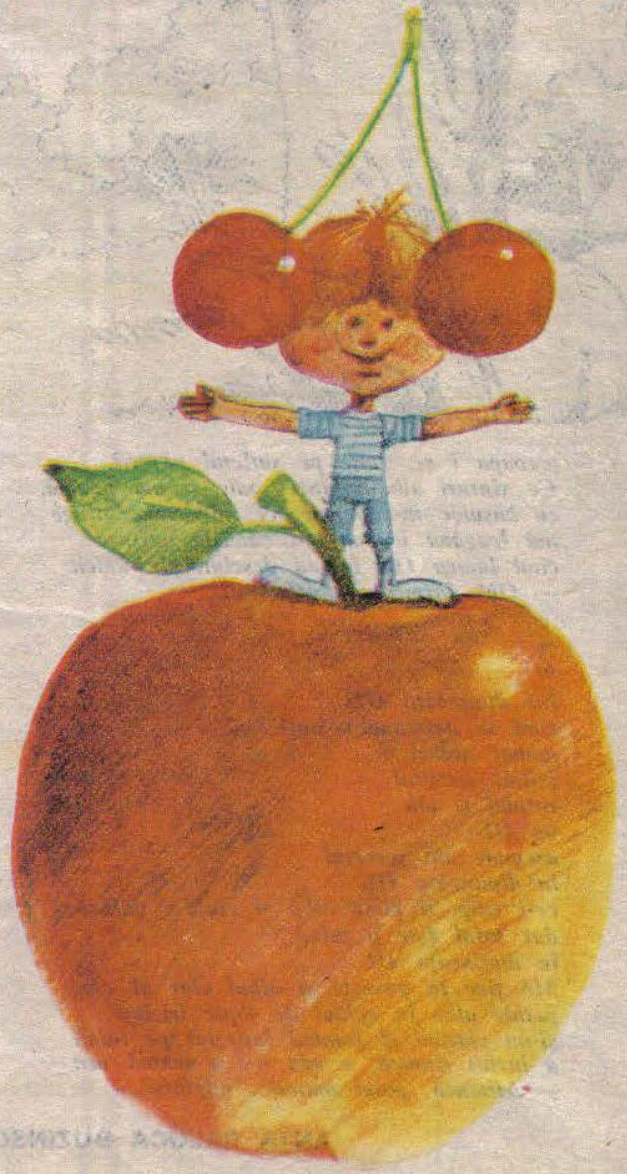

cheie

Tocmai
Tocmai de-aceea am încredere în mine mai mult
decît în orice şi în orice mai mult decît în oricine

Întocmai
Întocmai ca într-o eclipsă
Se face întuneric şi tu priveşti lumina printr-un
ciob plin de fum

Tocmai
încearcă să-mi vorbeşti, să te înţeleg, ajunge-mă
din urmă, atinge-mă şi simte unde mi-e inima

Întocmai
Întocmai ca o furtună de nisip
am plecat şi nu mă mai uit înapoi.

DANA MIHAI
clasa a XII-a, Liceul C.A. Rosetti — Bucureşti

pisica mirosea bradul

Pisica mirosea bradul —
ochii ei sînt acum verzi.
Deschise botul şi lăsă să-i intre pe gură şi pe nări
mirosul unui munte.
Se înecă cu un uliu ce plutea deasupra pădurii,
se uită uimită la norii de lîngă ea,
scoase un mieunat de pasăre lovită de cioc de răpitoare
şi se ascunse sub pat.

codiţă

Mai ţii minte, mamă, cînd mă aruncam
cu ochii şi cu nasul în părul tău imens
şi miroseam întregul anotimp?
Tot ce era rău pierea
cînd mă jucam cu capul printre pletele tale.
Părul tău e-o primăvară, o toamnă, o iarnă
şi o vară,
un trandafir, o violetă, un fulg de zăpadă
şi o frunză roşcată.
Părul tău şi acum miroase ca atunci,
numai rar mă duc la el.
Într-o zi am văzut în părul meu
o floare, o violetă, un anotimp.

MARIA ALBOIU

Semnalul de alarmă

În tren, spre București, eram cu verișorii mei, Oana, Raluca, Alexandru și Amelia. Vă dați seama ce hărmălaie! Deodată am văzut ceva roșu, ca o bară, de care te puteai ține. Îmi veni o idee strașnică: să mă țin și eu de bara aceea.

Cum am atins bara aceea roșie trenul începu să șuiere de parcă ar fi luat foc. Apoi se opri în plin cîmp. Exact atunci apăru și controlorul, cam încruntat.

— Cine a tras semnalul de alarmă? și arătă cu degetul spre bara roșie.

— Eu, am mărturisit.

— De ce ai făcut asta? Ce problemă ai avut? Te-a durut ceva?

— Dar dacă atingi semnalul de alarmă trebuie să ai vreo problemă? Să te doară ceva?

— Sigur!

— Știți, am avut odată niște jucării, niște păpuși. Mi s-a făcut tare dor de ele, și...

— Și pentru asta ai tras semnalul de alarmă? Credeai că sînt în tren?

— Cam așa ceva am mințit eu.

— Fetițo, trebuie să plătești o amendă...

— Pentru ce? Dacă m-a cuprins dorul de ele... N-ați spus dumneavoastră că se trage semnalul de alarmă cînd ai vreo problemă...

— Păi, și ce, asta e o problemă?

— Cred că este...

— Bine, te iert de data asta, dar să nu se mai întîmple! Ne-am înțeles?

BOGDANA FATI
cl. a III-a, Șc. gen. nr. 104 — București

Un chip blînd

Un zîmbet îi luminează mereu fața de culoarea florii de măceș și ochii blînzi de culoarea castanelor coapte.

Și azi, cînd nu mai sînt un țînc, stau ascunsă după ușă și cînd intră zic: „Stai!" Ea stă, se sperie puțin, dar apoi vine și mă sărută. De la o vreme, însă, a observat că trebuie să se întindă puțin să mă sărute sau că eu m-aplec spre ea.

Seara, mai stau să scriu ceva, să citesc la masa pe care sînt înșirate cărți, caiete, frecăței de gumă de la șters și ascuțiș de creioane. Vine obosită din bucătărie și-mi aruncă o privire semnificativă. Atunci mă ridic de pe scaun, o-mbrățișez și-i mîngîi buclele scurte și negre ca tăciunele, acum puțin răvășite: „Mîine dimineață, fac ordine pe masă! Promit!" Pentru ea, a promite și a te ține de cuvînt e cel mai de preț lucru.

Cînd îmi pierd răbdarea, chinuindu-mă cu o problemă de geometrie îmi sare în ajutor: „Ia, hai să vedem... Trebuie să-i dăm de cap. N-o fi ea mai tare ca noi!" Și în timp ce mestecă în oala cu ciorbă o aud: „Triunghiul ABC este asemenea cu triunghiul DOE pentru că..."

Îi plac florile mult, mai ales gladiolele. De ziua ei, darul cel mai frumos pentru ea sînt florile... Umple toată casa și le contemplă înveselită ca un copil. La fel de mult îi plac și cărțile. Dacă începe o carte frumoasă n-o mai lasă din mînă pînă n-o termină. Animalele și păsările îi sînt dragi, dar oricît am insistat să-mi cumpere un cățeluș mi-a repetat autoritar că animalele nu se țin în casă. O maimuțică mi-ar lua, că o îmbrăcăm cu rochițele care mi-au rămas mici... dar... de unde s-o cumpărăm? Așa încît, mă mulțumesc cu Ochiosul, guguștiucul meu, care în fiecare zi vine la geam, cu alte rude, să-și ia micul dejun.

GEORGIANA CĂLIMAN
cl. a VII-a, Șc. nr. 197 — București

FETIȚA ȘI LUPUL

În timp ce bunica adormise în poiană, fetița umbla după flori și se îndepărtase în pădure. Avea trei ani și jumătate, era îmbrăcată în rochiță roșie, încălțată cu sandăluțe roșii și purta în păr o fundiță roșie. De după un tufiș îi ieși înainte lupul.

— Îmi pare rău, ești foarte drăguță, zise el, dar trebuie să te mănînc, sînt tare flămînd.

Fetița arăta spre el cu degetul, gata să-l împungă și începu să rîdă în hohote. Lupul rămase ca paralizat de uimire, nu înțelegea cum de era atît de veselă.

— De ce rîzi? o întrebă el.

— Pentru că vrei să mă amăgești. Nu ești un lup adevărat, îi răspunse fetița.

— Ba da, sînt adevărat.

— Ba nu.

Lupul deschise gura cît mai mare, își arătă limba, își rînji dinții.

— Uite, zise, vezi cît sînt de fioros? Sînt lup adevărat.

— Ba nu ești, știu eu că nu ești și fetița își văzu mai departe de treabă, rupînd ici și colo cîte o floare să-și sporească buchețelul din mînă.

Lupul se ținu după ea, scoase un urlet înfiorător și vorbi din nou.

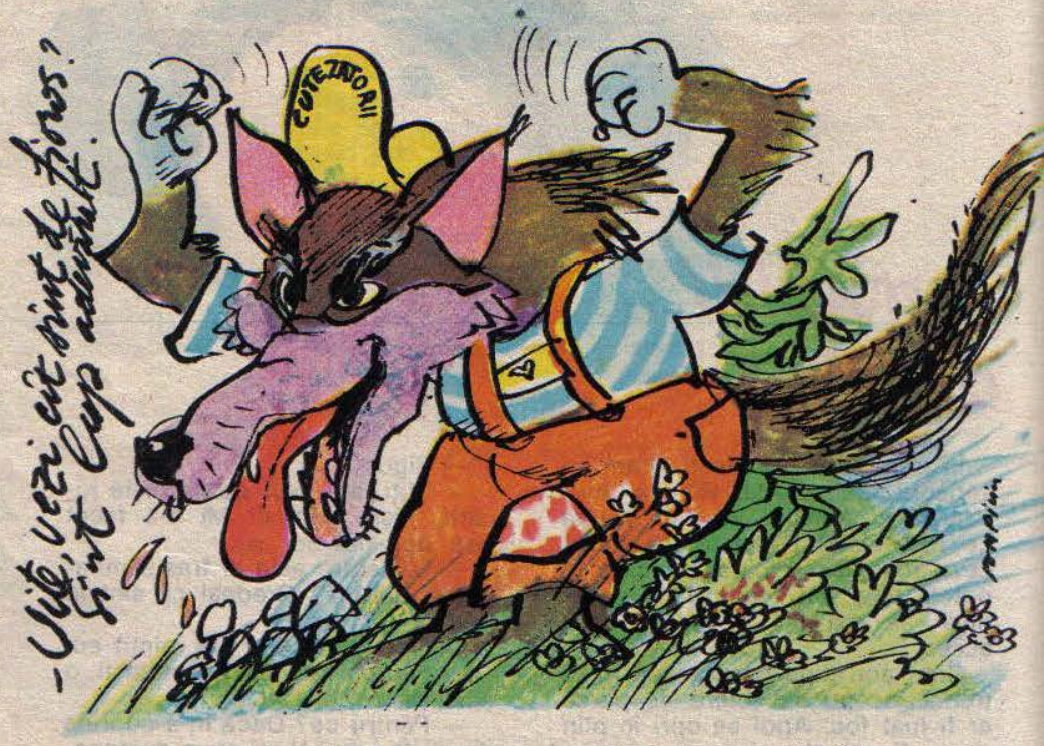

— Nici acum nu crezi că sînt lup adevărat?

— Nu ești, nu.

— Uită-te, și părul meu e de lup, zise, și-i dădu un smoc de păr. Fetița îl puse în buzunarul șorțului.

— Nu-mi pasă de părul tău.

Lupul încercă încă o dată s-o înfricoșeze. O apucă de rochiță și mîrîia întruna. În acest timp fetița îi împletea flori după gît și rîdea.

— Ce bine mă joc cu tine, zise.

Uimit de atîta naivitate, lupul o lăsă în pace și se îndepărtă prin tufișuri.

PRIVIGHETOAREA

Împăratul păsărilor hotărî să se organizeze un concert la care să ia parte toți cîntăreții și cîntărețele din împărăție. Trîmbițele au început să sune și vestitorii să anunțe evenimentul. Privighetoarea, care era cunoscută de toți și chiar de împărat, se gîndi să se prezinte la concert îmbrăcată mai acătării, nu tot în rochia ei simplă și cenușie.

Gîndind astfel, privighetoarea se duse la un pictor și-i ceru s-o picteze cum s-o pricepe el mai bine. Acesta îi îndeplini dorința și o vopsi în fel de fel de culori, care de care mai frumoase și mai atrăgătoare.

Gătită în felul acesta, bucuroasă de noul său strai, se prezentă la concert odată cu celelalte păsări cîntătoare care se înghesuiau grăbite să intre pe ușa palatului. Cînd ajunse și ea în prag, ușierul nu o recunoscu, crezu că e vreun neam de sticlete, și nu-i îngădui să intre. Privighetoarea

vru să-i explice, nu avu însă vreme, lumea păsărească se grăbea în sală, începuse să plouă, nu era timp de explicații. Biata privighetoare rămase afară, cu ciorile și cu gîștele care, bineînțeles, nu aveau ce să caute la concert.

Peste un ceas de vreme, după ce împăratul asculta mai multe cîntece, bagă de seamă lipsa privighetorii și întrebă de ea. Nu știa nimeni nimic și împăratul rămăsese trist la fereastră, privind afară. Deodată, între celelalte păsări din curte, recunoscu privighetoarea. Pasămite că ploaia îi spălase culorile și straiul ei cenușiu se putea vedea din nou așa cum era de obicei. Împăratul o chemă înăuntru.

— De ce stai afară, drăguțo? o întrebă el. De ce ne lipsești de viersul tău frumos?

— Nu m-a lăsat ușierul să intru, măria ta, nu m-a recunoscut. Voiam să fiu frumoasă și mi-am vopsit penele.

— Să fii frumoasă? se miră împăratul zîmbind. Dar ce poate fi mai frumos decît cîntecul tău?!

Condusă în sala de concert, privighetoarea începu să cînte. Cineva deschise ferestrele și în clipa aceea ploaia se opri. Copacii se aplecară să asculte, norii se destrămară, iar soarele ieși bucuros să asculte și el cîntecul privighetorii.

BABA și HOȚUL

O babă mergea pe drum ducînd în spate un sac în care avea ceva, ce anume nu se putea ști. Cînd să înceapă a urca la deal, îi ieși în față un hoț.

— Lasă sacul jos, babo, că de nu îți rup picioarele!

Baba nu era proastă, învățase și vreo doi ani la pension. Așa că se gîndi să nu se complice și-i dădu sacul. Hoțul o luă la picior, era tînăr, voinic, străbătea repede drumul, era nerăbdător să ajungă în pădure să-și vadă prada. Cînd ajunse în vîrful dealului simți deodată că ceva se mișcă în sac și auzi un glas:

— Babo!

Înspăimîntat, dădu drumul sacului și acum fugea cît îl țineau picioarele. Din urmă, șontîc-șontîc, venea baba. Desfăcu sacul la gură și zîmbi. Înăuntru se afla un cățel șchiop.

— De ce nu-mi răspunzi, babo, cînd te strig și de ce îmi dai drumul de sus? o întrebă cățelul.

— Nu eu ți-am dat drumul, a zis baba. Din vale pînă aici te-a cărat un hoț.

— Un hoț? se miră cățelul. Ce-i drept, eu dormeam, dar acum îmi dau seama. Simt în pînza sacului mirosul hoțului.

— Te mai doare piciorul?

— Nu, zise cățelul, doctorul la care m-ai dus mi l-a pus bine în lopățele.

— Atunci fă bine de mergi și singur, în trei picioare. Eu nu te mai pot duce.

— Bine, babo, am să merg.

Și astfel, cățelul și baba și-au urmat drumul spre casă.

Cățelul — cu piciorul în lopățele, baba — cu sacul subsuoară.

GEORGE NESTOR

ALBUM CINEMATOGRAFIC

Căutînd un manuscris pierdut de mult, am descoperit în podul casei, printre o sumă de obiecte uitate, lîngă un gramofon cu goarnă şi un teanc de discuri ciobite, un maldăr de reviste cam de prin anii '20. Sub ele am dat de un vechi album frumos legat, în colţul de sus cu o delicată ghirlandă de trandafiraşi, un album cu imagini şi chipuri din filmele de odinioară.

Şi, astfel, am alcătuit un nou album, aş spune un album de familie al micilor actori de film care au defilat pe ecrane, din îndepărtatul an 1916 (de cînd datează primele fotografii) şi pînă prin anii noştri. N-am vrut să mă bucur numai eu şi am ţinut să-i vedeţi şi voi, dragi copii, să urmăriţi şi voi, în depănarea anilor care s-au scurs de la descoperirea cinematografului, chipurile celor ce-au fost şi ei cîndva copii. Şi care au ştiut la vremea lor să dăruie spectatorilor un zîmbet, o lacrimă.

Iată-le, aşa cum le-am orînduit în noul album.

CONSTANTIN POPESCU

1916: Tînăra actriţă Billie Burke apare în basmul cinematografic PEGGY, datorat lui James Barrie, celebrul autor scoţian care a scris nenumărate povestiri cu zîne, pitici şi alte personaje fantastice. Ca, de pildă, acest (ap savent (cu ochelari) pe care îl puteţi vedea aici în fotografie alături de juna eroină, şi care stîrneşte admiraţie pentru felul cum „interpretează" personajul, rivalizînd ca „artist" cu partenera sa.

1916: Capodopera lui Dickens, OLIVER TWIST, transpusă pentru prima oară pe ecran, descria suferinţele îndurate de un copil sensibil şi precoce în trista lui existenţă. Rolul micului orfan nu era deţinut de un băieţel, ci — conform tradiţiei teatrale de atunci — de o tînără actriţă, Marie Doro, aci ameninţată de sinistrul Faggin. Chipul ei gingaş şi silueta ei băieţească se apropiau mult de tipul eroului descris de Dickens.

1916: ALBĂ CA ZĂPADA nu putea lipsi din seria primelor basme transpuse în film. În prima sa versiune cinematografică, incîntătoarea povestire a fraţilor Grimm avea ca interpretă pe gingaşa Marguerite Clark, iar cei şapte pitici erau interpretaţi de pitici adevăraţi. Prinţul Florimond era întruchipat de actorul Creighton Hale. Turnarea filmului avusese loc într-o pădure seculară care crea de minune atmosfera fantastică a poveştii.

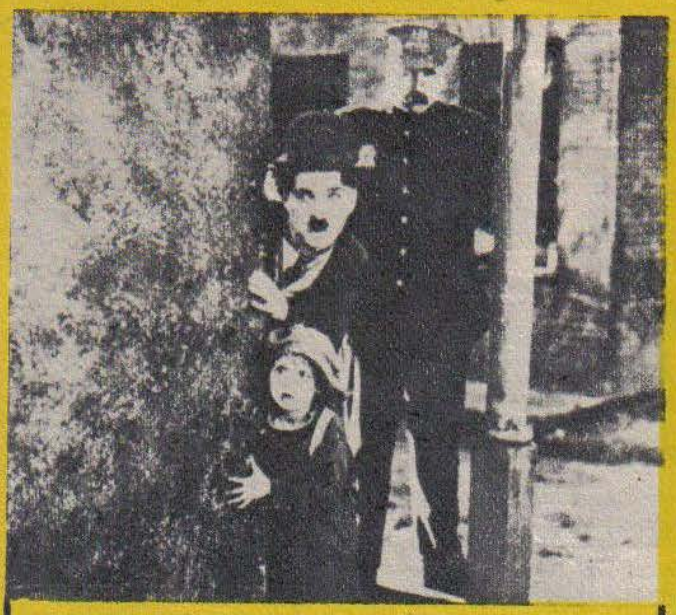

1921: Charlie Chaplin era pe atunci regele comediei. Şi totuşi, filmul THE KID (Piciul) a făcut să plângă atâtea generaţii de milă bietului vagabond care se ataşase de micul orfan interpretat de primul copil minune al ecranului, Jackie Coogan. Cei doi „colaborau" la spargerea de geamuri şi la războiul dus împotriva celor de la Asistenţa Socială care se înverşunau să-l despartă. Pentru Jackie Coogan începea o carieră de excepţie.

1927: Primul copil care a apărut pe ecran în primul film vorbit, CÎNTĂREŢUL DE JAZZ, a fost Bobbie Gordon. Fără ştirea tatălui său, care-i făcea o educaţie severă, micul Jackie, cu un neobişnuit talent pentru muzica uşoară, cînta într-un local, producîndu-se în chip de „copil minune". Prins de tatăl său, el capătă o bătaie zdravănă, fapt care-l determină să fugă mai tîrziu de-acasă şi să devină, după ani, un celebru cîntăreţ de jazz.

1931: Un film care a stors multe lacrimi la începutul anilor '30 a fost ŞAMPIONUL, trista poveste a unui fost boxer celebru (Wallace Beery), alunecat pe panta decăderii, şi a copilului său — interpretat de Jackie Cooper, primul băieţel minune al filmului vorbit. La 10 ani micuţul Jackie juca cu talentul unui actor matur drama unui copil care, prin dragostea şi perseverenţa sa, îşi salvează tatăl de la decădere.

1934: Aceiaşi actori din ŞAMPIONUL, Wallace Beery şi micul Jackie Cooper, sînt din nou parteneri în INSULA COMORII, adaptare după celebrul roman de aventuri pentru copii şi tineret de R.L. Stevenson. În jurul micului Jim Hawkins (Jackie Cooper) apăreau marinari, piraţi, oameni buni cu pîinea caldă, toţi preocupaţi de descoperirea comorii ascunse într-o insulă din Oceanul Pacific.

1935: La 7 ani, micuța Shirley Temple cucerise deja lumea ca un copil-fenomen, capabilă să joace, să cînte și să danseze cu o ușurință de care nu erau în stare mulți actori maturi. În BUCLE DE AUR, cel de-al 12-lea film al ei, era o orfană care umplea de veselie casa celor care o adoptaseră. În această scenă ea se deghizase într-un domn bătrîn cu ochelari și melon. Se pare că se împiedicase în mantaua prea mare pe care o îmbrăcase.

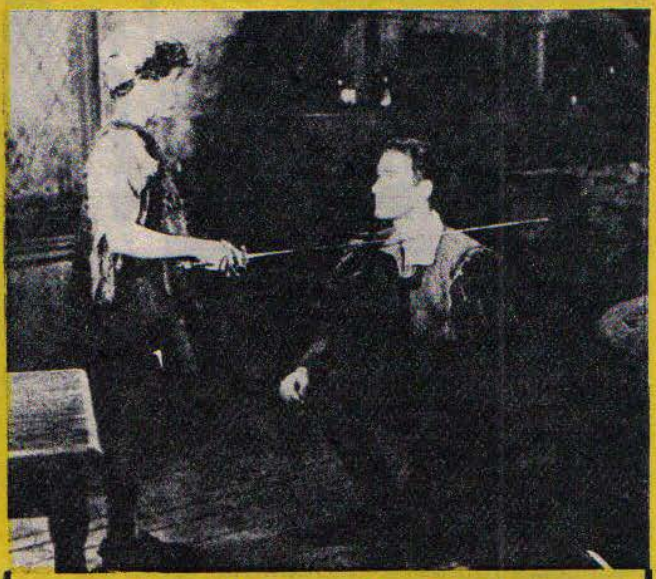

1937: Cine n-a fost fermecat în copilărie de romanul de aventuri PRINȚ ȘI CERȘETOR de Mark Twain, acel mare prieten al celor mici? S-au turnat multe filme după el, dar nici unul n-a fost atît de reușit ca versiunea interpretată de gemenii Billy și Bobby Mauch, alături de acel as al filmelor de capă și spadă care era Errol Flynn. Micii gemeni Mauch inversau cu mult talent personajele lor de prinț și cerșetor la curtea Angliei.

1937: Deanna Durbin fusese supranumită „fetița cu voce de aur". Adolescenta de origine canadiană era pe atunci steaua nr. 1 a filmelor pentru tineret și cunoscuse consacrarea în marele film muzical NEBUNĂ DUPĂ MUZICĂ. Ea cînta aci cu o surprinzătoare voce de soprană dramatică. Iat-o alături de cîțiva colegi instrumentiști într-un mic recital oferit în cadrul acestei povești din viața elevilor școlilor de muzică.

1937: Spectatorii din film (și cei din săli) leșinau de ris la această parodie a scenei balconului din Romeo și Julieta, în care Mickey Rooney, deghizat, interpreta rolul eroinei lui Shakespeare. Scena este extrasă din transpunerea cinematografică a minunatei cărți a lui Mark Twain AVENTURILE LUI HUCKLEBERRY FINN. Micul Huck întruchipat de Mickey Rooney era întocmai adolescentul imaginat de Twain.

1938: În culmea gloriei lor, comicii Stan Laurel și Oliver Hardy (supranumiți la noi Stan și Bran) cuceresc milioane de spectatori mari și mici cu gagurile lor în cascadă. Filmele lor de succes din această perioadă: Gemenii, Eroi fără voie, Alpiniștii, în Far West fac mai ales bucuria copiilor, care și i-au ales drept comici preferați. Iată-i aci într-unul din filmele perioadei '30, luptându-se cu două biciclete nu tocmai pe măsura lor...

1938: Filmul SHIRLEY SALVEAZĂ AMERICA avea un titlu intrucîtva apropiat de realitate. Dar nu era vorba de America, ci de casa FOX pe care filmele micuței Shirley Temple aveau s-o salveze de la faliment. De neuitat rămîne spectacolul pe care îl oferă ea în sala tribunalului atunci cînd vrea să demonstreze judecătorilor că protectorii ei sînt într-adevăr o trupă de artiști. Shirley dansează aci cu comicul Jimmy Durante.

1938: Mickey Rooney trecea cu ușurință de la comedie la dramă. Alături de bătrînul Wallace Beery, el apărea în filmul DEZMOȘTENIȚII SOARTEI, povestea veselă și tristă a unui adolescent orfan, a unui fost veterinar decăzut din cauza beției și a unui cal de curse urmărit de ghinion și bolnav. Pînă la urmă, bătrînul se va lăsa de băutură și va redeveni omul demn de altădată, toate numai pentru băiatul pe care l-a adoptat.

1939: Unic în analele filmului pentru copii și tineret a rămas fermecătorul poem în culori VRĂJITORUL DIN OZ, după cartea lui Frank Baum. Povestea micuței Dorothy purtată de un uragan în fantasticul regat al temutului vrăjitor (de fapt un biet șarlatan) o cunoașteți, desigur. Micuța Judy Garland a încîntat atîția spectatori cu melodiile cîntate alături de prietenii ei: omul de tablă, sperietoarea de ciori, leul cel fricos și zîna cea bună.

1939: Cine nu-şi aminteşte de palpitantul roman de aventuri pe mare al lui Johann Wyss FAMILIA LUI ROBINSON ELVEŢIANUL, de temerarul erou ce-şi găseşte, după un naufragiu pe ocean, limanul salvator într-o insulă virgină, unde ei şi familia lui vor duce o existenţă plină de neprevăzut făcînd faţă multor primejdii. În imagine, doi din membrii familiei, tinerii Freddie Bartholomew şi Tim Holt.

1939: Un emoţionant omagiu adus unui profesor de odinioară era filmul ADIO, DOMNULE CHIPS, după romanul lui James Hilton. Viaţa de zi cu zi a unui bun dascăl din Anglia de la începutul veacului era minuţios descrisă, cu bucuriile şi necazurile ei, cu generaţiile ce se perindă prin şcoala lui, cu dragostea ce o poartă el copiilor. În cadru, actorul Robert Donat în rolul lui Mr. Chips şi micul actor Terry Kilburn.

1943: Dotat cu multă sensibilitate şi cu un talent neobişnuit, micul actor Roddy McDowall a devenit încă mai popular în acei ani printr-un fericit serial centrat pe un fabulos exemplar canin, căţeaua Lassie, adevărat fenomen de inteligenţă, curaj şi devotament. Iată-i pe cei doi eroi, copilul şi cîinele, într-unul din filmele spectaculosului serial, intitulat, firesc, LASSIE SE ÎNTOARCE ACASĂ, după cartea lui Eric Knight.

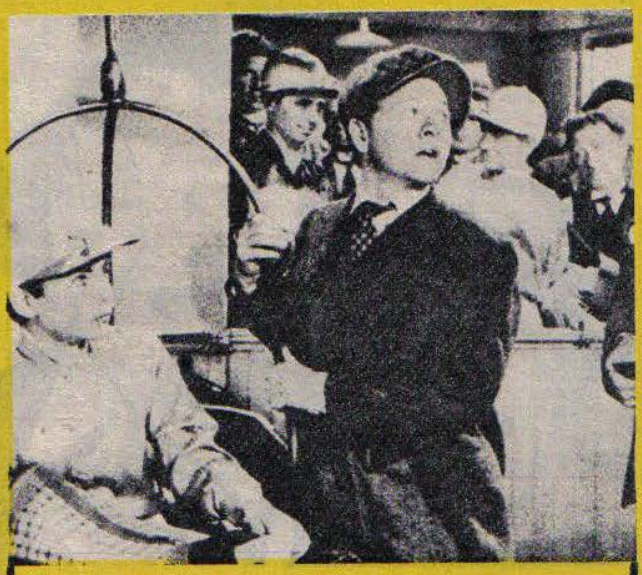

1944: VIS DE GLORIE era intitulat filmul care a cunoscut un mare succes datorită subiectului său şi interpreţilor săi: Mickey Rooney şi Elizabeth Taylor. Micuţa „Liz" interpreta pe atunci rolul unei fetiţe al cărei vis era să participe cu calul ei la marele concurs hipic britanic „Grand National", motiv pentru care a trebuit să se deghizeze în băiat. Filmul culmina cu cele mai palpitante curse de cai văzute pe ecran.

1952: Doi mici actori de o surprinzătoare maturitate, Georges Poujouly şi Brigitte Fossey, asigură filmului JOCURI INTERZISE un premiu Oscar. Era povestea tristă a unei fetiţe ai cărei părinţi muriseră în urma unui bombardament în timpul exodului din Franţa, în 1940, şi care fusese crescută de o familie de ţărani unde ea devine tovarăşa de joacă a unui băieţaş de vîrsta ei. Era lumea unor copii cu sufletele mutilate de războI.

1952: Marele regizor Vittorio de Sica, adevărat prieten al copiilor, a apărut ca un vrăjitor din basme în minunatul film pentru cei mici BUNĂ ZIUA, ELEFANTULE!, în care era vorba — aţi ghicit! — de un elefant veritabil, adus de un prinţ indian cu puteri magice în casa unor copii care nu ar fi visat vreodată la aşa ceva. Peripeţiile acestor personaje (plus elefantul) erau pline de haz. Iată-l pe De Sica alături de o micuţă interpretă din film.

1956: Un alt mare regizor şi interpret italian, Pietro Germi, şi un film despre care s-a vorbit mult: FEROVIARUL. Cei care l-au văzut, n-au putut uita extraordinara creaţie a unui puşti de 6 ani, pe nume Edoardo Nevola, în rolul de copil al unor oameni nevoiaşi, maturizat prematur de greutăţile vieţii într-o Italie în ruine după sfîrşitul războiului. Iată-l, în fotografie, în dialog cu Pietro Germi (tatăl lui în film).

1966: Poate nimeni pe lume n-a descris mai bine copilăria cu tot farmecul şi lumea ei de miracole ca marele nostru prozator Ion Creangă în nemuritoarele sale povestiri reunite sub titlul AMINTIRI DIN COPILĂRIE, aşa cum sună şi titlul filmului regizoarei Elisabeta Bostan. Micul interpret Ionel Bocancea reuşea să reînvie imaginea copilului de altădată, să retrăiască toate păţaniile lui, ceea ce, desigur, stîrneşte rîsul în cascade.

HARAP-ALB

Adrian

La marginea pădurii e un nor însoțitor care are forma unui zmeu. Cum, nu e aceea marginea pădurii? E coama dealului? Și ce-mi pasă mie! Acolo, la marginea pădurii roșcate, e un nor alb care are puteri fantastice; dacă m-aș putea sui pînă acolo și l-aș atinge cu mîna m-aș face și eu fermecată.

Vreau să fiu fermecată, vreau să înțeleg ce vorbesc copacii între ei, vreau să întind înapoi pe crengi haina castanului, vreau să fac din ghindele risipite prin parc un șirag nesfîrșit de mărgele, vreau să dansez într-o rochiță de catifea roz, roz, pe terasa de marmură albă și toți copilașii din marmură să fie uimiți în havuzurile lor, așezate de jur-împrejur. Vreau să fiu fermecată. Hai, baghetică magică, ajută-mă!...

Of, nu mai scap de Harap-Alb ăsta... de fapt, îl cheamă Harap Adrian și e coleg cu mine în clasa a II-a B. Eu știu că e rău, e obraznic, indisciplinat cu totul, a apărut și la gazeta „Semafor" ca exemplu negativ. Toată școala știe, și pe el n-or să-l facă pionier deși e cel mai înalt din clasă și mama lui l-a dat la școală la șapte ani! Dacă vrea poate să fie înspăimîntător, chiar fioros. Are uite-așa niște ochi verzi, verzi ca de pisică sălbatică, sau poate ca de rîs, nu știu, că n-am văzut nici un rîs la „grădina zoologică". Poartă bascheți bleumarin cu alb și, vara, un tricou negru cu un cap de marinar pe el. La fel de fioros. Harap Alb-Adrian este un rău care poate că nu va deveni pionier niciodată...

Și-atunci de ce îmi vine mereu în minte?

Asta mă supără cel mai tare și mai tare, de aceea aș vrea să fiu eu fermecată și să-l alung pe Harap Alb-Adrian din cartierul nostru, să nu mai apară pe strada Someșului niciodată, să nu mai pună picioarele lui încălțate în bascheți prin culoarele școlii noastre.

Și ce folos!

Pe mine nu Harap cel adevărat mă supără, ci acela pe care-l văd mereu în fața ochilor. Acum stăm la masa de prînz cu toții, în jurul mesei portocalii, și mîncăm supă de roșii cu orez, specialitatea mamei și deodată îl și văd așezat în fața mea spărgînd tacticos nuci și alegîndu-le miezul. Pe urmă deschidem televizorul, e o orchestră simfonică, vai ce frumos poate să cînte, și undeva, în rîndul al doilea, al treilea de la stînga la dreapta, hop și Harap, cîntînd serios foc, la vioară, concentrat, cu ochii ațintiți pe partiturile întinse pe stativul metalic.

În general, apare unde nici nu te aștepți și-și ia chipurile cele mai ciudate cu putință.

Una din înfățișările obișnuite este cea a lui nenea Jurcău, șoferul. Cînd merg pe trotuar simt mașina în spate, aud claxonul ARO-ului, nu-ntorc capul, deși știu că pe mine mă claxonează. Mașina oprește. De la volan sare Adi-Harap, vine spre mine și cînd ajunge la doi pași, hop, e iar nenea Jurcău.

— Tăticul e la serviciu?

Dau din cap că da și tac. Îmi dă ceva, mereu îmi dă ceva, un măr, o bombonică, vara, un pumn de fragi, iarna, cîteva prune sau un ciorchine de strugure, nenea Jurcău mă iubește, pe cuvîntul meu! Numai că nu-nțeleg, pentru nimic în lume, pînă unde e el și de unde pînă unde e Adi-Alb.

Odată a ieșit dintr-o căpșună.

Mîncam singură din borcanul de dulceață. Singură, singurică, în camera mea, și mîncam din borcan cu lăcomie, cu linguriță, eram toată mînjită cu dulceață, fiindcă știam că nu mă poate vedea nimeni.

Iar din ultima căpșună care rămăsese acolo, pe fundul borcanului, mi-a rîs în nas Harap-Alb.

Mi-a rîs în nas în bătaie de joc, rîdea de mine, desigur, fiindcă sînt grăsuță și peltică, așa cum rîde mereu de mine, Corina, pistruiata, pe culoarele școlii noastre, așa cum rîde și de servieta mea burdușită și de cutia cu vioara și de plasa cu echipamentul de sport și de metoda de vioară și, în general, de bagajele mele și mă întreabă dacă plec undeva spre vreun aeroport sau măcar spre gară, deși el știe exact că eu mă duc la școală.

Vreau să fiu fermecată!

Dacă-mi doresc ceva foarte, dar foarte tare, pînă la urmă oare se împlinește?

Uite, acum mi-e tare somn, pleoapele sînt grele, grele și capul mi-e greu, aș dormi mult, mult, dar știu sigur că în clipa în care nu mai pot dezlipi genele Harap răsucește cheița în broască și eu rămîn cu ochii zăvorîți, să-l visez mereu, să-l suport mereu așa, cu ochii lui verzi-verzi și cu tunsoarea lui de iepuraș, nepoftit la mine-n gînd, un iepuraș cu ochi verzi.

La marginea de sus a pădurii e un nor care seamănă cu o barcă. O să plec într-acolo, o să mă sui într-o clipită în barca asta și o să pornesc pe o mare fermecată, nouă, descoperită de mine și care-mi va purta numele: „Marea **Corina**". Și o să navighez sus, sus de tot, și în clipa în care o să mă uit în jos o să-l văd, totuși, pe Adrian făcîndu-mi semne cu chipiul lui, scoțîndu-și cravata de la gît și agitînd-o în aer, că batista de mult și-a uitat-o acasă. Aia pătată cu albastru de metil pe vecie, fiindcă orice pată de albastru de metil nu mai iese.

M-am tot gîndit să-i fac ceva să plece dinaintea ochilor mei. Pînă cînd o să mă hotărăsc cum anume, timpul trece și nu se întîmplă nimic, stăm în continuare în aceeași bancă.

În ARINETE

E o punte subțire peste Someș. Din sat, spre Arinete. Se bălăngăne în dreapta și în stînga. Dedesubt, apa care fuge. Deasupra, cerul. Puntea mi se pare îngrozitor de lungă. Mi-e frică.

Mergem la Cița. Cița e fata surorii bunicii. Destul de complicat. Da' de ce și-o fi făcut ea casă tocmai pe deal, nu pot să pricep. Cînd e ghețuș, aluneci, cînd e ploaie, te umpli de noroi, cînd e vară, te bate soarele-n cap.

Mie, de fapt, îmi place în Arinete. Și casa Ciței e albă pe dinafară și împodobită pe dinăuntru cu blide și ștergare țesute, miroase a curat și mi-e dragă. Are o grădiniță cu vîzdoage și fîneață, are și-un nuc bătrîn, și fîntînă, și cîine. De n-ar fi puntea asta afurisită, toată ziua m-aș duce la Cița.

Așa, vine și Cița-n sat și eu o pieptăn. Vecina toarce și ea coase. Și vecina tot toarce, nu mă pot lămuri de ce toarce atîta și unde se duc ghemele, că ea e-mbrăcată de cînd o știu eu tot cu poalele alea și tot cu catrință neagră, cu un „șurț" cu floricele pe deasupra.

— Crinuță, dacă te duci la Cița, s-asculți ce vorbesc de Onisîm al meu! Că bag sama că îmblă după fata ei. Trebuie să fii **o țîrucă spioancă.**

Nu-nțeleg nimic, dar promit. Mă simt importantă. În plus, e-n joc soarta lui Onisîm, și mie Onisîm mi-i drag, că-i băiatul Vecinei, chiar dacă-i prea înalt.

Mă țin de mama ca un pui. Să deschid ochii, să nu-i deschid... Nici eu nu știu cum e bine. Puntea se bălăngăne tare.

Dedesubt e vîltoarea, poate cad și mă duce apa ca pe Mărunțica și nu mai apuc să spun secretele despre Onisîm, feciorul Vecinei.

Drumul e lung, gîfîi, mama îmi spune ce să spun cînd ajungem acolo.

Uite-un fluture de varză, uite unul rochița-rîndunicii! Sar cosași nebunatici peste picioarele mele, cărăruia e-ngustă, bate soarele, pe dealul celălalt cîntă ascuțit o femeie. Sau o mierlă? Mi-e somn. De n-aș adormi la Cița și să nu mai aflu secretul...

Na, că am uitat ce trebuia să aflu. Cineva care umblă pe la ei. Dar pe unde oare să umble? Ca pisica, pe acoperiș, prin pod, ca șoarecii?

Sîntem la Cița. Ne-a pus plăcinte cu brînză și mărar și sirop de zmeură. Toți stau de vorbă.

— Du-te-n grădiniță și alege-ți flori! mă-ndeamnă Cița.

Dar eu nu mă duc că sînt **spioancă,** trebuie să aflu tot.

Ele vorbesc, încerc să fiu atentă, dar tot mă uit la desenele alea cusute și la blide și la cei doi cerbi pictați. „Îs ca-n natură", zice Cița despre cerbi. Mi-e somn, picotesc, oboseala mi s-a scurs în picioare. Cine umblă oare?...

Aud numele lui Onisîm, aud ceva despre însurătoare, aud cuvinte, dar nu le prind înțelesul, toate trec pe lîngă mine. Parcă-s proastă, nu pot ține minte nimic, iar gura parcă mi-e lipicioasă și genele îngrozitor de grele. E tare greu să fii **spioancă.** O muscă bîzîie.

— Bat-o soarele!

Asta să țin minte sau nu?

— Crinuță, ți-e somn, nu vrei să te culci în pat?

Îmi cade capul, dar mă țin tare.

— Nu pot Ciță că sînt **spioancă.** Trebuie să-i spun Vecinei dacă Onisîm umblă după șoareci în podul vostru.

Și e o punte subțire care se mișcă primejdios.

Dedesubt, Someșul care aleargă ca un căluț fermecat de apă. Aleargă, aleargă și probabil se întîlnește cu alți căluți fermecați de apă și tot așa, pînă cînd ajung la marea cea mare.

Oare noi cînd o să ajungem la marea cea mare?

CLEOPATRA LORINȚIU

DESPRE ALBINE

Mamă, dă mîna și ține:
Buzunarele mi-s pline
Numai-numai cu albine

C-am luat din frigider
De la cel mai strașnic ger
Bomboanele extrafine

S-au topit în buzunare
(Cine buzunare n-are?)
Și spre mine cine vine?

O albină, se-nțelege...
Și mă-ntreabă după lege:
— Ai ceva suspect la tine?

— Am bomboane EXTRAFINE
Baza: miere de albine.
— Facem schimb? Dai jumătate
Și le-nlocuim, fîrtate,
Cu albine-adevărate

Am făcut un schimb rău oare?
Cred că da fiindcă mă doare
Oricare din buzunare.

Mamă, dă mîna și ține
Pentru tot anul albine!

VALENTIN MUNTEANU

Cei trei și VRĂJITORUL

La șapte ani, Victor este deja băiat mare, dar Laluca este încă mică, abia a împlinit patru ani. O cheamă de fapt Raluca, dar ea nu poate pronunța afurisita literă „R", așa că i-a rămas numele de Laluca.

Ei locuiesc într-o casă frumoasă, în vila nr. 28. Victor este, însă, de părere că această cifră e foarte complicată. Trebuie să numeri mult și bine pînă să ajungi la ea. I-a spus asta și mamei. Mama i-a explicat de ce are casa acest număr complicat: pentru că este ultima casă a străzii; imediat în spatele ei începe pădurea, o pădure mare, cu copaci foarte înalți. Și strada se numește „Drumul Pădurii".

Lui Victor îi place tare mult pădurea. Copacii foșnesc atît de frumos și se cațără pe deal, sus, foarte sus. Trebuie să lași capul spre spate pentru ca să vezi pînă unde vor să ajungă copacii și tot nu te poți lămuri.

Vara, casa e plină de oaspeți din oraș, care își petrec vacanța aici, în munți. Atunci mama are treabă pînă peste cap.

Victor și Laluca ar vrea s-o ajute, dar mama nici să n-audă, pentru că Laluca are un obicei: cînd vede un obiect, îl apucă, și atunci se întîmplă totdeauna ceva. O dată s-a spart o lampă de masă, altă dată, o vază de flori.

Mama e grozav de ocupată, totdeauna e ocupată. Chiar acum, în toamnă, cînd oaspeții au plecat. Pentru că s-a făcut frig.

Dimineața, mama se scoală, face curat în casă, pregătește mîncarea și-i spune lui Victor:

„Fii atent, băiatule, ești de acum destul de mare, la ora zece veți mînca pîine cu brînză; pentru masa de prînz aveți supă cu carne. Vezi să scoți cu grijă oala din cuptor. Auzi? O apuci așa, uită-te la mine! Trebuie să mă duc în oraș să văd ce face mătușa Domnica. Și ai grijă de Nicu, să mănînce, auzi? Altfel, tanti Domnica se supără, auzi?".

Victor înțelege tot. Mama nici nu trebuie să-i spună de șapte ori. Tanti Domnica e mama lui Nicu și-i bolnavă. Lui Victor îi place de văru Nicu, cu toate că Nicu tace tot timpul, de parcă nu are limbă. Trebuie să-i scoți fiecare cuvînt din gură cu cleștele. S-a mai văzut așa ceva? Are șase ani! Din fericire, Laluca vorbește pentru doi. Altfel ar fi fost prea plictisitor.

Casa nu este chiar complet goală. Mușunache o păzește. Numai că e cam îmbătrînit și nu prea are chef de joacă. Mai este și Fifi, o vacă bălțată. Ea ar trebui, de fapt, să fie pe pajiște, nu departe de casă, dar din motive neidentificate își părăsește mereu suratele și vine încet pe cărare în jos, deschide poarta cu o coastă și intră în curte să vadă ce mai este. Mușunache, Fifi și Laluca sînt prieteni la cataramă. Dar dacă Fifi vrea să apuce o floricică din rondul cu crăițe, atunci Laluca zbiară „Huuu!". Fifi se holbează vinovată la ea și se lasă păgubașă.

Dar în casă mai locuiește cineva. În cea mai frumoasă cameră a vilei, care are două ferestre frontale. Locatarul este un bărbat înalt și uscățiv, care poartă o pălărie verde cu panglică maro. Omul acela stă mereu în camera lui. Numai în timpul prînzului pleacă la „cantină", spune mama. Dar se întoarce repede. Ce face el oare toată ziulica singur între patru pereți?

Asta îl întreabă Victor pe văru-său Nicu, dar nu așteaptă nici un răspuns. Și este foarte mirat că Nicu, contrar obiceiului lui, lasă bățul pe care-l ciople și răspunde îndată:

— Cred că este un vrăjitor!

Un vrăjitor? Victor știe ce înseamnă un vrăjitor. Cînd tata vine acasă (tata călătorește pe un vapor mare, pe ocean) îi citește lui Victor o

mulțime de povești despre vrăjitori, zîne și altele. Victor știe despre ce este vorba. Dar în cartea lui cu poze un vrăjitor arată cu totul altfel. Un vrăjitor trebuie să aibă o barbă albă, lungă, și haină roșie strălucitoare. În picioare trebuie să poarte pantofi albaștri cu vîrfuri ascuțite și îndoite în sus. Poate că omul cu pălărie verde își ascunde haina roșie și barba albă undeva în cameră și și le pune numai cînd nu-l vede nimeni...

Victor discută problema cu Nicu. Laluca ascultă plină de atenție, cu gura puțin deschisă.

Și acum tot Nicu găsește soluția. Arată spre ferestrele frontale, destul de joase și spune:

„Să ne uităm înauntru!"

Cu puteri unite băieții cară o veche scăricică. Odată, scăricica asta era bună pentru găini... acum ei o reazemă de zidul casei. Nicu rămîne jos, să țină de scară. Victor se urcă, pune grijuliu picior peste picior. A ajuns sus, dar trebuie să se ridice în vîrfuri și să se țină de rama ferestrei, ca să se uite în camera misterioasă.

Acolo nu este însă nimic interesant. Vrăjitorul stă la o masă. De haină roșie și barbă, nici urmă. Vrăjitorul poartă jacheta lui obișnuită, iar pălăria cea verde este atîrnată în cuier... Pe masă se află o grămadă de hîrtii albe. El, vrăjitorul, stă cu nasul în ele și tot scrie repede ceva.

Victor nu poate sta prea mult pe vîrful picioarelor. Și chiar nu este nimic de văzut. Așa că începe să coboare. Dar greșește o treaptă și cade într-o tufă de crizanteme galbene. De frică, Nicu scapă scăricica din mîini, care se răstoarnă și ea. Impresionată grozav, Laluca începe să zbiere ca din gură de șarpe. Fereastra se deschide și vrăjitorul scoate capul afară.

— Ce se întîmplă aici?

Victor și Nicu sînt deja în picioare. Stau unul lîngă altul și se uită la vrăjitor cu gura căscată. Și Laluca amuțește ca prin minune.

— Ai cui sînteți voi, copii? întrebă vrăjitorul. Ce căutați aici?

— Sîntem ai mamei, mormăie Laluca. Și se uită chiorîș la vrăjitor. Ei nici nu-i pasă de el. Nici un pic.

— Dar unde este mama? întreabă vrăjitorul.

— Mama s-a dus la tanti Domnica, răspunde Victor, tanti Domnica este bolnavă. D'aia Nicu a venit la noi.

— Înțeleg, dă din cap vrăjitorul. Dar cum ai căzut tu de pe scară? (Vrăjitorul știe tot!)

Nicu, contrar obiceiului lui, devine grozav de îndrăzneț:

— Victor a căzut pentru că a vrut să vadă barba dumneavoastră albă de vrăjitor.

— Barba mea albă de vrăjitor? repetă vrăjitorul uluit și-și pipăie fără să vrea bărbia netedă.

— Da, da!, se amestecă Laluca în discuție. Fiecare vrăjitor are o barbă albă și haină roșie și papuci cu cioc!

— Hm, mormăie vrăjitorul. Și parcă-i vine a rîde.

Băieții tac intimidați. Laluca tace și ea. Desenează cu vîrful pantofului cîteva linii în nisip. (Cu puțină fantezie s-ar putea vedea în aceste linii o barbă lungă de vrăjitor.)

— Așteptați o clipă, spune el deodată. Vin imediat jos.

Închide fereastra și apare într-o clipă cu jacheta maro pe umeri și cu pălăria verde pe cap. Se așază pe banca din fața intrării și o ia pe Laluca pe genunchi. Băieții stau în fața lor și tac. Tăcerea durează mult și este cam plictisitoare. Și nu se știe cît o să mai dureze. Dar tocmai în acea clipă apare Fifi... Buzele ei mari și moi se mișcă într-un rumegat domol, deschide cu coasta poarta și intră în curte. Se oprește în fața băncii și se uită la vrăjitor cu ochii ei mari și blînzi.

— Este „Fifi", îl lămurește Laluca...

— Fifi este o frumusețe! zice încîntat vrăjitorul.

Asta sparge gheața.

PAULINE SCHNEIDER

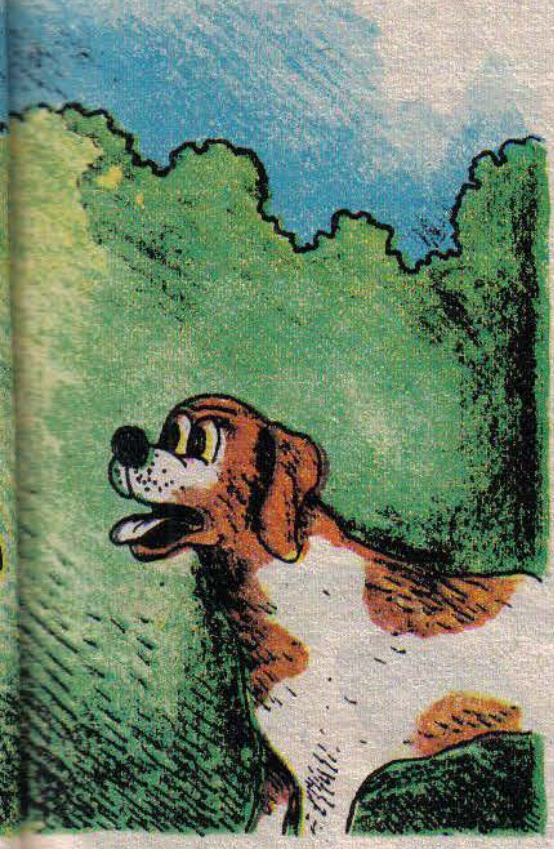

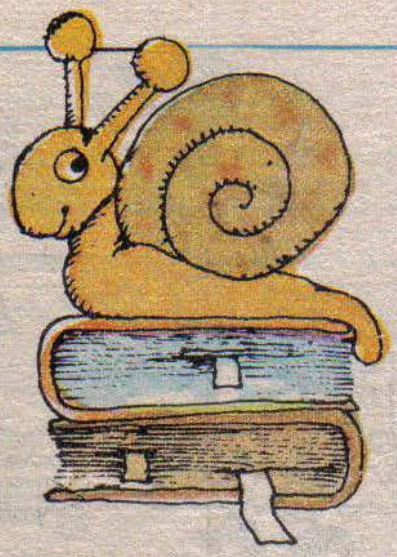

MELCUL SILITOR

Melcul știe el ce știe!
Merge-ncet de nu-l aud.
Cufundat în gînduri scrie
Temele cu-argintărie
Peste foile de dud.

Vine iarna?
Habar n-are.
Tace mîlc, deși nu-i prost.
Ba chiar știe pe de rost
Lecția „Vacanța mare".

De-ntrebări cum n-are frică,
Pururea școlar mintos,
Două degete ridică
Din căsuța lui de os.

ION SEREBREANU

SÎMBĂTĂ SEARA

Bună seara, sîmbătă seară...
miros de vanilie și scorțișoară,
lumină dulce ca mierea, culori
deșteptate
din somn, sprințare,
bucurii fără nume, zumzet
de sărbătoare.
Pe-un scaun doarme ghiozdanul
torcînd ca motanul,
pe cînd eu deschid
cartea — la hotarul
întîlnirii cu Harun-al-Rașid
ori Sindbad, marinarul.
Moș Ene rătăcește printre
blocuri și amînă să intre,
fiindcă nu se îndură
inima-i bună
vrajei, atît de repede,
capăt să-i pună...

MIHAELA MONORANU

Vinerea este pentru vrăjitoare ceea ce pentru ceilalți oameni înseamnă duminica. Așa cum aceștia nu trebuie să lucreze duminica, tot astfel și vrăjitoarelor le este interzis să vrăjească vinerea. Dacă totuși o fac și sînt prinse, atunci trebuie să plătească amendă.

Mina păstra cu sfințenie odihna de vineri. În nici un caz nu dorea să cadă în ispită. Joi seara închidea mătura și punea sub cheie Cartea vrăjilor în sertarul mesei. Ce-i sigur, e sigur.

Vinerea dimineața dormea mai tîrziu ca de obicei. Tot nu conta pe această dimineață dacă nu putea să vrăjească. După amiază pleca să se plimbe puțin, sau se așeza la umbră și lenevea. „Dacă ar fi după mine, bolborosea ea cîteodată, ar trebui o vineri la șase săptămîni. Mie mi-ar fi de ajuns!"

Era într-o vineri de toamnă frumoasă și caldă.

Mina ședea pe banca din spatele casei și se plictisea de moarte. Mai bucuroasă ar fi fost să vrăjească, chiar mai mult ca în oricare altă zi din săptămînă.

Deodată tresări pentru că auzise pași mărunți în fața casei. Auzi clar un ciocănit. „Da, da, strigă Mina, imediat, imediat!"

Sări curioasă și alergă într-un suflet să vadă cine era.

În fața ușii stăteau doi copii, un băiat și o fetiță. Se țineau strîns de mînă, și cînd o văzură pe Mina spuseră cuviincios:

— Bună ziua!

— Bună ziua, copii! le răspunse ea cu bunăvoință. Ce doriți?

— Am vrea să vă rugăm să ne arătați drumul spre oraș, spuse băiatul cu îndrăzneală. Ne-am rătăcit.

— La culesul ciupercilor, lămuri fetița.

— Așa, așa, la culesul ciupercilor... repetă Mina.

Pe urmă îi pofti în casă. Aduse două cești cu cacao și dădu fiecăruia cîte o bucată din prăjitura de vineri. Apoi îi întrebă cum îi cheamă.

Băiatul se numea Dan, iar fetița Ina. Erau frați, după cum se putea observa. Părinții lor erau la restaurantul „Hanul Junilor".

— Îl cunosc, recunoscu mica vrăjitoare.

— Și dumneavoastră? se interesă Dan, uitîndu-se peste marginea cești. Cine sînteți?

Ea chicoti.

— Ghicește!...

— De unde să știu? Trebuie să spuneți singură.

— Sînt o vrăjitoare și asta este locuința mea.

— Vai, strigă fetița înspăimîntată, sînteți o vrăjitoare adevărată, care poate să vrăjească?

— Nici o frică, o liniști corbul Xax. Ea este o vrăjitoare bună, nu face nimic rău.

— Nu, sigur că nu, răspunse Mina și le mai turnă cacao. Pot să vă vrăjesc ceva... Vreți?

— Oprește-te, strigă corbul speriat. Ai uitat că azi este vineri? Stăpînește-te!

— O să închidem bine obloanele și atunci nu se mai observă nimic, încercă Mina cu șiretenie să-l convingă.

După ce închise obloanele de la ferestre și le zăvorî, începu să-și arate măiestria. Mai întîi făcu soba să cînte o melodie, în ibricul în care preparase cacao apăruseră flori de cîmp, iar sus, la marginea peretelui,

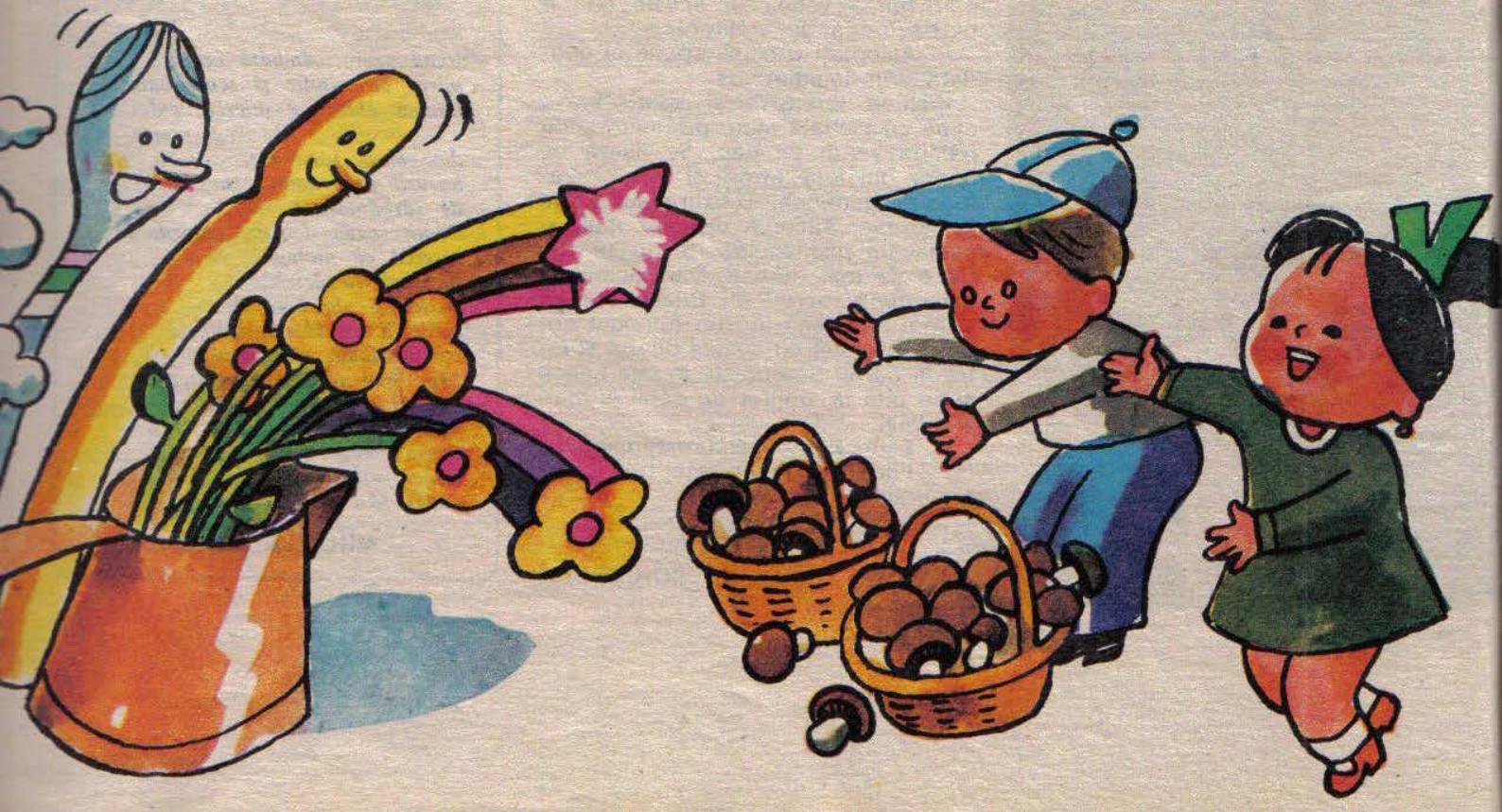

făcăleţul şi lingura de bucătărie deveniseră păpuşi. Copiii nu se mai saturau privind.

— Încă ceva, ceruseră ei în cor.

Şi astfel, Mina vrăji una după alta două ore în şir. Apoi spuse:

— Acum, gata! Trebuie să mergeţi acasă.

— Chiar acum? întrebară ei cu părere de rău.

— Da, este timpul. Vreţi să fiţi acasă înainte de a se întuneca sau nu? De abia atunci observară că se făcuse tîrziu şi-şi căutară neliniştiţi coşurile cu ciuperci.

— Ooo! se miră Dan. Noi n-am găsit decît cîteva şi acum coşurile noastre sînt pline ochi!

— Cîte nu se pot întîmpla pe lumea asta, le spuse Mina zîmbitoare, lăsîndu-i să se minuneze, şi-i conduse imediat pe Dan şi Ina pe drumul lor.

— Mulţumim tare mult, îşi luă rămas bun Ina. Ce-ar fi dacă ne-aţi face o vizită? O să vă conducem prin toată curtea. O să vă arătăm bucătăria, pivniţa, garajul şi pe boul Corbişor.

— Cine-i ăsta? vru să ştie Xax, intrigat.

— Este preferatul nostru, îl lămuri Dan. Pe el putem să călărim. Veniţi?

— Venim, răspunse Mina. Cînd vă convine?

— De duminică în două săptămîni, propuse Dan. Atunci este sărbătoarea Junilor!

— S-a făcut, spuse Mina, şi acum plecaţi repede!

Dan şi Ina se luară de mînă şi alergară spre oraş, în timp ce Mina gîndea: „Aşa de repede ar trebui să treacă orice vineri".

Cînd întoarse capul zări un nor mare, negru ca păcura, peste acoperişul casei sale.

— Uite-o! croncăni Xax. Vrăjitoarea Vremii a spionat. Prin horn, probabil.

— S-ar putea, răspunse mica vrăjitoare distrată, să fie şi un nor negru obişnuit. De altfel, nu văd nici o coadă de mătură...

În sinea ei însă îşi făcea griji. Ce-ar fi dacă într-adevăr ar fi Vrăjitoarea Vremii? Ce nenorocire! Va fi pîrîtă Superioarei fiindcă a vrăjit vinerea.

— Aşteaptă să vezi ce se întîmplă, spuse Mina încet.

Şi aşteptară zi după zi, o săptămînă întreagă. Dar nu se întîmplă nimic. Atunci Mina, răsuflînd uşurată, gîndi: „Nu am fost spionată de nimeni!"

SIMONA KISELEVSKI

TEST

VĂ PLACE LITERATURA?

Fireşte că vă place! Testul pe care vi-l propunem mai jos vă ajută să vă verificaţi cunoştinţele din domeniul literaturii pentru copii. Aşadar, luaţi un creion — pentru orice eventualitate şi o gumă de şters — şi, la lucru!

După cum vedeţi, tabelul de mai jos are trei coloane; pe prima coloană sînt înşirate, în ordine alfabetică, douăsprezece personaje din domeniul literaturii pentru copii, numerotate cu cifre, de la 1 la 12; în a doua coloană, tot în ordine alfabetică, doisprezece autori, creatorii personajelor din prima coloană, numerotaţi cu litere de la A la L.

1. Ciopîrţilă	N. Batzaria A	1. ....
2. David Cooperfield . .	I.L. Caragiale B	2. ...
3. Domnul Goe	Carlo Collodi C	3. ...
4. Gavroche	Barbu Delavrancea D . .	4. ...
5. Haplea	Charles Dickens E	5. ...
6. Lizuca	Victor Hugo F	6. ...
7. Neghiniţă	Gica Iuteş G	7. ...
8. Nils Holgerson	Selma Lagerlöf H	8. ...
9. Pinocchio	Francisc Munteanu I . .	9. ...
10. Pistruiatul	Mihail Sadoveanu J	10. ....
11. Puricel	Mark Twain K	11. ....
12. Tom Sawyer	Tiberiu Utan L	12. ...

Vom remarca faptul că, din pricina aşezării în coloană, în ordine alfabetică, personajele nu corespund cu autorii aşezaţi pe aceeaşi linie orizontală (cu o singură excepţie) — este limpede că David Cooperfield n-a fost creat de Caragiale şi nici Haplea nu s-a născut din pana lui Charles Dickens... Vi se cere ca, în coloana a III-a, în dreptul fiecărei cifre reprezentînd personajul, să puneţi litera cu care este notat creatorul său. Dar, atenţie: nu uitaţi că pe una dintre linii autorul este aşezat corect, în dreptul personajului său. (Soluţiile corecte în pagina 119)

ZÎMBIŢI, VĂ ROG...

— Cum se obţine lumina cu ajutorul apei?

— Spălînd geamurile..., tovarăşe profesor!

*

— Poate să-mi spună cineva de unde provin mările şi lacurile de pe Pămînt?

— Da, răspunde un elev.

— Spune atunci!

— Pămîntul se învîrteşte atît de repede încît transpiră foarte tare...

*

— Nicoleta, te-ai spălat?

— Da, mămico, încă de ieri.

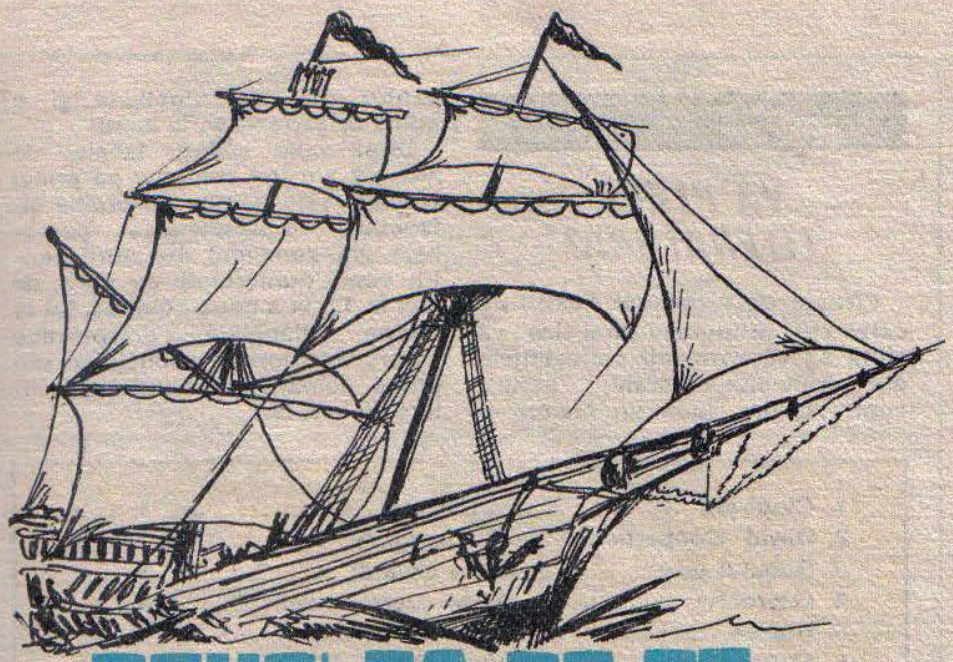

REVOLTA DE PE BOUNTY

POVESTEA ADEVĂRATĂ A UNOR EMISIUNI FILATELICE

Pitcairn este o insulă mică, situată în Pacificul de Sud — un colț de pămînt izolat, aflat în afara căilor maritime obișnuite. Anul acesta — 1990 — se împlinesc 200 de ani de cînd primii oameni s-au stabilit pe insulă: nu erau exploratori sau coloniști, ci marinari dezertori, în căutarea unui loc de refugiu, urmăriți de justiția engleză.

Totul a început în septembrie 1787, cînd nava **Bounty** („Generoasa"), aparținînd Amiralității britanice, părăsea estuarul Tamisei, îndreptîndu-se spre Mările Sudului — mai precis, spre Tahiti. Comandantul, William Bligh, își făcuse ucenicia sub comanda celebrului căpitan James Cook, dar nu avea nici pe departe firea blîndă a acestuia; curînd, cei 45 de oameni aflați la bord făcuseră cunoștință cu metodele extrem de brutale ale lui Bligh, cu carcera și cu biciul, cu hrana neîndestulătoare și uneori alterată. Protestele echipajului erau înăbușite cu o brutalitate vecină cu cruzimea. Cînd secundul Fletcher Christian, un om blînd și cu simțul dreptății, luă apărarea unui tînăr marinar bolnav, Bligh îl biciui de față cu întregul echipaj.

Se pare că Bligh nu avea nici însușirile ce se cer unui bun navigator... Astfel se face că i-a trebuit peste un an pentru a parcurge drumul pînă în Tahiti, unde aruncă ancora la mijlocul lui octombrie 1788. După suferințele îndurate pe drum, insula li se păru mateloților de pe **Bounty** un adevărat paradis.

Bounty a stat cîteva luni în Tahiti, ancorată în fața satului Metawai, pînă ce a fost încărcată cu puieți de arbore-de-pîine, pe care urma să-i transporte în insulele britanice, din regiunea Mării Caraibilor. A fost o perioadă fericită pentru marinarii englezi, care legară prietenii cu pașnicii și primitorii locuitori ai insulei.

În aprilie 1789, cu calele încărcate, **Bounty** ridică ancora pornind către Tasmania, pentru a traversa apoi Oceanul Indian și a ocoli din nou Africa. Bligh instaură iarăși teroarea la bord, mai cruntă, parcă, decît înainte. După perioada de pace și liniște din Tahiti, oamenii nu mai puteau și nu mai voiau să-i suporte brutalitatea: în zorii celei de-a 24-a zile de la plecarea din Tahiti, ofițerul Fletcher Christian, împreună cu trei oameni, a pătruns în cabina căpitanului. și, sub amenințarea armelor, l-a adus legat pe punte, unde așteptau, de asemenea legați, cei 19 membri ai echipajului care refuzaseră să se alăture răscoalei. Răzvrătiții au hotărît ca Bligh și oamenii care îi rămăseseră credincioși să fie urcați într-o barcă și lăsați la apă, în voia soartei.

(...) După ce le-au lăsat marinarilor debarcați de pe vas o mică rezervă de alimente și le-au dat acestor nenorociți, la rugămintea lor, o busolă și un octant, iar ca arme doar două săbii vechi, răsculații au întins pînzele și și-au văzut de drum, lăsînd barca în voia sorții. Îndepărtîndu-se, ei strigau:

— Moarte căpitanului Bligh!

Cu Fletcher Christian în calitate de comandant, Bounty s-a întors în Tahiti, primită cu urale de indigeni. Dar noul comandant știa că această insulă cu climă blîndă, vizitată de diferite nave, nu constituia un refugiu sigur, iar Amiralitatea britanică nu glumea în asemenea cazuri. Drept urmare, Fletcher Christian propuse oamenilor săi să plece în Pitcairn, o insulă izolată și nelocuită, descoperită în urmă cu două decenii în cursul călătoriei goeletei **Swallow** („Rîndunica") de sub comanda căpitanului Carteret; e drept că, ulterior, insula mai fusese căutată de cîteva nave, care nu o găsiseră deoarece coordonatele stabilite de Carteret erau aproximative, ceea ce i-a făcut pe mulți dintre marinarii de pe **Bounty** să nu-l urmeze pe noul lor comandant.

În septembrie 1789, cînd **Bounty** porni iar la drum către ținta ei incertă, avea la bord 27 oameni: nouă dintre membrii vechiului echipaj cu tinerele lor soții tahitiene (marinarii se căsătoriseră între timp) și șase tahitieni dintre care trei, cu soțiile lor.

Bounty a rătăcit cîteva luni în căutarea noului „pămînt al făgăduinței", pînă la începutul anului 1790 cînd, în sfîrșit, insula se arătă la orizont; de origine vulcanică, avea țărmuri stîncoase, cîteva dealuri și un mic golf apărat de vînturi și potrivit ancorării. Dar Fletcher Christian nici nu se gîndea să ancoreze: **Bounty** trebuia să piară, astfel ca orice urmă a revoltei să dispară. Nava a fost așezată pe un banc de nisip, lîngă mal, și despuiată de tot ce putea fi utilizat: pînzele, lemnăria, fierăria, pînă și cuiele; apoi resturile epavei au fost incendiate — cei douăzeci și șapte de robinsoni adunați pe mal priveau cum apele oceanului înghițeau principala dovadă a crimei lor și totodată singura lor legătură cu lumea civilizată.

Christian se dovedi un bun organizator. Fiecare familie și-a construit cîte o casă, înconjurată de grădini, s-au născut și primii copii și se părea că micul grup de anglo-tahitieni (de pitcairnezi) este sortit unei vieți fericite. Dar n-a fost să fie așa...

Sa vedem mai întîi ce s-a întîmplat cu cei douăzeci de marinari în frunte cu căpitanul **Bligh,** părăsiţi într-o barca în mijlocul oceanului. Ei au rătăcit vreme de 45 zile, chinuiţi de foame şi sete, rezistînd tentaţiei de a se apropia de unele insule locuite (credeau ei) de canibali. În sfîrşit, ajunşi în Insula Timor au fost ajutaţi de autorităţile olandeze şi în martie 1790 au debarcat în Anglia. Întîmplările relatate de ei stîrniră senzaţie şi, totodată, indignare. Bligh a fost înaintat în grad, iar Amiralitatea trimise fregata **Pandora,** sub comanda căpitanului Edwards, în Tahiti. Pe cei plecaţi cu **Bounty,** căpitanul Edwards nu i-a mai putut ajunge; în schimb, i-a arestat pe cei 17 mateloţi rămaşi în Tahiti: transportaţi în lanţuri la Londra, au fost judecaţi de un tribunal al Amiralităţii.

Pe răzvrătiţii plecaţi cu Christian pe **Bounty,** Amiralitatea n-a reuşit să-i găsească: e adevărat că se zvonea că s-ar afla pe insula Pitcairn, dar, aşa cum arătam, coordonatele insulei nu fuseseră stabilite cu exactitate, iar, mai tîrziu, Amiralitatea britanică avea alte preocupări în Europa măcinată de războaiele napoleoniene.

Despre întîmplările de pe Pitcairn sosiră veşti abia după un sfert de veac de la instalarea micii comunităţi. În martie 1814, fregata britanică **Breton,** aruncă ancora în micul golf al insulei. Spre marea lui mirare, căpitanul fu întîmpinat de un tînăr cu evidente trăsături de european şi vorbind perfect engleza. Astfel au devenit cunoscute tragicele evenimente care s-au desfăşurat în acest izolat colţ de lume. Iată un mic fragment din relatarea căpitanului de pe **Breton:**

„...primii copii născuţi pe insulă nici nu împliniseră trei ani cînd discordia îşi arătă chipul sub înfăţişarea unei plante din care unul dintre marinarii de pe **Bounty** reuşise să fabrice o băutură alcoolică... Încep neînţelegerile şi certurile, pe care Christian nu reuşeşte să le stăvilească, cîţiva dintre foştii marinari vor să-i deposedeze pe tahitieni de ogoarele lor... Are loc o luptă pe viaţă şi pe moarte, sub privirile îngrozite ale femeilor şi copiilor. Bilanţul sîngeroasei zile de 3 octombrie: unsprezece morţi, printre care şi Christian. Rămîn în viaţă, răniţi, Young, Coy, Quintal şi Adams. După cîţiva ani, Adams rămîne singurul barbat şi devine «patriarhul» micii colonii. El se dedică educării şi instruirii celor 30 de copii pe care-i învaţă să citească şi să scrie cu ajutorul singurei cărţi ce o avusese pe corabie".

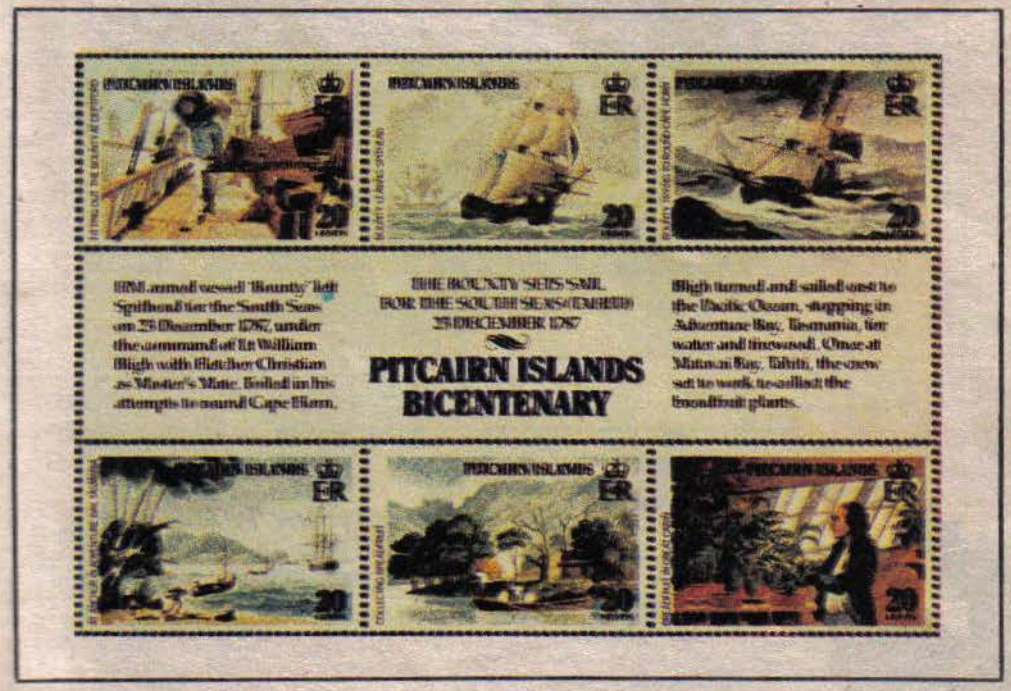

Relatarea căpitanului de pe **Breton,** conţinută şi într-un raport înaintat Amiralităţii britanice, a produs o vie impresie în Anglia şi în întreaga lume civilizată. Trecuseră anii şi vremurile se schimbaseră, se schimbase şi mentalitatea, şi cîţiva ani mai tîrziu urmaşii răzvrătiţilor de pe **Bounty** au fost luaţi sub protecţia guvernului majestăţii sale. S-au scris sute de articole şi reportaje despre întîmplările atît de neobişnuite legate de odiseea navei **Bounty** şi cîteva zeci de romane care au atins tiraje impresionante; s-au turnat şi mai multe filme, între care unul de referinţă: **Răscoala de pe Bounty,** în interpretarea memorabilă a marilor actori care au fost Charles Laughton (căpitanul William Bligh) şi Clark Gable (locotenentul Fletcher Christian). În 1940 a fost emisă o frumoasă serie de opt mărci poştale, cu legenda **Pitcairn Islands** şi reproducînd, între altele, chipurile lui Fletcher Christian, John Adams şi William Bligh, precum şi nava **Bounty** şi o hartă arătînd poziţia insulei — timbre foarte apreciate mai ales de tinerii colecţionari. Turiştii care vizitează în zilele noastre insula — navele care întreprind înconjurul lumii fac uneori escală aici — sînt întîmpinaţi de fruntaşul micii comunităţi care, prin tradiţie, se numeşte Christian.

H. MATEI

ZÎMBIŢI, VĂ ROG...

— Ionescule, defineşte-mi apa!

— Apa e un lichid incolor care se înnegreşte atunci cînd ne spălăm pe mîini.

*

— De ce picăturile de apă căzute pe plita încinsă sar în sus?

— Se tem să nu se frigă.

— Daţi-mi un exemplu de lichid care nu îngheaţă!

— Apa clocotită.

*

— Ce fenomen se produce cînd fierbe apa?

— Se formează băşicuţe.

— Şi ce conţin ele?

— Microbi fierţi.

*

— Ce-a vrut să spună Arhimede cînd a ieşit din baie şi a strigat: „Evrika! Am găsit!". Ce găsise?

— Săpunul!

ÎN GRĂDINĂ

● ÎNSERARE

Pe cer stele
lucitoare
în ierbi
mii de scînteioare.
Cînd dispare ziua-n bezne
licurici
aprind
lanterne.

● CONCERT

Seara-n braţul de trifoi
dau concert
trei cintezoi.

Dincolo de heleşteu
un canar,
Bartolomeu,
cîntă şi în
matineu.

● PE PLOAIE

Vine mîţa
cu căruţa
să adune
din noroaie
puii rătăciţi
în ploaie.

Şi, să vezi,
că sub prelată
a adus de astă dată
printre pernele de pai
şi-un căţel
cu guturai.

RODICA TOTT

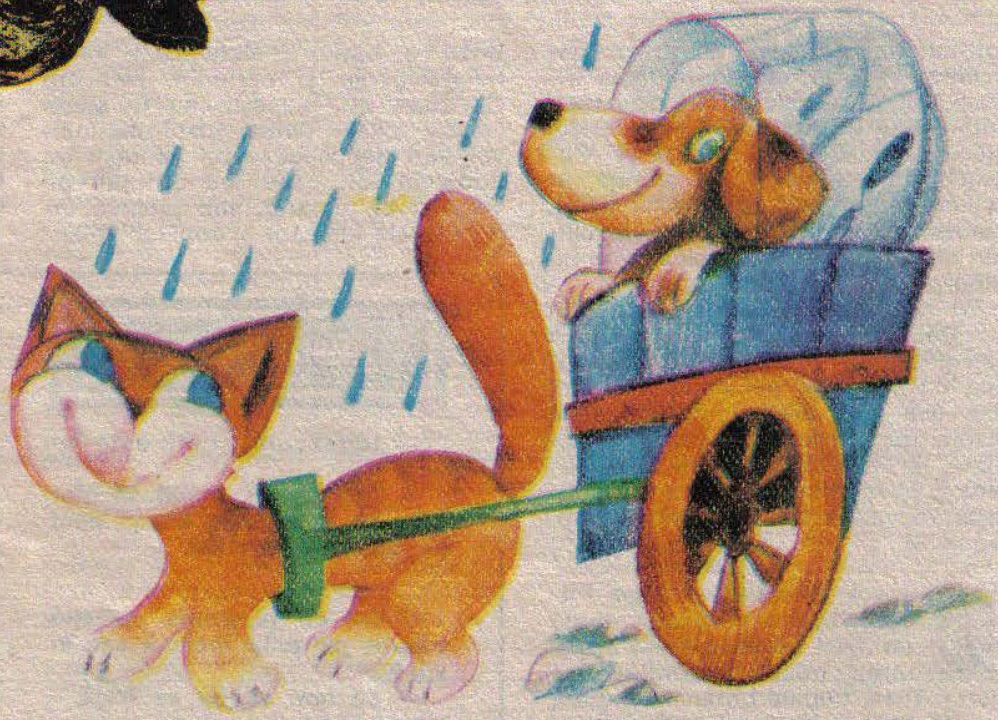

● PE SUB RONDUL CU LALELE

Pe sub rondul
cu lalele
sapă cîrtiţa
tunele
cele mici
pentru furnici
cele mari şi lungi
anume
pentru rîme.

Şi, mai nou,
o să facă
şi metrou
pentru-n pui
de popîndău.

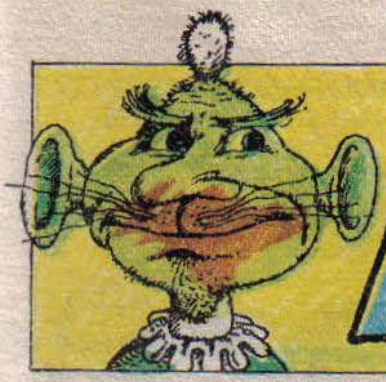

ZMEUL CU OCHII ALBAȘTRI

SCENARIU ÎN VERSURI: VASILE PETRE EATI
DESENE: VASILE OLAC

CA SĂ NU MAI PIERDEM VREMEA DEGEABA, SĂ FACEM CUNOȘTINȚĂ: NUMELE MEU E **CORNIȚĂ**. ASTA E TREABA! LOCUIESC LA BLOCUL DIN COLȚUL STRĂZII, DE UNDE ÎI SPIONEZ PE TOȚI PUȘTII, PE TOȚI PLOZII. MĂ ROG, NU-I CEA MAI REA SITUAȚIE! DAR CA SĂ POT SĂ LE ÎNTRU ÎN GRAȚIE, AM UN VECHI BINOCLU MILITAR, TIMBRE, CLASOR, UN INSECTAR. BA CHIAR ȘI UN CASETOFON ADEVĂRAT! ASTA PENTRU VECINI, CÎND S-AU CULCAT... LA URMA URMEI CINE NU VREA SĂ MĂ ȘTIE, MAI BINE SĂ NU CITEASCĂ ACEASTĂ... POEZIE!

TOCMAI VENEAM DE LA DENTIST. VĂ DAȚI SEAMA CÎT ERAM DE TRIST. ASTA ERA SITUAȚIA! CE PUTEAM SĂ FAC? SĂ OPRESC CIRCULAȚIA, PENTRU UN ZMEU OARECARE, ZIUA ÎN AMIAZA MARE? SPUNEȚI ȘI VOI, CE-AȚI FI FĂCUT? SĂ MĂ BAT CU UN ZMEU AȘA, NECUNOSCUT?

AȘA CĂ L-AM LUAT CU BINIȘORUL, SĂ-MI SPUNĂ TOT ADEVĂRUL: CÎȚI ANI ARE, CINE ESTE ȘI DACĂ N-O FI FUGIT DIN VREO POVESTE!

POATE AȘ FI PLECAT LINIȘTIT ACASĂ DACĂ UN BĂTRÎN PENSIONAR, CU PLASĂ, CU O BĂSCĂ PE CAP, CĂLARE PE BICICLETĂ, NU S-AR FI OPRIT SĂ VADĂ VIETATEA SECRETĂ.

DACĂ NU E ZMEU CA TOȚI ZMEII (AM SPUS), ATUNCI POATE O FI CĂZUT DE UNDEVA DE SUS

PĂCAT, DOMNULE PENSIONAR. ÎMI PLAC ZMEII. DAR NUMAI LA... INSECTAR!

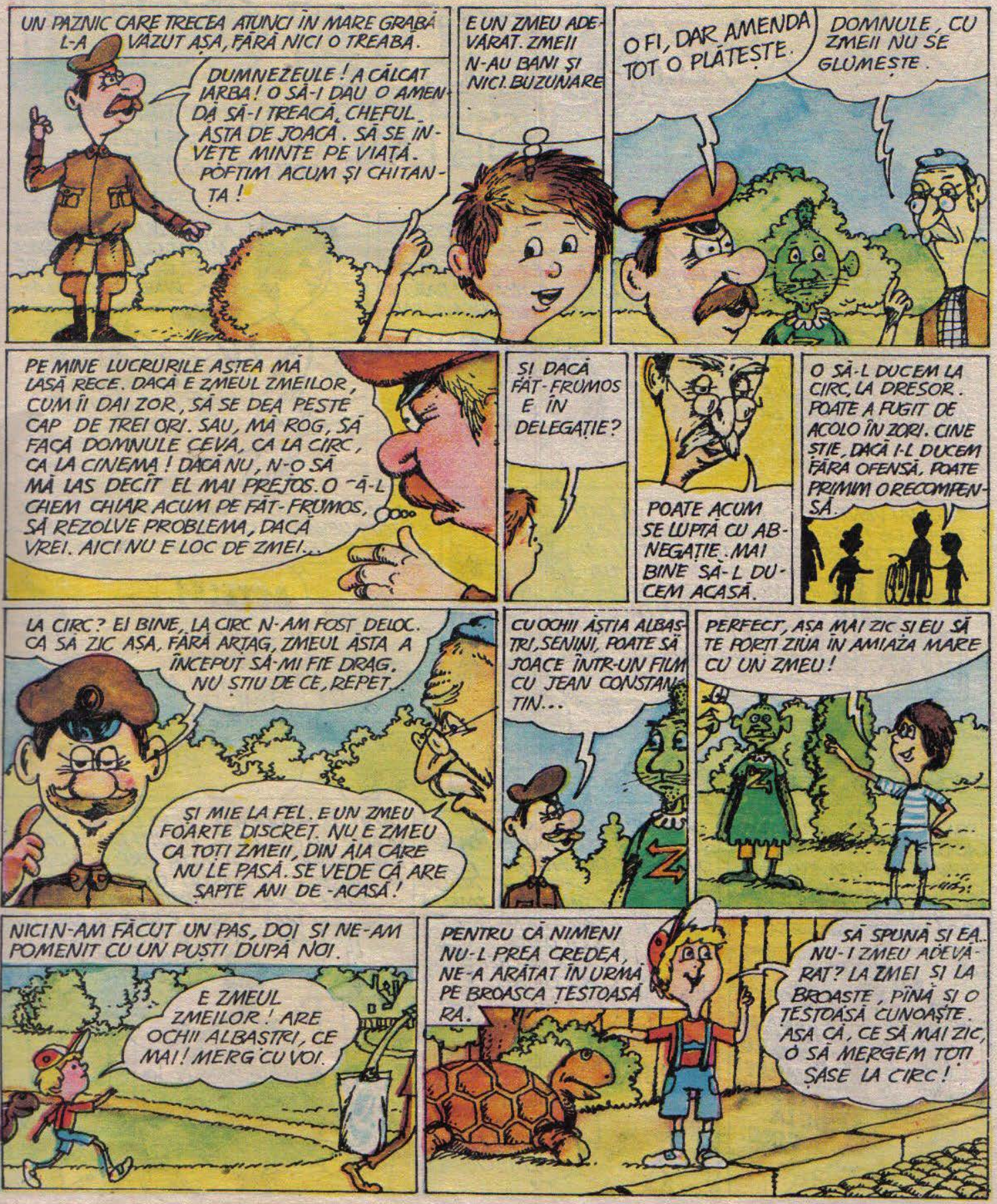
UN PAZNIC CARE TRECEA ATUNCI ÎN MARE GRABĂ L-A VĂZUT AȘA, FĂRĂ NICI O TREABĂ.
DUMNEZEULE! A CĂLCAT IARBA! O SĂ-I DAU O AMENDĂ SĂ-I TREACĂ CHEFUL ĂSTA DE JOACĂ. SĂ SE ÎNVEȚE MINTE PE VIAȚĂ. PÒFTIM ACUM ȘI CHITANȚA!
E UN ZMEU ADEVĂRAT. ZMEII N-AU BANI ȘI NICI BUZUNARE
O FI, DAR AMENDA TOT O PLĂTEȘTE.
DOMNULE, CU ZMEII NU SE GLUMEȘTE.
PE MINE LUCRURILE ASTEA MĂ LASĂ RECE. DACĂ E ZMEUL ZMEILOR, CUM ÎI DAI ZOR, SĂ SE DEA PESTE CAP DE TREI ORI. SAU, MĂ ROG, SĂ FACĂ DOMNULE CEVA, CA LA CIRC, CA LA CINEMA! DACĂ NU, N-O SĂ MĂ LAS DECÎT EL MAI PREJOS. O Ă-L CHEM CHIAR ACUM PE FĂT-FRUMOS, SĂ REZOLVE PROBLEMA, DACĂ VREI. AICI NU E LOC DE ZMEI...
ȘI DACĂ FĂT-FRUMOS E ÎN DELEGAȚIE?
POATE ACUM SE LUPTĂ CU ABNEGAȚIE. MAI BINE SĂ-L DUCEM ACASĂ.
O SĂ-L DUCEM LA CIRC, LA DRESOR. POATE A FUGIT DE ACOLO ÎN ZORI. CINE ȘTIE, DACĂ I-L DUCEM FĂRA OFENSĂ, POATE PRIMIM O RECOMPENSĂ.
LA CIRC? EI BINE, LA CIRC N-AM FOST DELOC. CA SĂ ZIC AȘA, FĂRĂ ARTAG, ZMEUL ĂSTA A ÎNCEPUT SĂ-MI FIE DRAG. NU ȘTIU DE CE, REPET.
ȘI MIE LA FEL. E UN ZMEU FOARTE DISCRET. NU E ZMEU CA TOȚI ZMEII, DIN AIA CARE NU LE PASĂ. SE VEDE CĂ ARE ȘAPTE ANI DE-ACASĂ!
CU OCHII ĂȘTIA ALBAȘTRI, SENINI, POATE SĂ JOACE ÎNTR-UN FILM CU JEAN CONSTANTIN...
PERFECT, AȘA MAI ZIC ȘI EU SĂ TE PORȚI ZIUA ÎN AMIAZA MARE CU UN ZMEU!
NICI N-AM FĂCUT UN PAS, DOI ȘI NE-AM POMENIT CU UN PUȘTI DUPĂ NOI.
E ZMEUL ZMEILOR! ARE OCHII ALBAȘTRI, CE MAI! MERG CU VOI.
PENTRU CĂ NIMENI NU-L PREA CREDEA, NE-A ARĂTAT ÎN URMĂ PE BROASCA ȚESTOASĂ RA.
SĂ SPUNĂ ȘI EA.. NU-I ZMEU ADEVĂRAT? LA ZMEI ȘI LA BROAȘTE, PÎNĂ ȘI O ȚESTOASĂ CUNOAȘTE. AȘA CĂ, CE SĂ MAI ZIC, O SĂ MERGEM TOȚI ȘASE LA CIRC!

ILUZIONISM, DRESURĂ DE LEI, ACOLO E LOC PENTRU ZMEI. ȘI DACĂ DOMNUL DRESOR O SĂ MĂ-NVEȚE, O SĂ FAC TUMBE, O SĂ MĂ RĂSFEȚE. O SĂ AJUNG VEDETĂ LA CINEMATECĂ, O SĂ MERG SEARĂ DE SEARĂ LA DISCOTECĂ. POATE SĂ MAI SPUNĂ DE CINEVA, CĂ N-A AUZIT BROASCA RA ?
AȘA ZIC ȘI EU. LA URMA URMEI ZMEUL ĂSTA L-AR PUTEA ÎNGHIȚI PE DRESOR!
PĂCAT NUMAI DUPĂ CUM VĂD EU, CĂ ZMEUL ĂSTA NU-I AȘA DE... RĂU !
ȘI ATUNCI MIE CINE-MI PLĂTEȘTE ACEASTĂ CHITANȚĂ?
HEI!!!
AM TRECUT PE STOP CA ÎNTR-O INVAZIE, SĂ NU PIERDEM AȘA MARE OCAZIE. TESTOASA ÎN FAȚĂ, PĂZNICUL, PENSIONARUL ȘI PUȘTIUL, APOI EU ȘI ZMEUL. MAI MULȚI NU ȘTIU!
CA SĂ STAI DE VORBĂ CU UN DRESOR NU E TOCMAI LUCRU UȘOR. VĂ DAȚI ȘI VOI SEAMA, A TREBUIT SĂ-MI ÎNVING TEAMA. AȘA CĂ AM LUAT DE UNUL SINGUR CUVÂNTUL:
DOMNULE DRESOR, AM VENIT CA VÂNTUL! ZMEUL ĂSTA S-A PIERDUT. ȘI, ÎN AFARĂ DE ASTA, E SINGUR ȘI ÎI E URÎT!
ÎN TIMPUL ĂSTA PUBLICUL URLA:
O VREM PE RA!
O VREM PE RA!
DOAR LA VEDEREA ZMEULUI, DISCRETUL, DRESORUL ÎNCEPU SĂ BATĂ STEPUL; PARCĂ-L LOVISE CINEVA CU PARUL; APOI, LA FAȚĂ ALB CA VARUL, SE ÎNCLINĂ SPRE PUBLIC, TREMURÎND CA VARGA. ABIA ATUNCI CATADICSI SĂ SPUNĂ:
ADUCEȚI TARGA!
ADUCEȚI TARGA!
ADUCEȚI TARGA!
DOAR MAIMUȚICA LALA, CU OCHI DE AMETIST, S-A APROPIAT DE ZMEU ȘI-A SPUS:
NU MAI FI TRIST.
SÎNT ZMEU, SÎNT ZMEU ADEVĂRAT, DAR NU MAI VREAU ÎN LUPTE SĂ MĂ BAT.

ATÎT ȘTIA SĂ SPUNĂ ȘI ELEFANTUL KARA, S-A-NTORS CĂTRE ORCHESTRĂ ȘI ȘI-A APRINS ȚIGARA; APOI A ZIS:

AMICE, DACĂ VREI, RĂMÎI CU NOI. DAR VIAȚA DE LA CIRC NU-I PREA DE SOI. DE DIMINEAȚA PÎNĂ SEARA FACEM SALTURI, TUMBE, ASA CĂ VIAȚA AICI NU-I CA ORIUNDE. ȘI DACĂ VREI SĂ ȘTII, MAI ȚINEM ȘI REGIM... PÎINE PRĂJITĂ... CA SĂ MAI SLĂBIM! CHIAR URSULEȚUL TONI ÎNTR-O ZI A SPUS CĂ ASTA NU E VIAȚĂ. ȘI S-A DUS! ASA CĂ MĂ-NȚELEGI CE VREAU SĂ ZIC... MAI BINE ORIUNDE DECÎT AICI, LA CIRC!

DOMNULE KARA, DECÎT ASA O VIAȚĂ DE PARADĂ MAI BINE ÎL DUC PE ZMEU... PE STRADĂ, ACOLO UNDE L-AM GĂSIT AZI DIMINEAȚĂ...

OH, ASTA NU E VIAȚĂ!

SĂ VINĂ RA! SĂ VINĂ RA!

ASA, CU BROASCA ÎN FRUNTE, AM LUAT-O CARE ÎNCOTRO, ÎN VREME CE ORCHESTRA CÎNTA UN BOLERO. ÎN URMĂ, DOAR ELEFANTUL KARA, FĂRĂ MORGĂ, NE MAI FĂCEA UN SEMN DIN TROMPĂ, ASTA ÎN TIMP CE DRESORUL CU MĂNUȘI DIN PIELE DE HIENĂ STRIGA LA EL:

SĂ VINĂ ÎN ARENĂ!

TOȚI SASE NE-AM OPRIT LA COLȚUL STRĂZII CA SCĂPAȚI. ERAM ATÎT DE TRIȘTI, DE SPERIAȚI. DAR CEA MAI SPERIATĂ ERA ȚESTOASA, BROASCA.

AH, DOAMNE, MI-AM PIERDUT ȘI BASCA. EU FĂRĂ BASCĂ NU MĂ-NTORC ACASĂ. ȘI CUM O SĂ NE DESCURCĂM CU ZMEUL ĂSTA BLEG?

ATUNCI ȘTIUI PRECIS UNDE AM SĂ MERG.

AFLAȚI (AM ZIS), CUNOSC UN SCRIITOR VESTIT. ȘÎNT SIGUR CĂ ZMEUL NOSTRU A FUGIT CHIAR DE LA EL DE-ACASĂ... NU-I DEPARTE. PESEMNE C-A FUGIT, DE UNUL SINGUR, DINTR-O... CARTE. CU ZMEI, CU LUPTE, CU BALAURI, VRĂJITOARE... E ZMEUL LUI! SĂ SE DESCURCE, FRĂȚIOARE!

ZIS ȘI FĂCUT. AM LUAT-O ÎNTR-ACOLO, CU BROASCA RA ÎN FAȚĂ, CÎNTÎND DIN MARCO-POLO, ȘI PUȘTIUL DE LA GRĂDINIȚĂ, UITÎND DE GHIONION, CUM ÎL VĂZU PE SCRIITOR CĂSCÎND:

MI-E SOMN!

ÎNTR-UN HALAT DE CASĂ, CU BARBĂ ȘI CU PIPĂ, ACESTA NE PRIVI O CLIPĂ.

CE E CU VOI, CE S-A ÎNTÎMPLAT?

AVEM CU NOI UN ZMEU ADEVĂRAT, MAI MULT CA SIGUR C-A FUGIT DE AICI, PESEMNE DINTR-O CARTE CU ZMEI ȘI CU PITICI, CU VRĂJITOARE ȘI CU ZÎNE BUNE...

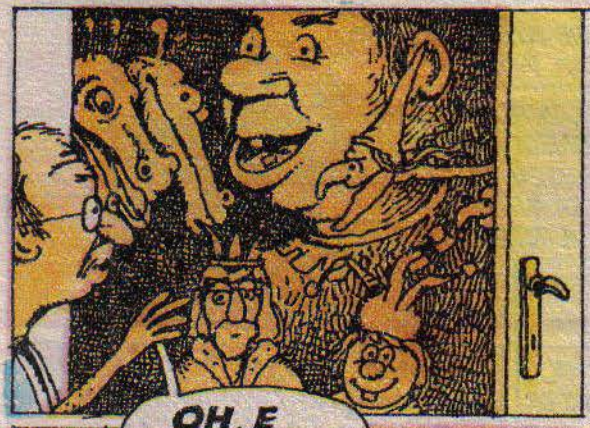

ÎNTR-ADEVĂR, CÎND UȘA CASEI AM DESCHIS, CU OCHII NOȘTRI AM VĂZUT CA-N VIS, ODAIA PLINĂ DE FEȚE DE ÎMPĂRAȚI, CU CAPCĂUNI ȘI CU VITEJI UITAȚI ȘI ÎMPĂRAȚI CU SCEPTRE ȘI PODOABE ȘI VRĂJITOARE SLUTE. NIȘTE BABE! ERAU ȘI ZÎNE, FRUMOASE 'SĂ LE PICI, ȘI SLUGI DE ÎMPĂRAȚI ȘI CHIAR PITICI. DE ATÎTEA ZMEI ȘI OASPEȚI ÎN TOT LOCUL, AMICUL NOSTRU, SCRIITORUL, ȘI-L PIERDUSE TOCUL!

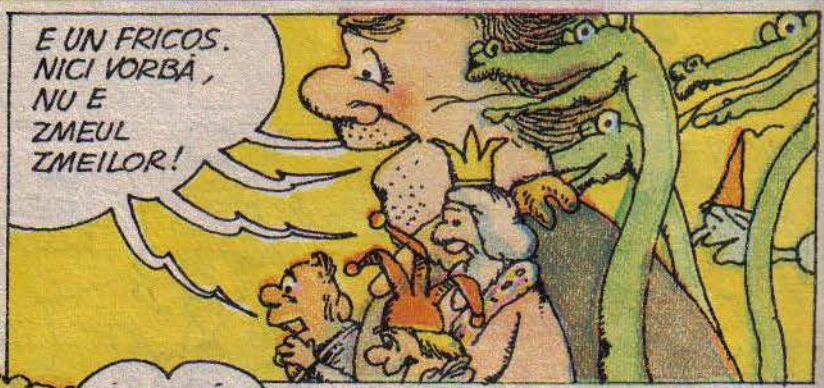

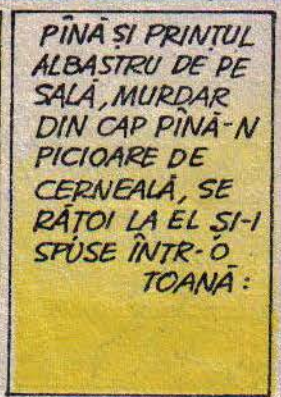

VESTITUL SCRIITOR CU PIPĂ ȘI BARBĂ SE PUSE IMEDIAT PE TREABĂ; SCRIA DE ZOR, COALĂ DUPĂ COALĂ, MUINDU-ȘI TOCUL ÎN CERNEALĂ ȘI PESTE UMĂRUL CAM SLĂBĂNOG, PRIVEA ȘIRET ȘI AMICAL UN CORB.

AȘA CĂ NE-A UITAT DE TOT, CÎT DESPRE ZMEU, ÎL CAM DUREA ÎN COT.

SALUT ȘI N-AM CUVINTE. NOI, ȘASE PERSOANE, O SĂ ȚINEM MINTE, CĂ DACĂ ZMEUL NOSTRU E ADEVĂRAT, PUTEA SĂ INTRE ÎNTR-O CARTE. N-A INTRAT!

AM ZIS SĂ MERGEM LA CINEMATOGRAF, CU BROASCA RA ÎN FRUNTE, CU AUTOGRAF. DAR CUM SĂ TE DESCURCI CU ZMEUL LA ÎNTRARE?

AM O IDEE ȘI MAI MARE! E AICI UN PICTOR CARE, ȘTIU EU BINE, PICTEAZĂ NUMAI ZMEI FRUMOȘI, AȘA CA TINE. SĂ ÎNCERCE, DACĂ POATE, SĂ TE PICTEZE ȘI PE TINE CA-N REALITATE. ȘI DACĂ AI PUȚIN NOROC, O SĂ RĂMÎI CU EL, LA BLOC, DE SEARA PÎNĂ DIMINEAȚA ȘI, CI NE ȘTIE, POATE TOATĂ VIAȚA!

NE-AM DUS LA ATELIERUL DE PICTURĂ, TOȚI ȘASE CA NIȘTE CASCĂ-GURĂ.

ȘI DACĂ O SĂ NE DEA AFARĂ? PENTRU UN TABLOU CÎȚI BANI O SĂ NE CEARĂ?

EU, DACĂ VĂD UN PICTOR ADEVĂRAT, NU ȘTIU CUM NAIBA M-APUCĂ UN CĂSCAT...

CU EL SAU FĂRĂ EL, ZIC EU, ȚESTOASA, NOI TOT O S-O LUĂM LA SĂNĂTOASA...

NICI N-AM FĂCUT UN PAS SAU DOI ȘI PICTORUL NE-A LUAT LA ZOR:

CE E CU VOI?

PĂI, SĂ VEDEȚI...

...ĂĂĂ... ...ZMEUL RĂSFĂȚAT...

...ȘI S-A ÎNTÎMPLAT...

AȘA DECI! PUȚIN MISTER. BINE, POFTIȚI ÎN ATELIER.

EXACT ATUNCI AM BĂGAT SEAMA CĂ PICTORUL NU STA DEGEABA. PE CINE CREDEȚI CĂ PICȚA CU SPOR? PE FĂT-FRUMOS! PICIOR PESTE PICIOR! CÎND ZMEUL NOSTRU L-A VĂZUT, A SPUS:

AOLEO, E FĂT-FRUMOS! ADIO, EU M-AM DUS! SÎNT ZMEU, SÎNT ZMEU ADEVĂRAT, DAR EU ÎN LUPTĂ NU VREAU SĂ MĂ MAI BAT!

HEI, UNDE PLECI? AFLĂ CĂ NIMENI N-O SĂ-ȚI CAUTE ARTAG, CU TINE SĂ SE LUPTE, SĂ SE BATĂ...

A FOST ODATĂ CA NICIODATĂ

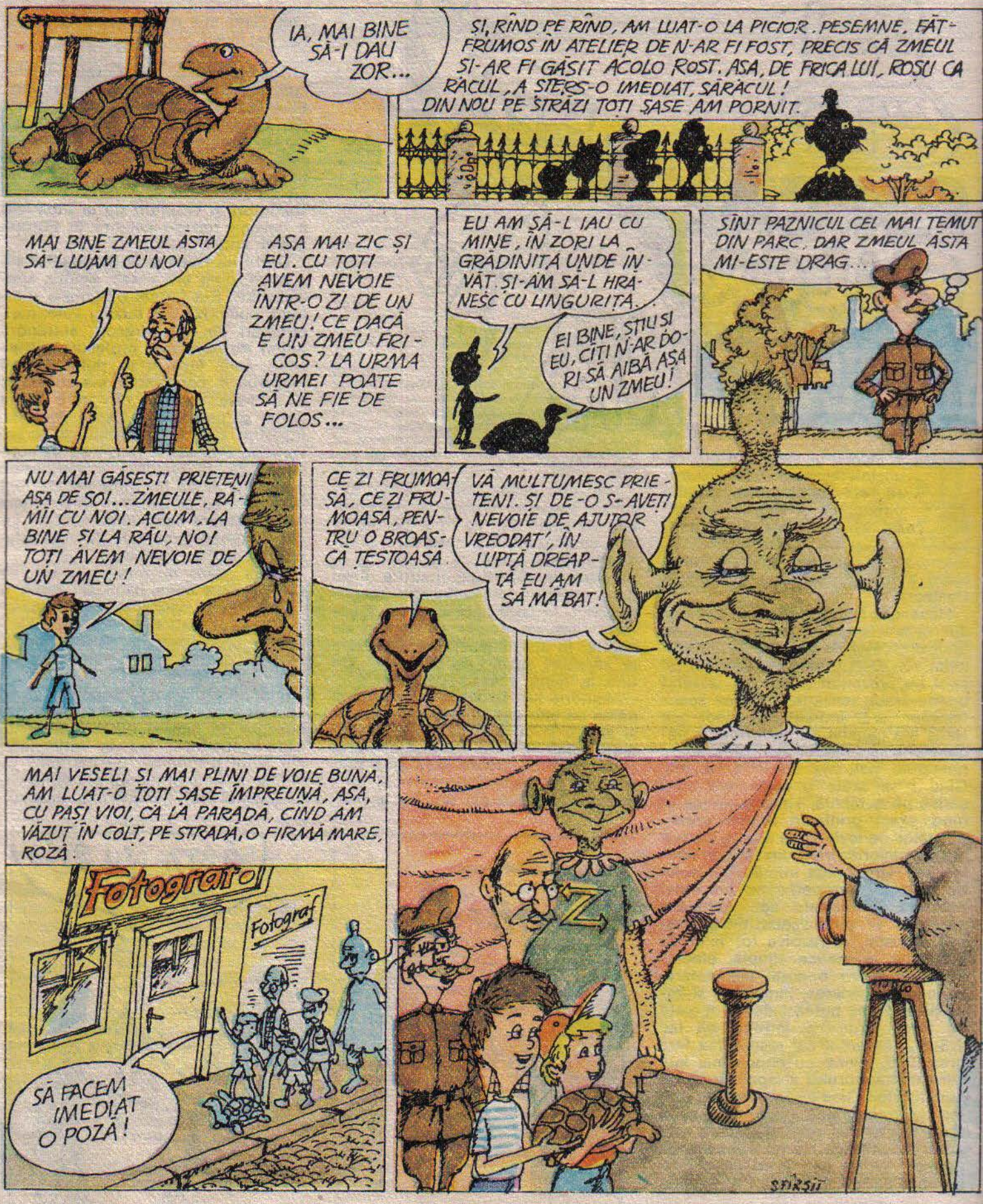
IA, MAI BINE SĂ-I DAU ZOR...
ȘI, RÎND PE RÎND, AM LUAT-O LA PICIOR. PESEMNE, FĂT-FRUMOS ÎN ATELIER DE N-AR FI FOST, PRECIS CĂ ZMEUL ȘI-AR FI GĂSIT ACOLO ROST. ASA, DE FRICA LUI, ROȘU CA RĂCUL, A ȘTERS-O IMEDIAT, SĂRACUL! DIN NOU PE STRĂZI TOȚI ȘASE AM PORNIT.
MAI BINE ZMEUL ĂSTA SĂ-L LUĂM CU NOI
ASA MA! ZIC ȘI EU. CU TOȚI AVEM NEVOIE ÎNTR-O ZI DE UN ZMEU! CE DACĂ E UN ZMEU FRICOS? LA URMA URMEI POATE SĂ NE FIE DE FOLOS...
EU AM ȘĂ-L IAU CU MINE, ÎN ZORI LA GRĂDINIȚĂ UNDE ÎNVĂȚ. ȘI-AM SĂ-L HRĂNESC CU LINGURIȚA.
EI BINE, ȘTIU ȘI EU, CÎȚI N-AR DORI SĂ AIBĂ ASA UN ZMEU!
SÎNT PAZNICUL CEL MAI TEMUT DIN PARC, DAR ZMEUL ĂSTA MI-ESTE DRAG...
NU MAI GĂSEȘTI PRIETENI ASA DE ȘOI... ZMEULE, RĂMÎI CU NOI. ACUM, LA BINE ȘI LA RĂU, NOI TOȚI AVEM NEVOIE DE UN ZMEU!
CE ZI FRUMOASĂ, CE ZI FRUMOASĂ, PENTRU O BROASCĂ ȚESTOASA
VĂ MULȚUMESC PRIETENI. ȘI DE-O S-AVEȚI NEVOIE DE AJUTOR VREODATĂ, ÎN LUPTĂ DREAPTĂ EU AM SĂ MĂ BAT!
MAI VESELI ȘI MAI PLINI DE VOIE BUNĂ, AM LUAT-O TOȚI ȘASE ÎMPREUNĂ, ASA, CU PAȘI VIOI, CĂ LA PARADĂ, CÎND AM VĂZUT ÎN COLȚ, PE STRADA, O FIRMĂ MARE, ROZĂ.
Fotograf
Fotograf
SĂ FACEM IMEDIAT O POZĂ!
STIRSII

ENIGMA CAILOR SOCOTITORI

La începutul secolului nostru, un interes considerabil a trezit, atît în rîndurile marelui public, cît şi printre specialişti, cazul aşa-numiţilor **cai socotitori.** Primul şi cel mai reprezentativ exemplar al acestor animale uimitoare a fost Kluge Hans (Hans cel Deştept).

Hans cel Deştept era un armăsar din rasa trăpaşilor Orlov, aparţinînd unui crescător de cai din Berlin, Wilhelm von Osten, care l-a „instruit" şi apoi l-a prezentat publicului stîrnind o adevărată senzaţie. Uimirea spectatorilor era îndreptăţită deoarece Hans era capabil de performanţe neobişnuite. Astfel, el cunoştea toate numerele naturale de la 1 la 100. Cînd i se arăta o asemenea cifră scrisă pe o tăbliţă, Hans o indica în mod exact printr-un număr corespunzător de lovituri de copită efectuate cu piciorul drept din faţă. În acelaşi fel Hans putea număra tot soiul de obiecte sau persoane prezente, pălăriile, umbrelele sau ochelarii acestora. El se dovedea, de asemenea, capabil să rezolve tot felul de probleme aritmetice simple, efectuînd cele patru operaţii elementare: adunarea, scăderea, înmulţirea şi împărţirea. Hans putea calcula operaţii cu fracţii ordinare: întrebat cît fac 2/5+1/2, savantul cal răspundea fără greş 9/10, lovind cu copita mai întîi cifra numărătorului şi apoi pe cea a numitorului. Cînd i se punea întrebarea: „Am în minte un număr; dacă scad din el 9 şi rămîne 3, care este acel număr?" Hans răspundea prompt, lovind de 12 ori cu copita. Întrebat care sînt divizorii numărului 28, calul indica, prin lovituri de copită, cifrele 1, 2, 4, 7, 14 şi 28.

Mai mult, Hans „citea" curent cuvintele scrise în limba germană cu litere de mînă sau de tipar pe tăbliţe ce i se prezentau şi spre care îşi îndrepta atent botul ca şi cum ar fi parcurs textul. Răspunsurile erau date printr-un cod alfabetic special întocmit, în care fiecărei litere îi corespundea un număr de lovituri de copită. În acest fel, Hans răspundea la întrebări simple ca de pildă: „Ce ţine în mînă această persoană?".

Memoria lui Hans era excelentă; el părea să ţină minte întregul calendar al anului în curs şi nu numai că putea indica pentru ziua respectivă data corespunzătoare (fără a-i fi prezentată pe tăbliţă), ci chiar şi data oricărei alte zile din an. De asemenea, Hans ştia să comunice ora destul de exact.

*

După un timp, von Osten l-a înlocuit pe Hans cu un elev şi mai isteţ. El a fost vîndut unui bijutier bogat din orăşelul Elberfeld, Hans Krall, care a cumpărat şi alţi cai, de diferite rase, şi a început să-i antreneze, obţinînd performanţe mai uimitoare decît ale vedetei iniţiale. „Şcoala" cailor socotitori şi vorbitori de la Elberfeld a devenit repede celebră în Europa acelei epoci.

Cazul lui Hans şi al discipolilor săi a atras, cum era firesc, atenţia specialiştilor. S-a format o comisie ştiinţifică compusă din medici veterinari, directori de circ, dresori, antrenori, ofiţeri de cavalerie, profesori universitari care însă n-au putut lămuri misterul. În consecinţă, s-a constituit o a doua comisie din care făcea parte şi psihologul Oscar Pfungst. Înzestrat cu perspicacitate şi perseverenţă, Pfungst a reuşit să demonstreze că, în realitate, misterioasele performanţe ale lui Hans cel Deştept nu se bazau pe facultăţi intelectuale asemănătoare celor umane, ci pe însuşiri comportamentale de nivel inferior, specifice animalelor.

Astfel, Hans nu putea citi, calcula sau număra decît dacă cel puţin o persoană din asistenţă (nu neapărat instructorul său) cunoştea răspunsurile la problemele ce i se puneau. Pfungst dovedi în mod neîndoielnic acest lucru, adresînd calului, prin intermediul tăbliţelor, o serie de întrebări ale căror răspunsuri nu erau cunoscute de nimeni din cei prezenţi; experimentatorul lua la întîmplare, din setul disponibil, un cartonaş ce indica un anumit număr şi-l arăta calului astfel încît nimeni, nici chiar ex-

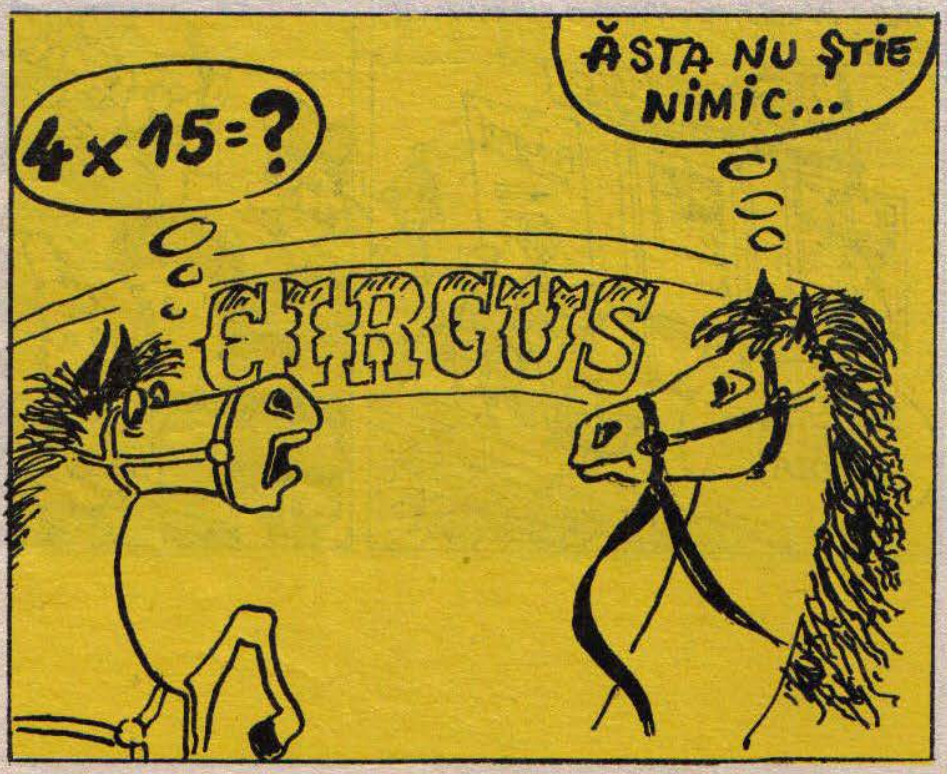

perimentatorul însuși, să nu-l poată vedea. Ori de cîte ori se proceda în acest mod, calul nu răspundea corect decît în 8% din cazuri, pe cînd atunci cînd experimentatorul cunoștea în prealabil rezultatele, răspunsurile corecte atingeau proporția de 98%. Pfungst constată apoi că vederea îi era absolut necesară calului pentru a răspunde corect; dacă avea ochii bine acoperiți cu o fișie de pînză, nu se putea obține de la el practic nici un răspuns exact. În fine, ultimul pas spre clarificarea misterului a fost făcut cînd Pfungst a descoperit semnalele după care calul sesiza momentul în care numărul loviturilor de copită coincidea cu răspunsul exact și înceta să mai lovească din picior. Aceste semnale constau din mișcări extrem de mici, aproape imperceptibile, pe care le făcea din cap cel care adresa întrebarea.

Astfel, în momentul în care acesta prezenta calului tăblița cu problema respectivă, își apleca involuntar capul și bustul înainte; imediat calul întindea copita dreaptă și începea să lovească. În clipa în care numărul de lovituri atingea cifra exactă, cunoscută de experimentator, acesta ridica ușor, abia perceptibil, capul și imediat calul executa cu piciorul un cerc larg, aducîndu-l la loc, în poziția de plecare; această mișcare — denumită pasul înapoi — nu era niciodată numărată ca răspuns. Cînd Hans înceta să mai lovească, experimentatorul își redresa vizibil capul și bustul, readucîndu-le în poziția normală, dar nu această mișcare, mult mai amplă decît precedenta, reprezenta semnalul pasului înapoi, ci prima mișcare, cu amplitudine extrem de redusă, circa 5 mm în sens vertical. Dacă experimentatorul nu o schița, Hans continua să lovească din copită fără a se opri.

Cazul lui Hans cel Deștept și al colegilor săi era deci un număr foarte complex de dresură, în parte involuntară, ce dovedea capacitățile senzoriale deosebite ale acestor animale și remarcabile capacități de asociație nervoasă. Analiza lui Pfungst nu a fost acceptată de toți contemporanii săi, unii continuînd să creadă în însușirile misterioase ale cailor de la Elberfeld, pe care-i considerau dotați cu inteligență omenească. Realitatea s-a dovedit însă mai prozaică, fapt ce nu scade cu nimic din calitățile deosebite ale unuia dintre cei mai vechi și apropiați tovarăși ai omului, calul.

Dr. MIHAIL COCIU

CUM ÎȘI SCHIMBĂ CAMELEONUL CULOAREA?

• Cameleonii sînt reptile arboricole și insectivore, cunoscute mai ales prin proprietatea lor de a-și schimba culoarea. Contrar părerii generale, aceste animale nu-și modifică coloritul în funcție de mediul înconjurător, ca mijloc de apărare, ci ca un rezultat al stării generale a organismului, temperaturii corpului și condițiilor de lumină existente. Culorile principale ale cameleonilor sînt maro sau verde, care, însă, pot deveni galben, verde închis și alb murdar. Cînd le este frig, culorile lor sînt mai deschise decît atunci cînd le este cald.

• Pielea cameleonilor are cîteva straturi, toate cu celule pigmentate în culori diferite. Stratul interior posedă celule cu pigmenți de culoare neagră. Cînd celulele colorate diferit se dilată sau se contractă, în funcție de temperatura mediului și sub controlul sistemului nervos, se produce un joc de nuanțe, celulele negre mișcîndu-se mai aproape sau mai departe de suprafața pielii, determinîndu-se astfel modificarea culorii cameleonului.

• Un fapt mai puțin cunoscut este legat de limba cameleonului, care poate avea o lungime de două ori mai mare decît lungimea corpului. Cu o asemenea limbă nu este de mirare că își atinge aproape întotdeauna prada.

CUM A DEVENIT CÎINELE CEL MAI BUN PRIETEN AL OMULUI?

• Omul și cîinele erau prieteni cu mult timp înainte de începutul istoriei scrise a omenirii. Această prietenie există de peste 50.000 de ani, așa cum o dovedește pictura rupestră, care arată vînători preistorici însoțiți de cîini.

• Cîinii colindau în timpul nopții în jurul adăposturilor vînătorilor și lătrau dacă se apropiau animale mai periculoase. Lătrăturile lor serveau drept avertisment pentru vînători, care, curînd, au început să-i hrănească pentru a-i păstra în apropiere, ca păzitori. Astfel, cîinii au început treptat să depindă de om în ceea ce privește hrana.

• În aceste împrejurări a evoluat relația om-cîine în procesul vînătorii, cîinii avînd pentru aceasta un simț dezvoltat al auzului și mirosului. Apoi, oamenii au utilizat cîinii într-o mulțime de scopuri, în afară de vînătoare: păzitori, ciobani, ghizi, prieteni etc.

• Pentru încheiere, un fapt uimitor și hazliu în același timp. Cîinii obișnuiesc să se învîrtească de cîteva ori înainte de a se așeza, chiar dacă sînt pe un covor, într-o locuință, pentru că în acest fel își netezeau iarba, cînd se așezau, pentru a-și realiza un loc de odihnă confortabil.

CARE INSECTĂ TRĂIEȘTE CEL MAI MULT?

• Creatura care trăiește cel mai mult, din lumea insectelor, este regina furnicilor. Se știe că ea trăiește peste 50 de ani. În acest răstimp, regina depune peste 30.000 de ouă în fiecare zi, așa că, în întreaga ei viață, dă naștere la aproximativ o jumătate de miliard de pui de furnică.

CUM MERG MUȘTELE PE TAVAN?

• Nesuferitele insecte care ne necăjesc în anotimpul cald posedă un corp remarcabil. Cel mai uimitor este faptul că musca obișnuită posedă trei perechi de picioare atașate toracelui. Fiecare picior este divizat în cinci părți, ultima parte fiind laba piciorului. În partea inferioară a labei există două mici gheare cu care musca merge „în virful picioarelor". Între gheare are un fel de perniță care secretă un lichid lipicios. Aceste perniță lipicioase se agață de suprafața pe care umblă. În acest fel, musca poate merge pe pereți și chiar pe tavan, cu capul în jos. Aceleași perniță lipicioase, care le ajută pe muște să se miște cu ușurință, le fac în același timp să fie atît de periculoase, adunînd și transportînd milioane de bacterii și microbi ai unor boli grave. Minusculii peri zbîrliți, care acoperă întregul corp al muștelor, inclusiv picioarele, sînt de asemenea cărăușii bacteriilor și microbilor.

• Încă un lucru neobișnuit despre muscă. În timpul întregii sale vieți, musca de casă nu călătorește niciodată mai mult de cîteva sute de metri de locul unde s-a născut.

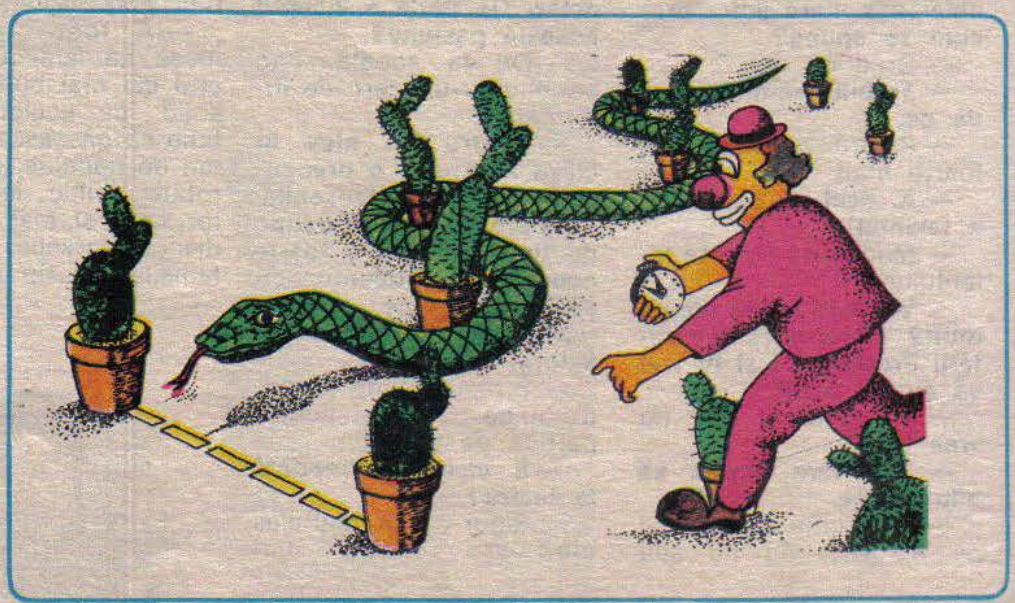

CU ŞI DESPRE ACTORI...

MIHAI MALAIMARE-jr.

— Mihai, hai să profităm de faptul că sîntem singuri şi să-l bîrfim puţin pe tata.

— Nu sîntem chiar singuri, bunica e în bucătărie, dar putem conta pe discreţia ei. Să ştiţi că are urechi foarte fine.

— Pentru mai multă siguranţă pune caseta asta cu Phill Collins. Eşti de acord?

— Sigur, o pun imediat.

— Mihai, crezi că tata e chiar aşa mare actor precum se spune?

— Cred că da.

— Trebuie să-mi spui şi de ce.

— Pentru că munceşte foarte mult.

— A, deci nu pentru că e talentat!

— Munca dă măsura talentului.

— Vorbeşti ca un om cu multă experienţă. Felicitări! Probabil că şi tu vrei să ajungi actor.

— Aş vrea eu, dar nu vrea tata.

— Sînt tare curios să aflu de ce.

— Mai bine întrebaţi-l pe el. Nici eu nu ştiu exact de ce.

— Te-am văzut deseori concentrat asupra unui computer cu jocuri electronice. Un computer cu o claviatură foarte complicată pe care o manevrai cu uşurinţă. E doar un joc, un divertisment, pentru tine?

— Sînt un pasionat al informaticii. E un joc, dar şi un mod de a mă instrui.

— Încep să înţeleg de ce nu vrea tata să ajungi actor. De unde a început această pasiune?

— De la şcoală. Fac parte dintr-un cerc de informatică.

— Pentru un elev în clasa a VII-a e o preocupare cu totul deosebită. Tata are timp să se ocupe de tine? Ştiu că e foarte ocupat cu studenţii, cu spectacolele pe care le realizează, cu munca de actor...

— Îi rămîne timp şi pentru mine. Chiar şi pentru partide de tenis.

— Îl însoţeşti vreodată la teatru?

— Sigur că da. Mai ales cînd are repetiţii. Îmi place să văd cum munceşte. E mult mai interesant decît spectacolul propriu-zis.

— La ce te referi, la munca de actor sau de regizor?

— În primul rînd la cea de regizor. Dacă aveţi timp, veniţi să-l vedeţi. Merită. Munca de regizor e fascinantă. Dar şi foarte grea.

— Eşti singurul fiu de actor din clasă?

— Nu sînt singurul. Sînt coleg cu Adrian Caramitru.

— Sînt sigur că nu pierdeţi nici un prilej pentru a disputa întîietatea taţilor. Aţi ajuns la un acord? Cine e mai „mare", Mălaimare sau Caramitru?

— Fiecare are personalitatea lui. Îmi pare rău că vă dezamăgesc, dar nu ne-am certat niciodată pe tema asta. Sîntem foarte buni prieteni.

— Mulţumesc, Mihai. Din bucătărie vine un miros îmbietor de plăcintă cu mere. Să ne oprim aici. Şi s-o aşteptăm pe bunica.

ILEANA STANA IONESCU

— Stimată Ileana Stana Ionescu, sînteţi obişnuită să vorbiţi reporterilor despre teatru, despre munca şi aspiraţiile dv. profesionale. Eu am să vă cer un lucru mai apropiat de inima dv. Să-mi vorbiţi despre Andrei.

— Despre băiatul meu? Ce să spun? Mi-am dorit întotdeauna să am un fiu sănătos, cu o judecată sănătoasă, maleabil în relaţiile cu oamenii. Am încercat să-i dezvolt simţul datoriei, al ordinii în gîndire şi simţire, dragostea pentru meseria ce şi-o va alege, pasiune pentru ca munca să-i fie o permanentă bucurie.

— Asta înseamnă că nu l-aţi prea răsfăţat.

— A fost crescut în ideea că familia este lucrul cel mai bun, cel mai solid; că societatea trebuie să găsească în el un om de nădejde, un bărbat robust psihic, întreprinzător, calm şi, mai ales, bine dispus, agreabil, gentil cu femeile; un tip luminos.

— Copiii actorilor moştenesc, de multe ori, harurile artistice ale părinteluiactor. Andrei are înclinaţii artistice?

— Da, cred... are sensibilitate. Iubeşte poezia (Bacovia), iubeşte muzica (e şi un mod de a se relaxa după studiu), iubeşte teatrul (Shakespeare).

— Vă amintiţi, cînd era mai mititel, o frază „memorabilă", rostită de Andrei? Nu de puţine ori copiii sînt capabili de a face asociaţii, de a emite judecăţi cu totul surprinzătoare, unele pline de poezie, chiar.

— Din păcate nu-mi amintesc decît una singură, dar nu ştiu cîtă... poezie se ascunde în ea. Pe la 3—4 ani, apostrofat de o mătuşă pentru dezordinea făcută, cu o zicală „muşcătoare": „ce-i permis calului, nu-i permis măgarului", Andrei a ripostat cu fermitate: „Da? Dacă vrei să ştii, în casa asta numai tata este cal, restul toţi sîntem măgari!"

VALENTIN și SONIA STAN

— Cîți ani ai, Valentin?

— Zece ani.

— Și surioara ta?

— Sonia? Unsprezece.

— La ce școală învățați?

— Amîndoi învățăm la Școala nr. 3, din sectorul 1.

— Sînt convins că după ce sună clopoțelul vă întîlniți pe coridor și discutați evenimentele din clasă.

— N-avem cum. Sonia învață după-amiaza iar eu, dimineața. Asta se poate întîmpla însă seara, cînd sîntem amîndoi acasă.

— Ce se întîmplă cînd ajungeți acasă? Vreți să vă jucați, să învățați și mai ales să stați de vorbă cu tata, dar el, săracul, nu-și vede capul de treburi. Trebuie să memoreze scenarii, să recite...

— (Sonia) Valentin e cam neastîmpărat. Nu prea-l lasă pe tata să se odihnească, nici să-și vadă de treburi. Deși...

— Deși?

— Deși joacă și el într-un spectacol.

— Valentin, tocmai tu, viitor actor?

— Ei, nu vă luați după... fete... E adevărat că nu prea stau locului și uneori tata se supără, dar asta nu înseamnă că nu înțeleg să fiu cuminte atunci cînd trebuie.

— (Sonia) Să nu-l credeți. A stricat aparatul de filmat al lui tata și, îmi pare rău că trebuie să o mărturisesc, nu se ocupă nici de acvariile lui. E foarte mîndru de ele, își cheamă prietenii, colegii să le vadă, dar uită cîteodată să dea mîncare peștilor.

— Valentin, îmi pare rău, dar nu te pot felicita. Credeam că tata are cu ce se mîndri.

— Păi, are.

— Cu ce?

— Păi, dacă nu veniți la teatru. Am un rol principal în spectacolul „Iarna cînd au murit cangurii" de Sorin Holban.

— A, deci ești o vedetă. Din cauza asta uiți să-ți întreții peștii și să păstrezi lucrurile din casă.

— S-a întîmplat, ce-i drept, cu aparatul de filmat. Cît despre pești, mai uită omul...

— Sonia nu joacă în nici un spectacol?

— Nu. Ea cîntă la pian.

— Mi se pare o preocupare foarte serioasă.

— Preocupare pe care o am și eu. Amîndoi avem examen la pian zilele astea.

— Mă uimiți. La vîrsta voastră, copiii sînt preocupați în primul rînd de... joacă și de meciurile de fotbal.

— Și noi. Amîndoi ținem cu Steaua. Nu ne întrebați de ce. E cea mai mare echipă. Cît despre finală... Au jucat cu o echipă internațională. Cu crema.

— Să trecem de la sport la povești. Tata vă spune, sau, vă spunea povești?

— Bineînțeles. Și eu și Sonia sîntem foarte receptivi la acest capitol.

— Tata recită ca un actor, sau ca un om obișnuit?

— (Sonia) Tata recită ca un actor. Cu intonație!

— Care sînt lecturile preferate?

— Gogol. Jules Verne, Ispirescu... Mulți alții.

— (Sonia) În ultima vreme tata ne cumpără discuri. (Unele cu vocea lui). Nu are foarte mult timp. Știți ce înseamnă viața de actor? Un calendar în minute și secunde. Uneori vine acasă pentru cîteva minute, pentru noi îndeosebi, apoi pleacă la repetiții, spectacole, premiere...

— Valentin, spune-mi, te rog, ce hobby are tata?

— (Sonia) Să repare lucrurile stricate de Valentin.

— (Valentin) Lasă, că mai vorbim noi...

— O nouă întrebare poate rezolva litigiul. Deci: unde v-a plăcut mai mult tata. În ce spectacol?

— (Sonia și Valentin) În Regele Lear. În rolul ducelui de Glouchester.

— Ce poezii vă plac? De fapt, vroiam să ajung la Eminescu. Sînt convins că l-ați citit.

— Îl re-recitim. Poate nu credeți. Zilele astea am recitit Luceafărul, Revedere, Ce te legeni...

— La vîrsta voastră eu mă jucam cu mingea. Voi sînteți cu adevărat niște copii minune. În înțelesul larg al cuvîntului.

— (Valentin) Ei, și nouă ne place să batem mingea, să jucăm badminton.

— Ar fi culmea să stați toată ziua în casă. Copiii trebuie să se joace. Și cît mai mult în aer liber.

— Ne bucurăm că înțelegeți acest lucru. Știți tata...

— (Sonia) Să nu-l credeți. Tata e cu noi și în parcuri, la iarbă verde. Cînd are timp, firește.

— Sînteți niște copii minunați. Cu toate șicanele astea „regizate". Ce vă doriți în viitorul apropiat?

— Să veniți la teatru. Știu că nu prea veniți. Ne-a spus tata. Să veniți să-l vedeți. Tata e un mare actor.

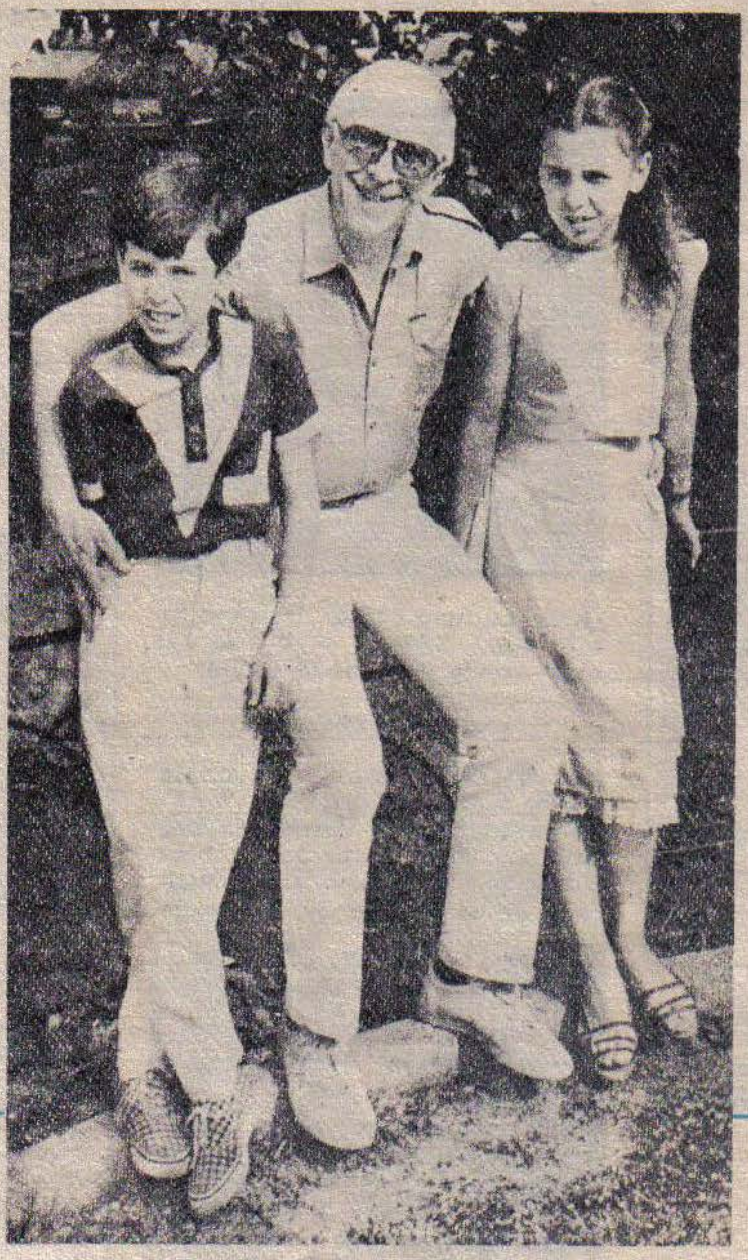

A consemnat
DORIN MĂRAN

INVITAȚIE LA DANS

PARADA VEDETELOR DE MUZICĂ UȘOARĂ

Rubrică realizată de MIRCEA ZANE

Jasmine Evans, cunoscută în lumea muzicii sub numele YAZZ, este vedeta nr.1 a curentului „Acid", ultima modă a anului 1989 în discoteci

Odată cu noul cîntec „I wanna be with you", SAMMY FOX a lansat anul acesta și o nouă modă

KIM WILDE a lansat anul acesta marele succes „Four Letter Word". Cunoscuta vedetă din Marea Britanie continuă să fie foarte bine cotată atît în clasamentele muzicale, cît și în cele de frumusețe

„FAT BOYS", trei grăsani care împreună cîntăresc 540 kg, ceea ce nu-i împiedică să cînte și să danseze

DOINA ŞI MIHAI POCORSCHI. Ea este o talentată solistă de muzică uşoară, el, un apreciat compozitor, textier, orchestrator şi interpret, fost conducător al grupului rock „Holograf". Cei doi au întemeiat o familie şi au două mari pasiuni: muzica şi cei doi copii — Mihai şi Vladimir

Pal, Morten şi Maggs, cei trei componenţi ai grupului norvegian A-HA

După o absenţă de doi ani, MADONNA a revenit în lumea muzicii. În lupta pentru a ajunge nr.1 în topuri ea are o armă redutabilă: albumul „Like a Prayer"

TINA TURNER în straie de sărbătoare. Anul acesta, la 26 noiembrie, Tina împlineşte 50 de ani

Fetele din trupa „heavy metal" „Vixen" au demonstrat că se poate cînta şi la... ghidon de motocicletă

INVITATIE LA DANS

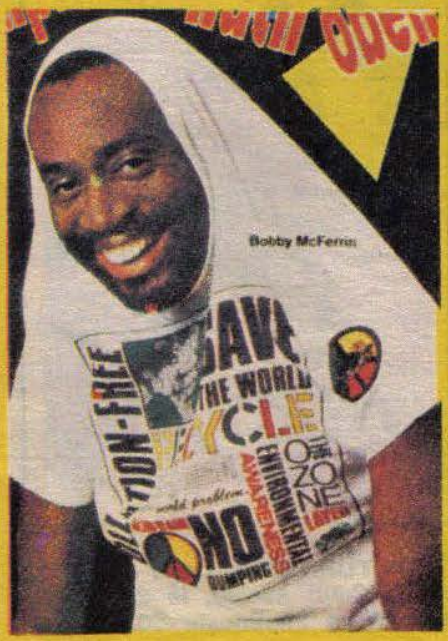

Chiar şi atunci cînd toate merg pe dos trebuie să fii vesel. BOBBY MCFERRIN se pare că şi-a însuşit replica din cîntecul său „Don't worry, be happy"

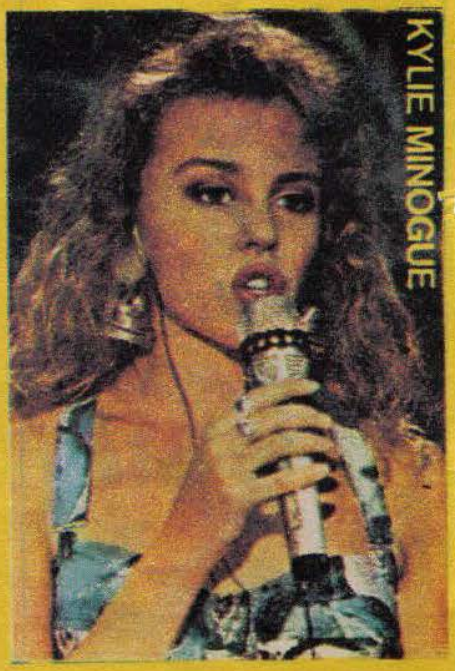

KYLIE MINOGUE, vedeta nr.1 a muzicii uşoare din Australia, interpretînd unul din ultimele sale succese, „The Locomotion"

Simpaticul ALF este un personaj îndrăgit nu numai de copii, dar şi de adulţi. Judecînd după urechile lui ca nişte pilnii, pare a fi un muzician înnăscut

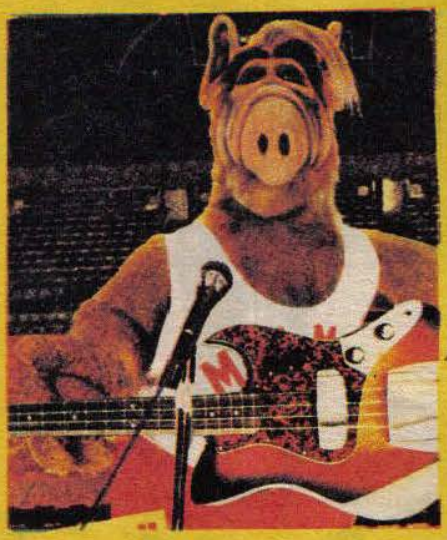

EROS RAMAZOTTI, un italian îndrăgostit la nebunie de chitara sa marca „Fender Stratocaster". I se spune „magicianul". Veţi afla de ce, ascultînd cele două albume ale sale: „In certi momenti" şi „Musica e..."

LOREDANA GROZA îşi aminteşte de perioada debutului: „Am început să cînt încă de cînd eram la grădiniţă. La grupa mare eram deja vedetă. Însă prima ieşire serioasă pe scenă, ca solistă de muzică uşoară, am făcut-o abia în clasa a VIII-a"

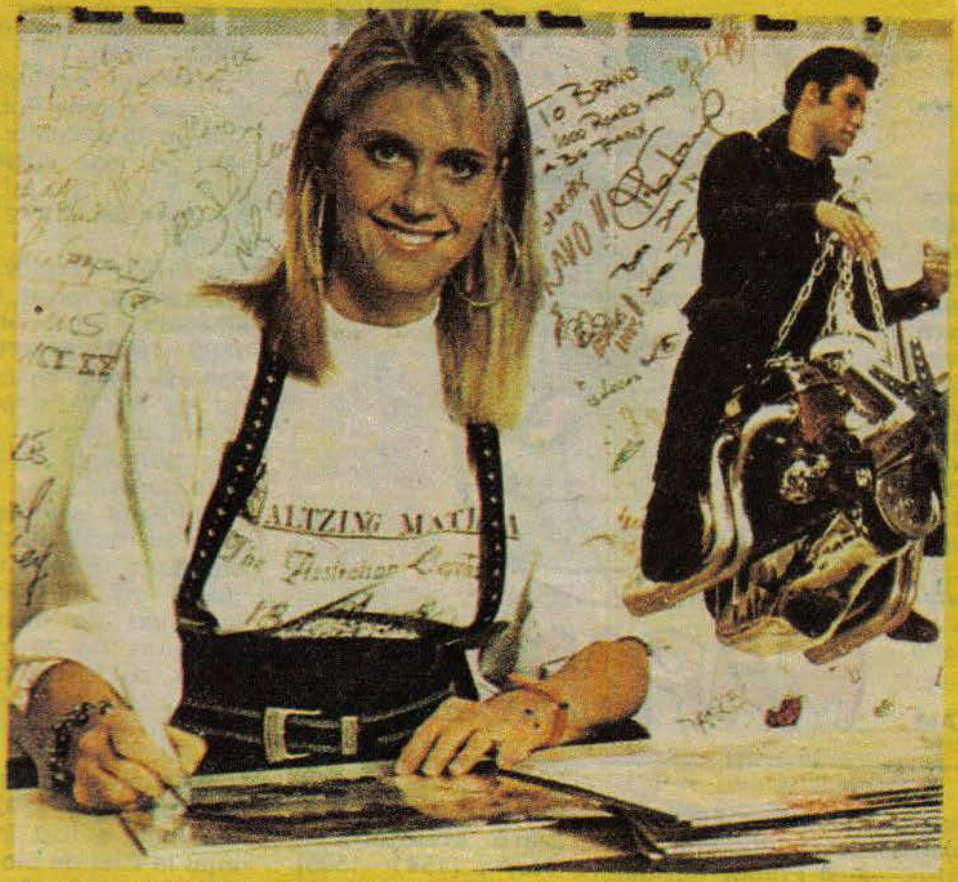

OLIVIA NEWTON-JOHN fredonează şi acum melodiile din filmul „GREASE", in care l-a avut ca partener pe JOHN TRAVOLTA

În imagine, MICHAEL JACKSON intr-o pauză din perioada filmărilor cu „Moon Walker", inconjurat (mai bine-zis incolăcit) de cei mai buni prieteni ai săi: şarpele boa „Muscles" şi cimpanzeul „Bubbles". Anul acesta Michael a anunţat o surpriză: editarea unui dublu album, cu toate succesele sale, incluzind şi perioada „Jackson 5"

Anul acesta, la 22 iunie, CYNDI LAUPER a implinit 30 de ani. Deşi in prezent a trecut la lucruri mai serioase, devenind actriţă de film, pentru noi rămine tot acel copil teribil, cu părul roşcat şi voce de patru octave. Aşa este consemnată şi in istoria muzicii din perioada anilor '80

Cunoscuta interpretă germană C.C. CATCH, atunci cind se află departe de tumultul sălilor de concert, se relaxează ascultind cum toarce pisica

Aventuri în spaţiul cosmic, intilniri cu extratereştri, acţiune, muzică şi... MICHAEL JACKSON in rolul principal din filmul „Moon walker" (scenă din film)

RAID PE MAPAMOND

Hai să dăm împreună ocol pămîntului în nici o jumătate de oră... Să jucăm un fel de şotron desenat din meridianele şi paralelele globului terestru, pe care să le străbatem un-doi! Un joc care să ţină cît o recreaţie mare şi care vă oferă surpriza-să aflaţi cîteva curiozităţi de pe meleagurile lumii: despre cei mai înalţi munţi; cele mai mari ape; insule ciudate şi mai puţin cunoscute; despre peşteri misterioase, despre obiceiurile unor triburi încă sălbatice; despre cele mai vechi şi interesante exemplare ale florei şi faunei etc..., precum şi despre mari exploratori, geografi şi oameni de ştiinţă, preocupaţi de tainele Terrei...

Dacă jocul v-a plăcut, îl veţi putea continua oricînd doriţi deschizînd cărţi, atlase, albume, care vă vor dezvălui nenumărate alte secrete ale planetei noastre.

A. GRIDAM

■ Primele date despre Europa, Asia şi Africa de Nord le aflăm în cartea „Descrierea Pămîntului" a geografului grec Hecateu din Milet (c. 540—c. 470 î.e.n.).

■ Prima hartă din istoria cartografiei, în care era reprezentată întreaga suprafaţă a sferei pămîntului şi trasat conturul uscatului cunoscut la acea dată, a fost alcătuită în 1569 de către geograful flamand Kremer, zis Mercator (1512—1594).

■ Primul glob pămîntesc (1492), „Mărul pămîntului", în care reprezentarea Africii se apropie de realitate mai mult decît pe hărţile anterioare, a fost construit de cosmograful şi navigatorul german Martin Behaim (1459—1507).

■ Primul geograf care a propus ca Oceanul Planetar să fie împărţit în cinci părţi (Pacific, Atlantic, Indian, Îngheţat de Nord şi Îngheţat de Sud) a fost olandezul Bernhardus Varenius (1622—1650). Titlul lucrării: „Geografia generală".

■ Primul meridian, stabilit de Conferinţa internaţională de Astronomie din 1884, trece prin oraşul Greenwich (Marea Britanie).

■ Prima călătorie în jurul lumii a fost întreprinsă de navigatorul portughez Magellan (1480—1521), ucis în insulele Filipine. Expediţia a fost continuată de locotenentul său, Sebastian Elcano, cu vasul „Victoria".

■ Primul navigator care a descoperit majoritatea insulelor din America Centrală insulară şi a atins coastele Americii Centrale istmice şi ale Americii de Sud a fost Cristofor Columb (1451—1506).

■ Primele cercetări geologice şi geomagnetice în Antarctida au fost realizate de exploratorul american Richard Evelyn Byrd (1888—1917).

■ Prima călătorie în Pacific a fost făcută în 1595 de navigatorul spaniol Alvaro Mendana de Neyra (1541—1595).

■ Prima călătorie ştiinţifică pe Marea Neagră, cu scopul studierii faunei şi florei, a fost efectuată în 1893 de biologul român Grigore Antipa (1867—1944), întemeietorul şcolii româneşti de hidrobiologie şi ihtiologie şi al Muzeului de Istorie Naturală din Bucureşti, care îi poartă numele.

■ Primul european care a traversat Ecuatorul, în anul 1499, a fost Vicente Yanez Pinzon (1460—1523).

■ Prima călătorie la Polul Nord a fost făcută, în 1888, de către exploratorul şi naturalistul norvegian Fridjof Nansen (1861—1930).

■ Primul explorator care a atins Polul Sud, la 15 decembrie 1911, a fost norvegianul Roald Amundsen (1872—1928).

■ Primul explorator care a reuşit să străbată, între anii 1850—1853, deşertul Sahara, „ţara cu cerul de flăcări şi pămîntul de jeratic", a fost germanul Heinrich Barth.

■ Primii alpinişti care au reuşit să cucerească Everestul (8848 m), cel mai înalt vîrf de munte din lume (la 29 mai 1953), au fost nepalezul Norgay Tenzing şi neozeelandezul Ed. Hillary.

■ Primul institut de speologie (1920) din lume a fost înfiinţat la Cluj de biologul şi exploratorul român Emil Racoviţă (1868—1947).

■ Cel mai înalt continent (în medie 2165 m) este Antarctida, situat în emisfera sudică, cuprinzînd partea centrală a regiunii polare, scăldat de apele oceanelor Pacific, Atlantic şi Indian.

■ Cel mai înalt munte (8848 m) este Chomolungma — „Zeiţa mamă a Pămîntului" — din masivul Himalaia (Asia Centrală).

■ Cel mai înalt podiş de pe glob este Tibetul (China şi India), care are o altitudine între 4 000 şi

5 000 m și o suprafață de 2 000 000 km².

■ Cel mai înalt vulcan (6723 m) este Llullaillaco, situat în Anzi, la granița dintre Chile și Argentina, în apropierea deșertului Atacama.

■ Cel mai înalt lac de pe glob este lacul tectonic Titicaca (8300 km²), situat în Anzii Cordilieri, la granița dintre Peru și Bolivia, în mijlocul vulcanilor de pe un platou aflat la altitudinea de 3 812 m.

■ Cel mai înalt arbore (100 m) din lume se află în pădurile californiene.

■ Cel mai lung lanț muntos de pe glob (c. 18 000 km), situat de-a lungul țărmului Vestic al Americii de Nord și Sud, este format din Munții Cordilieri.

■ Cel mai lung fiord de pe pământ se găsește în partea de sud-vest a Canadei. El este cunoscut sub denumirea de canalul Georgia și are o lungime de 400 km și o lățime maximă de 9 km.

■ Cel mai lung fluviu de pe glob este Nilul (Africa). De la izvoarele pîriului Kosumo pînă la vărsare el atinge lungimea de 6671 km.

■ Cel mai lung canal (1 700 m) de pe glob se află în China. El a fost construit în sec. al XIII-lea și leagă fluviul Galben cu fluviul Albastru.

■ Cea mai lungă peșteră (11 km) din România este Topolnița, situată în podișul Mehedinți. Prin mărime, ea este a unsprezecea din Europa și a treisprezecea din lume.

■ Cel mai mare ghețar din lume este ghețarul Ross din Antarctica, suprafața lui depășind 500 000 km²

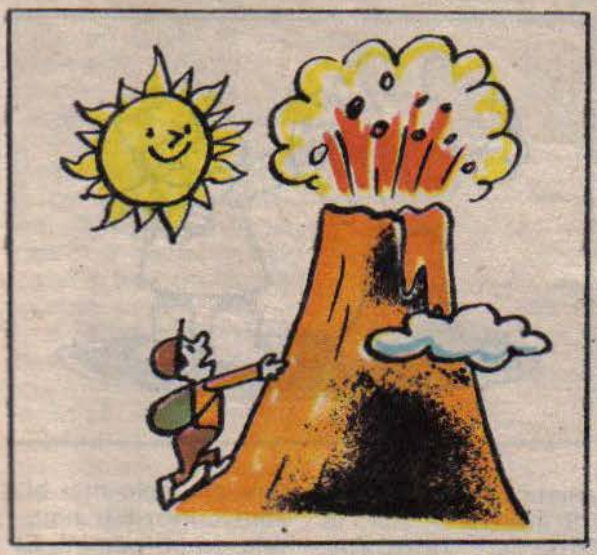

■ Cele mai mari maree (peste 19 m înălțime) se produc în Canada, la Funday Bay și în fiordul Frobisher.

■ Cel mai mare deșert de pe pământ (7 000 000 km²), ocupînd aproape în întregime nordul Africii, de la Oceanul Atlantic la Marea Roșie, este Sahara.

■ Cel mai mare bazin fluvial din lume este Rio Amazonas (în America de Sud — Peru, Columbia și Brazilia), care strînge apele afluenților săi de pe o suprafață de 7 050 000 km².

■ Cea mai mare deltă (100 000 km²) este a fluviilor Gange și Brahmaputra (India și Bangladesh).

■ Cel mai mare complex lacustru (246 000 km²) de pe pământ (Marile lacuri) se află în America de Nord.

■ Cel mai mare lac sărat (371 000 km²) este Marea Caspică, alimentat de apele Volgăi, cel mai mare fluviu din Europa.

■ Cea mai mare cantitate de mîl este transportată de fluviul Galben (China). În timpul inundațiilor, care durează circa 30 zile pe an, el cară 30 000 000 m³ de sedimente.

■ Cea mai joasă temperatură (-94,5°) a fost atinsă în Antarctida.

■ Cele mai multe ploi (în medie 217 zile din an) cad în insulele din sud-vestul „Țării de Foc" (America de Sud).

■ Cel mai mare carnivor care a existat vreodată pe pământ a fost tiranozaurul. Ridicat pe labele dinapoi, el avea o înălțime de peste 10 m. Un schelet al acestui animal a fost descoperit, în 1948, în deșertul Gobi, de către savantul sovietic I. Orlov.

■ Cel mai mare continent al pămîntului este Asia, care are o suprafață de peste 44 000 000 km² (1/3 din suprafața uscatului).

■ Cel mai mare port din lume este Amsterdam (Olanda).

■ Cea mai mare pădure din lume este Magombrar, care se află în Congo.

■ Cel mai tînăr vulcan din „Cercul de foc al Pacificului" se găsește în insula San Benedict din arhipelagul Revilla Gigedo. El a apărut în 1952 și este încă în creștere.

■ Cel mai adînc lac (1742 m) de pe glob este Baikalul (situat în sud-estul Siberiei), la 455 m altitudine.

■ Cea mai caldă apă de pe glob (+35° C) se află în golful Persic.

■ Cea mai sărată și mai caldă mare de pe glob (temperatura medie anuală, 32° C) este Marea Roșie din Oceanul Indian.

■ Cel mai sărat lac este Marea Moartă (între Israel și Iordania). El se află și în cea mai joasă depresiune continentală (329 m).

■ Cea mai îngustă strîmtoare intercontinentală este Bosforul, care unește Marea Neagră cu Marea Mediterană. Lărgimea ei variază între 750—3700 m, iar lungimea nu depășește 30 km.

■ Cea mai frumoasă cascadă cunoscută este cascada „Angel Falls" din munții Tepui, cei mai sălbatici munți ai platoului Guyanei (America de Sud).

■ Cele mai minunate orhidee din întreaga lume se găsesc în Munții Roraima (2772 m), situați în sud-estul platoului Guyana.

■ Cel mai frumos pește, cunoscut sub numele de peștele-fluture, de culoare roșie, cu plutitoarele zebrate și întinse ca niște pînze, trăiește în apele Marii Bariere (Oc. Pacific).

■ Cele mai puține ploi (1mm la 3 ani) cad în deșertul Atacama (Chile), unul dintre cele mai aride locuri de pe glob.

■ Cea mai adîncă mină de cărbuni (1415 m) se găsește în Belgia.

■ Cei mai agili că-

→

RAID PE MAPAMOND

ţărători din lume sînt aborigenii australieni.

■ Cel mai vechi oraş cunoscut pînă în prezent de arheologi este Ierichon (Iordania).

■ Cel mai mic continent de pe glob este Australia.

■ Cele mai mici păsări din lume — colibri (greutate: 1,8 g) — trăiesc în Ecuador, la poalele munţilor Chimborazo (6 272 m).

■ Singura mare în care nu se varsă nici un fluviu este Marea Roşie.

■ Singurul loc din Europa unde maimuţele nu trăiesc în captivitate este stînca Gibraltarului, aflată lîngă strîmtoarea cu acelaşi nume.

■ Singurul oraş de pe glob fără trotuare este Canberra, capitala Australiei.

■ Unul din cei mai de seamă exploratori ai Siberiei a fost cărturarul român Nicolae Milescu (1636—1708).

■ Insula Sable, situată la aproape 200 km de coasta canadiană, în apropiere de golful Halifax, se deplasează spre răsărit cu o viteză de 230 m pe an. Întrucît în împrejurimile ei s-au sfărîmat multe corăbii, a fost numită de marinari „Cosciugul călător" sau „Cimitirul Atlanticului de Nord".

■ Vestita cascadă Niagara, aflată la frontiera S.U.A. şi Canadei, formată pe rîul cu acelaşi nume, se mută în susul apei cu 1 metru în fiecare an. De cînd există şi pînă în prezent s-a deplasat cu 10 km.

■ Duna de corali şi calcare, de pe insula Oahu, ce face parte din arhipelagul vulcanic Hawaii (partea centrală a Oceanului Pacific), cînd este mişcată, scoate un zgomot pe care fantezia polinezienilor l-a comparat cu lătratul unui cîine. („Nisipul care latră").

■ Una din tainele naturii deşertului Sahara este „Cîntecul nisipului", asemănător cu bătăile unor tobe sau cu notele produse de un violoncel sau o harfă uriaşă. Orice călător aflat pe spatele cămilei îl aude distinct în liniştea imensului pustiu.

■ Una din curiozităţile apelor din jurul arhipelagurilor Maldivelor şi Laccadivelor (Oceanul Indian), o constituie specia de ţipar lung de 30—40 cm, numită de localnici „iarbă vie". Aceşti ţipari stau agăţaţi la un capăt de corali, iar la celălalt ţin gura deschisă pentru a prinde alge şi peştişori. Denumirea de „iarbă vie" se datorează faptului că ţiparii sînt legănaţi de curenţii uşori, aidoma unui lan de grîu sub acţiunea vîntului.

■ Sub dunele de nisip din provincia canadiană Alberta s-au descoperit cele mai multe schelete ale dinozaurilor, animale preistorice.

■ În regiunea siberiană situată între fluviile Lena şi Kolima, la nord de cercul Polar, au fost găsiţi pînă în prezent peste 120 de mamuţi, din care mai mult de un sfert erau bine conservaţi în pămîntul îngheţat al tundrei.

■ Cel mai nordic drum maritim se află în Arctica şi serveşte oraşele şi satele din nordul Siberiei.

■ Cel mai sudic oraş de pe pămînt este Ushuaia (51° latitudine sudică). Populaţia sa este formată în majoritate din argentinieni, chilieni, englezi, germani, italieni, care se ocupă cu creşterea oilor, cu vînatul focilor şi viţeilor de mare.

■ Din cei 120 de vulcani aflaţi în peninsula Kamceatka (nord-estul părţii asiatice a U.R.S.S.), 28 aruncă în aer, la intervale regulate, lavă, bolovani şi vapori de apă, fapt pentru care geologii numesc aceste locuri „Ţara vulcanului ceasornic".

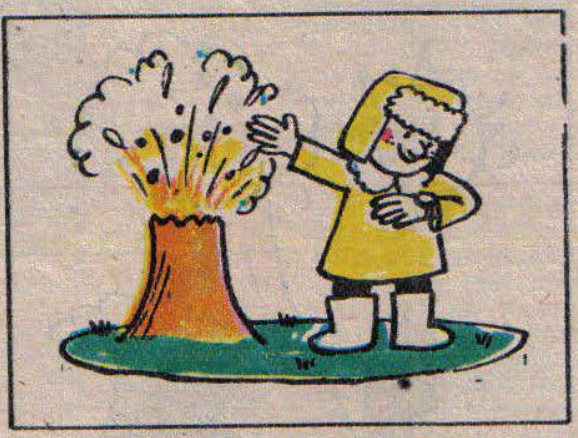

■ Ultima erupţie a vulcanului activ Hekla (1447 m) din SV Islandei a durat 13 luni şi a acoperit 250 km².

■ Cea mai mare catastrofă vulcanică ce s-a produs de la distrugerea oraşului Pompei pînă la începutul secolului al XX-lea s-a petrecut în insula Martinica din Arhipelagul Antilelor Mici (între Oceanul Atlantic şi Marea Caraibilor). Oraşul St. Pierre, cu cei 30 000 de locuitori ai săi, a fost distrus complet în urma unei avalanşe de lavă fierbinte izbucnite din craterul vulcanului Mont Pelle.

■ Lacul de pe insula Dominico (Antilele Mici) constituie una din cele mai bizare curiozităţi naturale de pe pămînt. El se găseşte la 700 m altitudine. Apa este de culoare plumburie, iar temperatura ei se ridică pînă la 8° C. Gheizerul, care se află în mijlocul lacului, aruncă apa pînă la 70—80 m înălţime.

■ Una din cele mai importante piese ale Muzeului de ştiinţe naturale „Grigore Antipa" din Bucureşti rămîne scheletul unui dinotherium (mamifer cu trompă lungă, mobilă), descoperit la Mînzaţi-Tutova de geologul şi arheologul român Grigorie Ştefănescu (1838—1911).

■ Arhipelagul arctic norvegian Svalbard este un pămînt al contrastelor: flori şi fulgi de zăpadă; o noapte polară lungă şi un soare orbitor, care nu apune niciodată în lunile de vară; un vînt care te doboară, dacă încerci să escaladezi vîrful gheţarilor, şi o linişte deplină cînd

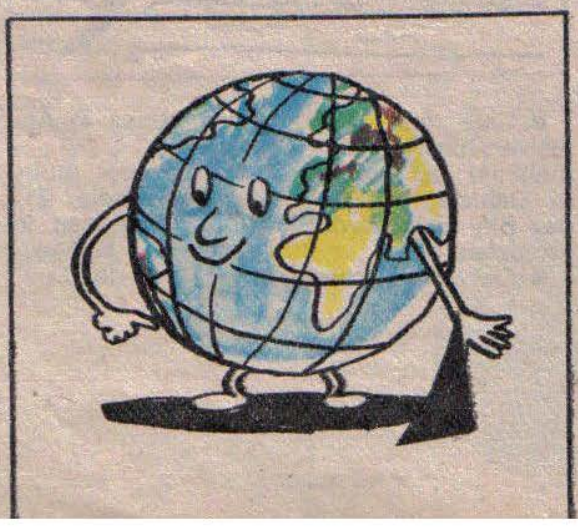

RAID PE MAPAMOND

te afli în interiorul unui fiord.

■ În munții Tassilli (2254 m), situați în Sahara Centrală, arheologii au găsit imagini gravate pe piatră din mezolitic și neolitic, care reprezintă scene din viața de păstori și vînători a populațiilor care au locuit în vechime în această regiune, precum și imagini de chiparoși și cascade de ape. Acest fapt i-a determinat pe specialiști să afirme că într-un trecut îndepărtat Sahara a fost o imensă cîmpie verde.

■ În grota aflată în satul spaniol Altamira, aproape de orașul Santander (Golful Biscaia), s-au descoperit scheletul întreg al unui urs al peșterilor și oasele unui ren uriaș, precum și picturi rupestre din paleoliticul superior, care reprezintă bizoni, cai sălbatici și porci mistreți.

■ În grota de la Kapovaia, situată în valea rîului Belaia (Uralul de Sud) există picturi de acum aproape 16 000 de ani. Ele reprezintă fie lupi, cai, pisici sălbatice, reni, fie tigri, lei, elefanți, antilope și rinoceri, asemănătoare într-o mare măsură cu figurile găsite în munții Tassilli din mijlocul Saharei.

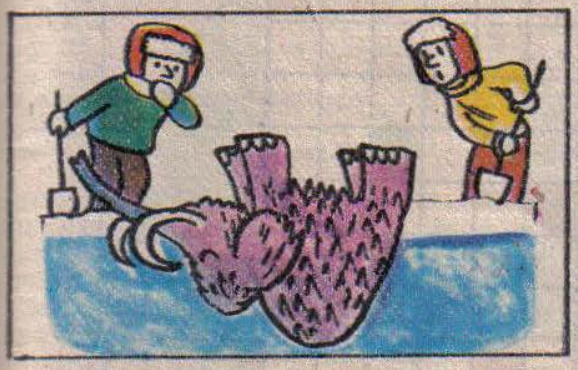

■ În peștera Cioclovina, nu departe de Șura Mare, s-a descoperit un tezaur vechi de 3500 de ani, format din numeroase podoabe de bronz, chihlimbar și ceramică.

■ În insula Madagascar a fost descoperit scheletul unei păsări uriașe (5 m înălțime), numită de băștinași „pasărea elefant", iar de oamenii de știință Aepyornis maximus.

■ În peninsula Parancas (Oceanul Pacific) s-au descoperit, în 1925, în niște galerii subterane, săpate în stîncă, peste 100 de mumii, așezate în coșuri de răchită și a căror vechime pare să fie de aproape 2000 de ani. Ochii, nasul și urechile mumiilor sînt acoperite cu plăci de aur. După părerea arheologilor, mumiile au fost aduse în această necropolă (cunoscută și sub numele de „orașul morților") de la mari depărtări.

■ Una din cele mai mari reptile din zilele noastre (3 m lungime și 150 kg) se găsește în insula Komodo (Indonezia).

■ În delta amazoanelor trăiește broasca mata-mata, una din cele mai dezgustătoare vietăți de pe glob. Ea are o lungime de 2 m, gît de șarpe, carapace și solzi, reușind să atragă prada prin mirosul cadaveric pe care-l răspîndește.

■ În regiunea lacului Ciad (Africa Ecuatorială) s-au descoperit osemintele fosile ale omului care a populat meleagurile africane cu aproape 800 000 de ani în urmă.

■ Tribul Pintibu din Australia Centrală duce aceeași viață ca și locuitorii din epoca de piatră. Membrii lui poartă drept îmbrăcăminte o simplă legătură de frunze pe șolduri, iar ca podoabe — mărgele în jurul gîtului. Ei aprind focul prin frecare și mănîncă șoareci, șobolani, șopîrle, melci, insecte și ierburi.

■ Canibalismul mai este practicat și astăzi de indienii de pe valea rîului Avagunia din ținutul Matto Grosso (Brazilia). Motivul nu este atît gustul cărnii, ci religia lor, care le spune că nu poți scăpa de dușmani decît îmbălsămîndu-le capetele.

■ Vasul american „President James Madison", naufragiat spre sfîrșitul celui de-al doilea război mondial în Marea Caraibilor, a fost acoperit complet cu corali din specia „coarne de cerb", căpătînd o culoare alb-roz. Orice încercare a scafandrilor de a ridica epava la suprafață a eșuat.

■ Femeile tribului padang (regiunea de nord a Birmaniei) își prind gîtul cu spirale groase de cupru, încît el poate să atingă lungimea de 30-40 cm. Ele nu se despart niciodată de această „podoabă" — simbol al frumosului și bogăției — deoarece dacă li s-ar scoate „gulerul" de pe gît n-ar mai putea să-și țină capul drept.

■ Australia, datorită reliefului, climei și florei lipsite de importanță economică, a fost considerată de geografi „Copilul pierdut al naturii".

■ Kilimandjaro, cel mai înalt munte (5895 m) al Africii, este considerat de geografi „o emisferă în miniatură a Pămîntului", deoarece la poale posedă vegetație ecuatorială, ceva mai sus, tropicală, la 3000 m, mediteraneană, la 4 000, vegetație alpină, iar mai sus, zăpezi și ghețari de tip polar.

■ Orașul Niigata (Japonia) a suferit cele mai multe cutremure de pe glob. Deoarece foarte multe clădiri înalte, din beton armat, s-au înclinat sub diferite unghiuri, el a fost numit și „Orașul celor 320 turnuri din Pisa".

Mai înainte de a vă spune despre ce e vorba în rîndurile ce urmează, avem să vă destăinuim, dragii noştri cititori, un secret care însă vă rugăm să rămînă numai între noi. Dar iată care e secretul: cînd părinţii sau bunicii voştri vă duc la circ, sigur, ei o fac pentru bucuria voastră, dar să ştiţi că şi ei de-abia aşteaptă să fie în faţa arenei. Şi aceasta, pentru că spectacolul de circ place şi interesează pe toţi „copiii" de la 3—4 ani, pînă la 70—80 de ani. Circul ne duce sau ne readuce într-un fel de basm, unde totul este cu putinţă: tigrul e blînd ca o pisică, leul, ascultător ca un căţeluş, trompa elefantului devine leagăn şi cîte şi mai cîte lucruri care ne uimesc şi încîntă. Circul dovedeşte — şi aici aflăm forţa lui de atracţie — curajul omului, capacitatea lui de a depăşi cu vigoare şi graţie obstacole pe care natura le pune fiinţei umane. Dar despre circ şi minunaţii lui oameni, o să mai avem prilejul să mai vorbim în numerele viitoare ale Almanahului vostru. Deocamdată, noi dorim să vă introducem în „arena" cunoaşterii circului, punîndu-vă la dispoziţie date de la începuturile îndepărtate ale lui, pînă în zilele noastre. Iubitorii circului, istorici ai lui, au cercetat şi au adunat în cărţi faptele unor oameni, întemeiate pe o muncă excepţională şi o mereu surprinzătoare fantezie.

Pentru a vă apropia aceste fapte ale unor artişti de mare virtuozitate şi a-i cunoaşte, am întocmit şi vă punem sub limpezii voştri ochi acest mic

DICŢIONAR

A

ACROBAT — (de la grecescul **akrobatos**: „care merge în vîrful degetelor, la oarecare înălţime de pămînt") — Persoană care execută, cu abilitate şi spectaculozitate, exerciţii de forţă şi de echilibru (pe sîrmă, la aparate, pe cai etc.) în spectacolele de circ sau în întreceri sportive.

CHIMIE

ORIZONTAL: 1) Acţiune prin care se schimbă viteza unei reacţii chimice în prezenţa unor substanţe care aparent nu intervin în reacţie. 2) Gaz incolor cu miros specific, explozibil, care arde cu flacără albă intensă, folosindu-se la iluminat, la sudură etc. 3) Element chimic asemănător cu platina, care se găseşte în natură în cantităţi foarte mici — Soluţie a unor răşini, uleiuri sicative, nitroceluloză etc., într-un solvent volatil, care se aplică pe suprafaţa unor obiecte. 4) Barbu Tomescu — Simbol chimic pentru litiu. 5) Sufix din chimia organică, cu sensul „acid carboxilat" — Una din cele trei stări de consistenţă sub care se poate prezenta o substanţă chimică (masc). 6) Azot şi carbon (simbolurile) — Fiecare dintre orbitele succesive pe care sînt dispuşi electronii atomului unui element chimic. 7) Siglă pentru „Întreprinderea agricolă de stat" — Refec. 8) Element chimic din familia halogenilor care se găseşte în natură numai sub formă de combinaţii — Grupă de alumosilicaţi naturali de potasiu cu un conţinut variabil de magneziu, fier, mai rar litiu, mangan, crom, titan, vanadiu ş.a., cristalizaţi în sistemul monoclinic. 9) Reacţie chimică, însoţită de dezvoltare de căldură şi uneori de emisie de lumină, considerată de obicei reacţie de combinare a elementelor unei substanţe cu oxigenul — Simbol chimic pentru argon.

VERTICAL: 1) Atribut pentru o substanţă chimică care conţine mult carbon. 2) Acid organic folosit în alimentaţie, industria farmaceutică, industria coloranţilor etc. — Liviu Roman. 3) Pielea obrazului — Element chimic din grupa halogenilor întrebuinţat în medicină. 4) Nimic mai mult — Substanţă chimică formată de obicei prin reacţia unui acid cu o bază. 5) Fluviu de coastă în R.P. Chineză — Abreviere pentru „Substanţe toxice speciale" (milit.). 6) Ion Luca — Element chimic, semimetal negru-cenuşiu, cristalin — Maria Elenescu. 7) Rîvnă — Întinşi. 8) Ramură a chimiei care se ocupă cu cercetarea elementelor şi a combinaţiilor lor. 9) Substanţă chimică cu gust acru şi miros înţepător, care însoţeşte hîrtia albastră de turnesol — Oxid de calciu obţinut prin calcinarea la anumite temperaturi a rocilor calcaroase.

Dicţionar: OIC, LIU, STS

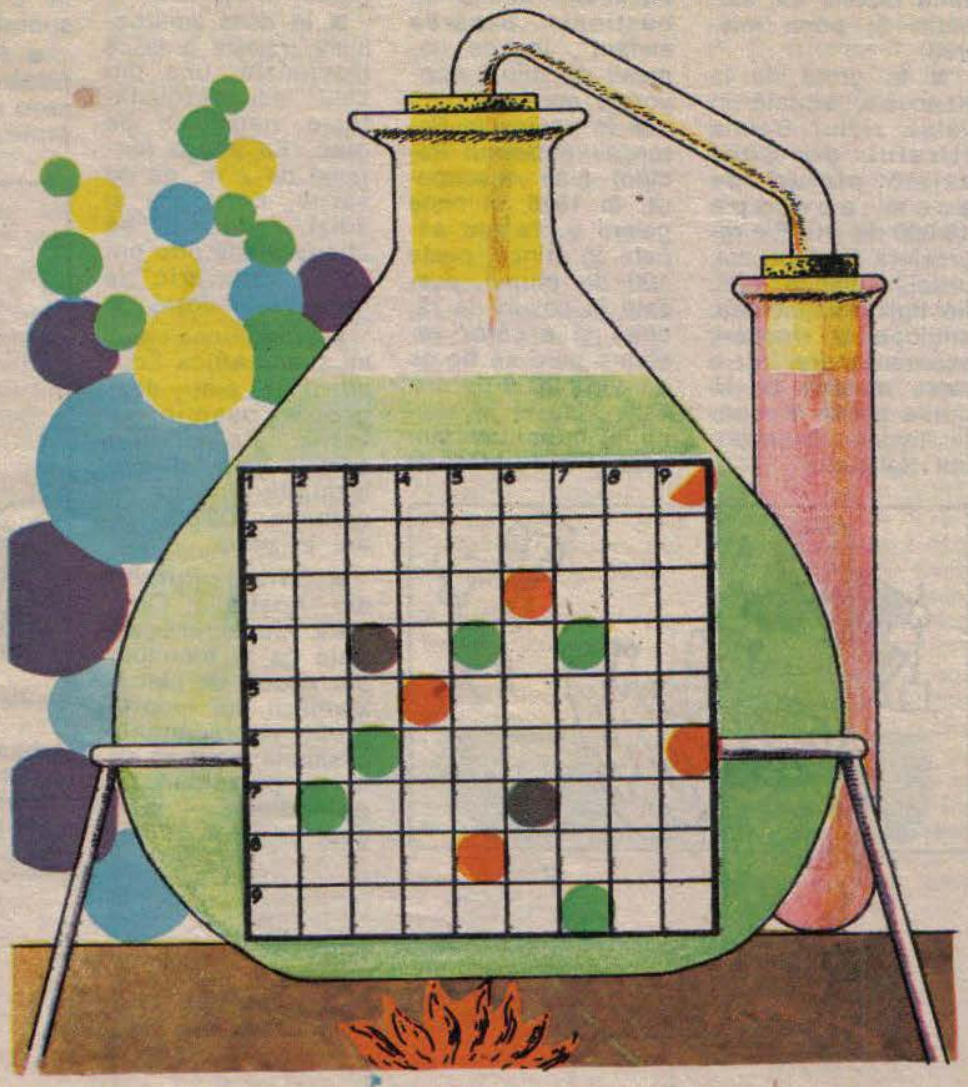

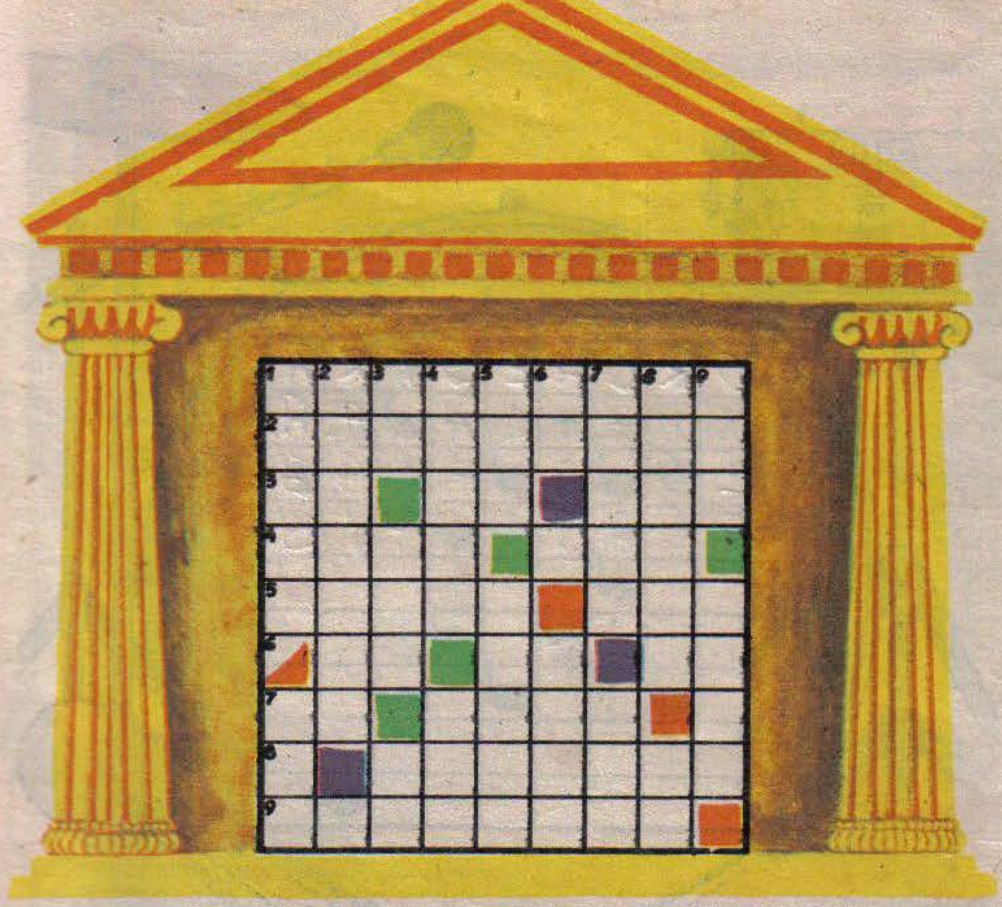

MITOLOGIE

ORIZONTAL: 1) Erou principal pozitiv din basme, înzestrat cu frumuseţe fizică şi morală, cu bunătate, curaj şi vitejie ieşite din comun (2 cuv.). 2) Fiinţă imaginară, despre care se crede că are darul de a hotărî soarta omului la naştere. 3) Personificarea Soarelui în mitologia egipteană — Patru, la romani — Ca Muma-Pădurii. 4) Din patria lui Ulise (poet.) — „Ajutorul" dat de Ariadna lui Teseu pentru ca acesta să iasă din Labirint, după uciderea Minotaurului. 5) Unul dintre Titani, tatăl lui Atlas, al lui Prometeu şi al lui Epimeteu — Localitate în Australia. 6) Notă muzicală — Campion — Dînsa. 7) Bluză feminească din portul naţional — Muza istoriei, reprezentată ca o tînără femeie care poartă într-o mînă o trîmbiţă, iar în cealaltă un sul de pergament. 8) Una din denumirile ielelor, zîne frumoase, dar rele, din mitologia noastră. 9) Fiinţă fabuloasă, imaginată ca un spirit rău care chinuieşte noaptea în somn fetele.

VERTICAL: 1) Numele roman al Eriniilor, divinităţi răzbunătoare care pedepseau fărădelegile muritorilor — Heleşteu. 2) Fiinţă fantastică, imaginară. 3) Teodor Stănescu — În mitologia noastră populară, acestea sînt protejate de o ştimă — Stela Udrescu. 4) Cele ale lui Nereu se numeau Nereide şi protejau pe marinari — Ansamblu vocal. 5) Siglă pentru „Radioteleviziune" — Muza comediei, a satirei şi a poeziei comice, în mitologia greacă. 6) Udrea Oprescu — Facultatea perceperii unor impresii din lumea exterioară. 7) Zeul războiului şi al agriculturii în mitologia romană — Tip de sateliţi artificiali americani. 8) Nimfe din mitologia greco-romană, care locuiau prin munţi şi prin peşteri — Număr (abr. uz.). 9) Piesă de harnaşament... încălecată la sfîrşitul unei poveşti — Nimfe ale pădurilor, apelor şi mlaştinilor, prefăcute de Zeus în stele.

Dicţionar: ITAC, EDI, OAO.

CU PANA-N CĂLIMARĂ

(Scari anagramat xxPxxxxxx)

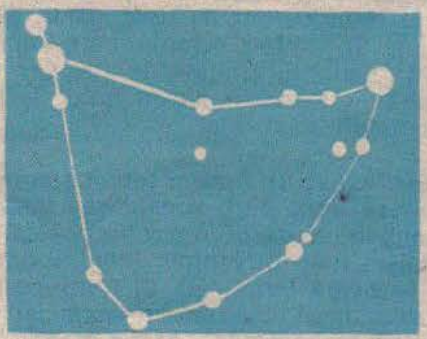

ADIVINENT Benoit — Dresor francez care, în 1842, aduce prima menajerie, cu animale dresate, la noi. O instalează în Bucureşti, la Teatrul „Cişmeaua Roşie", de pe Podul Mogoşoaiei.

AMFITEATRU (în circ i se mai spune şi **amfiu**) — Amenajarea în trepte, în formă circulară sau eliptică, a băncilor, în cazul nostru în jurul arenei circului. Încă din antichitate au fost construite amfiteatre destinate jocurilor de circ. Romanii le-au adus şi în Dacia. La Sarmizegetusa exista cel mai mare şi mai cunoscut amfiteatru din Dacia, cu o capacitate de 5 000 de locuri.

ANCILLOTI Eduardo Doménico — Gimnast italian de renume; este primul care introduce, în 1869, bicicleta în arena circului. Mai tîrziu, formează o trupă, împreună cu familia sa, care dă reprezentaţii de acrobaţie ciclistă de mare succes în circurile lumii.

ARENĂ — Spaţiul circular aşternut cu nisip sau rumeguş, din mijlocul unui circ, unde se desfăşoară reprezentaţiile.

ARLECHIN — Personaj bufon din vechea comedie italiană (commedia dell'arte), provenit din tipurile satirice ale teatrului popular antifeudal. Cînd, prin decretul din 8 ianuarie 1806, cu privire la teatrele din Paris, Napoleon Bonaparte a interzis, printre altele, să se producă în circ actori care să vorbească, s-au introdus între numere pantomime cu Arlechini. În afara Arlechinului, au pătruns în circ şi celelalte personaje ale commediei dell'arte: Polichinele, Colombina, Pantallone etc.

ASTLEY John Philippe (n. 1742) — Organizatorul circului modern în Anglia. Fost cavalerist în armata britanică, înfiinţează primul amfiteatru, destinat acrobaţiei pe cai. Mai tîrziu, angajează şi echilibrişti pe frînghie, acrobaţi, saltatori, îmbogăţind astfel programul. În 1779 circul său se denumeşte **Astley Royal Amphiteater of Arts**, iar în 1774 construieşte un circ la Paris.

AUGUST-Prostul — Creat în 1873 de Tom Behling, mare comic al Circului Renz din Berlin, a devenit personaj nelipsit în comedia clasică de circ. Stîngaci, neîndemînatic, purtînd un frac prea mare, a ajuns, din acel moment, partenerul nelipsit al clovnului.

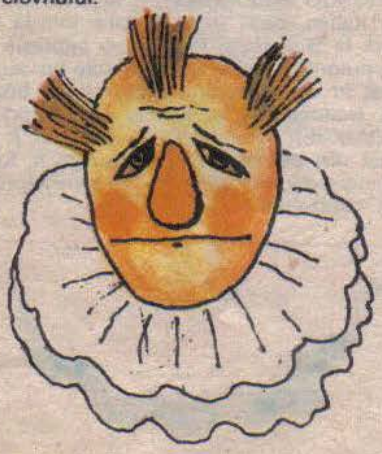

AURIOL Jean Baptiste — Unul din cei mai mari voltijori. Sărea peste 8 cai, cu călăreți cu tot. În 1834, și-a prezentat numărul în circul lui Franconi, din Paris.

AURIOL Louis — Clovn celebru la circul Franconi din Paris. Înzestrat cu deosebit simț al umorului, era totodată și echilibrist, jongler, acrobat ecvestru. Și-a anunțat, primul, intrarea în manej, printr-un sunet specific. De atunci, mulți clovni l-au imitat.

B

BARNUM Phileas Taylor — Organizator al circului american pe baze noi. În 1872, avea unul din circurile cele mai mari din lume. A folosit, pentru prima dată, forme de reclamă nemaiîntîlnite: numeroși oameni purtînd placarde și coloane de călăreți și de elefanți dresați, defilînd pe străzi, în ritmul muzicii.

BASCULĂ — Scîndură în balans, fixată pe un suport. La un capăt e instalat voltijorul, iar pe celălalt capăt sare un acrobat. Voltijorul execută în aer diferite figuri acrobatice.

BATUTĂ — Plasă întinsă, menținută prin legături de cauciuc amortizoare, care servește la aruncarea la înălțime a acrobaților. Apare în Occident, în anii primului război mondial.

BEHLING Tom — Comic de circ excepțional de talentat. Poliglot — vorbea 11 limbi — își putea prezenta singur programul în circurile mari ale lumii. În 1873, l-a creat pe „August-Prostul". Din acel moment, clovnul și „augustul" au devenit de nedespărțit în comedia de circ. În 1889, Tom Behling, venit în turneu cu Circul Renz, joacă într-un spectacol la Brăila.

BERANECK — Circ vestit în secolul trecut, care a dat primele reprezentații purtînd denumirea de „circ" la București și la Iași (în Teatrul de la Copou), în 1847.

BLONDIN — Una din marile atracții de

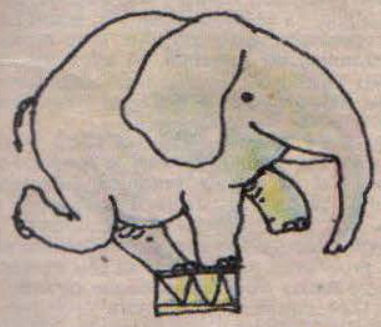

circ ale Bucureștiului anului 1888, primul elefant dresat.

BONAVITA Jack — Unul din cei mai mari dresori ai lumii. A debutat în 1901, cu o dresură de 27 lei.

BOSCO Bartolomeo — Renumit scamator italian, care, în 1846, vine întîi la Iași, apoi la București. Produce o impresie atît de puternică, încît de la numele lui au derivat în limba română substantivele **boscărie** (scamatorie) și **boscar** (scamator).

BAUTIER Joseph (1848—1903) — A fost unul din cei mai mari iluziоniști ai lumii. Numeroase procedee ale sale nu sînt nici azi cunoscute.

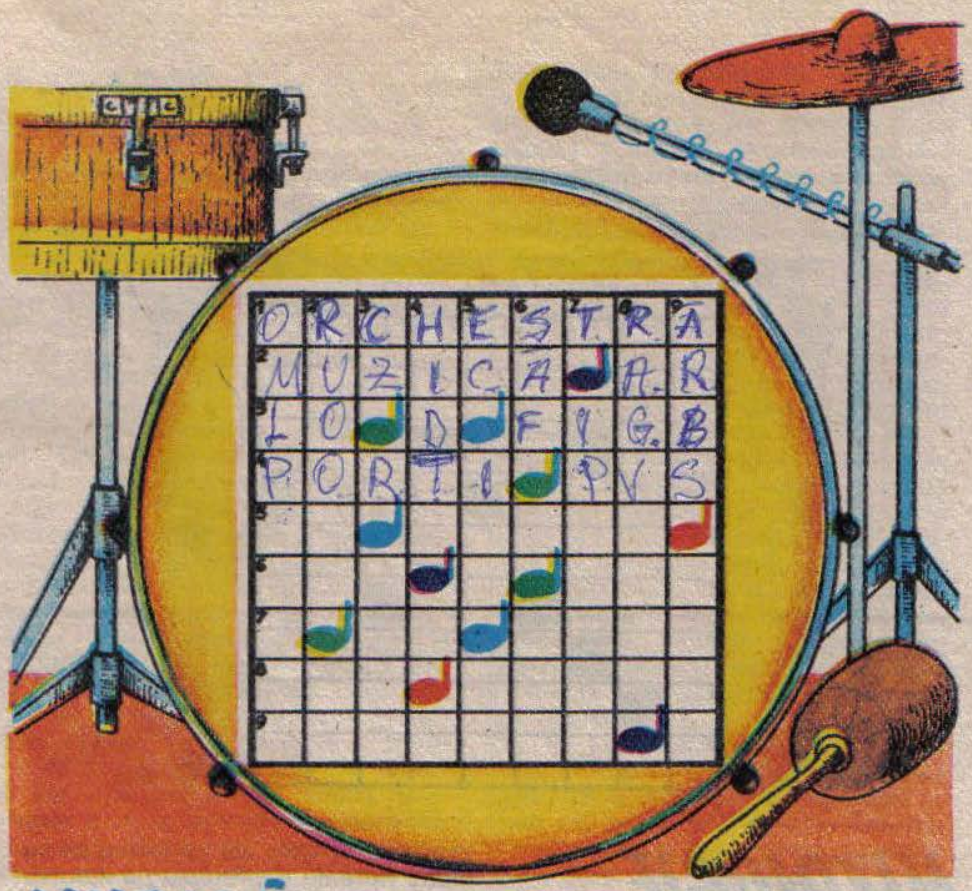

MUZICĂ

ORIZONTAL: 1) Notație muzicală cuprinzînd toate părțile vocilor sau ale instrumentelor, astfel dispuse încît să poată fi urmărite concomitent. 2) Piese muzicale scrise pentru opt instrumente — Adrian Romcescu. 3) Liviu Oprescu — Dirijori (fig.). 4) Primul vers sau prima strofă dintr-o cîntare bisericească — Porți. 5) Florica Dima — Formă muzicală instrumentală, bazată pe revenirea periodică a unei teme principale care alternează cu diferite alte teme. 6) Laitmotiv într-un concert lacustru — Personaj feminin din opereta „Liliacul" de Johann Strauss. 7) Strigăt pe care îl scot flăcăii la horă și care însoțește strigăturile — Mod de exprimare propriu unui curent muzical (beat, pop etc.). 8) Cîntec solemn care reprezintă simbolul unității de stat sau de clasă — Portativ pentru note. 9) Introduceri muzicale.

VERTICAL: 1) Arta și tehnica suprapunerii unor părți vocale sau instrumentale, a căror dezvoltare este în același timp orizontală (contrapunct) și verticală (armonia). 2) A aduce tonurile unui instrument muzical la înălțimea corectă — Maria Neagu. 3) Radu Teodorescu — Nume generic dat pieselor de muzică vocală sau instrumentală (var.). 4) Categorie de instrumente cu registrul cel mai înalt. 5) Ionel Teodoreanu — Una dintre cheile muzicale — Precum. 6) Arbore cu lemnul foarte tare — Cadru propice nașterii și propagării muzicii populare. 7) Manifestare muzicală publică de mai mică amploare decît concertul. 8) Compoziție muzicală de formă liberă, alcătuită dintr-o succesiune de motive și fragmente de melodii de inspirație folclorică. 9) Piese instrumentale cu caracter cantabil — Voce cu timbru grav, situată ca registru între sopran și tenor.

Dicționar: IRMOS, IDA, TEC.

LA PLIMBARE
(Rebo eliptic: 3 + (6) = 8 litere)

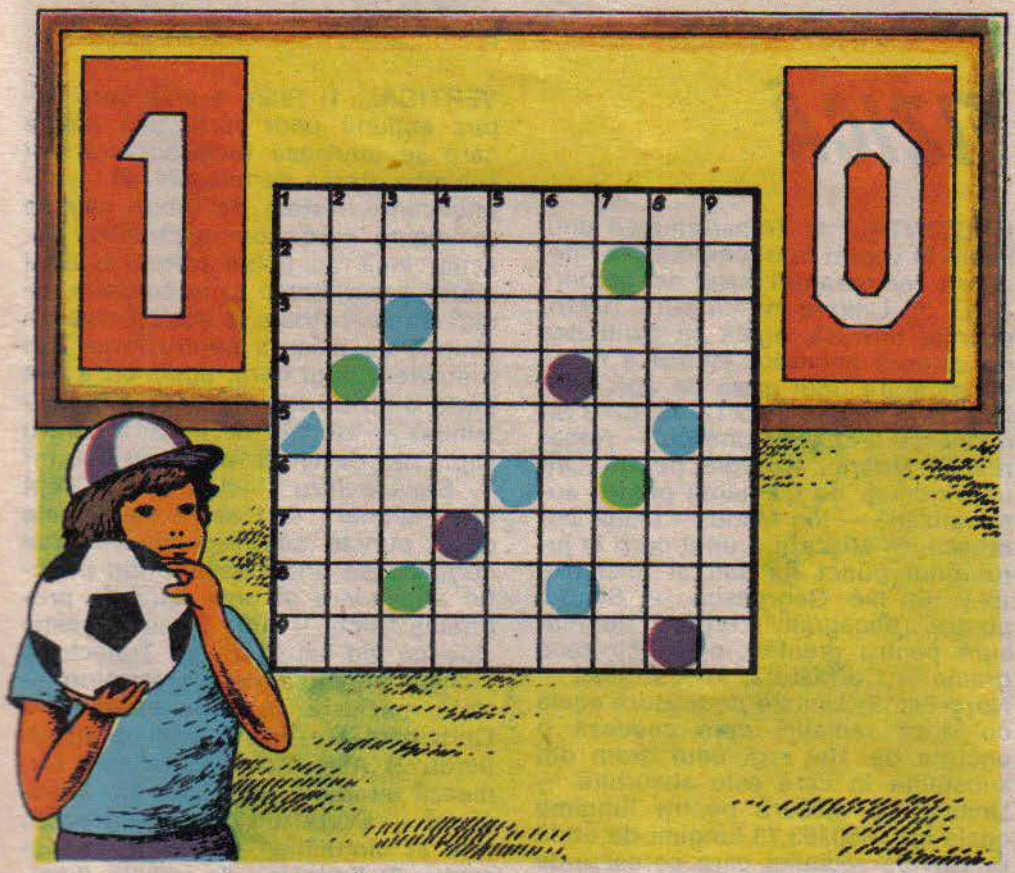

FOTBAL

ORIZONTAL: 1) Fotbalişti plasaţi în imediata apropiere a propriei porţi, avînd rolul de a proteja 2) Epitet atribuit unor fotbalişti care au un şut foarte puternic şi marchează multe goluri — Ion Neacşu. 3) Măsoară terenul — O minge care nu este pasată nici unui coechipier. 4) Parte a corpului cu care se înscriu goluri spectaculoase — Pronumele personal „eu" la dativ. 5) Evitarea unei lovituri la poartă. 6) A se înălţa pentru a lovi balonul cu capul — Ulpiu Teodorescu. 7) Poartă — Locul de desfăşurare a meciurilor de fotbal. 8) Pronume posesiv — Strigăt la joc — La vinclu. 9) Joc caracterizat prin lupta viguroasă, bărbătească, în limitele sportivităţii şi regulamentului.

VERTICAL: 1) Situaţie tactică în care o echipă se găseşte în posesia mingii şi are posibilitatea de a acţiona spre poarta adversă în scopul de a înscrie goluri — A lovi cu putere mingea către poarta adversarilor. 2) Curat — Balon transmis cu precizie şi oportun unui coechipier. 3) Poate fi calendaristic sau competiţional, ultimul reprezentînd perioada de timp pe parcursul căreia se desfăşoară o ediţie de campionat divizionar, precum şi celelalte competiţii cu caracter intern — A duce. 4) Nereuşita unui jucător într-o situaţie favorabilă de a înscrie un gol în poarta adversă (pl.) — Bluză femeiască din portul naţional. 5) Jucător din compartimentul ofensiv al unei echipe de fotbal care acţionează, de regulă, de-a lungul uneia din laturile terenului — Situaţie în care un fotbalist scoate mingea în afara terenului de joc. 6) Rîu în Ghana — Fotbalist care practică un joc periculos. 7) Vîrf în Munţii Sebeşului — Sufix cu sensul de „calitate". 8) Viteză de joc impusă de o echipă — Numărul de pe tricoul portarului. 9) Jucători din linia de atac a unei echipe de fotbal.

Dicţionar: TIN, UIA, ESC.

ÎN CONSTRUCŢII

(Metagramă anagramată: xxxxUxx — xxxxIxx)

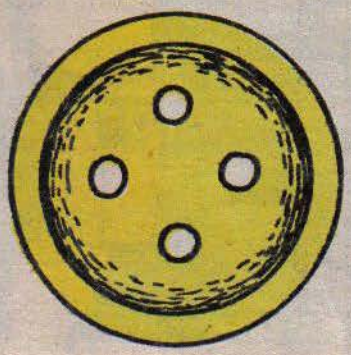

C

CHADWICK — Realizatorul figurii clasice a clovnului în Europa. De atunci, clovnul a rămas personaj al comediei de circ.

CHAPITEAUX — Primele circuri mobile de pînză. Au apărut în America, prin 1826.

CIACANICA Victor Mono — Clovn român, cunoscut în ţară şi peste hotare. A fost, pe rînd, trapezist şi echilibrist. În 1924 l-a impresionat arta lui Grock şi s-a dedicat clovneriei. A jucat în multe ţări ale Europei. În 1924, îşi prezintă numărul la Circul Medrano din Paris; în 1933, dădea reprezentaţii în Germania şi Suedia. În 1940 s-a întors în ţară, unde, alături de partenerul său Tonino (un talentat August-Prostul), a stîrnit ani de zile hohotele de rîs ale spectatorilor Circului de Stat din Bucureşti.

CINIZELLI — Circ celebru din Petersburg, înfiinţat de Gaetano Cinizelli, un italian venit în Rusia în 1869.

CIRC — Spectacol care înmănunchează o varietate de manifestări specifice: dresaj de animale (domestice sau sălbatice), acrobaţie şi echilibristică, dansuri gimnastice, efecte de iluzionism, jonglerii, prestidigitaţie, clovnerii etc.

CIRCUL DIN CONSTANTINOPOL — Unul din celebrele circuri ale antichităţii. Avea 34 de rînduri de gradene şi era decorat cu statui aduse din Grecia şi Egipt.

CIRCUS MAXIMUS — Cel mai mare, dintre cele 12 circuri aflate în Roma antică. Construit în anul 599 î.e.n., în timpul domniei lui Cezar, era cel mai impresionant circ. Avea 150 000 locuri. Sub Titus, a ajuns la 250 000 locuri, iar în sec. IV e.n., după alte lucrări de mărire, a ajuns la 350 000 locuri.

CIRCUL DE STAT BUCUREŞTI — La 16 august 1954, prin achiziţionarea Circului Krateyl de către stat, s-au pus bazele primului circ de stat din ţara noastră. În 1961, Circul de Stat Bucureşti s-a mutat în noua clădire, construcţie monumentală, una din cele mai frumoase din Europa. Acum, Circul de Stat Bucureşti se compune din trei circuri: cel de la sediu, numit **Globus**, şi alte două de pînză, unul de 2 500 locuri şi altul de 4 000 locuri, cu care se întreprind numeroase turnee în ţară şi peste hotare. Colectivul actualului Circ de Stat Bucureşti este format din 200 artişti.

CLOVN (de la englezescul clown — „prostănac") — Artist comic de circ, care distrează publicul prin scene groteşti, pantomime, parodii etc. Există clovni acrobaţi, dresori şi muzicali. Clovnul este un artist total. A devenit figură centrală în circul modern.

CONSTANTIN (trupa) — Trupă formată din 14 acrobaţi la basculă (toţi, membri ai aceleiaşi familii). Unul din spectacolele de succes ale Circului de Stat Bucureşti. Au dus faima circului românesc peste hotarele ţării, unde măiestria lor a fost răsplătită cu premiul Oscar, Medalia de aur (cîştigată la Paris) şi Marele premiu al Festivalului de Circ de la Monaco.

CONTORSIONIST — Artist de circ cu articulaţiile atît de mobile, încît poate să

evolueze în cele mai uimitoare poziţii. Contorsioniştii se mai numesc şi „oameni de cauciuc" sau „fără oase". Americanul Barnum a adus, primul, în arenă asemenea fenomene.

CURIERUL CIRCULUI — Publicaţie dedicată circului, apărută în 1899.

CUVELIER J.G.A. — Promotor al pantomimei ecvestre. Este autorul, printre altele, al pantomimei ecvestre „Lanterna lui Diogene", cu care s-a deschis, în 1807, Circul Olimpic din Paris.

D

DAMELLS (Fraţii) — Prin 1861, au fost primii comici de circ violonişti.

DARÉ Leona — Artistă care, la 22 octombrie 1889, a dat un spectacol de acrobaţie la mare înălţime, suită într-un balon înălţat în Cişmigiu.

DEBURAU Jean-Baptiste Gaspard (1796—1846) — Mim celebru, care, la Teatrul Funanbules din Paris, l-a creat pe Pierrot, figură faimoasă de pantomimă, devenită model al genului. În timpul lui Napoleon I Bonaparte, interzicîndu-se saltimbancilor să utilizeze în comediile lor cuvîntul, pantomima a renăscut în circ. În acest concurs de împrejurări, Pierrot a luat naştere şi a pătruns în circ.

DEJAN Louis — Fondator al circurilor „Napoleon" şi „Champs Elisée" din Paris, care aplică circului mijloace moderne (scurtarea timpului de dresură etc.).

DRESAJ — Instruirea, obişnuirea unui animal să execute, la comandă, anumite mişcări, să îndeplinească anumite munci etc. Există două metode de dresaj: **metoda constrîngerii**, cînd animalele, bătute, execută de frică numerele de dresură, şi **metoda de educare**, aplicată animalelor de mici, care dă cele mai bune rezultate.

DUROV Anatol Leonidovici — Comic rus, care a creat o nouă concepţie despre clovn. Replica sa spirituală era principala sursă a rîsului. Maxim Gorki i-a evidenţiat marele talent.

DUROV Vladimir — Dresor sovietic care a folosit, pentru prima dată, reflexul condi-

FIZICĂ

ORIZONTAL: 1) Transformarea unui lichid în vapori la o temperatură inferioară temperaturii sale de fierbere (pl.). 2) Unitate de măsură pentru energia termică, egală cu cantitatea de căldură necesară pentru a ridica temperatura unui gram de apă distilată de la 19,5°la 20,5°C. 3) Horia Simionescu — Liviu Bunescu — Necorespunzătoare. 4) Siglă pentru „Întreprinderea de elemente pentru automatizări" — Ion Manu — Maria Dobrescu. 5) Mişcare a unui corp în jurul unui punct fix sau al unei axe (pl.). 6) Ilie Georgescu — Simbol pentru „decagram", unitate de măsură pentru greutăţi, egală cu zece grame — Curmătură. 7) A străluci — Nord-Est. 8) Unitate de măsură egală cu doza radiaţiei care cedează o energie de 100 ergi unui gram din substanţa în care este absorbită — Unitate de măsură pentru lungime egală cu 1650763,73 lungimi de undă în vid ale radiaţiei care corespunde tranziţiei atomului de kripton 86 între anumite nivele energetice (pl.). 9) Proprietate a corpurilor sau a unui mediu de a absorbi şi de a reţine o anumită cantitate de apă sau de vapori de apă.

VERTICAL: 1) Stare a unui corp supus acţiunii unor forţe sau efecte care se anulează reciproc fără să-i schimbe starea de mişcare. 2) ... comunicante, sistem de tuburi sau de recipiente care comunică între ele, astfel încît un lichid turnat în unul dintre tuburi trece şi în celelalte, ridicîndu-se în toate la acelaşi nivel — Unitate de măsură pentru masa (ori greutatea) unui corp, egală cu a mia parte dintr-un kilogram. 3) Aluminiu (simb.) — Unitate de măsură pentru suprafeţe de teren, egală cu 100 m^2 — Siglă pentru „Institutul de Drept Internaţional". 4) Fiecare dintre cele două puncte sau regiuni ale unui corp, opuse una celeilalte din punctul de vedere al unei anumite proprietăţi fizice — Sufix cu semnificaţia „tub cu vid sau gaz". 5) Traiectorie închisă parcursă de un electron — Notă muzicală. 6) Radu Ionescu — Corp care are însuşirea de a atrage fierul. 7) Amestec de gaze care formează straturile inferioare ale atmosferei — Literă din alfabetul grec. 8) Pus în circulaţie — Rodica Teodorescu. 9) Emisiune de radiaţii (luminoase, calorice sau corpusculare).

Dicţionar: IEA, BRIA, RAD, IDI, ODĂ, ETA.

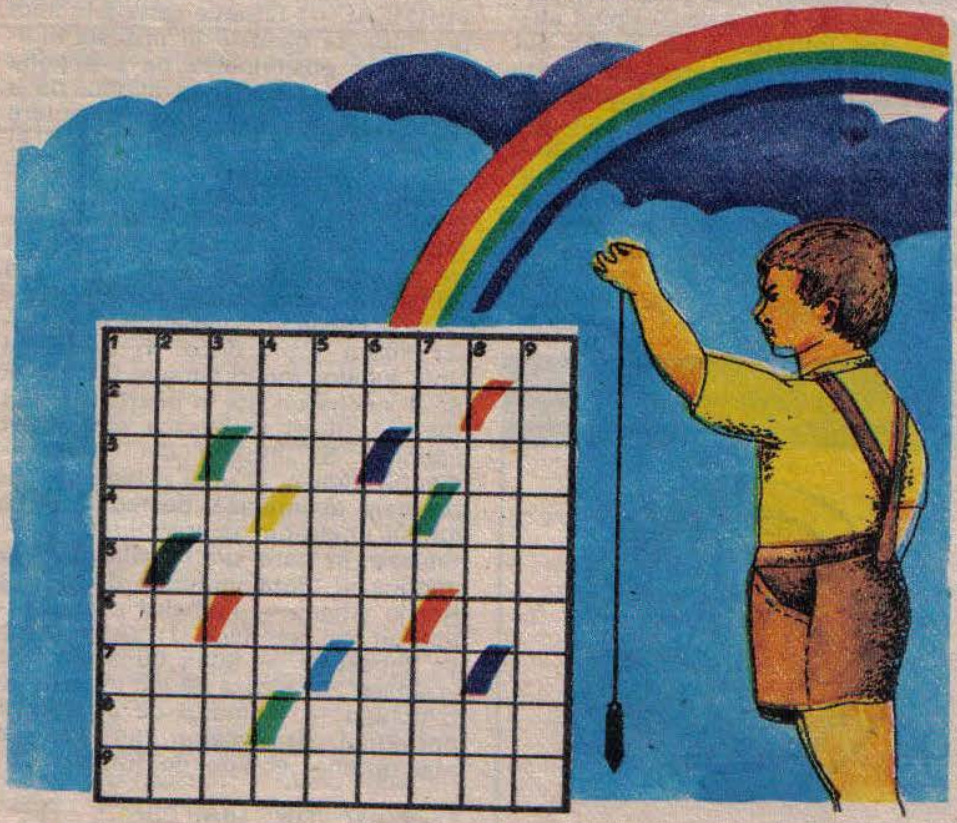

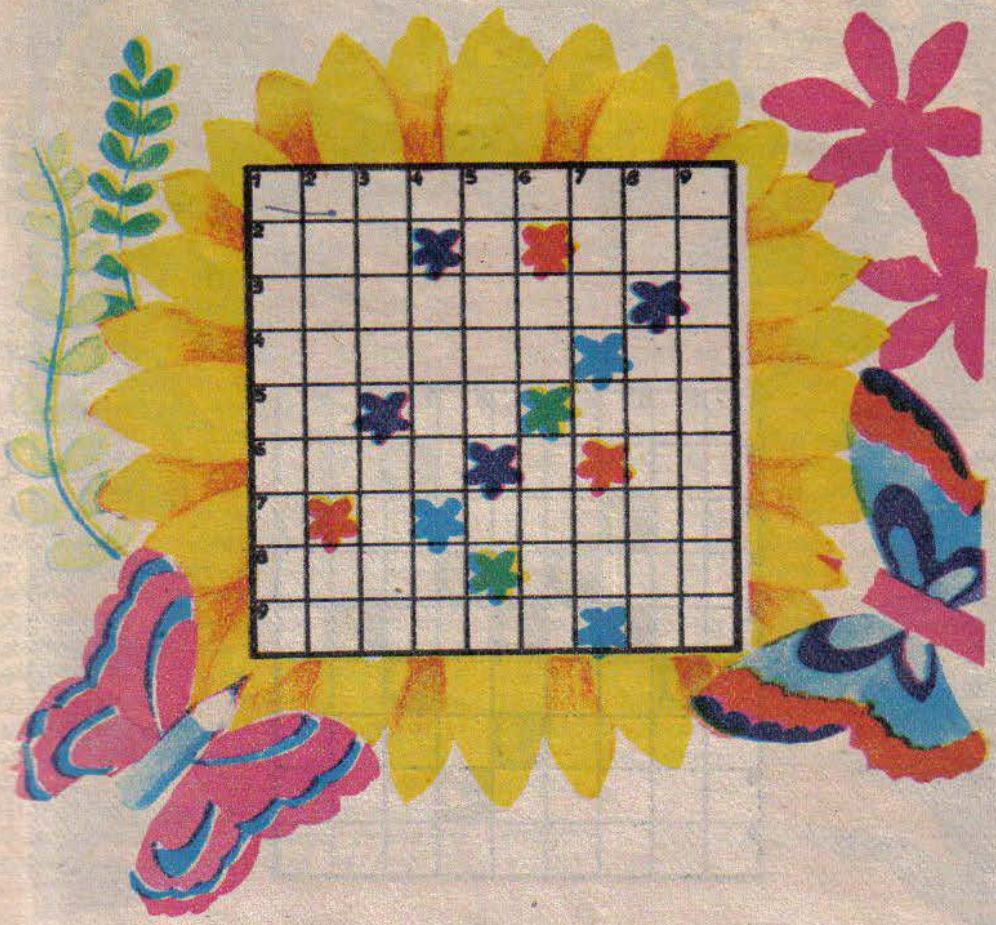

BOTANICĂ

ORIZONTAL: 1) Începutul dezvoltării unei plante. 2) Factor indispensabil creşterii şi dezvoltării plantelor — Fructul coniferelor. 3) Sistem de filamente subţiri şi ramificate, alcătuind aparatul vegetativ al majorităţii ciupercilor (pl.). 4) Plantă care şi-a pierdut prospeţimea (masc.) — Pavel Olteanu. 5) Notă muzicală — Ana Ene — Celulă vegetală alungită sau tub capilar gol prin care circulă seva în plante. 6) Hidrocarbură aciclică saturată — Radu Popescu. 7) Bractee situată la baza fiecărui spiculeţ al unei plante graminee (pl.). 8) Îmbrăcămintea externă, cărnoasă, a fructelor — Numele ştiinţific al arţarului şi al gladişului. 9) Arbust cu flori albe sau colorate în diferite nuanţe de violet sau de albastru-violet — Nicolae Marinescu.

VERTICAL: 1) Caliciu cu sepalele unite. 2) Care trăieşte fixat pe altă plantă fără a fi parazit, aceasta servindu-i numai ca sprijin — Radu Ionescu. 3) Rădăcinile aeriene ale porumbului (reg.) — Fără frunze (despre plante ca veronica, cuscuta ş.a.). 4) Avînt — Liviu Iliescu. 5) Lună în care se recoltează cerealele păioase. 6) Ionel Teodoreanu — Specie de grîu rezistentă. 7) În acest loc — Udrea Călinescu. 8) Radu Oprescu — Varietate de măr cu fructele de culoare galben-aurie, cu dungi carmin. 9) Ţesut vegetal în care se înmagazinează substanţele de rezervă necesare creşterii embrionului.

Dicţionar: GLUME, ARIL, ACER, RACI, AFIL, ALAC.

PENTRU CEI MICI

(Scart anagramat xOxxxxxxxx)

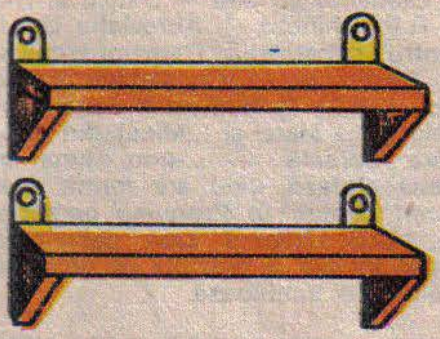

ţionat în dresura animalelor. A scris „Zoopsihologia", un tratat în care arată cum pot fi folosite, în dresură, reacţiile animalelor, la vederea hranei preferate.

E

EDER Boris — Dresor sovietic renumit, care a renunţat la metoda de înfricoşare a fiarelor, creînd o metodă nouă, de educare a animalelor sălbatice, prin diferite mijloace. A dresat pentru prima dată urşi bruni, punîndu-i să facă acrobaţie şi echilibristică pe sîrmă.

ERA (The) — Primul organ de presă dedicat, în întregime, anunţurilor şi reclamelor de circ. A apărut, în 1837, la Londra.

F

FLIC-FLAC — Săritură pe spate, revenind la poziţia verticală, în acelaşi loc, practicată în acrobaţie.

FRANCONI Antonio — Creatorul circului modern în Franţa. Născut în 1738, la Veneţia, ajunge la Paris, unde, după ce cumpără, în 1793, construcţia de circ ridicată de Philippe Astley (în 1774), organizează spectacole de circ nemaivăzute pînă atunci în capitala Franţei. Fiii lui i-au adus o serie de transformări şi îmbunătăţiri, denumindu-l Circul Olimpic.

FUNANBUL (de la latinescul **funus** = coardă, frînghie, şi **ambulare** = a umbla, a

merge) — Dansator şi acrobat pe frînghie.

FURGON — În circ, predecesorul vagonului de dormit de azi, folosit pentru prima dată prin 1830. Vagonul de azi este dotat cu tot confortul.

G

GHICA Fanny — Călăreaţă de circ acrobată, româncă, de renume european, din secolul trecut. A murit la numai 24 de ani, în urma unui accident în arenă.

GLADIATOR — Luptător la spectacolele publice din circurile Romei antice. Se recrutau dintre sclavi, dintre prizonierii de război, dintre condamnaţii la moarte, sau erau înrolaţi voluntar. Arma lor era sabia **(gladia)**. Cel mai celebru gladiator a fost

Spartacus, conducătorul răscoalei sclavilor din 74—71 î.e.n.

GRADEN — Fiecare din treptele pe care sînt așezate scaunele sau băncile, într-un amfiteatru de circ.

GRAND-ÉCART — În arena circului, figură de acrobație ecvestră, făcută pe doi cai, călăriți în picioare, cu cîte un picior pe spinarea fiecăruia.

GRAVELET Emile (zis Blondin) — Funanbul renumit. Ajuns în turneu la celebra cascadă Niagara, care se află la granița dintre S.U.A. și Canada, a traversat-o primul, în 1859, mergînd pe o coardă întinsă între cele două maluri, în fața a 300 000 de spectatori. A repetat, în mai multe rînduri, traversarea și a fost supranumit „regele Niagarei".

GRIMALDI Joe — Saltimbanc italian, introduce pantomima acrobatică în Anglia. A creat o școală a genului, devenind celebru datorită unui talent de excepție. A avut nenumărați imitatori. Charles Dickens a scris despre viața lui Joe Grimaldi.

GROCK (pe numele adevărat **Adrien Wettach** — 1880—1959) — Clovn muzical elvețian. A devenit celebru, prin stăpînirea cu mare măiestrie a tuturor disciplinelor artei circului și a tehnicii multor instrumente muzicale. A scris mai multe cărți de memorii, printre care și „Viața mea de clovn". A jucat, timp de 61 de ani, în cele mai mari circuri ale lumii.

H

HACHETTE-Souple — Inovație în circ care a schimbat întreaga metodă de dresaj. Constă din înlocuirea cuștii strîmte, cu o cușcă circulară de mărimea întregului manej.

HARISON — Clovn permanent al Circului Sidoli, care a creat o adevărată școală pentru o serie de clovni români. Masca sa de clovn era după modelul celebrilor comici Joe Grimaldi și Chadwick.

HISTRION — În antichitatea greco-romană, actor, bufon ce înveselea lumea. Azi are sens de măscărici sau comediant lipsit de talent. Histrionul este un înaintaș al clovnului de astăzi.

HOUDIN Robert (1805—1871) — Pe numele real, Jean Eugène Robert. Poate fi considerat părintele iluzionismului modern. Deschide teatrul „Serate fantastice", unde dă spectacole de o mare eleganță și virtuozitate. Începînd cu el, iluzionismul devine o artă. Una din cărțile sale de memorii, **Confidențe și revelații** — dezvăluind secretele artei sale — este considerată un tratat de prestidigitație și iluzionism. Pînă la Houdin, iluziniștii se produceau pe stradă sau în bîlciuri. Întreaga prestidigitație modernă adoptă metodele lui Houdin.

HÜTTEMAN — Circ modern, venit în turneu la București, despre al cărui spectacol I.L. Caragiale scrie prima cronică de circ de la noi.

I

ILUZIONISM — Crearea, prin anumite procedee, a iluziei că sînt reale anumite fenomene în contradicție cu legile naturale. Se folosește de prestidigitație, dar și de mijloace optice sau mecanice (aparate trucate sau preparate în prealabil).

IOSEFINI A. — Iluzionist și prestidigitator de mare virtuozitate, cu faimă în țară și

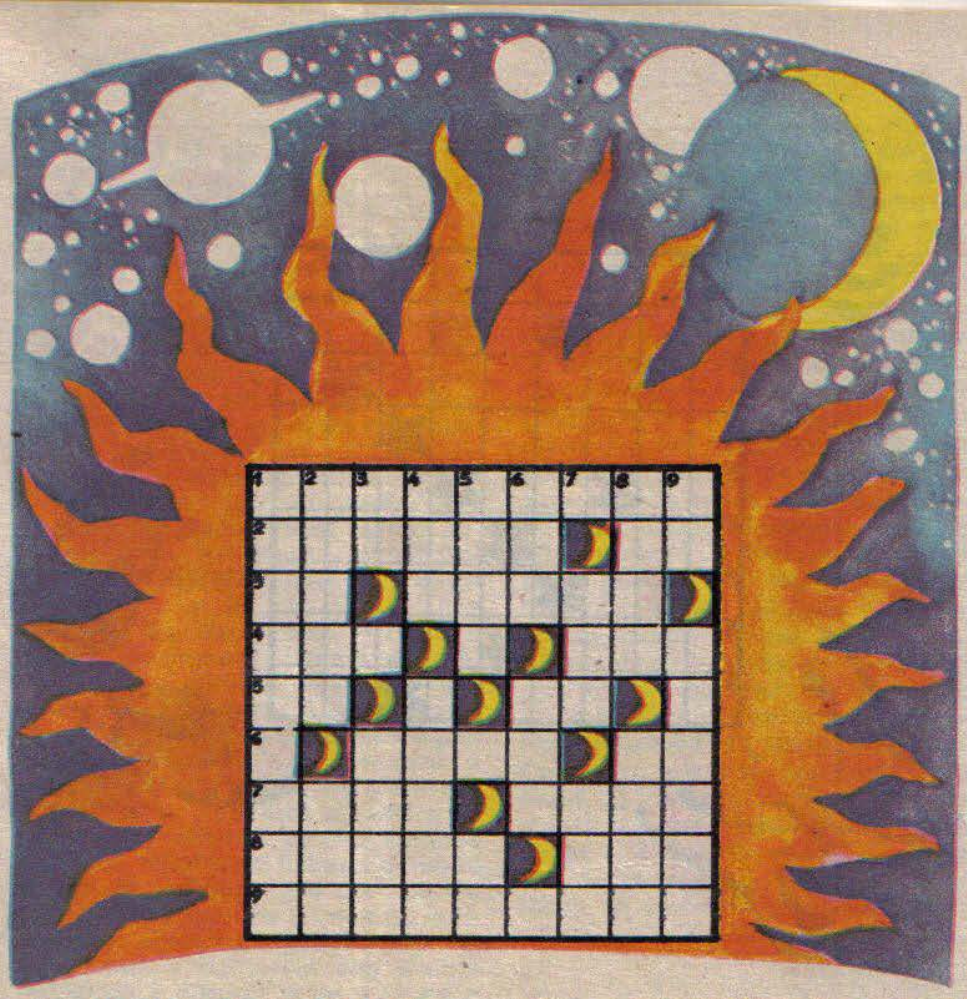

ASTRONOMIE

ORIZONTAL: 1) Cel care explorează spațiul cosmic, care navighează către aștri. 2) Poziție pe traiectoria aparentă a planetelor pe cer cînd acestea par nemișcate pentru un timp — Radu Ulmeanu. 3) Telur (simb.) — Planetă a sistemului nostru solar, cel mai strălucitor astru de pe cer, după Soare și Lună. 4) Dînsele — Constelație zodiacală din emisfera boreală (neart.). 5) Personificarea Soarelui la vechii egipteni (sau Ra, Rie) — Precum. 6) Asteroidul nr.463 — Centimetru (simb.). 7) Particularitatea cea mai interesantă a planetei Saturn — Cîinele..., constelație din emisfera australă care conține steaua Sirius, cea mai strălucitoare de pe bolta cerească. 8) Fiecare din cele douăsprezece constelații, corespunzătoare lunilor anului, prin fața cărora trece drumul aparent al Soarelui în cursul unui an — Lume, gloată (reg.). 9) Emisiune de raze de lumină, de căldură etc. de către un corp ceresc.

VERTICAL: 1) Mici planete ale sistemului nostru solar, ale căror orbite se află, în general, între orbitele planetelor Marte și Jupiter. 2) Corpuri cerești cu lumină proprie — Grupare de stele, cu limite neregulate, mai mică decît o galaxie. 3) Coada unei comete! — Al 13-lea satelit al planetei Jupiter, sau asteroidul nr.38. 4) Siglă pentru „Radioteleviziune" — Stea căzătoare foarte strălucitoare. 5) Ciobanul cu oile — Dînșii. 6) Rîu în R.P. Chineză — Abreviație U.A.I. pentru constelația Camelopardalus. 7) Dușmănie — Constelația Antlia (abr. U.A.I.) 8) Numele a două constelații (... Mare și ...Mică) din emisfera boreală — ...-nou, luna în prima ei fază, cînd are forma unei seceri subțiri. 9) Pronume personal — Astru rătăcitor care descrie o elipsă întinsă și prezintă de obicei o prelungire luminoasă.

Dicționar: LOLA, NAT, LEDA, NEN, CAM, ANT.

LA COSMODROM
(Scart anagramat xxxxxx!)

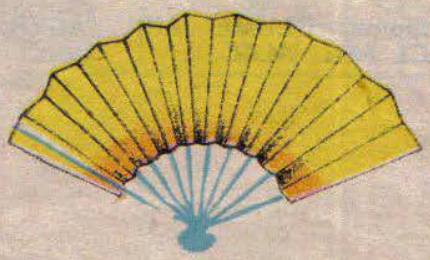

GEOGRAFIE

ORIZONTAL: 1) Întindere vastă de pământ, mărginită de mări și de oceane. 2) Întindere naturală de apă, stătătoare, situată într-o depresiune — Înveliș intern al pământului alcătuit, în special, din compuși ai siliciului și ai magneziului. 3) Miros deosebit, specific — Siglă pentru „Radioteleviziune" — Udrea Barbu. 4) Porțiune îngustă de teren în pantă accentuată de-a lungul unei ape — Albia minoră a unei ape curgătoare. 5) Elena Georgescu — Spre, către. 6) Întindere de loc aridă, de obicei șes, acoperită cu o vegetație caracteristică (pl.) — Maria Albu. 7) Insule în formă de inel, formate în mările calde din scheletele de corali — Construcție executată în lungul malului unui curs de apă, al unui lac sau al unei mări, ori îndreptată spre larg și care servește la dirijarea cursului de apă sau la apărarea malurilor ori a porturilor de acțiunea apei și a curenților. 8) Întindere de pământ care înaintează adînc în mare ca o prelungire a uscatului, rămînînd înconjurată din trei părți de apă. 9) Adrian Iliescu — Ridicătură conică a reliefului, formată prin erupția lavei și a produselor magmatice asociate acesteia.

VERTICAL: 1) Totalitatea fenomenelor meteorologice care caracterizează starea medie multilaterală a unei regiuni — Lichid care formează unul din învelișurile Pământului. 2) Loc neacoperit cu gheață în zona interioară a Antarcticii, sau loc cu vegetație într-un deșert — Colț de stîncă ascuțit. 3) Nicu Constantin — Locuitor al unei republici sovietice din regiunea baltică. 4) Rocă ce se poate dezagrega la îngheț și la dezgheț (masc.). 5) Fîșie de pămînt care unește o peninsulă cu un continent sau două continente între ele — Vîrf în nord-vestul masivului Retezat. 6) Lacuri naturale formate prin topirea zăpezii — Stela Lupescu. 7) Emilian cel mic — Strigăt cu care se cheamă sau se alungă caprele și oile — Maimuță din sudul Vietnamului. 8) Buimac — Unitate de măsură pentru distanțele terestre sau maritime. 9) Șes întins, prezentînd caractere de stepă.

Dicționar: GELIV, PINU, DUC, NIVALE.

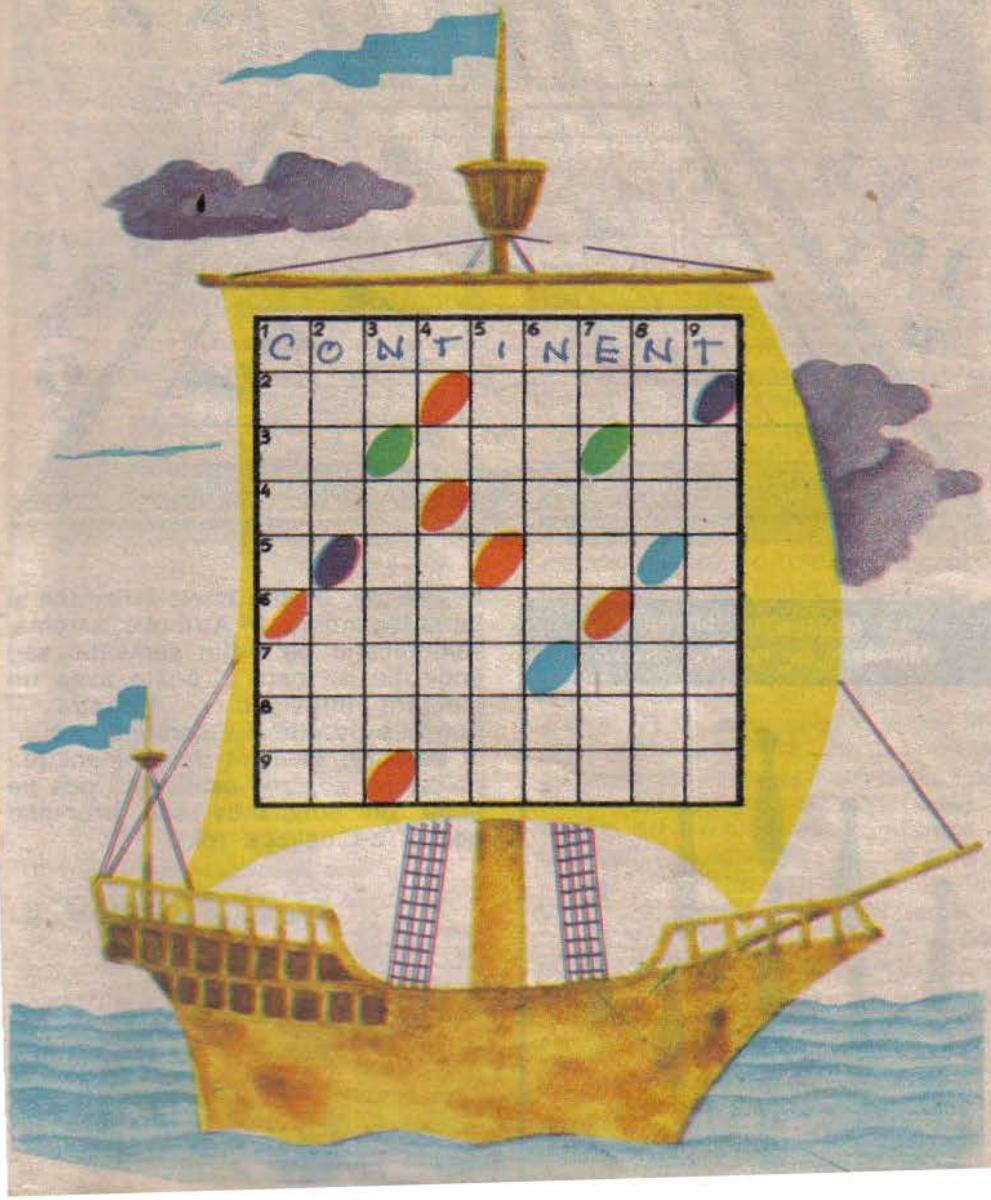

peste hotare. Este unul din principalii animatori ai circului românesc. Actualmente este directorul Circului de Stat București, funcție pe care o deține de 19 ani. A publicat nouă cărți despre circ.

J

JAYAVARMAN VII — Împărat al Cambodgiei care, prin secolul XII, construind palate de o măreție puțin obișnuită, cere sculptorilor să reprezinte și jocurile circului. Un basorelief în piatră prezintă luptători, acrobați pe frînghie, un atlet așezat pe spate care învîrtește cu picioarele o roată mare.

JIGA Lidia — Dresoare talentată, cunoscută în țară și peste hotare. A reunit în dresură lei, pantere și tigri, animale care nu se suportă în mod normal. A constituit unul din numerele de mare atracție ale Circului de Stat București.

JONGLER — Artist de circ specializat în

aruncarea în aer și prinderea cu abilitate a unuia sau mai multor obiecte.

JORDAN Lena — Acrobată care, la numai 16 ani, se pare că a reușit să execute, în 1897, pentru prima dată triplul salt la trapez.

K

KING Mary (dr.) — Indian de origine, doctor în medicină, a venit în România în 1913, ca membru al unei comisii medicale, în timpul războiului balcanic. Este promotor al iluzionismului în țara noastră.

KRATEYL Anton — A venit în țara noastră în 1897, dînd spectacole cu Circul American.

KRATEYL Franz — Dresor de cai de mare valoare. A debutat în Circul Sidoli.

KREMBSER August — Conducătorul Circului Krembser, venit în turneu la București în 1882.

L

LAYO Carolina — Prima călăreață de înaltă școală, care a dat spectacol în circ. A debutat, în 1833, la Circul Olimpic din Paris.

LEOTARDĂ — Costumul pe care-l poartă acrobații zburători, denumire ce vine de la numele primului acrobat care a executat zborul sub cupolă, la trapez, Jules Leotard.

LEOTARD Jules — Acrobatul care a executat, în 1859, primul zbor sub cupolă la trapez, fără plasă de protecție. (Plasa s-a introdus abia în 1883). Leotard a avut ideea ingenioasă de a crea trapezul zburător, deschizînd o întreagă eră acrobatică de circ. Succesul a fost enorm, a făcut turnee strălucite în lumea întreagă. Pictori ai vremii i-au imortalizat figura, poeți i-au dedicat versuri, compozitori l-au cîntat. Ca un omagiu, costumul pe care-l poartă acrobații zburători se numește „leotardă".

LUPU Traian — Acrobat zburător român de mare valoare, care a creat o adevărată școală acrobatică românească. S-a format la școala unui mare maestru, Gheorghe Moceanu, unde, în 1885, i s-a acordat medalia de aur. Din 1887 este angajat la cele mai mari circuri din lume.

M

MANEJ — Arenă circulară, cu diametrul de 13,5 metri, pe care evoluează animalele dresate la circ. Inițial, termenul a fost folosit pentru dresura de cai.

MATEESCU George — Primul dresor de elefanți din țara noastră. A evoluat la Circul Sidoli.

MĂRCULESCU Toni — Clovn român de celebritate mondială. Cunoștea acrobația, jongleria, călăria. Purta costum de Pierrot. A pus bazele unei comedii moderne în circul românesc. În 1915 prezintă pentru prima oară cîteva figuri acrobatice sub cupola circului, cu un avion. Tot atunci sărbătorește 12 ani de activitate în circ.

MYERS James Washington — American care, în 1872, dă circului modern o mare amploare: instalează pentru prima dată în lume un adevărat oraș de corturi (numite și „chapiteaux"), în care organizează simultan spectacole de circ.

LINGVISTICĂ

ORIZONTAL: 1) Sistem de formare a cuvintelor prin alipirea a două cuvinte care formează un cuvînt nou. 2) Nume toponimic dat unei forme de relief — Scriere (livr.). 3) Localitate în U.R.S.S. 4) Jean Oprescu — Narațiune cu elemente fantastice, supranaturale, care transfigurează realități ale naturii și vieții sociale. 5) Elementul de bază al unei comedii — Pronume interogativ-relativ folosit pentru persoane. 6) Fără fond (fig.) — Ion Horea — Vechiul nume al notei muzicale „do". 7) Cuvînt cu sens opus altui cuvînt corelativ. 8) Romulus Ionescu — Caz al declinării care exprimă de obicei destinația acțiunii unui verb, avînd mai ales valoare de complement indirect. 9) Mod verbal, personal, prin care se exprimă o manifestare a voinței sau a intenției vorbitorului în vederea îndeplinirii sau împiedicării unei acțiuni.

VERTICAL: 1) Flexiunea verbului (pl.). 2) Conjuncție disjunctivă (var. — Cuvînt identic ca formă și pronunțare cu alt cuvînt, de care diferă însă ca sens (și ca origine). 3) Categorie gramaticală, specifică verbului, prin care se exprimă felul cum prezintă vorbitorul acțiunea — Rîu și județ în țara noastră. 4) Petru Nicolescu — Brom (simb.) — Specie a poeziei lirice, în care se exprimă elogiul, entuziasmul sau admirația față de persoane, de fapte eroice etc. (pl.). 5) A omite — Lucrător sau cultivator de in. 6) Nicolae Marinescu — Specie literară a genului epic, de dimensiuni reduse, care înfățișează un episod caracteristic din viața unuia sau mai multor personaje. 7) Pronumele personal „eu" la dativ — Povestire cu caracter fantastic, care expune diversele credințe ale popoarelor antice despre zei, despre unele întîmplări și fapte legendare. 8) Atribuție, sarcină, semnificație de ordin semantic sau lingvistic pe care o poate avea un element lingvistic — Negație — Formă a pronumelui personal „voua" la dativ. 9) Element determinant (de obicei un adjectiv calificativ) pus pe lîngă un substantiv sau pronume pentru a-l califica (pl.).

LA MOMENTUL POTRIVIT
(Monoverb cu incastru xRxxxxx)

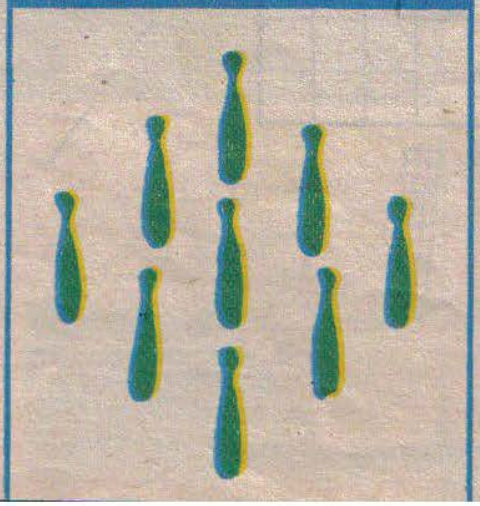

Dicționar: ORONIM, IL!.

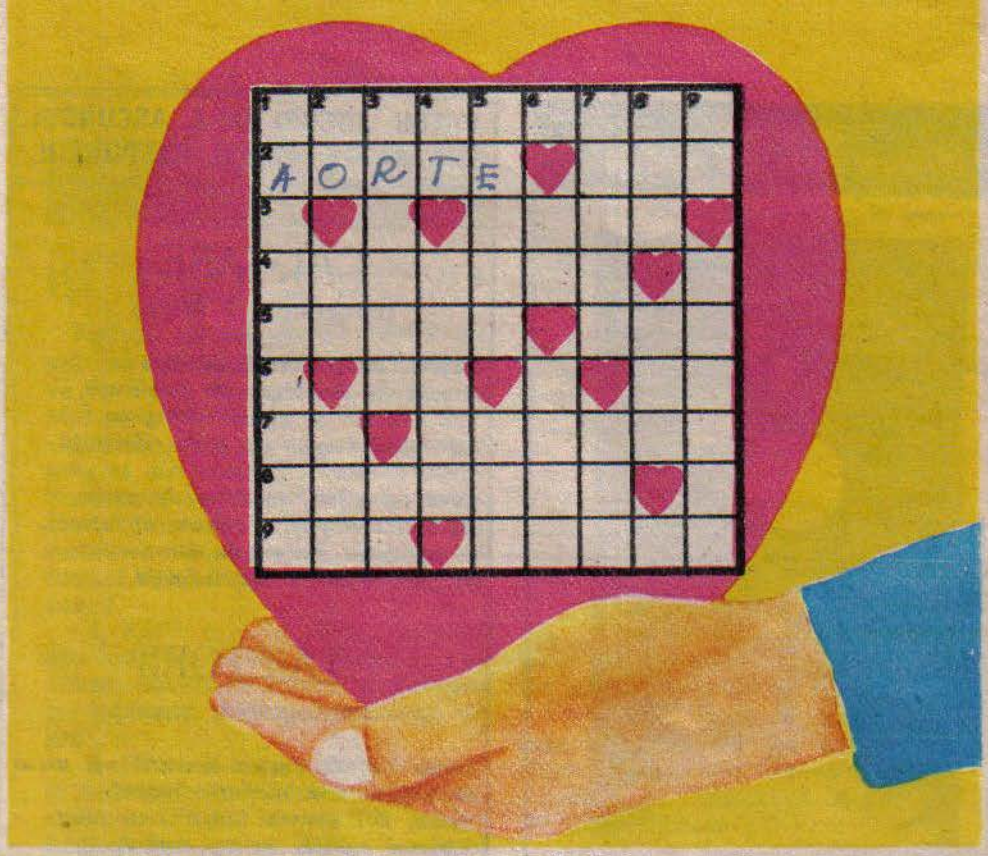

ANATOMIE

ORIZONTAL: 1) Aparat anatomic cu ajutorul căruia se realizează deplasarea activă în spațiu. 2) Cea mai mare arteră la vertebrate (pl.) — A se ivi numai cu capul. 3) Diviziune anatomică și funcțională a unui organ intern, de obicei despărțită de rest prin cute adînci. 4) Organ principal de excreție la majoritatea animalelor. 5) Organ central al aparatului circulator (pl.) — Localitate în U.R.S.S. 6) Udrea Urseanu — Iridiu (simb.). 7) Aurel Popescu — Celulă nervoasă compusă dintr-un corp celular și din prelungiri protoplasmatice. 8) Organul care produce vocea cu ajutorul coardelor vocale. 9) Parte a piciorului dinapoi al unui animal, situată între genunchi și șold (reg.). — Lichid de importanță vitală pentru organism.

VERTICAL: 1) Glandă din cavitatea orbitală, a cărei secreție umezește ochiul. 2) Olga Olteanu — Plantă textilă și oleaginoasă — Totalitatea firelor subțiri, cornoase, de natură epidermică, care cresc pe pielea omului și a anumitor animale. 3) Ansamblul oaselor scheletului capului la vertebrate — Radu Marinescu . 4) Ovidiu Turculescu — Care prezintă rezistență față de acțiunea microbilor patogeni și a produșilor toxici ai acestora (pl.). 5) Partea osoasă a labirintului urechii interne (pl.) — „Ființă" prin excelență, în filozofia scolastică. 6) Octavian Herescu — A alerga. 7) Os lung și gros situat între genunchi și gleznă, care împreună cu peroneul formează scheletul gambei — Rinichi (termen anatomic). 8) Prefix cu semnificația „referitor la ureche", „de urechi"... — ...și altul cu sensul „(referitor la) mușchi", „muscular". 9) Rodica Ionescu — Membrană transparentă a globului ocular.

Dicționar: AMO, ARM, ENS, REN.

COPERTĂ LITERARĂ
(3,7,5,3)

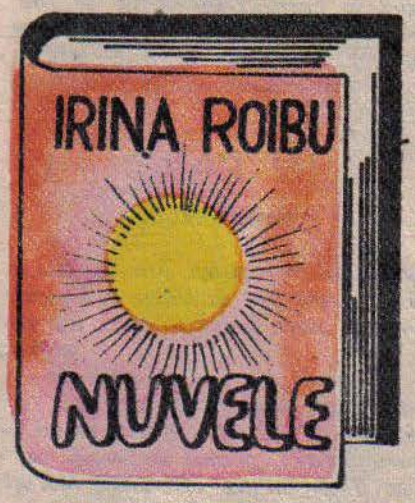

Aflați, prin anagramare, numele unui cunoscut prozator român și titlul unuia din romanele sale.

MĂSCĂRICI — Personaj care, în evul mediu, distra asistența la curțile regale. Executa și numere de acrobație. Sînt consemnați măscărici și la curtea lui Petru Cercel, domn (1583) al Țării Românești. Este un predecesor al comicului de circ.

MIHALCEA Dina — Actriță, a părăsit teatrul, devenind prima femeie dresoare de lei din România.

MOCEANU Gheorghe — Creator, împreună cu elevul său Velescu, al primei școli acrobatice românești. Din 1867 organizează ore de gimnastică, recrutînd elemente capabile. Moceanu și Velescu întreprind, în 1866, un turneu în Atena, Alexandria, Port-Said, plecînd apoi la Bombay și în Ceylon. Pentru prima dată, artiști români de circ dau spectacole în Orient. Fac turnee, după aceea, la Madrid, Paris, Chicago.

N

NEGRUZZI Vasile — Fondator, în 1897, al primei școli de circ la Iași, unde s-au format artiști valoroși.

NIKITIN Akim, Piotr și Dimitri — Întemeietorii unuia din primele circuri importante din Rusia, înființat în 1880.

O

ORKNAY (Sister) — Trei surori care evoluează la trapez, în 1905, într-un spectacol de circ din București, ținînd în gură o bicicletă pe care lucrau două persoane.

ORLOV — Călăreț acrobat rus, celebru, din Circul Nikitin (1880).

P

PANEM ET CIRCENSES (Pîine şi circ) — Vechi dicton latin, ce demonstrează cît de răspîndite erau jocurile de circ în imperiul roman.

PANTOMIMĂ (de la grecescul **pantomimos** = care mimează totul) — Reprezentaţie teatrală asimilată de circ, în care cuvintele sînt înlocuite de gesturi şi atitudini.

PASAJ — În limbajul circului, înseamnă partea de comedie, executată de clovni şi auguşti, care acoperă pauzele dintre numere sau momentele cînd sînt montate aparatele.

PAZZIANI-SMOLINSKI — Circ vestit în prima jumătate a secolului trecut, care a dat una din primele reprezentaţii purtînd denumirea de circ, la Bucureşti.

PEHLIVAN — Artist multilateral (acrobat, jongler, saltimbanc, scamator, mim, cîntăreţ) la curţile domneşti, ale cărui manifestări sînt cele mai apropiate de circ. Sînt

menţionaţi pehlivani atît în Ţara Românească, cît şi în Moldova. Au înveselit asistenţa la logodna fiicei lui Duca Vodă, în 1681, la Bucureşti. Sînt pomeniţi la căsătoria fiicei lui Brîncoveanu cu Constantin Vodă Duca, 1693. Pînă în 1802, nu se cunoşteau la noi alte spectacole decît ale pehlivanilor.

PERŞ — Prăjină realizată dintr-un metal uşor, dar rezistent, pe care o ţine un atlet pe frunte, pe umăr, în dinţi etc., în timp ce în vîrful prăjinii, 1—2 acrobaţi execută figuri spectaculoase.

POPOV Oleg — Clovn celebru al Circului de Stat din Moscova, fost elev al Şcolii de circ din Moscova (Şcoală care a funcţionat şi în timpul celui de-al doilea război mondial).

PRESTIDIGITAŢIE — Un capitol al iluzionismului. Este arta de a produce iluzii prin mişcări foarte îndemînatice şi rapide ale mîinilor.

R

RADONA (duo) — Echipă celebră de trapezişti mexicani care au executat, primii, sub cupolă, triplul salt mortal.

LA DESEN
(Monoverb cu încastru: xxxx$xxx)

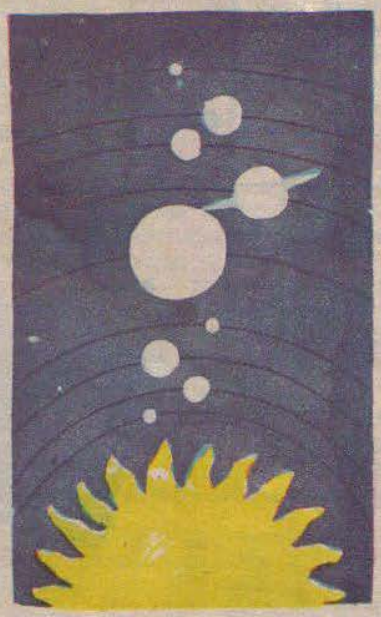

COPERTĂ LITERARĂ
(5:8:3)

Aflaţi, prin anagramare, numele unui cunoscut povestitor român şi titlul unuia din basmele sale

ÎN FUGA CONDEIULUI
(Monoverb: 5 - 9)

PATRU JOCURI DE-A ASCUNSUL, CA SĂ LE AFLĂM RĂSPUNSUL

CĂUTARE
(anagramă: 7 litere)

Grăbit, aseară frăţiorul meu
A răscolit un teanc de publicaţii,
Tot căutînd şi gîfîind din greu,
Un număr vechi cu multe ilustraţii.

Cînd l-a găsit, slujit şi de noroc,
Nu le-a mai pus, în marea sa iuţeală,
Pe celelalte binişor la loc —
Şi zac acum în neorînduială...

TĂIETORII
(metagramă: xoxxx)

De-un an, în curtea noastră s-a uscat
un arbore care-mplinise veacul.
Acum, doi oameni tineri i-au tăiat
Vînjosul trunchi ce ne umbrea cerdacul.

Apoi l-au mărunţit cum e mai rău,
Dar eu, înţelegîndu-i toată drama,
Am luat un rotocol din lemnul său
S-acopere cu el vreo oală mama.

MUSAFIRUL
(şaradă: 3+3)

Era albastră bolta peste sat,
Nu cuteza vreun nor să se arate,
Cînd a trecut un om înveşmîntat
Ca un strămoş din vremi îndepărtate.

Ieşind în curte, l-am poftit de zor
Să-mi facă cinstea de-a intra în casă,
Am stat de vorbă, veseli în pridvor,
Şi tot acolo l-am cinstit la masă.

ÎN PARC
(zeppa: xxoxx)

Ieşisem să mă plimb prin cartier.
Mi-am cumpărat la debit o gazetă
Şi-acum, pe-o bancă-n parc, într-un ungher,
O răsfoiam. Un om în salopetă
S-a aşezat şi el pe banca mea,
Că doar se mai aflau destule locuri —
Şi-am înţeles, privind la haina sa,
C-ar fi un meşter care-nalţă blocuri.

ANDREI CIURUNGA

TEST

VĂ PLACE SPORTUL?

Firește că vă place! Testul pe care vi-l propunem acți vă ajută să vă verificați cunoștințele în domeniul sportului.

Mai jos, sînt notați nouă termeni tehnici din diferite activități sportive; pentru fiecare dintre acești termeni se dau cîte trei definiții, notate cu a, b, și c, dintre care numai una este corectă. Știți care?

1. AUT: a. Una dintre manevrele automobilelor de curse. b. Lovitură laterală la floretă. c. Termen cu înțelesul „în afara terenului de joc".

2. BASE-BALL: a. Minge joasă la baschetball. b. Joc nord-american asemănător cu oina. c. Minge hotărîtoare pentru cîștigarea unui meci.

3. FLUTURE: a. Stil de înot. b. Mingea cu pene folosită la badmington. c. Una dintre velele iolelor de concurs.

4. GHEM: a. Ansamblul legăturilor ce acționează velatura iahtului. b. Minge de piele umplută cu cîlți, folosită la antrenamente. c. Fiecare dintre punctele unui set la tenis de cîmp.

5. NEȚ: a. Obstacol pe traseul concursurilor hipice. b. Lovitură la tenis, în care mingea trece în terenul advers atingînd plasa. c. Joc neregulamentar, sancționat de arbitru.

6. PAT: a. Situație la șah, cînd un jucător nu mai poate face nici o mișcare, partida declarîndu-se remiză. b. Armătura porții la fotbal. c. Zona de la centrul terenului, în care se repune mingea în joc.

7. PUC. a. Figură la patinaj artistic. b. Disc din cauciuc tare, folosit la hochei pe gheață. c. Egalitate pe tabela de marcaj.

8. SLALOM: a. Cursă de urmărire la ciclism. b. Raliu automobilistic pe teren accidentat. c. Probă de coborîre în schiul alpin.

9. UPERCUT: a. Lovitură la box, aplicată de jos în sus. b. Probă la cursele de motociclete cu ataș. c. Clasament la probele de pistol-viteză.

Notînd cu cîte un punct fiecare răspuns corect și totalizînd punctajul, veți obține următoarele calificative: 8—9 puncte: FOARTE BINE; 6—7 puncte: BINE; 5 puncte: MULȚUMITOR; sub 5 puncte — trebuie să acordați mai multă atenție activității sportive, cît și regulilor după care se desfășoară diversele discipline sportive. **(Răspunsurile corecte în pag. 119)**

ZÎMBIȚI, VĂ ROG...

— Ai înțeles, copil? Pămîntul se învîrtește în jurul soarelui. E clar, Ionele?

— Ziua e clar. Dar noaptea în jurul cui se învîrtește?

•

— Dănuț, privește globul pămîntesc! De ce este turtit la poli?!

— Nu știu, tovarășă profesoară! Eu așa l-am adus din cancelarie!

•

— Mamă, ce cămașă îmi dai: cu mînecă lungă sau scurtă?

— Cu scurtă, da' de ce întrebi?

— Ca să știu pînă unde să-mi spăl mîinile!

RANCY — Circ celebru în Franța și Europa, întemeiat în 1856. A dat un spectacol la inaugurarea Canalului de Suez.

RENZ Ernest — Personalitate a circului german. În 1835 și-a construit un circ în Berlin, pe Charlotenstrasse, ale cărui spectacole au avut mare succes.

S

SACARA — Localitate în Egipt, unde există morminte datînd din epoca imperiului de mijloc, în care s-au găsit statui reprezentînd acrobați executînd numere ce se practică și azi.

SALTIMBANC — Actor de circ, acrobat, scamator.

SAN MARINO — Adevăratul său nume,

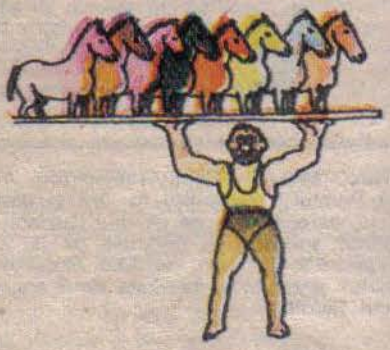

Gheorghe Sandu Marin. Atlet impresionant, ridica în mîini 8 ponei, atîrnat la trapez. La Paris, i se spunea „Ursul secolului XIX".

SAQUI (doamna) — Acrobată pe frînghie, a mers pe o funie prinsă de cele două turnuri ale catedralei Notre-Dame, stîrnind admirația lui Napoleon Bonaparte.

SCOMORICHII — Vechi saltimbanci din Rusia.

SEIDLE Robert — Unul dintre primii comici care, la sfîrșitul secolului trecut, a renunțat la costumul de clovn și la machiajul specific, purtînd un costum elegant și, uneori, perucă. Talentul său remarcabil era de ajuns pentru a provoca rîsul.

SIDOLI Cezar (1870—1919) — Fiul mai mare al lui Theodor Sidoli. După moartea tatălui său, în 1891, preia conducerea circului. A fost un mare dresor de cai și acrobat. Repurtează mari succese. În 1897, la Bruxelles, printre spectatorii circului său se numără și regina Belgiei; la Viena asistă la reprezentații împăratul Franz Josef, la Milano, Gabrielle d'Annunzio îi scrie lui Cezar Sidoli o scrisoare plină de admirație pentru spectacolul circului românesc. În 1891 montează pentru prima dată un spectacol pe apă în România. Cezar Sidoli a adus circul românesc pe mari culmi ale artei. A fost o mare personalitate a circului românesc.

SIDOLI Theodor — Organizatorul circului modern în România. Italian de origine, în 1849 este înrolat în armata lui Garibaldi, luptînd pentru eliberarea Italiei. Este un bun acrobat pe cai. În 1855 își formează un circ modest cu care cutreieră Egiptul, Turcia, Rusia. În 1864 se stabilește definitiv la București, instalîndu-și circul în apropierea Cișmigiului. În 1884 face un turneu în Transilvania. Circul lui Theodor Sidoli ajunge renumit în țara noastră, dar și peste

hotare. În 1886 construiește un nou local de circ pe cheiul Dîmboviței.

SKIRTOS Decensis — Gladiator liber din Tomis. Numele său este trecut pe o inscripție în piatră.

SUHR — Unul din primele circuri care au venit la București (1866). A rămas aici mai mult timp. Aduce pentru prima dată numere executate la trapez. Marele actor Mihail Pascaly dă, în 1872, o serie de spectacole în arena acestui circ.

SOULIÉ — *Trupă de circ, în turneu la* București, care a montat în 1861 un spectacol cu prilejul sărbătoririi zilei de naștere a domnitorului Alexandru Ioan Cuza. Este primul spectacol de circ cu tematică de la noi.

Ş

ŞARI-VARI — Intrare a întregului ansamblu în manej, specifică circului, cu strigăte de voie bună, demonstrații de măiestrie ale artiștilor, mai ales la începutul spectacolului.

T

TONINO Milea — Comic român (un „August-Prostul"), cunoscut în țară și peste hotare, care, alături de clovnul Ciacanica, a stîrnit ani de zile hohotele de rîs ale spectatorilor Circului de Stat București. Debutul și l-a făcut la vîrsta de 3 ani, în Circul Sidoli.

V

VELESCU Ileana — Una din primele femei acrobate din țara noastră.

W

WALTER J.H. — Artist englez de circ, unul din cei mai celebri contorsioniști ai tuturor timpurilor. Își termina reprezentația înnodîndu-și picioarele sub cap.

WOMBWELL George — Unul dintre primii mari dresori. În 1805 a dat în Anglia prima reprezentație cu fiare sălbatice dintre cele mai feroce. În 1840, o convinge pe tînăra Hellen Chapman să devină dresoare de lei. Același lucru a realizat apoi cu Ellen Bright, care a ajuns celebră în circul Wombwell.

Z

ZANZIBAR (Familia) — Ansamblu de acrobați arabi, cunoscut în cele mai mari circuri pentru marea lor măiestrie. În toamna anului 1886, au dat o serie de spectacole în București.

ZÎMBIȚI, VĂ ROG...

— Mamă, știi, Ionel a luat azi un 4!

— Ah!... Dar tu?

— Poți să spui „ah" de două ori...

*

— În catalog ai un doi. De ce nu-l îndrepți?

— Nu pot. Catalogu-i la tovarășa învățătoare.

*

— Sofica, de ce n-ai învățat lecția?

— Fiindcă mama nu mi-a dat voie să pun mîna pe carte înainte de a mă spăla pe mîini.

*

— De ce ai venit la școală cu urechile murdare?

— Dacă altele nu am...

ZÎMBIȚI, VĂ ROG...

Doi băieți priveau cu interes la o pereche de mănuși din cauciuc aflate într-o vitrină.

— La ce pot folosi oare aceste mănuși? întreabă unul.

— Păi, cum la ce?! Cu ele te poți spăla fără să te uzi!

*

— Ce-ai făcut cu șapca asta de-i atît de murdară?

— Au jucat băieții fotbal cu ea!

— Și tu ai stat și te-ai uitat...

— Nu. Eu eram portarul!

*

— Viorele, nu băga degetele în supă!

— Nu-ți fie teamă mămico, nu frige!

Culese de EMILIA SĂLCEANU și MIHAI BURDUJA

ZIG-ZAG

■ Camerun este țara în care se găsesc toate formele de relief ale Africii. De aceea ea a fost numită de geografi și „Africa în miniatură".

■ Datorită frumuseților naturale — uriași vulcani stinși, gheizeri puternici, fiorduri norvegiene, lacuri elvețiene, ghețari groelandezi, păduri de palmieri, cocotieri, molizi, eucalipți, cedri, torente și căderi de apă, lacuri de smarald, bancuri de nisip, plaiuri pleșuve, cîmpii veșnic verzi, Arhipelagul Noua Zeelandă (Oceanul Pacific) a fost numit de exploratorul James Cook „Țara minunilor".

■ Insulele Galapagos, situate în Pacific la o distanță de 900 km spre vest de țărmul statului Ecuador, au fost numite de oamenii de știință și „Arca lui Noe", datorită faunei și florei extrem de variate.

■ Insula Capri (Marea Mediterană), situată în apropiere de Napoli (Italia), datorită climei blînde și peisajului exotic este supranumită „Perla Mediteranei".

■ În preajma orașului Rabad (Insula Noua Britanie), trăiesc niște animale negre, asemănătoare liliecilor, dar mult mai mari (deschiderea aripilor atinge 1,6 m), numite „vulpi zburătoare". Ziua ele dorm în ramurile copacilor, iar seara își iau zborul pe deasupra orașului.

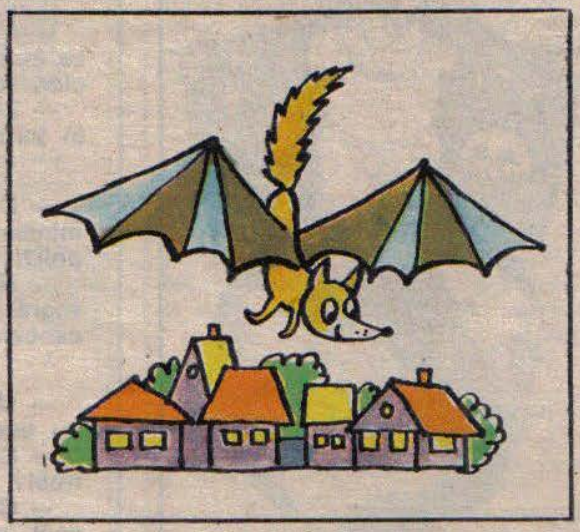

O PASIUNE PENTRU TOATE VÎRSTELE

COLUMBOFILIA

Columbofilii din țara noastră, pasionați de idealurile lor, primesc în baza unui abonament un buletin informativ trimestrial, editat de către Asociația Centrală a Crescătorilor de Porumbei, cu sediul în București, str. Făgăraș nr. 14, sectorul 1. În paginile acestei reviste, cititorul interesat poate găsi multe sfaturi și învățăminte privind creșterea porumbeilor. În sportul columbofil, care se practică cu porumbeii voiajori, copiii intră de la cele mai fragede vîrste și sînt îndrumați în aceste activități de columbofili cu experiență. Iată o dovadă: Buletinul informativ **Columbofilul**, nr. 3/1983, are pe prima copertă o fotografie cu 20 de copii de vîrstă școlară, fiecare dintre ei ținînd în mînă un porumbel. Copiii de pe copertă sînt membri ai Cercului pionieresc columbofil „Campionul", de la Școala Generală nr.1 Costișa, județul Neamț. În această fotografie se află alături de copii și îndrumătorul lor în arta columbofiliei, prof. Dan Poberznic. Rezultatele sportului columbofil românesc sînt meritorii și sînt cunoscute pe toate meridianele globului. Au fost obținute numeroase premii la olimpiadele columbofile, la diverse concursuri și expoziții internaționale.

În legătură cu activitatea columbofilă din Marea Britanie și nu numai din această țară, nu demult am citit un reportaj în revista „Observer Magazine" (19 martie 1989), intitulat „O activitate deosebită" și care se ocupă de expoziția mondială columbofilă din acest an, care a avut loc în „Grădinile de iarnă" — un parc de agrement, în stil baroc, din orașul Blackpool.

De pe întreg mapamondul, columbofilii au pregătit pentru această expoziție mondială numeroși porumbei, rod al pasiunii exemplare pe care o nutresc pentru aceste păsări încîntătoare. De aceea, pentru vizitatorii expoziției de la Blackpool, care formau rînduri imense, nu a reprezentat nici o surpriză faptul că în prezent această activitate complexă este computerizată.

În cursul anului 1989, Asociația Regală pentru curse de porumbei a distribuit 1,8 milioane de inele pentru identificarea porumbeilor. Dacă cineva găsește un porumbel călător în Marea Britanie, datorită numărului de pe inel îl poate identifica foarte ușor. Fiecare columbofil are porumbăria sa, așezată în așa fel încît distanța între aceasta și „sediul de lansare" a porumbeilor să poată fi calculată cît mai exact.

Numărul crescătorilor de porumbei din Marea Britanie este în prezent de aproximativ 200 000, iar la început expozițiile columbofile aveau loc la Doncaster. Dar, nu după mult timp, sediul de acolo a devenit neîncăpător. După 14 ani și spațiul de la Blackpool pare să nu mai fie suficient pentru expoziții, dată fiind amploarea luată de acestea. Numai firma participantă **Catterall** a adus la amintita expoziție 19 camioane cu porumbei, un camion transportînd în medie 4 500—5 000 de păsări. Firma **Harkers** este specializată în produse farmaceutice pentru porumbei. Această firmă de medicamente a fost prezentă și la expoziția columbofilă mondială de la Blackpool cu diferite medicamente dintre care menționăm Broncholin — medicament pentru eliminarea mucozităților din căile respiratorii ale porumbeilor; medicamente împotriva coccidiozei; omni-vit, pentru situațiile de stress; duramitex, pentru îndepărtarea din porumbărie a larvelor de trombiculide; de asemenea, usturoi și miere ca suplimente în hrana naturală.

Unii dintre crescătorii care au participat la expoziție purtau un fel de măști chirurgicale și căști de protecție. Motivația o constituie pericolul de „plămîn de porumbel", care este în realitate o reacție alergică și care afectează, conform cercetărilor, 6—22% din cei care vin în contact zilnic cu porumbeii.

La expoziție au mai participat și firme care se ocupă de: confecționarea de coșuri, de porumbării, fotografi specializați în reproduceri pentru porumbei etc.

Două mari companii de porumbei din Marea Britanie au dominat această expoziție. Prima, **Lumea porumbeilor Lonella**, care a plătit 77 000 lire sterline pentru un porumbel campion numit Emerald II. Aceeași firmă a plătit 22 000 lire sterline pentru cumpărarea surorii acestui campion. Firma **Ponderosa**, a doua companie importantă de porumbei din Marea Britanie, include printre porumbeii săi cel mai mare număr de campioni, comparativ cu alte firme.

Lumea porumbeilor este o lume specifică, o lume de merite și surprize, de rivalități, de muncă pasionantă, dar și de mari satisfacții.

Dr. FILEA IOAN IVANA

ŞTIAŢI CĂ...

...accesoriile pentru masă: faţă de masă, tacîmurile şi scobitorile au apărut încă din Evul Mediu? Lingurile şi furculiţele nu s-au utilizat înainte de secolele XIII-XIV şi abia în Renaştere s-au introdus solniţele, carafele şi paharele.

...inventatorul macaroanelor a fost Marco Aroni, care avea un mic local lîngă Napoli în secolul al XVIII-lea? El a înfiinţat şi prima fabrică de macaroane din lume.

...medicul şi botanistul grec Dioscoride (sec. I î.e.n.) arăta că mierea vindecă plăgi diverse, herpesul, bolile de urechi, de ochi, de gît, de piept sau de rinichi, considerînd mierea un adevărat panaceu?

...pentru a obţine 100 g de miere sînt necesare un milion de flori şi 15 000 de albine? Mierea nu este o substanţă complexă unică şi constantă, ci o denumire comună pentru zeci de sortimente asemănătoare în formă dar în fond diferite, prin sursa din care au fost culese şi prin secreţiile interne ale albinelor lucrătoare.

...cea mai mare bucată de brînză din lume a fost preparată în 1964 de Wisconsin Cheese Foundation (S.U.A.), în 42 de ore? Ea cîntărea 15,190 tone. Pentru transportul ei s-a folosit un camion frigorific de 14 m lungime.

...la ospeţele de nuntă beduine se serveşte un meniu care cuprinde o cămilă întreagă friptă, umplută cu un berbec umplut, la rîndul lui, cu pui, aceştia fiind umpluţi cu peşte umplut cu ouă?

...cel mai mare butoi de vin din lume se găseşte la Heidelberg, R.F. Germania? El are o capacitate de 1 855 hl.

...cel mai mare salt făcut vreodată de dopul unei sticle de şampanie, înregistrat la 4 iulie 1979 la Idlewild Park, Reno, Nevada (S.U.A.), a fost de 31 m?

...cea mai mare sticlă din lume, suflată în mai 1952 la Stoke-on-Trent, Staffordshire (Marea Britanie), avea o înălţime de 1,52 m

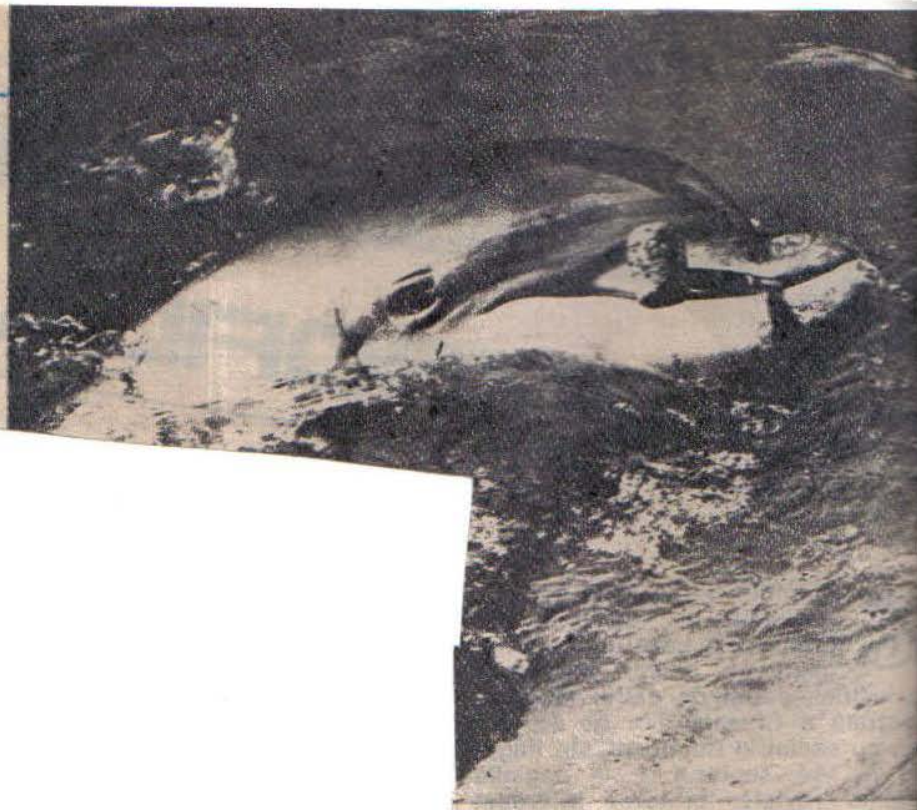

apucat de fumat. Pipa pe care o ţine în colţul gurii

Vă prezentăm automobilul anului 201
Cel puţin aşa susţin specialiştii firmei j
ponează Toyota

mazărea, lintea, fasolea, ridichile, castrav
ţii, usturoiul şi ceapa?

...în secolul al XVII-lea, aurul se folose
după sfatul alchimiştilor, în tratamentul d
feritelor boli? El se administra în două fe
luri: fie sub formă de praf amestecat
mîncare, fie mîncîndu-se supa prepara
dintr-o găină umplută cu bani de aur.

...Napoleon al III-lea se mîndrea că pose
cel mai scump serviciu de masă din lum
cu farfuriile şi tacîmurile din aluminiu?

...floarea preferată a lui Louis al XVI-le
era floarea de cartof pe care o purta mere
la butonieră?

...Jonathan Swift îi asemăna pe cei care s
lăudau cu strămoşii lor, cu cartofii: „c
mai buni se află în pămînt"?

...laptele, la egipteni, era o delicatesă? E
strîns în vase de formă ovoidală, astupa
cu un smoc de iarbă, ca să-l apere de in
secte, dar neînchizîndu-se total gura vas
lui.

...zahărul din trestie, importat din Arabi
era la început utilizat în Europa ca medic
ment, fiind considerat un adevărat pana
ceu?

...singurul oraş din lume care are un mo
nument închinat unui peşte este Ketchika
(Alaska)? Monumentul, din lemn, repre
zintă un somon, în memoria milioanelor d
somoni care sosesc în această zonă pentr
a-şi depune ouăle.

...cel mai mare pepene din lume, în gre
tate de 90 kg, a fost recoltat în anul 19
în oraşul Taarboro (S.U.A.)?

...tehnica de preparare a pîinii a fost de
coperită de egipteni în jurul anului 20
î.e.n.? Într-o pictură murală din mormînt
faraonului Ramses al II-lea este reprezen
tat modul de preparare a pîinii într-o bru
rie din Egipt.

...La Bruxelles se află un muzeu al cartof
lui, unde vizitatorii pot face cunoştinţă c
istoria, modul de cultivare şi de selecţie
acestei legume, precum şi cu o fonoteq
cuprinzînd piese muzicale dedicate car

fului, dintre care cea mai prețioasă este o lucrare de Johann Sebastian Bach?
...luna octombrie începe totdeauna în aceeași zi a săptămînii ca și luna ianuarie, aprilie, în aceeași zi ca iulie, decembrie, în aceeași zi ca septembrie?
...anul se termină întotdeauna în aceeași zi în care a început (Toate aceste reguli nu sînt valabile în anii bisecți.)
...calendarul se repetă la fiecare 28 de ani?
...lansarea titirezului este o disciplină sportivă tradițională în Malaysia, unde datează de prin secolul al XV-lea? Dar titirezul utilizat în această țară nu seamănă deloc cu jucăria pentru copii cunoscută la noi. Lansat de o mînă de expert, el se poate învîrti circa o oră și jumătate. Confecționarea unui titirez durează cel puțin două luni. El trebuie să aibă un diametru de circa 25 cm și o greutate de 5—6 kg. Lansarea lui reclamă forță și multă îndemînare.
...cea mai scurtă linie de metrou din lume este, fără îndoială, cea din Istanbul? Ea are o lungime de numai 610 m și dispune exact de două stații. Metroul transportă anual între 7 și 12 milioane de pasageri.
...una din cele mai lungi autostrăzi din lume se numește „Truckers Road" și măsoară 5 500 km — între New York și San Francisco? Banda aceasta de asfalt trece prin douăsprezece state, șerpuind peste cîteva piscuri înalte de pînă la 3 000 m și mai mult de o mie de kilometri de pustiu, ceea ce face ca parcurgerea întregului traseu să fie cuprinsă între temperaturi de la minus 45 de grade la plus 55 de grade Celsius mai tot timpul anului.
...există arbori cu tulpini pătrate? Ei se întîlnesc numai într-un singur loc pe glob, la cîțiva kilometri spre nord de Canalul Panama.
...cele mai mici semințe din lume sînt cele de orhidee? 1 000 de semințe cîntăresc mai puțin de 1 mg.

Grea viața de actor! Norocul lui Rod Steiger este că aparentele tatuaje au putut fi spălate imediat după filmare

Imaginația creatorilor de jucării nu cunoaște limite. Iată, nu demult, la Hamburg (R.F. Germania) s-a deschis un magazin care vinde baloane de diferite forme și mărimi, ba chiar și pictate

...semințele de bumbac sînt cele mai bogate în proteine? Din ele se poate obține o pudră fină, asemănătoare făinii de grîu, a cărei valoare proteică este egală cu aceea a cărnii de vită. Pudra din semințe de bumbac poate fi preparată astfel încît să semene la gust cu biftecul natural.
...cele mai gustoase fructe sînt considerate cele ale unui arbore de la tropice denumit mangus? În plus, au o înfățișare deosebit de frumoasă, culoarea roșie,și seamănă cu portocalele. Din păcate, din dulceața lor nu se pot înfrupta decît localnicii. Fiind extrem de fragile, fructele de mangus nu pot fi transportate.
...arborele care crește cel mai repede este bambusul? Într-o oră, bambusul crește cu 2—3 cm, iar în 5—6 săptămîni ajunge la înălțimea de 18—20 m.
...floarea de cactus este regina neîncoronată a miresmelor? Puterea de propagare a mirosului acestei flori este de un kilometru.
...cele dintîi cutii poștale au apărut în urmă cu 400 de ani și au fost fixate pe zidul Primăriei din Florența (Italia)?
...cea mai mare firmă care comercializează apă minerală este Perrier (Franța). Francezii beau, în medie, 50 l de apă minerală de persoană pe an, ceea ce reprezintă un record mondial.
...în ciuda marilor discuții generate de grafologie, este unanim recunoscut faptul că nu există două persoane cu scrisuri identice? Acest fapt, observat din cele mai vechi timpuri, a condus la ideea existenței unei legături între aspectul scrisului și autorul acestuia. La întocmirea unui portret grafologic se începe cu stabilirea caracteristicilor generale ale scrisului respectiv (gradul de evoluție, forma, dimensiunea, înclinarea, viteza, legarea, spațierea, orientarea rîndurilor), urmînd apoi interpretarea acestor „dominante grafice". Fiecărei „dominante grafice" îi corespunde o anumită semnificație psihologică. Scrisul mare denotă exuberanță, vitalitate, imaginație, orgoliu. Scrisul mic semnifică finețe, minuțiozitate, vicleniе, atenție.
...culesul bureților de apă este o meserie grea, care cere îndemînare și curaj? Pescarii cubanezi sînt însă mari meșteri în recoltarea bureților, pe care îi culeg din apele calde ale Mării Caraibilor, mai ales la sud de Havana, unde se întinde o zonă bogată în bureți.
...în orașul italian Parma, unde se produce renumitul parmezan, există specialiști care „ascultă" brînza? Simțul auzului acestor specialiști este într-atît de dezvoltat, încît lovind cu un ciocănaș de argint „roata" de brînză ei își dau seama, după sunet, dacă este sau nu „coaptă".
...rezultatele obținute la învățătură sînt net superioare la tinerii care nu fumează? Aceasta este concluzia la care a ajuns revista vest-germană de medicină „Selecta" în urma unor cercetări și anchete efectuate în rîndul elevilor și studenților. Chiar și relațiile cu familia sînt mai bune la elevii nefumători.
...cea mai veche hartă a continentului american este redactată, la comanda lui Amerigo Vespucci, în anul 1501, de către un cartograf german anonim? El înscrie pe harta noului continent numele „America", după numele celui ce-i comandase execuția.
...la Muzeul din Leipzig (R.D. Germană) se păstrează un atlas unicat? Este vorba de „Marele atlas Kurfürst", editat în 1665, deci cu peste 300 de ani în urmă. Lungimea atlasului este de 2,20 m, iar lățimea de 1,70 m, avînd o greutate de 126 kg. Coperta sa, de mărimea unei uși, este făcută din lemn exotic.
...deși în Japonia străzile nu poartă denumiri, un plic trimis și francat legal se va afla în cel mai scurt timp în mîinile destinatarului, chiar și într-un oraș ca Tokio? La mijloc nu este nici un mister. Meseria de poștaș se transmite din tată în fiu și îndeplinirea rolului de factor poștal este rezervată numai unor memorii excepționale.
...cireșul și vișinul își au originea în Asia Mică? Pliniu cel Bătrîn afirma că au fost aduși în Europa de către Lucullus, vestitul gurmand al Romei antice, după victoria sa asupra lui Mitridate, regele Pontului.

Creatorii de modă anunță încă de pe acum: în vara lui '90 se vor purta pălăriile din paie

ŞTIAŢI CĂ...

...migdalele sînt fructe cu proprietăţi atît nutritive, cît şi terapeutice? În mitologia greacă se povesteşte că frumoasa Phyllis a murit de durere, părăsită de Demofon, fiul lui Teseu, şi a fost transformată într-un migdal. Cînd infidelul, cuprins de remuşcări, a venit plîngînd şi a îmbrăţişat pomul, acesta s-a acoperit cu acele flori roz specifice migdalului.

Medicii arabi recomandau migdalele ca medicament pentru că ele corespundeau preceptului potrivit căruia un medicament trebuie să fie şi plăcut la gust. În secolul al XI-lea migdalul era în fruntea speciilor cultivate în grădinile medicilor lui Carol cel Mare.

...gutuiul, originar din insula Creta şi Asia de Sud-Vest, era foarte răspîndit în jurul anticului oraş fenician Sidon? În Grecia Antică, gutuile erau considerate fructele zeiţei Venus, tinerele căsătorite trebuind să guste din ele pentru a-şi pune căsnicia sub protecţia zeiţei.

...prunul, originar din Persia şi Caucazul de Est, a fost adus în Europa de către romani? În ţara noastră şi-a găsit a doua patrie, fiind pomul fructifer cu cea mai mare răspîndire. El are o valoare nutritivă ridicată şi proprietăţi terapeutice recunoscute din antichitate. În ţara noastră se cultivă peste 10 varietăţi de prun.

...oricît ar părea de ciudat, călătoria cu diligenţa a fost mai periculoasă decît cea, de astăzi, cu... automobilul? O statistică de la sfîrşitul secolului trecut arată că la 100 000 de km parcurşi cu diligenţa se înregistrau 19 morţi, iar în prezent, pe aceeaşi distanţă, automobilul nu face decît 3 victime.

Original, orice s-ar spune, acest automobil. Cu opt locuri şi piscină, măsurînd nu mai puţin de 13 m, el a fost expus în februarie 1989 la salonul automobilistic de la Hamburg (R.F. Germania).

...înainte de a fi pictor Paul Gauguin a fost agent de asigurare? Unele dintre pînzele sale, adevărate fişe psihologice, se datorează într-o oarecare măsură fostei profesii a marelui pictor, profesie în care se cer cunoştinţe din domenii variate şi, mai ales, un fin spirit de observaţie.

...englezii, conservatori prin definiţie, şi-au schimbat, în ultimul timp, bună parte din obiceiurile tradiţionale? Astfel, melonul, pălăria-simbol al englezului care se respectă, nu se mai poartă decît în cartierul comercial al Londrei, iar spectatorii curselor hipice s-au împuţinat considerabil. Acelaşi lucru s-a observat şi în ceea ce priveşte meciurile de cricket şi fotbal, în vreme ce consumul de bere a crescut simţitor (de la trei halbe pe săptămînă în urmă cu trei decenii, la cinci halbe astăzi).

...unul din misterele celebrelor viori Stradivarius a fost dezlegat? Renumitele instrumente erau confecţionate din brad ales din pădurile munţilor Rodopi. Arborele selecţionat se tăia toamna şi se lăsa pe loc pînă primăvara, sub zăpadă, stratul de nea facilitînd scurgerea răşinii. Primăvara, buştenii erau depozitaţi sub şoproane bine aerisite, abia după cinci ani fiind expediaţi meşterilor lutieri din Cremona.

...lucrările de construcţie a celebrului turn din Pisa au fost începute de Bonnano Pisano în anul 1173 şi au fost terminate abia în 1370? În toată această perioadă lucrările au fost întrerupte de cîteva ori, cea mai mare întrerupere fiind între 1178 — 1272. (Adică... 94 de ani).

...în 1979, după o muncă de zece ani, fraţii Otto şi Karl Langer din Austria au reuşit pentru prima dată în lume să dreseze... păstrăvi? Recepţionînd anumite semnale, păstrăvii-şcolari executau diferite sărituri, treceri prin inele ori alte mişcări considerate drept veritabile performanţe atît pentru peşti, cît şi pentru dresori.

...celebrul faraon Ramses a fumat? Specialiştii care se ocupau cu restaurarea mumiei respective au descoperit în plăminii acesteia particule de tutun. Descoperirea infirmă astfel teoria potrivit căreia tutunul ar fi fost adus în ţările mediteraneene abia în secolul al XVI-lea de către conchistadorii spanioli.

...pînă în prezent nici un om nu a avut curiozitatea să numere de la 1 pînă la 1 miliard? Presupunînd că s-ar găsi un asemenea amator, rostind o cifră pe secundă, el ar trebui să-şi consacre respectivei încercări 32 de ani din viaţă. Să nu uităm însă

La Bergern (R.D. Germană) se desfăşoară anual o cursă „în pat". Creatorii acestui original autovehicul nu se pot plînge de lipsa confortului

că „ars longa, vita brevis"!

...anul 1900 a fost un an deosebit în ceea ce privește natalitatea? Într-adevăr, în lume s-au semnalat două cazuri de nașteri cu cîte nouă copii, cinci cazuri cu cîte opt copii, nouăsprezece cu cîte șapte copii și douăzeci și trei cu cîte șase copii? Să vedem ce ne va aduce atît de așteptatul an 2000!

...în comuna Barzan din Turcia există nu mai puțin de 42 locuitori cu același nume: Mustafa Veisal? La prima vedere, faptul nu stîrnește cine știe ce interes. Numai că atunci cînd în comună se primea vreo scrisoare pe acest nume, ea trebuia să fie citită în fața tuturor celor 42, în piața publică. Doar astfel, din context, se putea deduce cui îi era adresată.

...prima femeie din lume care a zburat cu avionul a fost românca Valeria Vlaicu, sora lui Aurel Vlaicu?

...la 25 martie 1964, guvernatorul unei provincii spaniole a interzis tinerilor nestiutori de carte plimbarea cu persoane de sex opus? Întrebarea este ce s-or face ei, acești tineri, dacă pentru a se căsători vor trebui să învețe teoria mulțimilor bunăoară?

...pentru a parcurge un kilometru, un melc trebuie să se miște fără întrerupere timp de 14 zile? Nimic de zis, să ne grăbim încet, dar nici așa!

...lăstunul este cea mai rapidă pasăre din lume? În picaj poate atinge chiar și 300 km/h.

...specialiștii grădinii botanice din Cluj-Napoca au realizat o adevărată minune, un trandafir cu flori verzi? Toate petalele acestei plante-unicat au culoarea frunzelor, într-o nuanță aparte, calmă și discretă.

...cea mai grandioasă construcție din zilele noastre, de pe Terra, este considerată Marele Zid Chinezesc? Lungimea lui depășește 5000 km, este înalt de 5 — 16,5 m și lat de 5 — 8 m, fiind realizat din pămînt, cărămidă și piatră.

...cea mai înaltă clădire din lume este considerată Sears Tower din Chicago? Blocul are 443 m înălțime, 110 etaje, 103 ascensoare, 18 scări rulante, 16000 ferestre, iar

Cam obraznic clientul din fotografie! Oricum însă, fotoreporterul a fost „pe față"

împreună cu cele două antene tv instalate în vîrf atinge înălțimea de 475 m.

...cel mai înalt turn de televiziune de pe Terra este cel din Toronto (Canada), dat în folosință în anul 1976? Are 553,33 m, 130 000 t greutate, 2570 de scări interioare. Este construit pe malul lacului Ontario, oferind o privelițte unică asupra metropolei canadiene și a împrejurimilor.

...ceasul deșteptător a fost inventat, în 1787, de Levi Hutchins? Despre necesitatea lui ne-am convins de multă vreme, dar, parcă, din cînd în cînd am prefera tradiționalul... cocoș!

...elvețianul Max Morgenthaler (1901—1980) a descoperit, după zece ani de cercetări, în 1938, caleaua solubilă, adică ness-ul?

Răspunsurile corecte la testele noastre:

VĂ PLACE LITERATURA?: 1. L. — 2. E. — 3. B. — 4. F. — 5. A. — 6. J. — 7. D. — 8. H. — 9. C. 10. I. — 11. G. — 12. K.

VĂ PLACE SPORTUL?: 1. c. — 2. b. — 3. a — 4. c. — 5. b. — 6. a. — 7. b. — 8. c. — 9. a.

ZÎMBIȚI, VĂ ROG

Profesorul observă că unul dintre elevi e ocupat în afara lecției:

— Ce tot ștergi tu acolo cu guma?

— Șterg nota, fiindcă ați spus să o corectez.

•

— Spune-mi Gigel, ce notă ai luat azi?

— Nu mi-ai spus tu, tăticule, că în timpul mesei nu se vorbește?!

•

— Tăticule, de ce tovarășul profesor îmi dă numai nota 6? Ce, el nu știe să numere pînă la 10?

•

Tatăl îi atrage atenția lui Petrică:

— Ai început să iei note proaste. Ieri un 4, azi altul... Asta ne mîhnește mult și pe mine și pe maică-ta.

— Nu sînt eu vinovat, tată, se scuză Petrică. Doar nu pun eu note în catalog...

•

— Nu pot să înțeleg și pace! De ce nu vii și tu o dată acasă cu note bune?

— În clasa noastră sîntem foarte mulți tată, și pînă să-mi vină mie rîndul, profesorul termină toate notele bune...

•

În recreație, între colegi.

— Oare cum aș putea să iau 10 la purtare?

— Important este să iei 1, pentru că zero și așa nu are valoare!

•

— Care este deosebirea dintre apa de mare și cea de rîu?

— Apa de mare este sărată, iar cea de rîu este dulce.

— Dar de ce?

— Fiindcă în mare sînt foarte multe scrumbii!

ALMANAHUL COPIILOR

APARE SUB CONDUCEREA ASOCIAȚIEI SCRIITORILOR DIN BUCUREȘTI

SECRETAR CONSTANTIN TOIU

COLECTIVUL REDACȚIONAL AL ALMANAHULUI

- GICA IUTEȘ — redactor responsabil
- VASILE PETRE FATI — secretar de redacție
- TRAIAN STOICA — coordonator tehnic
- VASILE OLAC — coperta și prezentarea artistică
- CORNEL CATANĂ — prezentarea grafică
- LUCIAN TEODORESCU — tehnoredactor
- NUSIA STANCU — corectura

ILUSTRAȚII, CARICATURI, REPRODUCERI FOTO:

VASILE OLAC, CONSTANTIN BACIU, SILVIU BĂIAȘ, DOINA BOTEZ, BURSCHI GRUDER, ȘTEFAN DAMO, DONE STAN, DUMITRU DOBRICĂ, DUMITRU VERDEȘ, POMPILIU DUMITRESCU, FRANCISC KALAB, CATI NICOLA, ȘTEFAN AUREL ALEXANDRESCU, ELENA BOARIU, SORIN TRUȘCĂ, VICTOR STROE, LIVIU MĨNECAN

Tiparul, executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — București, sub comanda nr. 90280

PREȚ: 25 LEI

ALMANAHUL COPIILOR 1990